

Programmabegroting 2023-2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Aanbiedingsbrief begroting 2023-2026	6
Leeswijzer.....	18
Programma 1: Kwaliteit van Leven.....	20
1.1 Een inclusieve samenleving.....	20
1.2 Een gezond verenigingsleven.....	22
1.3 Toekomstbestendig onderwijs.....	25
1.4 Ontmoetingsruimten in elke kern	28
1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud.....	29
1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten	32
1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing	33
1.8 Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners.....	37
Programma 2: Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie	48
2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten	48
2.2 Transformatie van de landbouw	53
2.3 Vrijtijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving	56
Programma 3: Duurzaamheid en Klimaatverandering	63
3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst.....	63
3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie.....	68
3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten	71
3.4 Van afval tot grondstof	73
Programma 4: Wonen en Leefomgeving.....	78
4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern	79
4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet.....	84
4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen	86

4.4 Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten.....	89
4.5 Optimalisatie bereikbaarheid kernen	90
4.6 Openbare ruimte als visitekaartje.....	92
Programma 5: Bestuur en dienstverlening.....	100
5.1 De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten.	100
5.2 Een open en transparant Bestuur.....	102
5.3 Inspraak is een vanzelfsprekendheid.....	103
5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding	105
5.5 Doelgericht samenwerken	107
5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving	109
5.7 Veiligheid; een gezamenlijke verantwoordelijkheid.....	110
5.8 Ondernijning een halt toeroepen	113
5.9 Jeugdproblematiek in de greep	114
5.10 Personeel	115
Paragrafen.....	124
Paragraaf 1: Lokale heffingen	124
Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	136
Paragraaf 3: Kapitaalgoederen.....	164
Paragraaf 4: Financiering	171
Paragraaf 5: Bedrijfsvoering	176
Paragraaf 6: Verbonden partijen	183
Paragraaf 7: Grondbeleid.....	227
Financiële begroting	238
Overzicht kosten per beleidsveld	238
1.1 Begroting conform taakvelden BBV.....	267
1.2 Incidentele baten en lasten en structureel en reëel evenwicht	284

1.3 Investeringsstaat 2023-2026.....	290
1.4 Stand en verloop reserves en voorzieningen.....	294
1.5 Overzicht algemene dekkingsmiddelen	301
1.6 Opbouw algemene uitkering 2023 - 2026.....	304

Aanbiedingsbrief begroting 2023-2026

GOED LEVEN IN ONZEKERE TIJDEN

Geachte raadsleden,

Hierbij bieden we u de begroting 2023-2026 aan.

De eerste begroting van een nieuwe bestuursperiode ligt voor. Na de verkiezingen van 16 maart 2022 ontstond een coalitie van de partijen VVD, EML en CDA. Deze coalitie heeft haar ambities vastgelegd in het bestuursakkoord 2022-2026 met de titel 'Goed leven in elke kern'. In deze begroting zijn die ambities verwerkt en daarmee krijgt uw raad de gelegenheid de inhoud van het bestuursakkoord op zijn merites te beoordelen en desgewenst bij te stellen. Bij de opstelling van het bestuursakkoord waren de financiële vooruitzichten rooskleurig. Gaandeweg het proces van totstandkoming van de begroting bleek er zwaar weer op komst en hebben we moeten kiezen enkele ambities bij te stellen.

De leidraad bij het vertalen van ambities in concrete plannen is onze missie:

Eijsden-Margraten: Dicht bij het leven. Dicht bij mensen. Het leven van onze inwoners centraal.

“Goed leven in elke kern” is ons motto, maar we realiseren ons ook dat onzekere tijden en ontwikkelingen die nauwelijks te beïnvloeden zijn onze ambities zullen beïnvloeden.

Voordat we op een aantal lokale ontwikkelingen en keuzen ingaan, zoomen we eerst uit.

1. De context waarin we leven

1.1. Stapeling van crises

In de vorige begroting schreven we al “We leven in een turbulente tijd. We zijn getuige van grote veranderingen wereldwijd. Veranderingen die we soms nauwelijks kunnen duiden.”

In de loop van 2022 kwamen er een paar onverwachte en ontwrichtende ontwikkelingen bij. De oorlog die Rusland aanging door het soevereine land Oekraïne binnen te vallen heeft geleid tot ongekende gevolgen in de wereldorde, voelbaar in elk huishouden. Een direct gevolg van de oorlog en de internationale sancties tegen Rusland is dat gas, elektriciteit en voedsel flink duurder zijn geworden.

Het versterkte een aantal zorgelijke ontwikkelingen. In de volksmond is dat een stapeling van crises genoemd.

We kunnen er niet om heen. Het leven van veel van onze inwoners staat onder druk; deze crises grijpen hard en pijnlijk in op het leven van alledag. Daarover hieronder meer.

- Oorlog in Oekraïne
- Energiecrisis
- Extreme inflatie
- Woningmarktcrisis
- Droogte/klimaatverandering
- Corona nog niet voorbij
- Stikstofvraagstuk/boerenprotesten
- Asielopvangcrisis
- Arbeidsmarktkrapte
- Vertrouwen in overheid onder druk
- Zorgvraag stijgt

20 © 2022

1.2. Prinsjesdag en de rijksbegroting

Op het moment van schrijven van dit voorwoord zijn de algemene politieke beschouwingen van het Koninkrijk der Nederlanden gaande. Op het laatste nippertje heeft het kabinet een groot steunpakket ter compensatie van de explosief gestegen energiekosten ingebracht: het prijsplafond voor energie. De uitwerking hiervan zal veel huishoudens helpen om de eindjes aan elkaar te knopen. Wij zagen in de afgelopen maanden al meer meldingen in het preventieve schuldhulpsysteem, dus de maatregelen van het kabinet zijn meer dan nodig.

Een van de redenen om te wachten op de septembercirculaire is de verhoging van de algemene uitkering en de verwachte compensatie in de rijksbijdragen voor de omgevingswet. Dit heeft geleid tot een positiever financieel beeld dan de situatie die bekend was sinds de meicirculaire. Ook heeft het kabinet een -weliswaar nog niet structurele – oplossing gegeven voor het financiële tekort in 2026.

1.3. Vertrouwen in de overheid

Op dit moment is het vertrouwen in de overheid lager dan ooit volgens landelijke peilingen. Aan de ene kant zijn er diverse groepen burgers die zich niet gehoord voelen door de landelijke politiek. De koning stelt in zijn troonrede: "Zorgwekkend is ook dat mensen in een volwassen democratie als de onze het vertrouwen verliezen in het oplossend vermogen van politiek en bestuur". Maar de koning maakte ons ook bewust van het feit dat Nederlanders – ook in moeilijke tijden in het verleden - stapsgewijs en in samenwerking met elkaar veranderingen doormaakt en oplossingen heeft gecreëerd. "Geleidelijkheid is wezenlijk. Niet alles kan en hoeft tegelijk, ook niet in het hier-en-nu.

Vaak beseffen we pas achteraf hoe ingrijpend ontwikkelingen zijn geweest”.

Op lokaal niveau werken we ook aan herstel van vertrouwen. Als gevolg van het IKL-dossier in 2021 kwam onze bestuurscultuur onder een vergrootglas te liggen. De burgemeester heeft bureau Necker van Naem gevraagd een onderzoek te doen naar mogelijke onregelmatigheden. Het onderzoeksbureau constateerde geen machtsmisbruik of integriteitsschendingen, maar adviseerde wel enkele dossiers verder te screenen en de cultuur van communicatie en besluitvorming onder de loep te nemen aan de hand van 5 oplossingsrichtingen. Deze zijn door ons college omarmd en zullen - in nauwe samenwerking met uw raad – in 2023 ter hand worden genomen.

1.4. Corona

We zijn er nog niet vanaf, maar we komen wel in een nieuwe fase. We verwachten geen lockdowns meer en ook de coronatoegangspas zal ons leven niet meer bepalen. In de winterperiode zullen de besmettingen weer toenemen en een volgende vaccinatieronde is al gestart. We zullen echter alert moeten blijven op de lange termijn effecten. Niet alleen de langdurige uitval van mensen met long-COVID, maar ook de psychische terugslag bij jongeren als gevolg van de eerdere lockdowns en in ons eigen huis de verhoogde ziekmeldingen. Wat corona ons wel heeft opgeleverd zijn de verschillende vormen van digitaal werken en vergaderen, die we naast en in aanvulling op het traditioneel werken zullen blijven inzetten.

1.5. Vluchtelingen uit Oekraïne en andere landen

Begin dit jaar werden we overspoeld door de komst van vluchtelingen uit Oekraïne. Het was hartverwarmend om te zien hoe inwoners uit onze gemeente opvang bieden voor de ontheemden. Inmiddels vangen we op diverse locaties met rijksmiddelen Oekraïense vluchtelingen op. Ook in 2023 zullen wij voortvarend de activiteiten die voortvloeien uit de tijdelijke beschermmaatregel ontheemden uit Oekraïne ter hand nemen. Hiervoor gelden specifieke regels, anders dan voor vluchtelingen uit andere landen. Ook voor deze andere groepen zullen wij in 2023 extra inspanningen leveren. We verwelkomen statushouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning) in aangepaste woningen in onze kernen. En we maken meer woningen gereed om aan de provinciale taakstelling te voldoen. Ook zetten we de opvang voor minderjarige asielzoekers (amv-ers) in samenwerking met het COA voort. We onderzoeken of we de capaciteit op het terrein van VIA jeugd kunnen uitbreiden om zo ons steentje bij te dragen aan het beheersen van de asielopvangcrisis in Nederland. We realiseren ons overigens terdege dat dit de druk op het woningtekort nog groter maakt en lokale woningzoekenden langer moeten wachten op geschikte en betaalbare woningen. Daarom intensiveren we onze woningbouwplannen.

1.6 Uitvoeringskracht onder druk

Al enige jaren staat uitvoeringskracht van onze gemeente – en vele andere gemeenten - onder druk. Personeelskrapte, draaglast versus draagkracht, kwetsbaarheid door onze kleinschaligheid, groeiend takenpakket, hoge gemiddelde leeftijd van ons personeelsbestand, arbeidsmobiliteit, geen van alle

onbekende factoren. Maar door de stapeling verwachten we in 2023 meer spanning dan de afgelopen jaren. We kiezen er in deze begroting voor om de formatie te verhogen met 8 fte, deels betreft dit omzetting van inhuur naar vast personeel en voor een ander deel is het uitbreiding om bestaande en nieuwe taken te kunnen uitvoeren. In de paragraaf Bedrijfsvoering gaan we hier dieper op in. In regionaal verband zoeken we naar samenwerking om de uitvoeringskracht te verstevigen.

1.7 Limburg en de Euregio

Onze plek in Limburg, in de zuidwesthoek van de stedendriehoek Maastricht- Sittard-Geleen – Heerlen en onze plek in de Euregio met de nabijheid van België en Duitsland lijkt zo vanzelfsprekend. Toch is deze unieke ligging ook de basis voor bijzondere zorgen en kansen.

Kansen zien we in de samenwerking op Zuid-Limburgs niveau, met het NOVI-traject als veelbelovend perspectief. Samen met de middengebied-gemeenten en de steden Maastricht en Sittard-Geleen bereiden we een propositie voor een regiodeal voor, een investeringsprogramma van Binnenlandse Zaken. We blijven ons sterk maken voor één regiodeal voor geheel Zuid-Limburg.

Zorgen zijn er bij diverse ontwikkelingen op Waals grondgebied, zoals de geplande uitbreiding van de luchthaven Bierset bij Luik en de luchtkwaliteit als gevolg van vervuilende industrie aan de overzijde van de grens. Om deze ontwikkelingen in de goede richting te beïnvloeden werken we nauw samen met buurgemeenten in Nederland en België. Samen met een aantal Vlaamse partijen wordt in dit licht samengewerkt aan planvorming om het authentieke Bocagelandschap verder te versterken.

In lijn-50-verband zetten we de samenwerking op het terrein van de Omgevingsvisie en Verantwoord op Weg voort, maar we maken een pas op de plaats voor wat betreft een mogelijke intensivering van Verantwoord op weg.

Stapeling van crises, zelfs Toos en Henk zijn zich daarvan bewust.

2. Bestuursakkoord “Goed leven in elke kern”

Het bestuursakkoord voor de periode 2022-2026 gaat uit van 5 prioritaire thema's.

We bouwen daarmee voort op beleid van de vorige periode en leggen tegelijkertijd nieuwe accenten.

De vijf prioritaire thema's zijn:

- Kwaliteit van leven
- Landbouw, landschap en plattelandseconomie
- Duurzaamheid en klimaatverandering
- Wonen en leefomgeving
- Bestuur en dienstverlening

In het bestuursakkoord staan voornemens voor die zich uitstrekken over de gehele bestuursperiode. Hieronder gaan we in op de speerpunten voor 2023. De uitgebreide toelichting staat in de programma's.

Gelet op de financiële situatie hebben we enkele voorstellen in het bestuursakkoord nog niet of niet geheel overgenomen in deze begroting. Zie daarvoor de tabel in paragraaf 3.3 onder het kopje “ambities uitstellen”.

* Gezonde kernen en gemeenschappen

De basis van onze samenleving bevindt zich in de dorpen en gehuchten. Het sociale weefsel is van oudsher sterk en veerkrachtig. Als lokale overheid blijven wij hierin in faciliteren en investeren. Met de aanpak positieve gezondheid willen we de bewustwording van de eigen kracht van inwoners vergroten en een gezonde leefstijl voor jong en oud bevorderen. Tevens wordt geïnvesteerd in een toekomstbestendig onderwijs voor onze kinderen. Dit gaan we doen aan de hand van het IHP

(integraal huisvestingsplan) dat hiervoor is opgesteld. Ook wordt de bibliotheekfunctie herijkt. Een visie daaromtrent wordt nader uitgewerkt.

* 700 extra woningen

De woningbehoefte is groot en urgent. We stellen een taskforce in die vóór 1 juli 2023 een integraal plan aanbiedt aan uw raad. We willen extra woningen in elke kern, voor onze inwoners én om te voldoen aan de taakstelling voor huisvesting van statushouders. Deze ambitie vergroot de inspanningen die onze medewerkers op het terrein van RO en vergunningen moeten leveren. We kiezen we ervoor om de inhuur af te bouwen en vaste formatie in te zetten om op robuuste wijze een antwoord te geven op de vele ruimtelijke opgaven zoals woningbouw, monumentaal vastgoed, planologische vraagstukken in het buitengebied en gebiedsontwikkelingen adequaat te kunnen oppakken en om daarmee stabiliteit en voortgang te creëren (4 fte).

* Preventie in het sociaal domein

Met positieve gezondheid, trendbreuk en eenzaamheidsbestrijding gaan we voort op een ingeslagen weg. We gaan steviger inzetten op preventieve benadering in de jeugdzorg, gezinsaanpak en ouderenzorg. We zijn ervan overtuigd dat dit beter is voor onze inwoners en op termijn hoge kosten als gevolg van maatwerkvoorzieningen kan verminderen. We creëren een nieuwe functie: preventieve jeugdconsulent (1 fte). We gaan uitvoering geven aan een actieplan voor WMO en Jeugd om het stijgende kostenpatroon met zowel voor WMO (€ 350.000) als Jeugd (€ 350.000) te beteugelen.

* Landschap, natuur, duurzaamheid

In onze gemeente zijn veel agrariërs actief. Zij staan voor ingrijpende keuzen voor hun bedrijf en hun omgeving en roepen daarbij onze hulp in. We geven actief uitvoering aan de stikstofdoelstelling van het kabinet. We doen dit samen met de agrarische sector en de natuurorganisaties. Omdat de landbouwtransitie veel impact voor onze boerenbedrijven heeft, creëren we een nieuwe functie: regisseur landbouwtransitie (1 fte).

We zetten onze stimuleringsprogramma's in om de woningvoorraad versneld klimaatbestendig en energiezuinig te maken en gaan uitvoering geven aan het landschapsfonds en plannen rondom hitte en droogte.

* Dienstverlening en bestuurscultuur

Onze inwoners verlangen dienstverlening die deskundig, begripvol, tijdig en duidelijk is. Binnen 5 dagen is de contactpersoon en de wijze van afdoening gecommuniceerd, daar zetten wij op in. De aanbevelingen uit het rapport van Necker van Naem over verbetering van de bestuurscultuur, werken wij uit in een concreet actieplan dat we in 2023 met uw raad, ons college en de organisatie ter hand zullen nemen.

3. Financiële ontwikkelingen

3.1. Solide basis – maar lange termijn blijft onzeker

Vorig jaar constateerden we nog verheugd dat de gemeentefinanciën zijn verbeterd. Maar zelfs onze jarenlange prudentie kan nu niet voorkomen dat er spanning staat op de meerjarenbegroting en de situatie in het voorliggende begrotingsjaar 2023.

Niettemin bieden we u een sluitende begroting aan voor de jaren 2023 tot en met 2026.

Voor 2023 spelen deze ontwikkelingen een rol:

- Inflatie en prijsstijgingen wereldwijd zijn fors en vertaald in onze begroting.
- De kosten van Wmo en Jeugdzorg nemen fors toe als gevolg van een grotere vraag, zwaardere casuïstiek en prijsstijgingen. We hebben op basis van de laatste ontwikkelingen begroot.
- De financiering van het gemeentefonds vanaf 2026 met de aangekondigde nieuwe financieringssystematiek is nog steeds niet duidelijk, maar het kabinet heeft in de septembercirculaire voor het jaar 2026 (door de VNG “ravijnjaar” genoemd) 1 miljard extra toegezegd, waarmee de kou enigszins uit de lucht is.
- De energielasten stijgen meer dan fors; per 1-1-2023 eindigt ons contract, de nieuwe aanbesteding loopt via de regio Maastricht Heuvelland. We ramen vooralsnog €300.000 bij en meerdere prijsstijgingen zullen we te laste brengen van de Algemene Reserve.

3.2 Lasten voor inwoners stijgen met de inflatiecijfers

In het bestuursakkoord is aangegeven dat het OZB-tarief maximaal met de inflatie zal stijgen en de leges kostendekkend worden gemaakt. Voor het OZB tarief betekent dat voor 2023 een stijging met 4,1 % , in lijn met de adviezen van de septembercirculaire.

De tarieven van de afvalstoffenheffing worden naar aanleiding van de begroting van RD4 verhoogd. Het rioolrecht wordt verhoogd conform het nieuwe GRP. Het nieuwe GRP zal u in december ter vaststelling worden aangeboden. Het tarief van de woonforensenbelasting zal met de waarde stijging van de woningen worden aangepast. De tarieven van de overige belastingen blijven ongewijzigd, maar we begroten daar waar van toepassing een volumestijging.

Om te blijven bouwen aan de aantrekkelijkheid van ons landschap voor toeristen, kiezen wij voor een extra verhoging van de toeristenbelasting. In 2023 gaan wij uit van een tarief van € 2,20 per overnachting, wat naar schatting €140.000 extra inkomsten oplevert.

3.3 Opbouw van de begroting 2023

Begin juni 2022 zijn wij gestart met het samenstellen van de begroting 2023-2026; we hebben

- de meicirculaire doorgerekend

- kennis genomen van de voornemens van het bestuursakkoord
- de loon- en prijsinflatie doorgerekend
- de autonome ontwikkelingen in onze kerntaken in beeld gebracht
- de ambtelijke vertaling van het bestuursakkoord en andere uitvoeringswensen verkend en doorgerekend.

Deze exercitie leidde tot behoorlijke meerkosten in de primaire begroting 2023, waarvan de posten Wmo en jeugdzorg de belangrijkste zijn (een plus van respectievelijk € 0,8 mln en € 2,4 mln).

Dit leidde tot een fors negatief saldo van € 3,5 miljoen.

Op 30 augustus 2022 hebben wij uw raad geïnformeerd over de op dat moment bekende stand van onze begroting 2023. We hebben interventies gepresenteerd op weg naar een sluitende begroting volgens onderstaand model.

Vervolgens hebben we uw raad op 26 september 2022 geïnformeerd over de stand na verwerking van de septembercirculaire en de gekozen opties voor een sluitende begroting. Inmiddels zijn alle posten en staten doorgerekend op basis van de meest actuele informatie. De hierna volgende tabel zijn interventies waarmee we de eerder geraamde meerkosten verminderen.

De begroting 2023 sluit met een positief saldo van €17.155.

	2023	2024	2025	2026
Conceptsaldo 30 augustus 2022	-3.517.558	-3.165.511	-1.301.855	-3.831.200
Septembercirculaire	702.076	791.435	790.302	1.981.952
Lastenvermindering				
Pauzeren landschapsfonds	100.000			
Verminderen budget regionale samenwerking	26.000	26.000	26.000	26.000
Verantwoord op weg	125.967	64.300		
Stimuleringsubsidie verenigingen	50.000	50.000	50.000	50.000
Ontmoetingsruimte elke kern	50.000	50.000	50.000	50.000
Verlagen budget wonen	50.000	50.000		
Aframen meer bewegen voor ouderen	20.000	20.000	20.000	20.000
Kinderinspraak jaar uitstellen	10.000			
Inhuur RO:	73.280	73.280	73.280	73.280
Inhuur voor vergunningverlening	57.000	57.000	57.000	57.000
Inhuur domein ruimte tbv dienstverlening	58.400	58.400	58.400	58.400
Integraal huisvestingsplan onderwijs	21.000			
Jeugdaanzet bijstellen	10.000	10.000	10.000	10.000
Actieplan Wmo	350.000	350.000	350.000	350.000
Actieplan jeugd	350.000	350.000	350.000	350.000
Vervallen budget speeltuinen	20.000	20.000	20.000	20.000
Vervallen salaris voormalig personeel	53.959	53.959	53.959	53.959
aframen budget economisch actieplan E-M	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal	1.445.606	1.252.939	1.138.639	1.138.639
Inkomsten verhogen				
OZB verhogen naar 4,1%:	58.000	58.000	58.000	58.000
Toeristenbelasting verhogen	140.000	140.000	140.000	140.000
Bijstellen volume hondenbelasting	13.000	13.000	13.000	13.000
Bijstellen volume forensenbelasting	22.500	22.500	22.500	22.500
Areaal uitbreiding woningen/niet woningen	30.000	60.000	90.000	120.000
Aframen leges terugdraaien	108.000	108.000	108.000	108.000
Totaal	371.500	401.500	431.500	461.500
Efficiënte bedrijfsvoering				
Aanpassen formatie	688.847	688.847	688.847	688.847
Financiële regels en bijstellingen				
Terugdraaien storting in algemene reserve SZMH	109.288	109.288	109.288	109.288
Terugdraaien storting algemene reserve 60	230.000	230.000		

Nog verwerkte mutaties en technische doorrekeningen na 30-8	137.397	168.958	116.927	59.076
Middelen omgevingswet	150.000			
Bijstelling dotatie voorziening gemeente gebouwen		51.000	-51.000	
Bijramen energielasten	-300.000	-300.000	-300.000	-300.000
Totaal	326.685	259.246	-124.785	-131.636
Saldo begroting 2023-2026	17.155	228.456	1.622.648	308.102

Toelichting

Lastenvermindering

- Pauzeren landschapsfonds: betreft eenmalig afzien van storting van 100.000 in het fonds, vanwege reeds gedane storting in 2022.
- Verminderen budget regionale samenwerking: het budget van 5 euro per inwoner wordt met 1 euro per inwoner teruggebracht. De afspraken in het Middengebied (3 euro per inwoner) en Lijn50 blijven hiermee overeind.
- Verantwoord op weg: we stellen de besluitvorming over intensivering van de regionale aanpak uit en volstaan vooralsnog met de basisinzet.
- Stimuleringsubsidie verenigingen: we zetten de bestaande subsidieregelingen in om maatschappelijke activiteiten van verenigingen te bevorderen. Focus blijft gericht op levensvatbaarheid van verenigingen.
- Ontmoetingsruimte elke kern: we zien vooralsnog af van het extra budget voor ondersteuning in materieel en 'handjes' voor verenigingen.
- Verlagen budget wonen: de kosten voor inzet van projectleiding brengen we in de grondexploitatie (GREX). Wat resteert zijn kosten voor extern onderzoek.
- Aframen meer bewegen voor ouderen: op basis van realisatiecijfers kan dit budget lager worden geraamd.
- Kinderinspraak jaar uitstellen: we verschuiven deze ambitie naar 2024.
- Inhuur RO: de extra inzet van inhuur door verhoogde woningbouwambities brengen we onder bij de GREX.
- Inhuur voor vergunningverlening door verhoogde woningbouwambities vervangen we door invulling van vast personeel (4fte).

- Inhuur domein ruimte tbv dienstverlening; deze extra kosten bekostigen we (zodanig) uit het extra budget voor dienstverlening.
- Integraal huisvestingsplan onderwijs: dit plan is al in 2022 in uitvoering en komt tlv begrotingsjaar 2022.
- Jeugdinzet bijstellen: hiermee wordt een dubbeltelling gecorrigeerd.
- Actieplan Wmo: met een actieplan voor Wmo gaan we het stijgende kostenpatroon beïnvloeden en beheersbaar houden.
- Actieplan jeugd: met een actieplan voor Jeugd en meer inzet op preventie gaan we het stijgende kostenpatroon beïnvloeden en beheersbaar houden.
- Vervallen budget speeltuinen; correctie, dit budget is ook al in investeringsstaat meegenomen.
- Vervallen salaris voormalig personeel: post is niet meer nodig door verloop.
- Aframen budget economisch actieplan: betrof een ambitie uit de vorige bestuursperiode die niet verder gecontinueerd wordt.

Inkomstenverhoging

- OZB verhogen naar 4,1%: eerder was rekening gehouden met een inflatiestijging van 3,1 %, de septembercirculaire gaat uit van 4,1%.
- Toeristenbelasting verhogen van €2,00 naar €2,20 per overnachting.
- Bijstellen volume hondenbelasting: op basis van recente gegevens blijkt het volume te groeien en dat ramen we bij.
- Bijstellen volume forensenbelasting: op basis van recente gegevens blijkt het volume te groeien en dat ramen we bij.
- Areaal uitbreiding: we schatten in dat elk jaar 75 extra gebouwde woningen van gemiddelde waarde van € 300.000 leiden tot extra opbrengst OZB.
- Aframen leges terugdraaien: de omgevingswet is nog met veel onduidelijkheden omgeven; we houden de inkomsten uit leges op niveau 2022.

Efficiënte bedrijfsvoering

- Gelet op de gespannen financiële situatie bij de aanvang van de begrotingsopbouw is zeer kritisch gekeken naar de gevraagde extra formatie om toekomstige ontwikkelingen en ambities te kunnen invullen. Aanvankelijk werden deze nieuwe benodigde formatieplaatsen geraamd werden op 14 fte. Uiteindelijk is voor gekozen 8 fte mee te nemen en de overige 6 fte nog niet. De noodzaak van deze extra formatie zal nader onderzocht worden en zo nodig in een later stadium met een onderbouwd voorstel worden ingebracht. Het bedrag van € 688.000 betreft de nog niet gehonoreerde formatie-uitbreiding van 6 fte.

Financiële regels en bijstellingen

- Terugdraaien storting in algemene reserve SZMH: de stand van de algemene reserve is solide, dus deze storting op basis van oude afspraken is niet meer nodig.
- Terugdraaien storting in algemene reserve 60+: de stand van de algemene reserve is solide, dus deze storting op basis van oude afspraken is niet meer nodig.
- Nog verwerkte mutaties en technische doorrekeningen: betreft nog doorrekenen van de staat van investeringen en het compartiment riool.
- Middelen omgevingswet vrijvallen: in de septembercirculaire zijn € 305.000 extra middelen beschikbaar gesteld voor implementatie van de omgevingswet. De reeds geclaimde middelen van € 150.000 in de begroting van 2023 kunnen hiermee vervallen.
- Bijstelling dotatie voorziening gemeente gebouwen: de dotatie aan de voorziening in 2024 wordt met een jaar opgeschort.
- Bijramen energielasten: dat de energielasten zullen stijgen in 2023 is duidelijk, in welke mate is nog niet bekend, momenteel loopt de aanbesteding. Vooralsnog gaan we uit van een verdubbeling. Eventuele meerkosten zullen via de algemene reserve worden opgevangen.

Leeswijzer

Ook dit jaar wordt de programmabegroting digitaal gepresenteerd, via de applicatie Pepperflow. De programmabegroting is een omvangrijk geheel vol financiële, cijfermatige gegevens en tekstuele toelichtingen hierop. Om u hierin wegwijs te maken en er tevens voor te zorgen dat u uit de programmabegroting de maximale informatie haalt, is deze leeswijzer opgesteld.

Uitgangspunt voor de begroting 2023 is het Bestuursakkoord 2022-2026 Goed leven in elke kern. De verslagregels BBV zijn opnieuw als leidraad gebruikt om de begroting 2023 samen te stellen.

De begroting 2023 kent een programma-opzet. Voor de programma's geldt dat:

- Aansluiting is gemaakt met de eerder bepaalde strategische kaders;
- Ze nauw aansluiten bij Dichtbij het Leven;
- De harmonie tussen op het oog soms schijnbare tegenstellingen tot uitdrukking komt in de programma's.

Onderstaand worden de programma's genoemd. Tevens worden de titels van de programma's kort toegelicht:

- In Programma 1 Kwaliteit van Leven staan de mensen centraal die met elkaar in harmonie leven. Vanwege de connectie tussen het samenleven en de gebruiken en de rituelen komt in dit programma ook de harmonie met het verleden tot uitdrukking.
- In Programma 2 Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie wordt invulling gegeven aan de balans tussen het landschap, de natuur en de ontwikkeling.
- In Programma 3 Duurzaamheid en Klimaatverandering ligt het accent op de vraagstukken rondom het realiseren van een duurzame samenleving, waarbij invulling wordt gegeven aan de klimaat- en energie-opgaven waar deze gemeente voor staat.
- Programma 4 Wonen & Leefomgeving geeft invulling aan wonen in een prettige leefomgeving met passende voorzieningen die goed ontsloten zijn. In dit programma wordt aangegeven hoe omgegaan wordt met veranderende woon- en leefbehoeften.
- Programma 5 Bestuur & Dienstverlening is geen inhoudelijk programma maar vooral een programma waarin het financieel beleid, openbare orde, samenwerking en dienstverlening worden samengebracht.

De programmabegroting bestaat uit drie onderdelen:

- Programmabegroting.

- Paragrafen; Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat in de programmabegroting en -rekening een aantal paragrafen verplicht wordt opgenomen. De paragrafen zijn bedoeld als planning en verslag over het in de komende jaren voorgenomen beleid ten aanzien van beheersmatige aspecten op een achttal (limitatieve) gebieden.
- Financiële begroting; In dit onderdeel is een recapitulatie van de baten en lasten voor het begrotingsjaar, en meerjarig opgenomen. Voorts vindt u hier een overzicht van de incidentele baten en lasten inclusief toelichting van de individuele posten, het overzicht structureel begrotingssaldo, de investeringsstaat 2023-2026 stand en verloop reserves en voorzieningen, een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en een overzicht omtrent de opbouw van de algemene uitkering 2023-2026.

Programma 1: Kwaliteit van Leven

"Kwaliteit van leven in een verandering van tijdperk"

De Corona-crisis heeft ons geleerd dat ook op lokaal niveau de kwaliteit van leven "zomaar" onder grote druk kan komen te staan. Ineens is er geen sprake meer van verandering in de tijd maar belanden we in een ander tijdperk. Een tijdperk dat naast de pandemie ook wordt gevormd door stromen van vluchtelingen, toename van de gevolgen van klimaatveranderingen en grote prijsstijgingen als gevolg van onrust in de wereld, toename van armoede, schaarste aan grondstoffen en problemen rond de benodigde hoeveelheid energie die onze samenleving vraagt. Dit alles heeft ook een al maar toenemende impact op onze dienstverlening en de middelen die nodig zijn om rol als Mens & Samenleving waar te maken. Een rol die gericht op de kwaliteit van leven waar het gaat over het welzijn, de gezondheid en het kunnen meedoen voor alle inwoners.

Meer nog dan in voorgaande jaren vraagt deze verandering van tijdperk, naast de voortzetting van het huidige beleid en de aansluiting op het bestuursakkoord, om een strategische herbezinning op de inzet van mensen en middelen. Daarom doen we, naast alles wat we schrijven over wat we willen bereiken en wat we ervoor gaan doen, een dringend beroep op raad, bestuur en onze eigen organisatie om tijd en middelen in te zetten op het realiseren van een strategische visie. Een visie die "toekomstbestendige handen en voeten geeft" aan de betekenis van "dicht bij het leven".

1.1 Een inclusieve samenleving

1.1 Een inclusieve samenleving

Veel mensen in onze gemeente hebben het 'goed'. Ze hebben een baan, inkomen, sociale contacten, voelen zich gewaardeerd en geaccepteerd. Echter niet voor iedereen is dat het geval. Onze ambitie is dat Eijsden-Margraten een inclusieve samenleving is waarin iedereen die mee wil doen ook mee kan doen als ook gestimuleerd wordt om mee te doen. Een uitdaging die groter is dan in voorgaande jaren. In het veranderde tijdperk zien we een grote toename van armoede. Dit vraagt om

anders inzetten van mens kracht, en waar nodig om meer menskracht, en een groter beroep op middelen.

De groeiende stroom vluchtelingen, de toename van de taakstelling op statushouders en het nieuwe inburgeringsstelsel maakt dat het team aan specialisten wordt uitgebreid. Hierdoor kunnen we doorgaan met het goed laten inburgeren van statushouders en nieuwkomers. We bieden passende huisvesting, geven hen goede begeleiding, stimuleren de Nederlandse taal machtig te worden en laten hen kennis maken met de gemeenschap om ze hiermee sneller en succesvoller te laten participeren in de maatschappij en actief bij te dragen aan onze samenleving. Voor afgewezen asielzoekers of illegale migranten wordt aangesloten bij het Rijksbeleid.

SEM staat voor het verlenen van dienstverlening aan inwoners die meer kwetsbaar zijn. We ondersteunen mensen met mindere kansen op de arbeidsmarkt intensief en staan hen persoonlijk bij, bij het vinden van (vrijwilligerswerk)werk en/ of een passende inkomensondersteuning zodat ook zij actief kunnen blijven deelnemen in de samenleving en onze gemeenschappen. Daarnaast wordt nog meer ingezet op vroeg signaleren van armoede en schuldenproblematiek om daarmee armoede, sociaal isolement en psychische en lichamelijke gevolgen van schulden te beperken of te voorkomen. Dit maakt dat het beroep op middelen strak gemonitord wordt zodat tijdig kan worden bijgesteld.

Investeren in begeleiding statushouders en nieuwkomers.

Omschrijving (toelichting)

We voeren de Wet inburgering uit. Statushouders en nieuwkomers kunnen beter en sneller integreren in onze samenleving door de begeleiding die wij bieden. Ze worden gestimuleerd door o.a. deelname aan taalcursussen om deel te worden van de gemeenschap en hen zo snel en succesvol te laten participeren in de samenleving.

Inwoners via SEM actief begeleiden naar werk of inkomensondersteuning

Omschrijving (toelichting)

We actualiseren de verordening re-integratie, participatie en tegenprestatie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016 en voeren de geactualiseerde op Eijsden-Margraten toegespitste verordening uit.

We werken in Maastricht-Heuvelland een businesscase uit waarbij de financiële/organisatorische/personele/juridische gevolgen in kaart worden gebracht van een mogelijk samengaan van de ketenpartners re-integratie: MTB, Podium24 en Annex.

We starten een pilot innovatieve aanpak re-integratie waarbij werkgevers worden betrokken bij de selectie van bijstandsgerechtigden om op die manier een betere match tussen vraag en aanbod tot stand te brengen, hetgeen moet leiden tot duurzame uitstroom uit de uitkering.

We implementeren de wetwijziging Participatiewet in het lokale beleid en passen het beleid aan op lokale en regionale wensen.

Continueren vroegsignalering schuldenproblematiek

Omschrijving (toelichting)

Wij voeren de activiteiten van het geactualiseerde uitvoeringsplan Armoede en Schuldhulpverlening 2022-2025 uit. In 2023 zetten we in op het voorkomen van armoede en schulden (preventie), het bestrijden van armoede en schulden en het verzachten van armoede en schulden.

We investeren in de inzet van een consulent schuldhulpverlening in vaste dienst bij de gemeente, i.p.v. op inhuurbasis met als doel het vroegtijdig signaleren van schulden bij inwoners.

We voeren deels regie op het proces schuldhulpverlening door de toegang bij de gemeente te beleggen i.p.v. bij de Kredietbank, waardoor de inwoner een integrale ondersteuning krijgt.

1.2 Een gezond verenigingsleven

Wat willen we bereiken?

1.2 Een gezond verenigingsleven

Eijsden-Margraten kenmerkt zich door een rijk verenigingsleven; harmonieën, fanfares, zangkoren, carnavalsverenigingen, jonkheden, schutterijen, heemkundeverenigingen, sportverenigingen en alle andere organisaties die de cultuur en tradities van onze dorpen en gemeenschappen vormgeven. Zij

dragen bij aan de identiteit, het DNA, van onze gemeente en vormen mede het cement van onze samenleving.

Gezien de belangrijke rol van het verenigingsleven voor de sociale cohesie, de binding en leefbaarheid in de dorpen nu en naar de toekomst toe, wordt niet getornd aan het huidige subsidiebeleid voor verenigingen. Het huidige subsidiebeleid wordt gezien als een basissubsidie. De omvang van de beschikbare subsidiemiddelen blijft hiervoor ongewijzigd. Na afloop van de lopende subsidieperiode (2021 t/m 2024) wordt het beleid nader tegen het licht gehouden.

Nieuw is de introductie van een maatschappelijke stimuleringsubsidie. Hiermee worden verenigingen aangespoord om bijdragen te leveren aan sociaal maatschappelijke opgaven. Bovenop de basissubsidie kunnen verenigingen hiermee extra middelen genereren voor nieuwe activiteiten. Deze aanvullende subsidieregeling heeft tevens ten doel om een impuls te geven van deelname aan sociale activiteiten.

Naast het waarderen in financiële zin worden verenigingen op het gebied van vergunningverlening actief gefaciliteerd.

Verenigingen in de gemeente staan voor uitdagingen. Zowel in het vinden van vrijwilligers als het binden van leden. Inwoners zoeken naar een flexibelere manier van sporten en bewegen. Wanneer er signalen zijn dat er in een kern diverse behoeften en wensen zijn waarin nog niet is voorzien, willen wij verenigingen, als zij hier voor open staan, ondersteunen bij het verbreden van hun (maatschappelijke) rol in de kernen. Dit kan ook de levensvatbaarheid van de verenigingen vergroten.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Een maatschappelijke stimuleringsubsidie introduceren voor verenigingen.

Omschrijving (toelichting)

In het licht van het financieel sluitend krijgen van de begroting wordt verder afgezien van het oppakken van dit actiepoint.

Een actief faciliterende vergunningenaanpak richting verenigingsleven opzetten.

Omschrijving (toelichting)

De verenigingsconsulent is aanspreekpunt voor de verenigingen.

Naast aanspreekpunt is/wordt de verenigingsconsulent het aanspreekpunt voor de verenigingen om meer in te zetten op een verbreding van de maatschappelijke rol. Concreet betekend dit:

- dat bij (complexe) vragen van verenigingen de verenigingsconsulent de verbinder is tussen de verschillende betrokken afdelingen in de gemeente.
  - dat de verenigingsconsulent betrokken is bij het maken en realiseren van de plannen die verenigingen op dit punt willen inzetten.
  - dat wordt meegedacht en advies wordt ingewonnen, etc zodat het verenigingen stimuleert en helpt om deze verbreding te realiseren.
  - dat er tijdig wordt gesignaleerd en gerapporteerd op o.a voortgang, resultaten, knelpunten en mogelijkheden.
-
- samen met de afdeling VVTH+ wordt afgestemd op welke manier de vergunningaanvragen actief gefaciliteerd kunnen worden; in 2023 wordt dit nader uitgewerkt.

Ondersteunen verenigingen bij verbreden maatschappelijke rol in kernen

Omschrijving (toelichting)

De verenigingsondersteuner:

- voert de scan "Vitale Club" uit.
- ondersteunt verenigingen wanneer zij vragen hebben op het gebied van bijv. aanpassing accommodaties, aanbieden activiteiten en de mogelijkheden van het verbreden van hun (maatschappelijke) rol.

1.3 Toekomstbestendig onderwijs

1.3 Toekomstbestendig onderwijs

Alle kinderen in onze gemeente moeten, ongeacht hun achtergrond en omstandigheden, dezelfde ontwikkelkansen hebben en opgroeien in een veilige en gezonde omgeving. De eerste levensjaren zijn cruciaal in de ontwikkeling van kinderen op het gebied van taal, cognitieve vaardigheden, sociale emotie en motoriek. We investeren derhalve in een doorgaande leerlijn om daarmee de ontwikkelingsachterstanden zoveel mogelijk te verkleinen. Dat gebeurt, vanuit preventie, via de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Naast de professionele inspanningen die gedaan worden in de ontwikkeling van een kind zal de komende jaren door het onderwijsveld een beweging gemaakt worden naar "ouderverantwoordelijkheid". Ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid in de ontwikkeling en opvoeding van het kind.

Naast het investeren in de Voor- en Vroegschoolse Educatie wordt geïnvesteerd in kwalitatief goed onderwijs en passende huisvesting.

Uitgangspunt vormt het behoud van scholen en kinderopvang in de kernen, mits kwaliteit van het onderwijs gegarandeerd kan worden en voldoende draagvlak aanwezig is voor de voorziening. Vanuit het aanbieden van kwalitatief onderwijs zullen we naast het kritisch blijven volgen van de groepsgrootte van klassen ook ontwikkelingen in de omgeving monitoren, zodat voor wat betreft de huisvesting tijdig geanticipeerd kan worden op overvolle klassen.

Met kwalitatief goede onderwijslocaties die in het lesprogramma verbindingen legt met de lokale gemeenschap (gewoontes en tradities, cultuur, ondernemerschap en maatschappelijke vraagstukken) wordt tevens bijgedragen aan de attractiviteit van de kernen om er te gaan wonen.

Gezien onze grensligging en het bieden van een steviger toekomstperspectief voor onze kinderen, wordt naast Nederlandstalig onderwijs meertalig onderwijs met Frans en dialect in het basisonderwijs gestimuleerd.

In het kader van gezondheid en vitaliteit wordt ingezet op het concept van het Middengebied, de "Gezonde Groene School". Naast het stimuleren van gezonde voeding op school wordt ook het bewegen op scholen gestimuleerd. Hiermee wordt bijgedragen aan het leggen van een basis voor een gezonde leefstijl en wordt de motorische ontwikkeling bevorderd.

Een integraal huisvestingsplan voor het basisonderwijs opstellen

Omschrijving (toelichting)

Samen met de Stichting kom Leren en de kindpartners (peuter- en kinderopvang) is een Integraal HuisvestingsPlan onderwijs (IHP) opgesteld en een bijbehorende uitvoeringsplan. Met het IHP wordt mede antwoord gegeven op de huidige huisvestingsvraagstukken in Eijsden, Margraten en Cadier & Keer en eventuele toekomstige uitdagingen waar het basisonderwijs vanuit demografisch oogpunt alsmede vanuit vernieuwde onderwijsconcepten voor komt te staan. Dit plan vormt de basis voor een integrale en planmatige investeringsaanpak voor de periode 2022-2037.

De ontwikkeling van aantallen leerlingen in klassen kritisch volgen.

Omschrijving (toelichting)

In het kader van het IHP worden 1 keer per 2 jaar nieuwe leerling prognoses opgesteld door Pronexus. Op deze manier wordt gevolgd hoe het leerlingenaantal per school zich ontwikkeld. Tevens zal het leerlingenaantal per school ook een terugkerend bespreekpunt zijn tijdens het bestuurlijk overleg met het schoolbestuur.

Bij elke basisschool een tiny forest realiseren

Omschrijving (toelichting)

In 2023 word op de school in Oost-Maarland een Tiny Forest aangelegd, daarnaast worden er in 2023 in Mheer en Eijsden op de schoolpleinen in samenwerking met de scholen plannen uitgewerkt mbt vergroening van de schoolpleinen.

Meertalig onderwijs in het basisonderwijs stimuleren.

Omschrijving (toelichting)

Samen met het schoolbestuur bespreken we in 2023 de mogelijkheden van het meertalig onderwijs op de scholen en welke rol de gemeenten hierbij kan invullen om dit mogelijk te maken.

De campagne "Kal Plat" een impuls geven.

Omschrijving (toelichting)

Samen met maatschappelijke partners stellen we in 2023 een plan van aanpak op voor de campagne "Kal Plat".

Investeren in Voor- en Vroegschoolse Interventie (VVE)

Omschrijving (toelichting)

In 2022 is er samen met de kindpartners gewerkt aan een Onderwijsachterstandenbeleid Eijsden-Margraten, hierin zijn diverse onderdelen samen uitgewerkt waaronder het VVE Beleid en hoe we de ontvangen rijks gelden hierbij willen inzetten. Dit plan wordt na de zomer voorgelegd aan het college en ter informatie naar de gemeenteraad gestuurd, waarna uitvoering in 2023 conform plaatsvindt.

Binnen het Onderwijsachterstandenbeleid gaan we in 2023 samen met de kind partners aan de slag met de volgende thema's: Doorgaande lijn, ouderbetrokkenheid, toeleiding & bereik en monitoring & evaluatie.

Inzetten op het thema Gezonde groene school

Omschrijving (toelichting)

We ontwikkelen vanuit het programma van het Middengebied "Vitale Samenleving; Gezonde groene basisschool" voor minimaal 3 scholen in 2023 een plan van aanpak voor de inrichting van een groene omgeving.

1.4 Ontmoetingsruimten in elke kern

Wat willen we bereiken?

Ontmoetingsruimten in elke kern

Ontmoeten vinden we een belangrijke factor voor het bevorderen van de vitaliteit en geluk van onze inwoners. Behoeften en vraagstukken van onze inwoners kunnen daarmee preventief in een vroegtijdig stadium in beeld komen en opgepakt worden. Voor het stimuleren van betrokkenheid, het tegengaan van eenzaamheid, het met elkaar in contact zijn, samen activiteiten doen en het faciliteren van een gezond verenigingsleven is het van belang dat er in de directe nabijheid goed toegankelijke ruimten zijn waar onze inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Vanuit deze optiek wordt ingezet op behoud van de huidige gemeenschapshuizen en wordt het uitgangspunt gehanteerd dat in elke kern een gemeenschapshuis of ontmoetingsruimte aanwezig is en gefaciliteerd wordt, zonder daarbij als gemeente de exploitatie daarvan zelf ter hand te nemen. De “Hoeskamers” blijven we derhalve financieel waarderen en stimuleren. De transformatie van het voormalige voetbalcomplex Oranje Boys tot ontmoetingsplek, wordt verder geformaliseerd en vormgegeven.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

In elke kern een gemeenschapshuis of ontmoetingsruimte faciliteren.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 ondersteunen we de gemeenschapshuizen middels de subsidieregeling maatschappelijke accommodaties met betrekking tot groot onderhoud.

Stimuleren en ondersteunen Hoeskamers

Omschrijving (toelichting)

Wij continueren het beleid en zorgen voor faciliteiten van de huiskamers, ons uitgangspunt is: 1 huiskamer per dorpskern. Een en ander dient binnen de beschikbare middelen te worden gerealiseerd.

Wij ondersteunen vrijwilligers, die de huiskamers runnen. De ondersteuning bestaat uit subsidiering van de stichting Vrijwillige Hulpdienst Eijsden-Margraten en inzet van professionele ondersteuning (gemiddeld 8 uur per week) van een opbouwwerker van de Stichting Trajekt.

Voor het voormalige voetbalcomplex Oranje Boys wordt een plan van aanpak opgezet om hier een jongeren inlooppunt te realiseren.

1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud

1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud

Buiten spelen, sporten en bewegen – waar mogelijk in een natuurlijke omgeving - en daarmee werken aan een gezonde levensstijl draagt bij aan de vitaliteit en gezondheid van onze inwoners. In dat licht wordt het accommodatiebeleid gecontinueerd en blijven we buiten spelen en bewegen faciliteren. Dit betekent dat we in de kernen Eijsden, Gronsveld, Cadier & Keer, Margraten en Mheer toekomstgericht blijven investeren in de sportaccommodaties en in de overige kernen het onderhoudsniveau van de accommodaties op peil houden.

Om de effecten van afname van beschikbaarheid van vrijwilligers bij (sport)verenigingen op te vangen, wordt budget vrijgemaakt. Dit budget is bedoeld voor het beschikbaar stellen van materieel dan wel het bieden van tijdelijke ondersteuning.

We zetten daarnaast in op behoud van een zwembad in Eijsden en wordt – mede vanuit de verduurzamingsopgave - in deze bestuursperiode onderzoek uitgevoerd naar een toekomstbestendige exploitatievorm.

Het stimuleren van collectief georganiseerde sport alsmede ook de individuele sport en beweegactiviteiten worden via het sportakkoord verder doorontwikkeld. Hierbij wordt in beeld gebracht welke behoeften er binnen de gemeente bestaan. Innovatieve ideeën van inwoners en gebruikers worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

Door de structurele voortzetting van het programma "Jeugd aan zet" blijven we participatie en ontmoeting voor jongeren stimuleren. Jongeren zijn letterlijk aan zet om samen met de gemeente ideeën te ontplooiën.

Het accommodatiebeleid continueren.

Omschrijving (toelichting)

We voeren het vastgestelde accommodatiebeleid uit. Voor 2023 is in deze geen concrete actie voorzien.

Stimuleren vrijwilligerswerk.

Omschrijving (toelichting)

In overleg met betrokken partijen stellen we in 2023 een plan op, gericht op het stimuleren van vrijwilligerswerk.

Onderzoek uitvoeren naar een toekomstbestendige exploitatievorm voor een zwembad in Eijsden.

Omschrijving (toelichting)

Gezien de maatschappelijke inzet en betrokkenheid van SWEM worden de ambities van de gemeente op het sport- en beweegbeleid ruimschoots waargemaakt. De gemeente ervaart de samenwerking met SWEM als zeer positief en heeft dan ook de intentie om de samenwerking in 2023 te continueren.

Sportverenigingen ondersteunen bij het vergroten van hun levensvatbaarheid en hun maatschappelijke rol.

Omschrijving (toelichting)

De verenigingsconsulent:

- is aanspreekpunt voor de verenigingen.
- ondersteunt verenigingen bij vragen op het gebied van (aanpassing) accommodaties

- voert de scan "Vitale club" uit. Deze scan meet de vitaliteit en wensen / mogelijkheden van de verenigingen in de gemeente.

In 2023 continueren we middels de inzet van de verenigingsconsulent de ondersteuning bij vragen en oplossingen rondom accommodaties.

In lijn met het bestuursakkoord gaan we inventariseren wat verenigingen willen doen/ nodig hebben om (nog) meer bij te dragen aan maatschappelijke betrokkenheid. Dit in relatie tot de inventarisatie van behoeften hieraan binnen onze gemeente. Op basis van alle ideeën en innovaties gaan we concreet aan de slag met plannen maken en plannen.

In het licht van het financieel sluitend krijgen van de begroting wordt verder afgezien van het oppakken van hetgeen in deze laatste alinea is geschreven.

Het Sportakkoord verder verdiepen en uitvoeren.

Omschrijving (toelichting)

Samen met de gemeenten Gulpen-Wittem en Valkenburg aan de Geul voeren we het sportakkoord uit.

Voor 2023 betekent dit concreet dat we samen met onze partners (verenigingen, GGD, Envida etc) werken aan vier thema's:

- sportief en gezond opgroeien
- meedoen door bewegen
- sterk en vitaal verenigen
- ruimte om te bewegen.

Stimuleren participatie en ontmoeting van jongeren.

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering geven aan het programma "jeugd aan zet". Voor 2023 betekent dit concreet dat er 10 activiteiten georganiseerd worden i.s.m. de jeugd. Jongeren worden uitgenodigd om ideeën te ontplooiën gericht op participatie en ontmoeting.

1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten

Wat willen we bereiken?

Trendbreuk Eijsden-Margraten

Samen met de GGD zetten we in op een gezondere leefstijl. Hiertoe is een Preventie-akkoord Zuid-Limburg overeengekomen, dat bestaat uit een regionaal akkoord en 16 lokale preventie-agenda's. In het regionale akkoord zijn afspraken gemaakt met regionale partners met als doel lokale gezondheidswinst te boeken. Binnen de lokale preventie-agenda's hebben de gemeenten afspraken gemaakt op lokaal niveau.

In Eijsden-Margraten zetten we de komende jaren in op het terugdringen van alcoholgebruik, roken en overgewicht. We doen dit via een aantal lijnen: (a) bevorderen van bewegen en gezonde voeding op scholen waarbij we er naar streven om alle scholen te kunnen aanmerken als Gezonde School met beweegvriendelijke pleinen, (b) terugdringen overgewicht en obesitas bij kinderen via de Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)-aanpak, (c) realiseren van meer rookvrije kind-omgevingen en (d) realiseren van meer gezonde sportomgevingen.

De preventieagenda van Eijsden-Margraten wordt verbonden met de uitvoering van al bestaande structuren rondom het Sportakkoord en JOGG Heuvelland. Hierdoor wordt op een integrale wijze duurzaam invulling gegeven aan positieve gezondheid voor al onze inwoners.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Inzetten op positieve gezondheid en uitvoering geven aan preventie-akkoord.

Omschrijving (toelichting)

We ontwikkelen een plan van aanpak voor het terugdringen van middelengebruik, we zetten in op bewustwording.

We continueren de JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst) aanpak en samenwerking binnen JOGG Heuvelland. We geven uitvoering aan het plan van aanpak JOGG Heuvelland en stellen deze bij.

We ontwikkelen een omgeving die bewegen en gezonde voeding bevorderen. We geven uitvoering aan de actiepunten uit de Preventieagenda 2021-2023.

1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing

Wat willen we bereiken?

Zorg op maat met focus op kostenbeheersing

Vroeg of laat krijgen we allemaal met zorg te maken. We streven naar een kwalitatief goede, passende en liefdevolle ondersteuning dat zo dicht mogelijk bij de inwoner is georganiseerd zodat zij of hij zo lang mogelijk in hun eigen leefomgeving kunnen blijven wonen. Iedereen heeft recht op de hulp en ondersteuning die hij/zij nodig heeft.

In lijn met de landelijke trend stijgen ook in onze gemeente de kosten voor Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en rond de Jeugdzorg. Vanaf de decentralisatie in 2015 is het aantal meldingen per jaar gestegen van 1.000 naar ca 2.300 in 2021. Vergrijzing, demografische ontwikkelingen, een toenemende vraag naar specialistische jeugdhulpverlening en verhoging van tarieven zijn hiervan de belangrijkste oorzaken. De kostenontwikkeling wordt uiteraard maandelijks geanalyseerd, gemonitord en gecontroleerd. Door de jaren heen en ook nu vinden er actualisaties van beleidskaders plaats.

De belangrijkste knop die van invloed is op de kostenontwikkeling lijkt en blijkt de inzet op preventie en vroegsignalering: het voorkomen dan wel minimaliseren dat zorg nodig is. In dat licht wordt ingezet op en geïnvesteerd in algemeen toegankelijke welzijns- en zorgvoorzieningen, het “voorliggende veld” en de inzet van de consulent Welzijn WMO en consulent Welzijn Jeugd. Het doel is (en blijft) om alleen maatwerk voorzieningen aan te bieden indien de algemene voorzieningen geen of onvoldoende oplossing bieden.

Aandacht wordt ook gegeven op de (planologische) sturing op woonzorg-initiatieven voor huisvesting van jeugdigen.

In het licht van preventie en vroegsignalering werken we integraal (één aanspreekpunt per gezin en een goed ontsloten en herkenbare toegang voor vragen en voorzieningen). Tevens hebben we de hulpvraag binnen de gemeente goed in beeld, bouwen we (door) aan een sterk netwerk van lokale hulpverleners en overige deskundigen. Hierbij speelt de Praktijkondersteuner Huisartsen (POH) een belangrijke rol die we in 2023 verder (moeten) gaan verstevigen. Daarnaast streven we de inzet van jongerenwerkers te verhogen en ingezet op verhoging van activiteiten en voorlichtingen.

We bevorderen en ondersteunen de informele zorg- en mantelzorg. Mantelzorg blijven we waarderen en ondersteunen.

Daarnaast wordt ingezet op "normalisering" van de jeugdzorg. Dit betekent dat het product-denken wordt losgelaten en de leefwereld van het kind en het gezin centraal komt te staan. We doen dit zoveel als mogelijk lokaal en daar waar noodzakelijk regionaal.

Ondanks de focus op preventie en kostenbeheersing, blijven we te allen tijde ondersteuning bieden aan inwoners die hulp of een vangnet nodig hebben.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

De kosten voor WMO en Jeugd scherp monitoren en beleidskaders actualiseren.

Omschrijving (toelichting)

Vier keer per jaar stellen wij een kostenanalyse op voor de ontwikkelingen op het gebied van WMO en Jeugd. In 2023 actualiseren wij tevens de beleidskaders.

We investeren in algemeen toegankelijke ondersteuningsvoorzieningen voor kwetsbare inwoners. Met het oog op een open eind-karakter van verstrekking en financiering van de Wmo-maatwerkvoorzieningen, buigen wij een deel van het budget voor de Wmo-maatwerkvoorzieningen (Begeleiding Groep en Begeleiding Individueel) om in het budget voor algemeen toegankelijke ondersteuningsvoorzieningen.

Wij investeren in onafhankelijke cliëntenondersteuning. Onafhankelijke cliëntenondersteuning wordt verruimd met een waakvlamfunctie om individuele begeleiding via maatwerkvoorziening verantwoord af te bouwen en een specifieke taak gericht op ondersteuning van mantelzorgers. Daarmee zetten wij meer op preventie in en verlagen wij de druk op zwaardere maatwerkvoorzieningen

Ten aanzien van Jeugd bouwen we aan een versteviging van de regionale samenwerking en zorgen we voor goed samenspel tussen onze eigen lokale situatie en de regionale dynamiek en ontwikkelingen. Om een toekomstbestendige financiële situatie te behouden, is goed samenspel in sturing en inkoop binnen de regio van groot belang. Nieuwe aanbestedingen zorgen ervoor dat we bouwen aan partnership waarin gemeente meer regie kunnen voeren en gemeente en zorgaanbieders samen in positie komen om de transformatie vorm te geven.

Daarnaast zetten we lokaal nog meer in op preventie door de dienstverlening in het voorliggend veld uit te breiden en door te ontwikkelen, willen we de samenwerking met verwijzers intensiveren en

zetten we in op een doorontwikkeling van onze eigen toegang. Hiermee willen we meer grip krijgen op de in- en uitstroom van kostbare maatwerkvoorzieningen.

Bevorderen huisvesting voor jeugdige hulpvragers.

Omschrijving (toelichting)

Er wordt aandacht gegeven aan de (planologische) sturing op woonzorg-initiatieven voor huisvesting van jeugdigen.

Stimuleren mantelzorg.

Omschrijving (toelichting)

We voeren het mantelzorg compliment uit conform de verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2021 (een geldbedrag van maximaal 200 euro per jaar wordt uitbetaald aan zorgvragers om zijn/haar mantelzorger te complimenteren).

Wij herijken mantelzorgondersteuning: mantelzorgondersteuning wordt een specifieke taak binnen onafhankelijke cliëntenondersteuning van stichting MEE Zuid-Limburg.

Continueren en versterken jongerenwerk via Trajekt

Omschrijving (toelichting)

Jongerenwerk vormt een belangrijke schakel binnen het voorliggend veld van de gemeente. Middels jongerenwerk staan we in contact met de jongeren in onze samenleving, weten we wat er speelt en kunnen we proactief acteren op signalen. Om de rol van jongerenwerk te verstevigen, gaan we in 2023 actief aan de slag met evaluatie en doorontwikkeling, e.e.a. vanuit de context van hoe kunnen we het jongerenwerk nog meer, beter en gericht benutten om meer effect te realiseren gericht op specifieke leeftijdsgroepen en problematiek.

Investeren in inzet consulent welzijn jeugd

Omschrijving (toelichting)

Om onze ambitie gericht op preventie van zorgvraag te realiseren, kiezen we voor een consulent welzijn jeugd. Doel van deze consulent is om vroegtijdig bij beginnende hulpvragen jeugdigen te kunnen begeleiden, adviseren en verwijzen naar voorzieningen in het voorliggend veld en de directe omgeving van de jeugdige. Zo zorgen we ervoor dat zij vroegtijdig en laagdrempelig geholpen worden, voorkomen we een verergering van de hulpvraag en realiseren we een reductie in de instroom in maatwerkvoorzieningen. Hiertoe hanteren we 2023 als pilot jaar. Doel hierbij is om de consulent in positie te brengen, te leren, te evalueren en door te ontwikkelen. Daarbij dient uiteindelijk getoetst te worden of deze interventie een reducerend danwel dempend effect heeft op de instroom in de maatwerkvoorziening.

Versterken Praktijkondersteuning Huisartsen

Omschrijving (toelichting)

Om jeugdigen met hulpvragen bij de huisarts te ondersteunen, zet de gemeente Eijsden-Margraten al enkele jaren in op een praktijkondersteuner huisartsen (POH). Deze POH helpt jeugdigen die bij de huisarts terecht komen met hulpvragen en verwijst indien nodig door naar de juiste zorgaanbieder. Hiermee worden de huisartsen ondersteund met specifieke zorgvragen en het indien nodig vinden van het juiste zorgaanbod. De rol van deze POH gaan we in 2023 verder verstevigen en uitbouwen. Zo zijn we in staat onze jeugdigen hulpvragers meer en passende hulp te bieden en tegelijkertijd overbodige maatwerkvoorzieningen te voorkomen.

Evalueren en vernieuwen lokaal jeugdbeleid

Omschrijving (toelichting)

Het lokale actieplan jeugd vormt een verzameling van acties waarbij we inzetten op preventie, vroeg signalering en een integrale aanpak. Dit lokaal actieplan loopt af en wordt geëvalueerd. Vervolgens zullen we integraal tot een nieuw actieplan komen waarin we in lijn met dezelfde doelen actiegericht aan de slag gaan. Enkele van de belangrijke ingrediënten hiervoor, landen ook binnen deze begroting. Het plan zal een bijdrage moeten leveren aan onze ambitie om nog meer in te zetten op preventie en het voorliggend veld, het doorontwikkelen van onze toegang en het grip krijgen op de kostenontwikkeling van de maatwerkvoorzieningen.

1.8 Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners

Wat willen we bereiken?

Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners

We zijn trots op ons materieel en immaterieel erfgoed, waarbij we grensoverschrijdende samenwerkingen stimuleren. De gemeente neemt de rol op zich van beschermer en hoeder, die faciliteert, financiert en stimuleert. Maar onze gemeente is geen openlucht museum. Het is de plek waarbinnen het cultureel erfgoed opgemerkt en gekoesterd wordt. Het dient als inspiratie in het dagelijks leven, in hoe we met elkaar willen leven en omgaan met onze ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkelingen. We zetten in op het beschermen, zichtbaar en beleefbaar maken van monumenten en karakteristiek erfgoed.

Veel waarde wordt gehecht aan kunst, cultuur en cultuureducatie. Dit geeft kleur aan onze gemeenschappen, verbindt en ontwikkelt talenten.

We koesteren ook de rijkdom aan kunst en cultuur binnen onze gemeente en willen dit dan ook graag delen met toekomstige generaties, inwoners en bezoekers van onze gemeente. Daarnaast juichen we nieuwe kunst toe op een manier die inwoners inspireert, verrast en verrijkt. Hierbij is kunst dus niet alleen een element in de openbare ruimte maar ook een verbindende factor tussen inwoners.

Wij moedigen kunst en cultuur aan, bij jongeren in het bijzonder, om daarmee de kunst en bovenal de rijke cultuur waar we trots op zijn toekomst te geven. We zetten daarbij in op het actief betrekken van inwoners, organisaties en bezoekers bij kunst- en cultuurprojecten. Dit alles ondersteund en geïnspireerd door het platform Kunst In Eijsden-Margraten (KIEM).

Cultuur ontwikkeling begint bij de basis en wordt vorm gegeven met een breed educatief programma op de basisscholen. Kinderen leren zo spelenderwijs in contact komen met onze cultuur enerzijds en anderzijds komen ze op een creatieve en inspirerende wijze in contact komen met maatschappelijke thema's zoals respect, duurzaamheid, landschap en natuur.

Ons bibliotheekwerk is toe aan herijking. Het is niet alleen de plek van het uitlenen van boeken. We zien om ons heen dat Bibliotheken zich ontwikkelen tot ontmoetingsplekken waar kennis, persoonlijke ontwikkeling, advies, contact en cultuur bij elkaar wordt gebracht. Daarom zetten we, lerend van anderen, in op innovatie samen met partners, vrijwilligers, organisaties en betrokken inwoners binnen. We koersen op een bibliotheekwerk dat aantrekkelijk is en uitnodigend is voor alle leeftijden.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Kunst en Cultuurprojecten verbinden met onze jongere inwoners en organisaties.

Omschrijving (toelichting)

We continueren het platform (KIEM) Kunst In Eijsden-Margraten en daarmee projecten als "kunst in de brievenbus" en een project om culturele aanbieders aan elkaar te verbinden.

We realiseren kunst- en cultuurprojecten met een verbindende en/of maatschappelijke boodschap. Denk aan de beschilderingen rond en aan viaducten, Kunst O Maat en Kunstfietsen.

Uitvoering geven aan een breed educatief programma kunst en cultuur.

Omschrijving (toelichting)

Doorontwikkeling en uitbreiding van SKEM (Structurele kunst en cultuureducatie Eijsden-Margraten), het basis- en randprogramma. Dit betekent voortzetting en doorontwikkeling van cultuureducatie aan ca 1.700 basisschool leerlingen.

Het bibliotheekwerk herijken.

Omschrijving (toelichting)

Met alle betrokken partijen ontwikkelen we in 2023 een nieuwe visie op bibliotheekwerk.

Inzetten op beschermen, zichtbaar en beleefbaar maken van materieel en immaterieel erfgoed

Omschrijving (toelichting)

We ontwikkelen en ondersteunen projecten die de culturele identiteit van de gemeente versterken. Denk hierbij hierbij aan structurele cultuureducatie op basisscholen.

We maken immaterieel erfgoed (tradities / living heritage) zichtbaar en beleefbaar, en zetten het in als inspiratiebron m.b.t. het dagelijkse leven en/of gebiedsontwikkeling. Denk hierbij o.a. aan "De Bronck beleving" en nationale themadagen.

We gaan door met de ontwikkeling van culturele routes. Vanaf 2023 is iedere Cultuurmuur-expositie verbonden met een tijdelijke culturele fiets- of wandelroute door de gemeente. De Cultuurmuur brengt tweemaandelijks culturele onderwerpen in beeld via interactieve exposities. De bijbehorende routes worden ontwikkeld i.s.m. VisitZL waardoor een breed publiek wordt bereikt.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren Programma 1: Mens & Samenleving					
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde	Waarde	Waarde
			E-M	25.000 - 50.000	NL
Verwijzingen halt	Aantal per 1.000 jongeren	Halt	12 2021	6 2021	11 2021
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,2 2021	1,0 2021	1,8 2021
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,9 2021	3,0 2021	4,3 2021
Absoluut verzuim	Per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	0 2021	1,9 2021	2,5 2021
Relatief verzuim	Per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	11 2021	16 2021	19 2021
Voortijdige schoolverlaters totaal (vo MBO)	%	DUO/Ingrado	1,3 2021	1,6 2021	1,9 2021
Niet-sporters	%	CBS	52,8 2020	50,5 2020	49,3 2020
Banen	Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	410,6 2021	590 2021	685,8 2021
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	1% 2020	1% 2020	1% 2020
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	3,0 2020	4,0 2020	6,0 2020
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	67,80% 2020	69% 2020	70,40% 2021
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut	2,00% 2020	2,00% 2020	2,00% 2020
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder	CBS	178	275	432
Personen met een lopend re-integratietraject	Aantal per 1.000 inwoners van 15-74 jaar	CBS	3,6 2021	16,6 2021	17,3 2021
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	13,0%	13,0%	12,9%
Jongeren (t/m 18 jaar) met	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,50%	1,20%	1,20%

jeugdbescherming			2021	2021	2021
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,30% 2020	0,30% 2020	0,30% 2020
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	CBS/MSD/WMO	570 2021	608 2021	650 2021

Kaderstellende documenten

- Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht Heuvelland 2022.
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Eijsden-Margraten 2019, versie 2022.
- Besluit maatschappelijke ondersteuning 2019, versie 2022.
- Regionaal plan Zicht op Thuis 2021.
- Verordening Jeugdhulp Eijsden-Margraten 2019.
- Nadere regels jeugdhulp 2019.
- Subsidieregeling innovatiemiddelen niet vrij toegankelijke jeugdhulp.
- Beleidsregel ondersteuningsmogelijkheden jeugd.
- Preventie- en handavingsplan jeugd en alcohol Zuid-Limburg 2021-2024.
- Centrumregeling verwerving WMO-ondersteuning en beschermd wonen.
- Regionale toekomstagenda informele ondersteuning en zorg.
- De nota Gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2020-2023 'Zuid Springt Eruit'
- Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet Maastricht Heuvelland 2017.
- Uitvoeringsbesluit boetes participatiewet MH 2017.
- Beleidsnota schuldhulpverlening Eijsden-Margraten 2022-2025.
- Beleidsregels Bijzondere bijstand.
- Regeling tegemoetkoming premie aanvullende zorgverzekering 2018.
- Verordening handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ 2016.
- Uitvoeringsbesluit individuele inkomenstoeslag Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2015.
- Verordening individuele studietoelage Participatiewet Maastricht Heuvelland 2015
- Verordening re-integratie, participatie en tegenprestatie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016.
- Beleidsregel subsidies maatschappelijke accommodaties (in eigendom van vereniging of stichting) gemeente Eijsden-Margraten 2018.
- Verordening GR leerlingenvervoer Maastricht-Heuvelland gemeente Eijsden-Margraten 2014.
- Perspectief dienstverlening rondom het kind.
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Eijsden- Margraten 2015.

- Verordening Wet Kinderopvang Eijsden-Margraten 2011.
- Uitvoeringsbesluit Kinderopvang op basis van Sociaal medische indicatie (SMI)
- Verordening ruimte en inrichtingseisen Peuterspeelzaal werk.
- Verordening kwaliteitseisen peuterspeelzaal werk.
- Beleidsplan bibliotheekwerk heuvelland gemeenten 2008-2011.
- Algemene Subsidieverordening Welzijn gemeente Eijsden-Margraten met ingang van 1 januari 2017
- Kadernota accommodatiebeleid 2017.
- Meerjarenonderhoudsplan Sportaccommodaties 2015.
- Verordening materiële en financiële gelijkstelling onderwijs Eijsden-Margraten 2012.
- Verordening leszwemmen gemeente Eijsden-Margraten 2018.
- Beleidsplan Cultureel Erfgoed 2018-2021.
- Subsidieverordening Cultureel Erfgoed.
- Erfgoedverordening Eijsden-Margraten eerste wijziging 2016.
- Subsidieverordening Kerkelijke Rijksmonumenten Cultureel Erfgoed.
- Nota bouwstenen kunst en cultuur 2014-2018.
- Regeling adviescommissie Kunst en Cultuur.
- Sportakkoord Heuvelland in beweging gemeente Eijsden-Margraten.
- Lokaal actieplan jeugd (2023-2026).
- Regionaal beleidsplan jeugd (2023-2026).
- Regionaal uitvoeringsplan jeugd (2023).
- Beleidskader Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2015.
- Beleidsregels social return arbeidsmarktregio Zuid-Limburg 2020.
- Beleidsregels terug- en invordering bedrijfskapitaal TOZO.
- Uitvoeringsbesluit individuele studietoelage Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016.
- Uitvoeringsbesluit aanvullende bijzondere bijstand levensonderhoud jongeren 18-20 jaar Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2019 e.v.
- Uitvoeringsbesluit gesubsidieerde arbeid Maastricht-Heuvelland 2015.
- Uitvoeringsbesluit hoogwaardig handhaven en debiteuren Participatiewet, IOAW en IOAZ Maastricht-Heuvelland 2020.
- Uitvoeringsbesluit inkomensvrijlating Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016.
- Uitvoeringsbesluit krediethypotheek Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016.
- Uitvoeringsbesluit vermogensvaststelling Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Mens & Samenleving :

- Centrumregeling inkoop Jeugd.
- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD Zuid Limburg).
- Omnibuzz.
- MTB Regio Maastricht NV.
- Stichting Podium24.
- Annex BV / Stichting Re-integratie Inbesteding Maastricht en Mergelland (SRIMM).
- Anti Discriminatie Voorziening Limburg.
- Regionale samenwerking leerplicht RMC.
- Regionale samenwerking leerlingenvervoer.

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Wat gaat het kosten?

Programma 1				
Kwaliteit van Leven				
	Begroting	Meerjarenramin	Meerjarenramin	Meerjarenramin
	2023	g 2024	g 2025	g 2026
Lasten				
1.1 Een inclusieve samenleving	-8.175.330	-8.231.024	-8.273.388	-8.332.576
1.2 een gezond verenigingsleven	-98.000	-98.000	-103.000	-103.000
1.3 Toekomstbestendig onderwijs	-855.501	-840.501	-840.501	-840.501
1.4 Ontmoetingsruimten in elke kern	-111.658	-111.658	-111.658	-111.658
1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud	-929.566	-872.815	-916.941	-922.791
1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten	-1.615.428	-1.615.428	-1.615.428	-1.615.428
1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing	-11.575.424	-11.579.842	-11.593.232	-11.611.944
1.8 Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners	-899.318	-894.316	-899.100	-897.714
Totale lasten	-24.260.225	-24.243.584	-24.353.248	-24.435.613
Baten				
1.1 Een inclusieve samenleving	4.023.721	4.157.721	4.249.251	4.343.593
1.2 een gezond verenigingsleven	0	0	0	0
1.3 Toekomstbestendig onderwijs	50.000	0	0	0
1.4 Ontmoetingsruimten in elke kern	0	0	0	0
1.5 Sporten en bewegen voor jong	3.000	3.000	3.000	3.000

en oud				
1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten	0	0	0	0
1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing	351.230	319.894	320.616	321.345
1.8 Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners	0	0	0	0
Totale baten	4.427.951	4.480.615	4.572.867	4.667.938
Saldo programma voor resultaatbestem- ming	- 19.832.27 4	-19.762.969	-19.780.381	-19.767.675
Mutaties reserves	36.719	36.719	36.719	36.719
Saldo programma na resultaatbestem- ming	- 19.795.55 5	-19.726.250	-19.743.662	-19.730.956

Bestuursakkoord 2023 - 2026

Ambitie	Wat gaan we ervoor doen in 2023 t/m 2026	2023	2024	2025	2026	
1.1	Een inclusieve samenleving	we begeleiden statushouders en nieuwkomers actief en bieden taalcurssussen aan, gericht op integratie in de gemeenschap.	X	X	X	X
		we continueren vroegsignalering van schuldenproblematiek	X	X	X	X
		we begeleiden inwoners via SEM actief naar werk of passende inkomensondersteuning. We ontwikkelen een visie hoe hieraan invulling te geven.	X	X	X	X
1.2	Een gezond verenigingsleven	we introduceren een stimuleringssubsidie voor verenigingen, gericht op het leveren van bijdragen aan sociaal/maatschappelijke opgaven. (evalueren na 2 jaar)	X	X		
		Na afloop van de huidige van de lopende subsidieperiode 2021 t/m 2024) wordt het subsidiebeleid opnieuw tegen het licht gehouden		X	X	
		we ondersteunen verenigingen bij het verbreden van hun (maatschappelijke) rol in de kernen.	X	X	X	X
		we zetten een actief faciliterende vergunningenaanpak richting verenigingsleven op.	X	X	X	X
1.3	Toekomstbestendig onderwijs	we stellen een integraal huisvestingsplan voor het basisonderwijs op	X			
		we investeren vanuit het oogpunt van preventie in Voor- en Vroegschoolse interventie (VVE)	X	X	X	X
		we volgen de ontwikkeling van aantallen leerlingen in klassen kritisch.	X	X	X	X
		we zetten in op het concept Middengebied thema 'gezonde groene school'.	X			
		we realiseren bij elke basisschool een tiny forest.	X			
		we stimuleren meertalig onderwijs in het basisonderwijs.	X			
		we geven de campagne "Kal Plat" een impuls.	X			
1.4	Ontmoetingsruimten in elke kern	we faciliteren in elke kern een gemeenschapshuis of ontmoetingsruimte.	X	X	X	X
		we stimuleren en ondersteunen de 'Hoeskamers'.	X	X	X	X
1.5	Sporten en bewegen voor jong en oud	we continueren het accommodatiebeleid.	X	X	X	X
		Vooralsnog € 50.000 per jaar vrijmaken voor inzet van materieel of het tijdelijk bieden van ondersteuning om de effecten van afname van beschikbaarheid van vrijwilligers bij (sport)verenigingen op te vangen.	X			
		Onderzoek uitvoeren naar een toekomstbestendige exploitatievorm voor een zwembad in Eijsden.	X			
		Sportverenigingen ondersteunen bij het vergroten van hun levensvatbaarheid en hun maatschappelijke rol.	X	X	X	X
		Het Sportakkoord verder verdiepen en uitvoeren.	X	X	X	X
		we continueren het programma Jeugd aan zet en stellen 10.000 euro per jaar extra budget beschikbaar zodat jongeren samen met de gemeente ideeën kunnen ontplooiën.	X	X	X	X
1.6	Trendbreuk Eijsden-	we geven uitvoering aan het Preventie-akkoord en de lokale Preventie-	X	X	X	X

	Margraten	agenda. Voor de lokale preventie agenda wordt 50.000,- euro extra opgenomen ter stimulering van positieve gezondheid.				
1.7	Zorg op maat met focus op kostenbeheersing	we monitoren de kosten voor WMO en Jeugd scherp en actualiseren de beleidskaders.	X			
		We zetten in op preventie, vroegsignalering en een integrale aanpak	X	X	X	X
		we investeren in de inzet van een consulent welzijn jeugd	X			
		we continueren en versterken de inzet van de consulent welzijn	X	X	X	X
		we continueren, bevorderen en ondersteunen de informele- en mantelzorg	X	X	X	X
		we verhogen het budget voor het mantelzorgcompliment naar maximaal 100.000 euro p/j.	X	X	X	X
		we continueren en versterken het jongerenwerk via Trajekt. We vergroten de inzet op preventie.	X	X	X	X
1.8	Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners	we verbinden Kunst en Cultuurprojecten met onze jongere inwoners, organisaties en bezoekers	X	X	X	X
		we zetten in op het beschermen, zichtbaar en beleefbaar maken van materieel en immatarieel erfgoed	X	X	X	X
		we geven uitvoering aan een breed educatief programma kunst en cultuur en cultuureducatie	X	X	X	X
		we herijken het bibliotheekwerk.	X			

Programma 2: Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie

Gemeente Eijsden-Margraten is uniek. We herbergen welgeteld vier natura 2000 gebieden, te weten het Hoogbos-Noorbeemden, Eijsderbeemden, Bemelerberg-Schiepersberg en het Savelsbos.

Daarnaast beschikt Eijsden-Margraten over een omvangrijk en prachtig buitengebied. De landschappelijke kwaliteiten die gekenmerkt worden door fijnschaligheid, diversiteit en het cultuur historisch erfgoed vormen de unieke waarden van ons buitengebied. Het landschap vormt het basiskapitaal voor een gezond leef- en verblijfsklimaat en bepaalt de belevingswaarde voor inwoner en bezoeker.

We zijn trots op dit authentieke landschap en de vele natuur die we rijk zijn. Het landschap en de natuur staan steeds meer onder druk. Middelen voor beheer nemen af. We zien een toename van het toerisme en recreatie, schaalvergroting in de landbouw en een toename van leegstaand vastgoed in het buitengebied (stallen, schuren en/of erfgoed). Daarnaast zien we de biodiversiteit afnemen en de effecten van stikstofvraagstukken toenemen. Ook klimaatverandering vormt een aandachtspunt: extremere neerslag en droogteperiodes vereisen maatregelen om voedsel- en drinkwaterproductie, bodemerosie en wateroverlast te beheersen.

Het is zaak dat we de kwaliteiten van ons landschap ook naar de toekomst toe goed borgen. Dit vraagt om een adequate aanpak rondom beheer en ontwikkeling van landschappelijke en natuurlijke waarden in het buitengebied waarin ruimte blijft voor toerisme, recreatie en de agrarische sector. Voorwaarde is wel dat hun activiteiten de aanwezige kwaliteiten duurzaam versterken en in harmonie met het landschap plaatsvinden. De basis voor ons handelen vormt de vastgestelde visie Buitengewoon Buitengebied en de daaraan gekoppelde richtinggevende uitspraken.

2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten

Omschrijving

Ons landschap, een afwisseling van natuurgebieden, cultuurlandschap, de graften en holle wegen, de beekdalen, de Maas, maar ook de vele monumenten en de hoogstambomen maakt onze gemeente bijzonder en wordt door velen, zowel inwoners als bezoekers, gewaardeerd en gekoesterd. Dit landschap, onderdeel van het Nationaal landschap Zuid-Limburg, is een belangrijke drager van onze identiteit en onze economie.

Onze natuurgebieden maken onderdeel uit van Natuurnetwerk Limburg. Ze hebben een belangrijke functie voor de biodiversiteit, maar zorgen ook, samen met ons cultureel erfgoed en ons landschap, voor een gebied waar het zowel voor inwoner als bezoeker goed toeven is. Daarnaast kent onze gemeente het Maasdal, landschappelijk waardevolle beekdalen en bufferzones en verbindingzones tussen bestaande natuurgebieden (landbouwgebieden met kleine landschapselementen, waterlopen e.d.). In deze groenblauwe gebieden zijn er kansen om natuurwaarden en landschapskwaliteiten te laten samen gaan met andere functies. De herontwikkeling van het Noordal, groeve 't Rooth en de Zuidelijke Maasdalvisie zijn daarvan voorbeelden.

Biodiversiteit en landschappelijke attractiviteit hangen samen met een goed beheer van het landschap. Door het wegvallen van middelen voor beheer en de afname van de agrarische sector, zijn nieuwe verdienmodellen nodig om het landschap duurzaam te kunnen onderhouden. In dat licht wordt ingezet op het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen rondom beheer van het landschap, waarbij op innovatieve wijze op zoek gegaan wordt naar inbreng van ondernemers en de bezoekers alsmede onze eigen inwoners.

We zetten tevens in op het vergroten van de biodiversiteit en vergroening in het buitengebied. We passen ecologisch bermenbeleid toe en bevorderen het bijenwelzijn. Tevens leggen we flora en faunastroken aan en planten we hagen, (fruit)bomen en (pluk)bossen. Hierdoor ontstaan nieuwe leefgebieden voor bijvoorbeeld vogels en insecten, worden bestaande leefgebieden met elkaar verbonden en wordt de biodiversiteit versterkt. Mede door in te zetten op strategische grondaankopen wordt onder andere bijgedragen aan het realiseren van ecologische verbindingzones en natuurontwikkeling. Daarnaast wordt hiermee de belevingswaarde van ons landschap voor inwoner en bezoeker verhoogd.

Op plekken geven we ruimte voor aanplant van de fijnspar, zodat het immaterieel cultureel erfgoed "denhalen" ook in de toekomst als traditie behouden blijft in onze dorpen. Lokale initiatieven die bijdragen aan bomen-, hagen- en bosaanplant alsmede bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit en het bijenwelzijn, stimuleren we. Tevens ondersteunen we, vanuit het gedachtegoed "renderend landschap", nieuwe ontwikkelingen indien deze versterkend zijn voor het beheer en ontwikkeling van het landschap en passend zijn in de omgeving. Hierbij hanteren we het principe dat in ruil voor de baat die het project of ontwikkeling heeft vanwege het landschap, een bijdrage geleverd wordt aan de ontwikkeling en bescherming er van.

Daarnaast zetten we in op bescherming, herstel en uitbreiding van authentieke landschapselementen. Juist de kleine landschapselementen (zoals hagen, bosjes, graften, bomenrijen) vormen, naast de functie die ze hebben voor dier- en plantensoorten, ook een visueel aantrekkelijk element in ons landschap en benadrukken de fijnschaligheid.

Wat willen we bereiken?

2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

De herontwikkeling van het Noordal faciliteren.

Omschrijving (toelichting)

Vorbereiden en onderzoeken om een optimalisatie te realiseren van de Droog Weer Afvoer (DWA) naar het bergbezinkbassin (BBB) de Wesch. Dit project wordt samen opgepakt met Stichting Natuurmonumenten, Waterschap Limburg en de provincie Limburg ter bescherming van de ecologische kwaliteit van de Noor en instandhouding van de Noor. E.e.a. wordt als een gebiedsplan opgepakt.

Een vervolg geven aan de Zuidelijke Maasdalvisie.

Omschrijving (toelichting)

Samen met de partners Provincie Limburg, Waterschap, Rijkswaterstaat, het Rijk en de gemeente Maastricht wordt er verder gewerkt aan de MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport)-verkenning voor het Zuidelijk Maasdal. Dit is een verdere uitwerking van de ontwikkelvisie en het onderzoeksrapport. De voorbereiden voor de MIRT-verkenning gaan eerst via een zogenaamde startbeslissing ter voorbereiding op de mogelijke verkenning. De Stuurgroep DeltaMaas neemt hierover een verdere beslissing. De doelstelling is om in 2023 met de MIRT-verkenning te starten. In deze verkenning worden de verschillende maatregelen voor het Zuidelijk Maasdal, voor Eijsden de groene geul bij de Oosterplas/Pieterplas, verder inhoudelijk onderzocht op o.a. haalbaarheid en impact voor de omgeving.

Instellen landschapsfonds

Omschrijving (toelichting)

Landschap is een van de prioritaire thema's. Landschapsbeheer is kostbaar en ook voor landschapontwikkeling zijn middelen noodzakelijk. Binnen de perspectievennota van de minister van

landbouw wordt de mogelijkheid geboden aan agrariërs om mede het landschap te beheren en daar een vergoedingssystematiek tegenover te stellen.

Er is reeds een bestemmingsreserve landschap ingesteld in onze begroting, welke ingezet kan worden voor klimaatadaptatie, het beheer en onderhoud van het landschap, de vergroening van het landschap en het bomenplan. Deze reserve wordt gevoed middels een jaarlijkse dotatie van € 100.000 en vanuit de meeropbrengsten toeristenbelasting van 0,30 eurocent per overnachting.

Er wordt, conform afspraak met de raad, in 2023 een plan uitgewerkt waarbij de bestedingsrichtingen en omvang vanuit de bestemmingsreserve landschap nader worden bepaald, het zogenaamde landschapsfonds. Hierbij zal naast het beheer van het landschap ook aandacht zijn voor ontwikkeling van het landschap, versterken van verbindingszones tussen de Natura 2000 gebieden. Een en ander gericht op versterking van de biodiversiteit, het bijenwelzijn, het vergroenen op basis van lokale initiatieven als ook het stimuleren om nieuwe kleine landschapselementen te realiseren en uitvoering te geven aan het bomenplan.

Nieuwe verdienmodellen ontwikkelen rondom beheer van het landschap.

Omschrijving (toelichting)

1. Agrariërs kunnen door het uitvoeren van beheermaatregelen aan landschapselementen bijdragen aan het in standhouden van het cultuurlandschap. De provincie heeft hiertoe een subsidiestelsel opgetuigd. In relatie tot de stikstofdiscussie is de kans reëel dat de mogelijkheden tot verruiming van de regeling voor de hand liggen. Dit biedt kansen voor onze agrariërs. Als gemeente volgen we de ontwikkelingen op de voet, inspireren en faciliteren we de agrariërs om maximaal in te zetten op behoud en beheer van het landschap.

2. Daarnaast heeft de minister van Landbouw een perspectievennota gemaakt. Waar gewenst kunnen we agrariërs hiermee helpen.

Het project Bloemrijke Akkerranden voortzetten en uitbreiden.

Omschrijving (toelichting)

De bestaande bloemrijke akkerranden in stand houden door middel van een samenwerking met Stichting Limburg Bloeit op. De jaarlijks bijdrage wordt gecontinueerd. De stichting zet volop in op uitbreiding van het areaal.

Ecologisch bermenbeheer toepassen en stimuleren van lokale initiatieven.

Omschrijving (toelichting)

Het vastgesteld bermbeleid continueren. Daarnaast heeft er een aanpassing plaatsgevonden naar aanleiding van gesprekken met het groene middenveld. Sommige bermen worden nog maar 1x per jaar gemaaid, (in het voorjaar). Uitgangspunt is dat de bermen worden gemaaid indien de verkeersveiligheid in gedrang komt. Het maaien en afvoeren van het maaisel heeft eveneens een duidelijk positief effect op de kruidenrijkdom.

Samen met de Provincie bezien hoe invulling te geven aan het bomenplan.

Omschrijving (toelichting)

We geven verdere uitvoering aan het bomenplan 2020-2024. Het bomenplan is gebaseerd op 6 activiteiten namelijk:

- Aanplant hoofdgroenstructuur,
- aanplant groene dorpsranden
- stimuleringsregeling vergroenen van tuinen
- het realiseren van Tiny Forrests
- de actie herdenkingsboom
- bosaanplant

Kleine landschapselementen in beeld brengen en handhaven op behoud hiervan.

Omschrijving (toelichting)

In Q1 van 2023 is de inventarisatie van de landschapselementen afgerond en op kaarten vastgelegd. Deze kaarten vormen input voor het omgevingsplan waarin de beschermde status geborgd dient te worden. Na vaststelling van het plan door de raad kan op instandhouding gehandhaafd worden. Tot die tijd vormen de huidige kaarten met beschermde landschapselementen in het vigerende bestemmingsplan het uitgangspunt voor handhaving.

2.2 Transformatie van de landbouw

2.2 Transformatie van de landbouw

De agrarische sector binnen onze gemeente staat de komende jaren voor grote inspanningen. Regelgeving op het gebied van stikstof, grond- en gewasbewerking, vergrijzing binnen de sector, de wereldeconomie en landschappelijke beperkingen zijn aspecten die hiervoor zorgdragen. Steeds meer agrarische bedrijven combineren de productie van voedsel met andere functies zoals zorg en recreatie.

Wij streven voor Eijsden-Margraten een vitale, toekomstbestendige en duurzame agrarische sector na, in harmonie met milieu, natuur en landschap. We streven naar een agrarische sector die bijdraagt aan het behoud van de unieke waarden in onze gemeente, hetgeen gekenmerkt wordt door fijnchaligheid in plaats van grootschaligheid, diversiteit in plaats van monocultuur en waarbij weidegronden en fruitteelt boven akkerland gaat. Vershraling van het landschap wordt door de sector zelf ook als onwenselijk ervaren. Landbouw en natuurontwikkeling kunnen goed met elkaar samen gaan in deze omgeving. Derhalve ondersteunen we initiatieven die hierin passen.

We staan constructief tegenover uitbreiding van bestaande bedrijven, mits deze uitbreiding leidt tot versterking van de gebiedskwaliteiten, de bedrijfsvoering op een duurzame wijze plaatsvindt en bebouwing noodzakelijk is voor de eigen bedrijfsvoering.

Multifunctionele landbouw heeft potentie die kansrijk is, mede ook vanwege het meer verbinden van boer en burger. Ook ten aanzien van andere vormen van landbouw zoals wijnbouw, paardenhouderij, agroforestry en streekgebonden productie zien wij kansen, mits deze passen binnen het streefbeeld. (agroforestry ofwel boslandbouw genaamd betreft landgebruiksystemen waarbij het planten en/of actief beheren van bomen wordt gecombineerd met landbouw of veeteelt).

Gezien de toename van het aantal stoppers in de landbouwsector wordt meegedacht en meegewerkt aan het wijzigen van agrarische kavels als die functie past binnen het landschap en de directe omgeving. Dit ter voorkoming van leegstand, verloedering en ongewenste ontwikkelingen.

Om de transformatie in de landbouw in goede banen te leiden, wordt samen met de sector – binnen de reeds vastgestelde kaders van Buitengewoon Buitengebied - op lokaal niveau een actieplan uitgewerkt. Ingezet wordt op een toekomstbestendige natuurinclusieve landbouw, waarin letterlijk en figuurlijk ruimte geboden wordt voor diversiteit en nieuw ondernemerschap. E.e.a. zoals ook voorzien is in de uitwerking van de gebiedsvisie Middenterras Bemelen-Mesch. Daarnaast zal in het actieplan antwoord gegeven worden op het tegengaan van vershraling van het landschap en ongewenst grondgebruik waarbij inzet van actieve grondpolitiek niet uitgesloten wordt. De gebiedsdifferentiatiekaart die opgesteld wordt geeft richting waar in welke mate ruimte is voor behoud

en ontwikkeling van de landbouw alsmede voor teeltondersteunende voorzieningen (b.v. hagelnetten). Hiermee kan tevens antwoord gegeven worden op de vraag hoe vrijkomend vastgoed her in te vullen.

In het contact met individuele bedrijven streven wij zoveel mogelijk naar één gemeentelijk aanspreekpunt en faciliteren actief, via het netwerk van mede-overheden, kennisinstellingen, belangenorganisaties en maatschappelijke en financiële instellingen, de agrariërs die willen transformeren. Gezien het belang van de landbouwsector binnen onze gemeente specifiek en voor Zuid-Limburg algemeen blijven we onze vooraanstaande rol op het beleidsterrein landbouw en landschap binnen de regio voortzetten.

Op lokaal niveau stimuleren wij de bewuste productie en consumptie van duurzaam voedsel. Wij nemen het voortouw hierin door bij gemeentelijke activiteiten hieraan invulling te geven. Daarnaast zetten we in op de consument van de toekomst. Dit doen we door op scholen aandacht te vragen voor gezond en duurzaam lokaal voedsel en reductie van voedselverspilling. Dit past geheel binnen het concept van de Gezonde basisschool. Tevens faciliteren we initiatieven om de consument bewust te maken zodat “Koop Lokaal” ook omgezet wordt in daden. In dat licht wordt het burgerinitiatief Korte Ketten Zeker (w)Eten verder ondersteund. Het doorontwikkelen van het stroop stoken binnen de gemeente als nationaal cultureel immaterieel erfgoed en initiatieven die bijdragen aan bewust produceren van duurzaam voedsel worden ondersteund.

Een lokaal actieplan ‘transformatie van de landbouw’ uitwerken.

Omschrijving (toelichting)

Voor 1 juli 2023 dient de provincie vanuit het Rijk een gebiedskaart op te stellen hoe zij de stikstofcrisis wil aanpakken. Daarna weten wij wat de consequenties zijn voor de agrarische sector binnen onze gemeente en zal indien nodig een actieplan voor 2024 ontwikkeld worden:

- In 2023 wil de gemeente een gebiedsdifferentiatiekaart opstellen,
- een landschapsfonds inrichten om agrariërs en landschapsbeheerder te helpen het landschap te beheren
- beleid formuleren ten aanzien van de toeristische verblijfsaccommodaties.

Een aanspreekpunt voor de agrarische sector instellen.

Omschrijving (toelichting)

Gezien alle landelijke ontwikkelingen rondom stikstof, natuur en water en de impact hiervan voor de landbouwsector binnen onze gemeente enerzijds en anderzijds de behoefte om een aanspreekpunt te organiseren zal voor 2023, na goedkeuring voorliggende begroting, een vacature regisseur landbouw opengesteld worden.

De trekkersrol van het programma Landbouw en Landschap in het Middengebied continueren.

Omschrijving (toelichting)

Zowel ambtelijk als bestuurlijk vervullen we in 2023 voor het programma-onderdeel Landbouw en Landschap binnen het samenwerkingsverband Middengebied de trekkersrol.

De schooljeugd bewust maken van duurzaam lokaal voedsel en reductie van voedselverspilling.

Omschrijving (toelichting)

In samenwerking met o.a. het burgerinitiatief Korte Keten Zeker (W)eten en lokaal onderwijs wordt o.a. een lesbrief ontwikkeld.

Daarnaast beschikt elke school over een tiny forest, waarbij educatie over voedsel en natuur aan de hand van het tiny forest aan de basisschoolkinderen wordt gegeven

Op de basisscholen wordt aandacht gegeven aan gezonde voeding, waaronder het EU-project fruit op scholen en in samenwerking met lokale fruittelers wordt fruit beschikbaar gesteld aan scholen.

Het project Korte Keten Zeker (w)eten continueren en doorontwikkelen.

Omschrijving (toelichting)

Het project Korte Keten wordt samen met het burgerinitiatief Korte Keten Zeker (W)eten gecontinueerd en doorontwikkeld. De gemeente vervult hierin een faciliterende rol.

Het stroopgedachtegoed en initiatieven rondom 'koop lokaal' ondersteunen.

Omschrijving (toelichting)

Via ondersteuning van ondernemers en instellingen (o.a. Presidium Limburgse Stroop, Korte Keten Zeker (W)eten en continueren promotiecampagne Koop Lokaal in het Uitvoeringsplan Plattelands- en Vrijtijdseconomie 2023) wordt Koop Lokaal verder ondersteund.

Concreet betekent dit:

- dat het stroopgedachtegoed (als immaterieel erfgoed) in samenwerking met lokale partners, regionale partners en het presidium Limburgs stroopstoken verder vorm en inhoud wordt gegeven.
- De gemeente bevordert ook in 2023 de campagne ontdek, proef en Koop Lokaal, mede ondersteund door initiatieven vanuit de coöperatie met fruit erop uit, de werkgroep Korte Keten zeker (w) eten en de Citta Slow ambassadeurs.
- Daarnaast zal worden deelgenomen in de ontwikkeling van een regionaal voedsel economie in Zuid-Limburg, waaraan ook ondernemers uit onze gemeente deel van uit maken.

2.3 Vrijtijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving

2.3 Vrijtijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving

Vrijtijdseconomie is een belangrijke economische motor voor onze samenleving. De sector is goed voor circa 8% van het totaal aantal banen in de regio. Eijsden-Margraten is als het gaat om overnachtingen een kleine(re) speler in het Heuvelland. In 2021 kende onze gemeente bijna 400.000 overnachtingen die goed waren voor een opbrengst aan toeristenbelasting van ca. 650.000 euro.

Het streven is dat ook in 2030 onze gemeente nog steeds gastvriendelijk, authentiek en bourgondisch is, waar bewoners, recreanten en ondernemers tot rust komen, met respect voor elkaar. We ontvangen dan ook graag gasten die de manier van "slow living" waarderen, genieten van fijnschaligheid en van onze lokale producten die duurzaam worden geproduceerd.

Vanuit deze optiek nemen we een positieve grondhouding aan rondom initiatieven en innovatieve ontwikkelingen van reeds gevestigde en nieuwe ondernemers in de vrijtijdseconomie. Samen met hen en in afstemming met de buurgemeenten in Nederland én België brengen we in beeld hoe hieraan invulling te geven.

We zullen echter waken voor toeristisch, recreatieve overdruk. Te veel bezoekers, te veel toeristisch verkeer, te veel evenementen legt een druk op de leefbaarheid van de kernen maar legt ook een druk op het landschap. Derhalve zetten we in op kwaliteit en spreiding.

Grootschalige ontwikkelingen worden uitgesloten. We faciliteren wel kwalitatief goede kleinschalige ontwikkelingen, passend bij het DNA van Eijsden-Margraten. Vanuit kwaliteitsoogpunt zetten we in op het faciliteren van ondernemers met verblijfsaccommodaties die willen doorontwikkelen en investeren in kwaliteitsverbetering. Dit wordt ondersteund via de aanpak 'Innovatief Investeren'. Daarnaast wordt het ambassadeurschap rondom Cittaslow verder uitgebouwd.

Om overdruk in het Heuvelland tegen te gaan geven we actief invulling aan het programma Verantwoord op Weg. Daarnaast sturen we in samenwerking met het Huis van de Sport op het doseren en spreiden van het aantal toertochten binnen de gemeente. Daarbij zullen we gebieden in onze gemeente ontzien waar de druk op de leefomgeving en het landschap groot is. In dit licht houden we het aantal wielerevenementen dat wij faciliteren en ondersteunen ook beperkt.

We zijn en willen een aantrekkelijke wandel- en fietsgemeente blijven. Hierbij wordt ingezet op kwaliteit en niet op kwantiteit. Op het gebied van de wandelinfrastructuur wordt derhalve het Knopen Lopen geïntroduceerd. Hiermee wordt de kwaliteit van het wandelnetwerk sterk verbeterd. Uitbreiding van de wandel-infrastructuur wordt beperkt tot het realiseren van zgn. ommetjes in en rondom de kernen. Verder wordt geïnvesteerd in veilige fiets- en wandelverbindingen (zie programma Wonen en Leefomgeving).

Het MKB is dé banenmotor van onze gemeente. De coronacrisis heeft onze ondernemers hard geraakt. Zij hebben een moeilijke tijd achter de rug. En hoewel deze crisis nu voorbij lijkt, moeten we de lokale economie juist blijven stimuleren. Zo dragen we bij aan werkgelegenheid voor onze inwoners en innovatie voor de toekomst. In dit licht zal het vestigingsklimaat verder versterkt worden door op zoek te gaan naar het bieden van ruimte voor vestiging van (nieuw) ondernemerschap. Ook zal ingezet worden op een intensievere samenwerking tussen de gevestigde ondernemers binnen de gemeente als met de gemeente zelf.

Een lokaal actieplan vrijetijdseconomie uitwerken.

Omschrijving (toelichting)

Het door de raad vastgesteld toeristisch operationeel programma is vertaald in een Uitvoeringsplan Plattelands-, en Vrijetijdseconomie 2023. We bouwen voort op de kansenkaart die door de raad is

vastgesteld en we volgen de vijf pijlers uit de visie vrijetijdseconomie. Concreet besteden we in 2023 aandacht aan de volgende thema's:

- regioprofilering en marketing via Visit Zuid-Limburg
- ondersteuning startende ondernemers Eijsden-Margraten en ondernemersbijeenkomsten
- ondersteuning routenetwerk zoals fietsnetwerk als wandelnetwerk
- verbindingen maken in de thema's landschap, kunst en recreatie

De aanpak 'Innovatief Investeren' doorontwikkelen.

Omschrijving (toelichting)

Het ondersteuningsproject Strategisch Innoveren (gericht op kwaliteit en verbreding) wordt gecontinueerd in het Uitvoeringsplan Plattelands- en Vrijetijdseconomie 2023. Dit doen we in het kader van de bestemming Zuid-Limburg 2030 als green destination dat we samen met 16 gemeenten en Visit Zuid-Limburg hebben ontwikkeld. Projecten zijn bijvoorbeeld knopen-lopen, zuid-limburg magazine en kwaliteitsimpuls verblijfsaccommodaties

Het ambassadeurschap Cittaslow verder uitbouwen.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 wordt samen met de Cittaslow ambassadeurs opnieuw een ondersteunend jaarprogramma Cittaslow ontwikkeld. Tevens worden op basis van criteria nieuwe ambassadeurs toegelaten.

Verdere uitvoering geven aan het programma Verantwoord op Weg.

Omschrijving (toelichting)

Instellen van regioregie, opstarten van een druktemonitor en het aanleggen van een parkeerplaats aan het natura 2000 gebied Geuldal, nabij Scheulder.

Ondersteuning geven aan wielerevenementen.

Omschrijving (toelichting)

De wielerevents Volta Limburg Classic, Jeugdwieler criterium, Bart Brentjens Challenge en Gravel Series worden ondersteund in 2023.

De evenementendruk rondom toertochten doseren en spreiden.

Omschrijving (toelichting)

Spreiding en dosering vindt op regionaal niveau plaats via het Grensoverschrijdend Wielerbeleid i.s.m. Limburg Cycling, hiervoor zijn afspraken gemaakt in aantal per jaar en naar grootte.

Uitbreiding van Knopen lopen en de wandelinfrastructuur beperken tot realisatie van Ommetjes.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 wordt gestart met de feitelijke aanleg van de Knopen Lopen infrastructuur, kwaliteitsvolle toevoegingen in de zin van gethematiseerde ommetjes worden meegenomen. In 2023 wordt de Vuursteenroute ontwikkeld en aangelegd en wordt de geologieroute voorbereid om in 2024 te realiseren.

Samenwerking bevorderen tussen ondernemers onderling en met de gemeente

Omschrijving (toelichting)

In 2023 worden in deze de volgende acties ondernomen:

1. Ondersteunen van de overkoepelende Stichting Ondernemers Eijsden-Margraten
2. Structureel overleg voeren met ondernemers (verenigingen)
3. Organiseren van bedrijfsbezoeken voor college en betrokken ambtenaren

4. Eens per jaar wordt door de gemeente een ondernemersavond georganiseerd, waarbij actuele thema's op de agenda komen.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren					
Programma 2: Landschap & Natuur					
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000 - 50.000	Waarde NL
Functiemenging	%	CBS	41,3 2020	49,8 2020	53,3 2020
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	171,3 2021	158,5 2021	165,1 2021

Kaderstellende documenten

- Wijziging Gemeentelijk Kwaliteitsmenu Eijsden-Margraten 2013.
- Landschaps Ontwikkelings Plan.
- Integraal omgevingsbeleidsplan Vergunningverlening, toezicht en handhaving Wabo 2017-2021.
- Beleidsnotitie bed and breakfast 2012.
- Beleidsnotitie paardenbakken hobbymatig 2012.
- Beleidsnotitie veldschuren en schuilgelegenheden 2012.
- Rampenbestrijdingsplan Hoogwater Maas.
- Ontwikkelvisie Zuidelijk Maasdal.
- Bestuursopdracht buitengewoon buitengebied.
- Bestuursopdracht buitengewoon buitengebied – agrarische bouwkvavels.
- Voorbereidingsbesluit grenscorrectie.
- Toeristisch-recreatieve nota 2008-2015 van Maas en Mergel.
- Toeristisch Recreatieve gebiedsvisie “beleef Eijsden-Margraten, knooppunt van Maas tot Mergelland 2015-2019.
- Verordening op de heffing en invordering (water)toeristenbelasting 2022.
- Gewijzigde Verordening winkeltijden Eijsden-Margraten 2017.
- Economische activiteiten in algemeen belang.
- Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid Limburg.
- Wegenbeleidsplan Eijsden-Margraten 2017-2020.
- Beleidsnotitie bermenbeheer “maaien wat moet, bloei waar mogelijk”.
- Beleidsplan Openbare verlichting Eijsden-Margraten 2013-2017.

- Parkeerverordening Eijsden-Margraten 2015.
- Telecommunicatieverordening Eijsden-Margraten.
- Gladheidsbestrijdingsplan.
- Beeldkwaliteitsplan Bloesemgaard.
- Bomenverordening Eijsden-Margraten 2015.

Verbonden partijen

Het programma Landschap, natuur en water kent geen verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

Programma 2 Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten				
2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten	-266.467	-167.791	-167.791	-167.791
2.2 Transformatie van de landbouw	-70.000	-95.000	-95.000	-95.000
2.3 Vrijtijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving	-412.904	-413.026	-414.838	-416.687
Totale lasten	-749.371	-675.818	-677.630	-679.479
Baten				
2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten	2.750	2.750	2.750	2.750
2.2 Transformatie van de landbouw	0	0	0	0
2.3 Vrijtijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving	1.237.918	1.237.918	1.237.918	1.237.918
Totale baten	1.240.668	1.240.668	1.240.668	1.240.668
Saldo programma voor resultaatbestemming	491.297	564.850	563.038	561.189
Mutaties reserves	-99.000	-199.000	-199.000	-199.000
Saldo programma na resultaatbestemming	392.297	365.850	364.038	362.189

Bestuursakkoord 2023 - 2026

Ambitie	Wat gaan we ervoor doen in 2023 t/m 2026	2023	2024	2025	2026
2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten	De herontwikkeling van het Noordal faciliteren.	x	x		
	Een vervolg geven aan de Zuidelijke Maasdalvisie.	x	x	x	x
	Een plan uitwerken waarbij de bestedingsrichtingen en omvang vanuit de bestemmingsreserve landschap nader worden bepaald en vertaald wordt naar een landschapsfonds.	x			
	Nieuwe verdienmodellen ontwikkelen rondom beheer van het landschap.	x	x	x	x
	Het project Bloemrijke Akkerranden voortzetten en uitbreiden.				
	Ecologisch bermenbeheer toepassen en stimuleren van lokale initiatieven.	x	x	x	x
	Samen met de Provincie bezien hoe invulling te geven aan het bomenplan.	x	x		
	Kleine landschapselementen in beeld brengen en handhaven op behoud hiervan.	x			
2.2 Transformatie van de landbouw	Een lokaal actieplan 'transformatie van de landbouw' uitwerken.	x	x	x	x
	Een aanspreekpunt voor de agrarische sector instellen.	x			
	De trekkersrol van het programma Landbouw en Landschap in het Middengebied continueren.	x	x	x	x
	De schooljeugd bewust maken van duurzaam lokaal voedsel en reductie van voedselverspilling.	x	x	x	x
	Het project Korte Keten Zeker (w)eten continueren en doorontwikkelen.	x	x	x	x
	Het stroopgedachtegoed en initiatieven rondom 'koop lokaal' ondersteunen.	x	x	x	x
2.3 Vrijtijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving	Een lokaal actieplan vrijetijdseconomie uitwerken.	x			
	De aanpak 'Innovatief Investeren' doorontwikkelen.	x			
	Het ambassadeurschap Cittaslow verder uitbouwen.	x	x	x	x
	Verdere uitvoering geven aan het programma Verantwoord op Weg.	x	x	x	x
	Ondersteuning geven aan wielerevenementen tot een maximum van 45.000 euro.	x	x	x	x
	De evenementendruk rondom toertochten doseren en spreiden.	x	x	x	x
	Uitbreiding van de wandelinfrastructuur beperken tot realisatie van Ommetjes.	x	x	x	x
	In beeld brengen locaties voor vestiging van (nieuw) ondernemerschap		x		
	Samenwerking bevorderen tussen ondernemers onderling en met de gemeente	x	x	x	x

Programma 3: Duurzaamheid en Klimaatverandering

Omschrijving

Als gemeente Eijsden-Margraten staan wij vanwege het zeer grote aandeel particulier vastgoed en ons kwetsbare landschap voor een grote uitdaging op het gebied van duurzaamheid en klimaat. We doen het momenteel al best goed voor wat betreft het aantal woningen die voorzien zijn van zonnepanelen (27% in EM versus 16% in NL). Willen we echter in 2050 energieneutraal, volledig aardgasvrij en circulair zijn, zullen we de komende jaren veel energie moeten steken in het invullen van deze opgaven. Afwachten is derhalve geen optie, we zullen aan de slag moeten. Maar los van deze landelijke doelstellingen vinden wij het belangrijk dat we investeren in duurzaamheid en het inspelen op vraagstukken rondom klimaatverandering. Dat zijn wij immers verplicht aan onze huidige en toekomstige inwoners en generaties van onze prachtige gemeente Eijsden-Margraten.

3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst

Wat willen we bereiken?

3.1 Meerjaren uitvoeringsprogramma klimaat- en energieopgaven

Gezien de wereldwijde ontwikkelingen, de stijgende energieprijzen en de klimaatopgaven komen energievraagstukken in een stroomversnelling. Dit vraagt, in het licht van behoud van de kwaliteiten van ons waardevolle landschap en het tegengaan van energiearmoede bij onze inwoners, om het maken van keuzes, het treffen van maatregelen en het doen van investeringen.

Op weg naar een energieneutrale gemeente zetten we naast het opwekken van energie in op het verminderen van gebruik van energie.

In de basis houden we vast aan het genomen raadsbesluit, waarbij zonne- en windenergie in het buitengebied is uitgesloten. We staan open voor en stimuleren innovatieve ontwikkelingen mits deze geen afbreuk doen aan het landschap en ons woon- en leefklimaat.

De focus voor de komende jaren komt te liggen op het aardgasloos maken en isoleren van vastgoed alsmede het verder stimuleren van zonnepanelen op daken. Hierin nemen wij als gemeente onze verantwoordelijkheid en zullen wij het voorbeeld geven. Andere partijen zoals schoolbesturen, stichtingen en woningcorporaties proberen we te verleiden om versneld hun vastgoed te verduurzamen.

Ten aanzien van de Transitievisie Warmte die in 2021 is vastgesteld wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld dat beschrijft hoe en wanneer inwoners en bedrijven van het aardgas afgaan. Voor wat betreft de Regionale Energie Strategie (RES) werken we samen met de RES-regio aan de RES 2.0.

Daarnaast verstrekken we actief informatie aan onze inwoners en ondernemers en organiseren we bijeenkomsten. Met als doel onze inwoners meer bewust te maken van de kansen en mogelijkheden, zowel in financiële als in technische zin. We sporen onze inwoners aan, om op individueel dan wel collectief niveau, tot het treffen van energiemaatregelen. Dit alles wordt ondersteund door een breed pakket aan stimuleringsmaatregelen inclusief het aanbieden van financiële instrumenten.

Naast het bevorderen van het integreren van duurzaamheidsmaatregelen bij nieuwbouw, gaat extra aandacht uit naar het verzilveren van kansen rondom duurzaamheid bij verbouw. De mogelijkheden rondom het stimuleren en verantwoord verduurzamen van monumentale panden of panden die in een beschermd stads- en dorpsgezicht liggen, worden verkend.

Actief stimuleren en ondersteunen we lokale initiatieven, zoals het oprichten van energie-corporaties en het realiseren van groen gas. We zien hierin kansen om wijken en kernen lokaal van energie te voorzien en delen van de agrarische sector energieneutraler te maken.

We bevorderen het verduurzamen van mobiliteit. In dat licht stimuleren we het (elektrisch) fietsen. Als gemeente geven we hierin het voorbeeld en gaan dit actief promoten. Ook het elektrisch rijden stimuleren we. Op dit moment is het aantal laadpunten binnen de gemeente nog zeer beperkt. Gezien de verwachte groei van het aantal elektrische auto's en e-bikers is behoefte aan een integraal laadpalenbeleid; een toekomstgericht beleid dat aansluit bij de behoeften op recreatief en toeristisch gebied alsmede bij de mobiliteitsontwikkelingen binnen onze gemeente.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Lokale initiatieven actief stimuleren en ondersteunen.

Omschrijving (toelichting)

Om de realisatie van een lokaal initiatief m.b.t. groen gas mogelijk te maken, wordt onderzocht in hoeverre de gemeente dit op verantwoorde wijze kan ondersteunen. Daarbij worden de kansen en randvoorwaarden betrokken die de Verordening Duurzaamheidslening biedt. Aan de hand hiervan wordt de raad meegenomen in een traject van kennismaking met het initiatief tot en met besluitvorming over mogelijke ondersteuning.

Aansluiten bij een regionaal duurzaamheidsloket.

Omschrijving (toelichting)

Deelname aan online Energieloket WoonWijzerWinkel Limburg (pilotjaar).

Aan de WoonWijzerWinkel Limburg is opdracht verstrekt voor de inrichting en het invullen van een online Energieloket. Daar kunnen huishoudens uit Eijsden-Margraten terecht met vragen over de energietransitie en verduurzaming. In het geval van inkomende vragen hierover bij het KCC van de gemeente, wordt nu doorgeschakeld naar de WoonWijzerWinkel. In 2023 vindt een evaluatie plaats van de samenwerking met de WoonWijzerWinkel. Daarbij wordt beoordeeld of voortzetting van de opdracht en de eventuele uitbreiding met een fysiek pakket wenselijk is. In deze afweging wordt de mogelijke beschikbaarheid van alternatieven meegenomen.

De projecten 'zorgeloos zonnepanelen', 'plus je huis', en 'dubbel duurzaam' voortzetten.

Omschrijving (toelichting)

Op grond van de Verordening Duurzaamheidslening en het mandaatbudget van € 18 miljoen, worden huishoudens uit Eijsden-Margraten ook in 2023 ontzorgd om zonnepanelen op daken en duurzaamheidsmaatregelen in huis te kunnen realiseren tegen financieel gunstige voorwaarden. De projecten Zorgeloos Zonnepanelen, Plus je Huis en Dubbel Duurzaam worden voortgezet op basis van een positief evaluatieresultaat. Over actuele ontwikkelingen en voorwaarden wordt actief naar betrokken partijen gecommuniceerd.

Een rentevoorstel uitwerken voor duurzaamheidsleningen.

Omschrijving (toelichting)

Op grond van de bestaande Verordening Duurzaamheidslening heeft de gemeente de mogelijkheid om duurzaamheidsleningen te verstrekken tegen gunstige voorwaarden. Handhaving van het tot nu toe gehanteerde rentepercentage van 1% is evenwel niet meer mogelijk vanwege het gewijzigde renteklimaat. Daarom wordt een rentevoorstel uitgewerkt, waarbij de balans gezocht wordt tussen het stimuleren van verduurzaming versus de renterisico's die de gemeente loopt. Om een gewijzigd rentepercentage te kunnen toepassen bij het verstrekken van nieuwe duurzaamheidsleningen vindt tevens de voorbereiding van besluitvorming plaats met betrekking tot de duurzaamheidsverordening.

Het gemeentelijk vastgoed verduurzamen en sturen op verdere verduurzaming van scholen, gemeenschapsaccommodaties en huurwoningen.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 wordt een plan van aanpak opgesteld voor de verdere verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed en maatschappelijke accommodaties, waarbij rekening wordt gehouden met de opgave en extra middelen uit de Septembercirculaire Gemeentefonds 2023.

Verduurzamen openbare verlichting.

Omschrijving (toelichting)

We onderzoeken of we de verlichting duurzamer kunnen maken, door verlichting slimmer te laten branden in het buitengebied op school-thuis-routes. Als dit mogelijk is maken we een investeringsplan om de komende jaren deze extra verduurzamingsstap te zetten.

Het fietsgebruik binnen de organisatie promoten.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 gaan we aan de slag met de uitkomsten van een mobiliteitsonderzoek onder het gemeentelijk personeel, dat is uitgevoerd door Zuid-Limburg Bereikbaar. Aandachtspunten daarbij zijn het hybride werken en verduurzaming van de mobiliteit.

Een integraal laadpalenbeleid opstellen voor auto's en fietsen.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 willen we beleid ten aanzien van het plaatsen van laadpalen in onze gemeente laten vaststellen. Vattenfal wil de komende jaren graag ruim 300 laadpunten laten plaatsen. Het streven is om deze ruim 300 laadpunten voor 2030 geplaatst te hebben. Een en ander wordt opgesteld en uitgevoerd om de laadinfrastructuur zo optimaal mogelijk te krijgen zodat dit uitnodigt om sneller over te stappen een elektrische voertuigen.

Voor 2023 betekent dit dat Vattenfal ongeveer 35-40 autolaadpunten plaatst en dat de gemeente de daarbij behorende verkeersbesluiten neemt.

Een aanpak 'bevorderen duurzaam bouwen' uitwerken.

Omschrijving (toelichting)

Gemeente Eijsden-Margraten heeft samen met Valkenburg a/d Geul, Meerssen, Gulpen-Wittem en Vaals een subsidieaanvraag ingediend bij de Provincie Limburg voor financiële ondersteuning bij het aanjagen van de verduurzaming van woningen. Onder voorwaarde van de toekenning van deze ondersteuning, wordt in 2023 een gericht maatwerkprogramma ontwikkeld en aangeboden voor het verantwoord verduurzamen van o.a. monumenten.

Een RES 2.0 opstellen.

Omschrijving (toelichting)

Met de subRES gemeenten is in 2022 afgestemd of RES 2.0 een nieuw document of voortgangsdokument wordt. Insteek is om een voortgangsdokument op te stellen. Daarbij is het streven om conclusies en aanbevelingen uit een landschappelijke verdiepingsstudie in 2023 mee te nemen in het traject om te komen tot een RES 2.0. In de samenwerking met gemeenten binnen het RES-gebied Zuid-Limburg, wordt de voortgang van de landschappelijke verdiepingsstudie gemonitord en het resultaat geëvalueerd. Mede op basis daarvan vindt beoordeling plaats over de document-status van RES 2.0. Bij de keuze voor een voortgangs-dokument is een evaluatie aan de orde en eventuele bijstelling van de ambities, die zijn vastgelegd in de RES 1.0. Actuele ontwikkelingen met betrekking tot transportschaarste op het elektriciteitsnet in Limburg worden hierbij betrokken.

Een uitvoeringsprogramma Transitievisie Warmte opstellen.

Omschrijving (toelichting)

Gestart wordt met het opstellen van een uitvoeringsprogramma Transitievisie Warmte, dat een uitvloeisel is van de door de raad vastgestelde Transitievisie Warmte. In het totstandkomingsproces van het uitvoeringsprogramma wordt mede bezien in hoeverre onderzoek wenselijk is naar de potentie

om wijken aardgasloos te gaan maken. Over de voortgang van dit proces wordt de raad eind 2023 in kennis gesteld.

Informatie- en kennisoverdracht organiseren

Omschrijving (toelichting)

Over de lopende projecten en ondersteuningsmogelijkheden van de gemeente ter verduurzaming van gebouwen worden periodiek informatiebijeenkomsten georganiseerd. In het geval van nieuwe ontwikkelingen wordt daarover actief gecommuniceerd via de gebruikelijke communicatiekanalen. De beschikbaarheid van een digitaal duurzaamheidsloket voor burgers en ondernemers wordt voortgezet onder voorwaarde van een positieve evaluatie ervan. Dat geldt ook voor de beschikbaarheid van een aardgasvrijchecker, die voor inwoners op pandniveau in Eijsden-Margraten laat zien welke maatregelen genomen kunnen worden om richting aardgasvrij te gaan.

3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie

3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie

Verdroging en vernatting zijn vraagstukken waarop we de komende periode nadrukkelijk een antwoord moeten geven. Samen met onze waterpartners geven we op een dusdanige manier invulling aan de waterketen dat daarmee de volksgezondheid wordt beschermd, een goede leefomgeving wordt bevorderd en schade aan het milieu wordt voorkomen.

Middels het opstellen van een Waterplan voor de periode 2023 – 2027, maken we het watersysteem klimaatadaptief en duurzaam. In de basis zal dit betekenen dat we meer water gaan bergen en infiltreren, minder verhard en meer gaan vergroenen. Knelpunten ten aanzien van wateroverlast en droogte worden inzichtelijk gemaakt en worden aangepakt. Hiertoe worden de resultaten uit de klimaatstresstesten vertaald in een uitvoeringsprogramma Hitte en Droogte.

We blijven daarnaast inzetten op het scheiden van hemel- en afvalwater. Hierbij, wordt waar mogelijk, het hemelwater zolang mogelijk vastgehouden op de plekken waar deze valt en wordt gedoseerd afgevoerd naar bedoelde voorzieningen.

Klimaatadaptatie vraagt daarnaast bij onze inwoners en ondernemers om bewustwording en maatregelen die de gevolgen beperken. Afkoppelen van hemelwater wordt derhalve gestimuleerd. Het aanbieden van regentonnen en het ontstenen en vergroenen van tuinen alsmede het vergroenen van

daken geven we een impuls, zowel bij bestaande woningen als bij nieuwbouw. Aansluiting wordt in deze gezocht bij Stichting Steenbreek. Instrumenten zoals 'Water in Balans' worden nader onder de aandacht gebracht.

Het Waterplan 2023 – 2027 opstellen.

Omschrijving (toelichting)

Concrete acties voor Eijsden-Margraten voor de komende planperiode 2023-2027 zijn:

1. Terugdringen van risico op wateroverlast op de Groenerein en Keerberg te Cadier en Keer en het klimaatadaptief maken van dit gebied;
2. Terugdringen van risico op wateroverlast in Termaar/Sprinkstraat/Holstraat/Aan de Fremme;
3. Verbeteren waterkwaliteit oppervlakte water in Noorbeek (project Noorbeemden);
4. Verminderen bestaande verharding en meer groen en schaduw in de openbare ruimte;
5. We organiseren aanvullende verdiepende risicodialogen met lokale (regionale) stakeholders.

Gezamenlijk met de partners uit de samenwerking Maas & Mergelland wordt concreet voor de komende planperiode 2023-2027 de volgende acties uitgevoerd:

1. Regenwaterstructuurvisie opstellen als onderlegger voor de aanleg van groenblauwe structuren;
2. Aanhaken op de Limburgse droogtestrategie;
3. Opstellen van bouwstenen voor de omgevingswet voor klimaatadaptieve nieuwbouw en herinrichting op openbaar en particulier terrein;
4. We organiseren aanvullende verdiepende risicodialogen met (lokale) regionale stakeholders;
5. Opstellen standaardmethode maatschappelijke kosten-batenafweging bij uitvoeringsprojecten;
6. Evalueren verdeling van verantwoordelijkheden wateroverlast landelijk en stedelijk gebied;
7. Gezamenlijk onderzoek naar personele capaciteit en kwetsbaarheid in de regio volgens de branchestandaard;
8. Uitvoeren maatregel bij de geselecteerde KRW-overstorten (kaderrichtlijn water);
9. Opstellen meetplan voor het meten in de afvalwaterketen;
10. Actualiseren van riolerings- watermodellen Maas en Mergelland;

Een uitvoeringsprogramma Hitte en Droogte opstellen.

Omschrijving (toelichting)

Hitte en droogte zijn vraagstukken waarop we de komende periode nadrukkelijk een antwoord op moeten geven. Samen met onze waterpartners geven we op een dusdanige manier invulling aan de

waterketen dat daarmee de volksgezondheid wordt beschermd. De beleidsuitgangspunten ten aanzien van de thema's Hitte en Droogte zijn vastgelegd in de klimaatadaptatiestrategie en het Waterplan die eind 2022 door de raad zijn vastgesteld.

In 2023 zullen we:

- een regenwaterstructuurvisie opstellen als onderlegger voor de aanleg van groenblauwe structuren;
- aanhaken op de limburgse droogtestrategie samen met provincie en waterschap;
- aanvullende risicodialogen organiseren samen met lokale en regionale stakeholders (bewoners, woningcorporaties, bedrijven(terreinen) etc);
- de bluswatervoorziening aan de Fremme herinrichten;
- de hoofdpomp vervangen van de computergestuurde rioolgemalen en pompgemalen.

Het afkoppelen van hemelwater stimuleren: impuls geven aan regentonnenactie, ontsteden/vergroenen tuinen en Water in Balans.

Omschrijving (toelichting)

Binnen onze gemeente zijn 2 regelingen van kracht die onze burgers bewust moeten maken van hun bijdrage aan het klimaat, namelijk:

- de stimuleringsregeling vergroenen tuinen
- de stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater

Regelmatig attenderen we onze burgers op beide regelingen. Daarnaast werken we als samenwerkingsverband Maas & Mergelland aan het communicatienetwerk Waterklaar waarin we burgers inzicht geven in de mogelijkheden om hun perceel waterklaar te maken. Dit kan door opvang van regenwater, hergebruik van regenwater, vergroenen van tuinen en daken etc.

Ook het waterschap doet middels Water in Balans aandacht schenken aan vergroenen en afkoppelen middels een Toolbox om burgers op eigen terrein maatregelen te laten treffen om wateroverlast op het perceel of in de woning te voorkomen.

3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten

Wat willen we bereiken?

Optimaliseren luchtkwaliteiten

De kwaliteit van het milieu is een belangrijke factor hoe mensen de leefomgeving waarderen en de kwaliteit van leven ervaren. Lucht, water, bodem en geluid vervullen hierin een voorname rol. Daarom investeren we in een leefomgeving waarin de milieuecondities op orde zijn. In deze bestuursperiode zetten we vanuit milieu-oogpunt naast klimaatadaptatie nadrukkelijk in op het verbeteren van de luchtkwaliteit.

Stikstof is een vraagstuk dat veel impact heeft op onze inwoners en hun leefomgeving. Ook bepaalt de omvang van stikstof de ontwikkelmogelijkheden binnen onze gemeente. Te veel stikstof heeft ook een nadelige invloed op onze gezondheid via de verontreiniging van de lucht en het grond-, oppervlakte- en drinkwater. De komende bestuursperiode gaan we inzetten op een aantal pijlers: het versterken van stikstofgevoelige natura 2000 gebieden, het aanpakken van stikstof bij de bron en het blijven bieden van ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Tevens bevorderen we richting medeoverheden dat zij de bronnen, die luchtverontreiniging binnen onze gemeentegrenzen veroorzaken, aanspreken om de vervuiling aan te pakken. Via voorlichtingscampagnes worden de veroorzakers van gegronde overlast van houtstook en kachels bewust gemaakt van de schadelijke effecten. Op grond van de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) zal hierop gehandhaafd worden.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

De luchtmetingen monitoren en vertalen in te nemen maatregelen.

Omschrijving (toelichting)

De meetsystemen zijn in het 2e kwartaal van 2022 aangesloten en worden voor een periode van 2 jaar gemonitord. Tussentijds worden de resultaten geëvalueerd, met aanbevelingen voor het treffen van maatregelen indien nodig. Nadat de metingen twee jaar hebben plaatsgevonden, worden definitieve conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan waarop kan worden geacteerd.

De samenwerking en lobby met de Provincie en buurgemeenten over de grens verstevigen.

Omschrijving (toelichting)

We gaan in 2023 een Bestuurlijk overleg instellen, dat is gericht op relevante ontwikkelingen in het grensgebied. Uitgangspunten daarbij zijn:

- onderlinge informatie en kennisuitwisseling;
- integrale (grensoverschrijdende) benadering van ontwikkelingen in het kader van de fysieke leefomgeving en het milieu;
- lobbyvoering.

Een aanpak stikstof-reductie uitwerken.

Omschrijving (toelichting)

De aanpak van stikstof reductie is een bevoegdheid van het rijk waarbij de opdracht is gegeven aan de provincie om voor 1 juli 2023 een gebiedsgerichte aanpak te formuleren. Wij hebben als gemeente vooralsnog hierin geen besluitvormende of beleidsmatige rol. We zullen wel gevraagd en ongevraagd deel gaan uitmaken van de beleidstafels bij de provincie inzake het stikstofdossier. We zijn ons bewust van de mogelijke gevolgen van de aanpak van de centrale overheden voor onze gemeente. De maatregelen kunnen namelijk gevolgen hebben voor landschap, activiteiten in het buitengebied, vastgoed in het buitengebied en de transitie van de landbouw. Om hier voldoende op te kunnen inspelen wordt vanuit Eijsden-Margraten ingezet op:

- opstellen gebiedsdifferentiatiekaart;
- inrichten landschapsfonds, waarbij geld beschikbaar is voor beheer van het landschap;
- behoud, beheer en ontwikkeling van landschapselementen en ontwikkeling van het landschap;
- uitwerken visie ten aanzien van toeristisch recreatieve accommodatie.

Daarnaast willen we indien mogelijk vanuit het middengebied gezamenlijk optrekken naar de provincie om hun gevraagd en ongevraagd van advies te voorzien in dit complexe dossier.

Voorlichtingscampagnes organiseren rondom houtstook en kachels en handhaven daarop.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 wordt gezien welke vorm van voorlichting wenselijk is en aan de hand daarvan wordt gericht gecommuniceerd. Op grond van de APV handhaaft de gemeente in voorkomende gevallen als sprake is van gegronde overlast.

3.4 Van afval tot grondstof

Wat willen we bereiken?

Van afval tot grondstof

Zoals is vastgelegd in het grondstoffenplan gaan we ons ervoor inzetten om, vanuit de circulaire economie gedachte, steeds meer richting te geven aan het beheer van grondstoffen en afval. In dit kader gaan we afvalscheiding en de vermindering van restafval verder bevorderen.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Uitvoering geven aan het Grondstoffenplan.

Omschrijving (toelichting)

De doelen in het vastgestelde grondstoffenplan zijn gericht op het bereiken van meer afvalscheiding en minder restafval per jaar per burger. Om daaraan een bijdrage te leveren, wordt in 2023 gewerkt met een lagere ophaalfrequentie van restafval teneinde zodoende het beter scheiden van restafval te stimuleren. In de samenwerking met Rd4 wordt ook ingezet op informatieoverdracht hierover richting burgers en bewustzijns campagnes.

De gewijzigde ophaalfrequentie en het functioneren van ondergrondse containers monitoren en evalueren

Omschrijving (toelichting)

Zowel de gewijzigde ophaalfrequentie alsook het functioneren van ondergrondse containers wordt in 2023 gemonitord en geëvalueerd. Daarbij wordt onderzocht of het aanbod van ondergrondse containers op voldoende locaties is voorzien dan wel moet worden uitgebreid. Nieuwbouwlocaties worden in deze evaluatie meegenomen. Over de evaluatieresultaten wordt de raad in kennis gesteld,

waarbij tevens terugkoppeling plaatsvindt over de gerealiseerde bijdrage aan de doelen uit het gemeentelijke grondstoffenplan.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		Programma 3: klimaat & Energie			
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde	Waarde	Waarde
			E-M	25.000 - 50,000	NL
Totaal huishoudelijk afval	KG per inwoner	CBS	106 2019	130 2019	161 2019
Percentage bekende hernieuwbare energie	%	Berekening	10,2 2019	25,4 2019	20,1 2019
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG/ABF	8,4 2021	7,8 2021	8,9 2021
Demografische druk	%	CBS	83,5 2022	78,8 2022	70,3 2022

Kaderstellende documenten

- Wegenbeleidsplan Eijsden-Margraten 2017-2020.
- Beleidsnotitie bermenbeheer “maaieren wat moet, bloei waar mogelijk”.
- Beleidsplan Openbare verlichting Eijsden-Margraten 2013-2017.
- Parkeerverordening Eijsden-Margraten 2015.
- Telecommunicatieverordening Eijsden-Margraten.
- Gladheidsbestrijdingsplan.
- Beeldkwaliteitsplan Bloesemgaard.
- Bomenverordening Eijsden-Margraten 2015 (onderdeel APV).
- Verordening naamgeving en nummering gemeente Eijsden-Margraten 2011.
- Uitvoeringsvoorschriften huisnummering gemeente Eijsden-Margraten 2011.
- Regionale woonvisie 2010-2020.
- Kadernota woningbouwprogramma 2012-2022.
- Lokale woonvisie Eijsden-Margraten “samen bouwen aan de toekomst 2019-2025.
- Bouwverordening Eijsden-Margraten 2018.
- Kadernota accommodatiebeleid 2017.
- Brandbeveiligingsverordening Eijsden-Margraten 2012.
- Integraal omgevingsbeleidsplan Vergunningverlening, toezicht en handhaving Wabo 2017-2021.

- Verordening Starterslening Eijsden-Margraten 2019.
- Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in schade.
- Welstandsnota Eijsden-Margraten 2013.
- Beleidsnotitie bijbehorende bouwwerken.
- Uitvoeringsprogramma VTH Wabo 2018.
- Beleidsregel subsidies maatschappelijke accommodaties Eijsden-Margraten 2018.
- Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg.
- Nota grondbeleid 2012.
- Gemeentelijk Rioleringsplan Eijsden –Margraten 2018-2022.
- Beleidsnota Duurzaamheid 2015-2018.
- Verordening duurzaamheidslening Eijsden-Margraten 2016, eerste wijziging.
- Gemeentelijk klimaat- en energiebeleidsplan 2018-2040 met bijbehorend uitvoeringsprogramma 2018.
- Afvalstoffenverordening Eijsden-Margraten 2022.
- Subsidieverordening oud papier Eijsden-Margraten 2012.
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening gemeente Eijsden-Margraten 2012.
- Gemeentelijk milieubeleidsplan 2015-2018.
- Milieu Uitvoeringsprogramma 2017.
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Eijsden-Margraten 2021.
- Bodembeheernota Eijsden-Margraten 2017.
- Beleidsnotitie inzameling textiel en kleding gemeente Eijsden-Margraten 2017.

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Klimaat & Energie:

- Sanering afvalwaterlozingen buitengebied.
- Reinigingsdiensten Rd4 (GR en NV).
- Regionale Uitvoeringdienst (RUD) Zuid-Limburg.
- Bodemzorg Limburg BV.
- RES (Regionale Energie Samenwerking Zuid Limburg)

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

Programma 3 Duurzaamheid en Klimaatverandering				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten				
3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst	-190.721	-190.721	-190.721	-190.721
3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie	0	0	0	0
3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten	-54.000	-30.000	-30.000	-30.000
3.4 Van afval tot grondstof	-3.015.593	-3.062.323	-3.062.323	-3.062.323
Totale lasten	-3.260.314	-3.283.044	-3.283.044	-3.283.044
Baten				
3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst	0	0	0	0
3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie	0	0	0	0
3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten	0	0	0	0
3.4 Van afval tot grondstof	3.512.956	3.559.686	3.559.686	3.559.686
Totale baten	3.512.956	3.559.686	3.559.686	3.559.686
Saldo programma voor resultaatbestemming	252.643	276.643	276.643	276.643
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo programma na resultaatbestemming	252.643	276.643	276.643	276.643

Bestuursakkoord 2023 - 2026

Ambitie	Wat gaan we ervoor doen in 2023 t/m 2026	2023	2024	2025	2026
3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst	Informatie- en kennisoverdracht organiseren.	x	x	x	x
	Lokale initiatieven (b.v. energiecorporaties en groen gas) actief stimuleren en ondersteunen.	x	x	x	x
	Aansluiten bij een regionaal duurzaamheidsloket.	x	x		
	De projecten 'zorgeloos zonnepanelen', 'plus je huis', en 'dubbel duurzaam' voortzetten.	x	x	x	x
	Een rentevoorstel uitwerken voor duurzaamheidsleningen.	x			
	Het gemeentelijk vastgoed verduurzamen en sturen op verdere verduurzaming van scholen, gemeinschapsaccommodaties en huurwoningen.	x	x	x	x
	De aanpak rondom verduurzamen van de openbare verlichting continueren inclusief onderzoeken instellen 'slimme verlichting' in het buitengebied.	x			
	Het fietsgebruik binnen de organisatie promoten.	x	x	x	x
	Een integraal laadpalenbeleid opstellen voor auto's en fietsen.	x			
	Een aanpak 'bevorderen duurzaam bouwen' uitwerken.	x			
Een RES 2.0 opstellen.	x				
Een uitvoeringsprogramma Transitievisie Warmte opstellen.	x	x	x	x	
3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie	Het Waterplan 2023 – 2027 opstellen.	x			
	Een uitvoeringsprogramma Hitte en Droogte opstellen.	x			
	Het afkoppelen van hemelwater stimuleren: impuls geven aan regentonnenactie, ontsteden/vergroenen tuinen en Water in Balans.	x	x	x	x
3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten	De luchtmetingen monitoren en vertalen in te nemen maatregelen.	x	x		
	De samenwerking en lobby met de Provincie en buurgemeenten over de grens verstevigen.	x			
	Een aanpak stikstof-reductie uitwerken.	x	x	x	x
	Voorlichtingscampagnes organiseren rondom houtstook en kachels en handhaven daarop.	x			
3.4 Van afval tot grondstof	Uitvoering geven aan het Grondstoffenplan.	x	x	x	x
	De gewijzigde ophaalfrequentie en het functioneren van ondergrondse containers monitoren en evalueren	x			

Programma 4: Wonen en Leefomgeving

Eijsden-Margraten is gezien haar ligging in de directe nabijheid van het stedelijk gebied, de landschappelijke kwaliteiten en aanwezige voorzieningen een aantrekkelijke woonomgeving en wil dat graag blijven. Wij streven naar een woningvoorraad met passende woningen voor onze inwoners in een leefomgeving die gezond, veilig en prettig is om in te wonen. Kwaliteit en duurzaamheid zijn daarbij belangrijke uitgangspunten.

Passende woningen zoeken we niet alleen in nieuwbouw maar ook in de transformatie van cultuur-historische waardevolle panden en vrijkomend agrarisch vastgoed. Door op innovatieve en creatieve wijze betreffend vastgoed te herbestemmen worden deze panden behouden voor de toekomst. Vanuit de gedachte dat we een inclusieve gemeente willen zijn, wordt in het programma Wonen en Leefomgeving de komende jaren hierop verdere invulling geven. De basis is dat woningbouwplannen, waaraan medewerking wordt verleend, moeten passen bij de behoefte.

Volgens diverse modellen blijft het aantal huishoudens tot 2030 stijgen. De meeste groei wordt verwacht in de groep alleenstaande 65-plussers. De groep tweepersoonshuishoudens 65-plussers groeit beperkt. De groep 23-65 jarigen neemt naar verwachting beperkt af. De verwachting is tevens dat in elk segment van de koopsector de behoefte toeneemt. Met name in de prijsklasse 325.000 tot 450.000 euro en boven de 450.000 euro.

Uit het recentelijk uitgevoerde woningbehoefteonderzoek volgt een opgave tot 2030 van ca. 710 woningen, waarvan 610 koopwoningen en 100 huurwoningen. Rekeninghoudende met een wenselijke schaarste dient uitgegaan te worden van het realiseren van in totaal circa 600 woningen waarvan ca. 465 (78%) koopwoningen en ca. 135 (22%) huurwoningen. Opvallend is dat de toename in de huursector veroorzaakt wordt door een groeiende behoefte aan zorgwoningen (ca. 140 stuks) en woningen die noodzakelijk zijn voor woonurgente en aandachtsgroepen. Jaarlijks krijgt de gemeente taakstellend een huisvestingsopgave vanuit het Rijk opgelegd om statushouders te huisvesten. Daarnaast is er in Eijsden-Margraten een opgave rondom de huisvesting van aandachtsgroepen. Voor deze laatste doelgroep dienen de komende jaren ook extra investeringen gedaan te worden. Dit sluit aan bij het Rijksbeleid dat voorbereid wordt waarin gemeenten antwoord geven op de huisvestingsvraagstukken van deze mensen.

Verwacht wordt dat hiertoe een visie en een verordening dient te worden opgesteld waarmee een passende woningtoewijzing voor deze doelgroep wordt georganiseerd. Per saldo betekent e.e.a. dat in de huursector sprake is van afbouw van huurwoningen voor de reguliere doelgroepen en huisvesting nodig is voor voornoemde specifieke doelgroepen. In dat licht staan de corporaties binnen

onze gemeente voor een transformatie-opgave. De opgave wordt versterkt indien op Rijksniveau ingezet wordt op het hanteren van een norm van 30% sociale huur in elke gemeente.

Een goede en veilige infrastructuur is een belangrijk onderdeel voor een prettig woon- en leefklimaat binnen onze gemeente. Op het gebied van mobiliteit zetten we de komende jaren derhalve in op een veilige en duurzame infrastructuur met goed toegankelijke kernen waarin het parkeren goed geregeld is voor onze eigen inwoners als voor onze bezoekers. Onverkort wordt uitvoering gegeven aan het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan, waarbij de accenten gelegd zullen worden op een drietal thema's: veiligheid, parkeren en bereikbaarheid. Tussentijds vindt hierop monitoring en zo nodig bijsturing plaats.

4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern

Wat willen we bereiken?

4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern

De grote vraag naar woningen vraagt om een versnelling van nieuwbouw in de hele gemeente. Wij streven daarbij naar een gevarieerd aanbod in alle kernen dat aansluit bij de behoeften. Insteek is het behoud van vitale kernen en dat onze inwoners zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving kunnen blijven wonen. Focus komt primair te liggen op het realiseren van betaalbare en duurzame woningen voor starters. Daarnaast wordt middels nieuwbouw ingezet op het bevorderen van de doorstroming in de woningmarkt door levensloopgeschikte woningen te realiseren.

Op basis van een integraal woningbouwprogramma wordt in kwantitatieve zin op integrale wijze antwoord gegeven hoe invulling te geven aan de woonopgaven tot 2030 inclusief de reguliere opgaven rondom huisvesting van woonurgente en aandachtsgroepen. Jaarlijks zal de voortgang gemonitord worden en verantwoord worden richting raad.

In kwalitatieve zin hechten we veel waarde aan de instandhouding van de karakteristieken van onze kernen. We zetten dan ook in op realisatie van nieuwbouwplannen die niet alleen aansluiten bij de behoeften van onze inwoners maar die ook goed aansluiten bij de dorpse structuren en waarbij vraagstukken vanuit duurzaamheid, klimaatverandering en dit programma op passende wijze geïncorporeerd worden in de planvorming.

Om bij te dragen aan de transformatie-opgaven in de landbouw en verloedering van leegstaande panden te voorkomen, gaan we ruimhartig om met initiatieven die woonruimten realiseren in leegstaande en/of vrijkomende boerderijen en historische panden. Belangrijke voorwaarde blijft dat het initiatief past bij de plek en de omgeving.

Om de versnelling in de woningbouw kracht bij te zetten wordt buiten de gebaande paden gehandeld. Instrumentarium dat voorhanden is om te kunnen versnellen, wordt ingezet. Hierbij moet gedacht worden aan actieve strategische grondverwerving en overige planologische instrumenten die beschikbaar zijn. Ook worden ontwikkelingen op rijksniveau in deze nauw gevolgd. Dit alles om op alle mogelijke manieren versnelling in de woningbouw te effectueren. Actief zal ook gestuurd worden op het maken en naleven van concrete prestatie-afspraken met woningcorporaties.

Door krapte op de woningmarkt, het kunnen (blijven) wonen in de eigen leefomgeving en het realiseren van betaalbare woningen worden nieuwe flexibele woonvormen verkend. De mogelijkheden rondom zelfbewoningsplicht en het instellen van een huisvestingsverordening worden eveneens verkend. Ruimte wordt geboden voor het realiseren van mantelzorgwoningen.

Voor het realiseren van betaalbare starterswoningen wordt gekeken hoe een aantrekkelijk startersarrangement aangeboden kan worden voor wat betreft typologie woning alsook in ondersteunende zin vanuit financieel oogpunt. Gestreefd wordt naar het realiseren van starterswoningen voor een bedrag van 265.000 euro. De starterslening wordt derhalve gecontinueerd. Instrumenten vanuit het grondbeleid zoals erfpacht worden in deze verkend. Als ook concepten die elders in het land worden gehanteerd zoals b.v. het Westland-model.

De vele wetten en regels die aan een omgevingsvergunning ten grondslag liggen zorgen voor een complexe situatie die bij inwoners vaak tot frustraties leiden. In combinatie met de grote omvang aan principe-verzoeken en vergunningaanvragen, wordt naast het versnellen van planvorming ingezet op het versnellen van het vergunningenproces en bestemmingsplanprocedures. Sturen op hoofdlijnen is het uitgangspunt en sturen op detailniveau waar noodzakelijk. Hiermee wordt niet alleen bijgedragen aan de dienstverleningsopgave en de versnelling van de woningbouw maar ook in het meer beheersbaar maken van de werkdruk in de organisatie.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Een TaskForce wonen instellen.

Omschrijving (toelichting)

In het bestuursakkoord is opgenomen dat een Taskforce Wonen wordt ingesteld. Deze Taskforce zal het integraal woningbouwplan voorbereiden dat vóór 1 juli 2023 aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd. In dit woningbouwplan zal een match gemaakt worden tussen onze woningbouwopgave op basis van het woonbehoefte onderzoek en de reeds lopende woningbouwplannen.

Hieruit zal blijken in welke kernen nog woningbouwlocaties extra ontwikkeld moeten worden,

aanvullend op de reeds lopende woningbouwplannen.

De Taskforce zal, na vaststelling van het integraal woningbouwplan door de raad, ook de feitelijke voortgang van de woningbouwprojecten monitoren en waar nodig maatregelen treffen om een tijdige realisatie mogelijk te maken.

Uitvoering geven aan de gebiedsontwikkelingen Poort van het Heuvelland, de stationsomgeving Eijsden en de kern Cadier & Keer.

Omschrijving (toelichting)

Poort van het Heuvelland:

Op basis van de concept-visie hebben gesprekken plaatsgevonden met mede overheden, stakeholders en met raads- en burgerleden (d.d. 2 november 2021). Van de zijde van de gemeente Maastricht en de provincie is aangegeven dat zij graag samen met de gemeente Eijsden-Margraten de mogelijkheden en onmogelijkheden van het gebied willen verkennen. Zij opteren ervoor om deze samenwerking een basis te geven in de vorm van een intentieovereenkomst. Streven is om eind 2022 begin 2023 deze intentieovereenkomst met de betrokken partijen vorm en inhoud te geven. Op basis hiervan zal het traject voortgezet worden, met als doel om eind 2023 een visie ter vaststelling voor te leggen aan de raad.

Stationsomgeving Eijsden:

In Q4 2022 heeft uw raad het college opdracht gegeven om middels de aanpak zoals verwoord in de Bestuuropdracht te komen tot een Gebiedsvisie voor het Stationsgebied Eijsden en omgeving. In 2023 zal hiertoe een bureau geworven worden dat ons begeleidt in dit proces, zullen voorbereidende werkzaamheden plaatsvinden en gesprekken gevoerd worden met betrokkenen in het gebied zodat eind 2023 een eerste concept visie gereed is. In 2024 zal deze conceptvisie aangepast worden tot een ontwerp visie. Vaststelling door de raad is voorzien voor eind 2024.

Cadier en Keer:

Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat de gebiedsontwikkeling voor deze kern in 2024 zal worden opgepakt.

Transformeren leegstaande en/of vrijkomende boerderijen en historische panden.

Omschrijving (toelichting)

Voor de periode 2023-2026 wordt hieraan uitvoering gegeven, als sprake is van een ruimtelijke verbeterde en gewenste (her)ontwikkeling en hiermee tegemoet wordt gekomen aan de

woonbehoefte. Dit beperkt zich dan niet alleen tot de 'reguliere' doelgroepen die gehuisvest moet worden, maar hierbij wordt zeker ook gekeken naar mogelijkheden voor de realisatie van de noodzakelijke woon-zorg-woningen en woningen voor specifieke doelgroepen, zoals statushouders en andere woonurgente.

Instrumentarium inzetten dat bijdraagt aan versnelling woningbouw

Omschrijving (toelichting)

In 2022 wordt onderzocht welk instrumentarium hiervoor het best kan worden ingezet, zodat eind 2022 dan wel vanaf 2023 en volgende jaren dit instrumentarium kan worden gebruikt om de woningbouw versneld te realiseren.

Opstellen en uitvoering geven aan prestatieafspraken

Omschrijving (toelichting)

De sturing op prestatieafspraken wordt de komende jaren voortgezet en zal via een gezamenlijk met de betrokken woningcorporaties op te stellen meerjarenplan 2023-2026 worden geconcretiseerd.

Nieuwe flexibele woonvormen verkennen.

Omschrijving (toelichting)

De inzet en haalbaarheid van nieuwe flexibele woonvormen zullen de komende jaren actief worden verkend met de woningcorporaties en er zal open worden gestaan voor ruimtelijke verantwoorde (particuliere) initiatieven voor deze woonvormen waarmee invulling wordt gegeven aan een noodzakelijke woonbehoefte.

Gelet op de extra opgave voor de huisvesting van statushouders als gevolg van de zogenaamde 'asieldeal' gaan we ook als gemeente zelf op zoek naar geschikte locaties voor het plaatsen van tijdelijke woonunits. Deze kunnen dan dienen voor de huisvesting van statushouders en overige woonurgente.

De mogelijkheden tot zelfbewoningsplicht en het instellen van een huisvestingsverordening verkennen.

Omschrijving (toelichting)

In de loop van 2022 wordt de mogelijkheid van zelfbewoningsplicht bij nieuwe woningbouwontwikkelingen onderzocht, zodat deze vanaf 2023 en volgende jaren kan worden toegepast waar dit juridisch mogelijk en feitelijk wenselijk is.

Eind juli jl. is de raad via een Raadsinformatiebrief in kennis gesteld van de uitkomsten van het Woonbehoefte-onderzoek. Hieruit blijkt dat er geen grondslag is voor het instellen van een huisvestingsverordening. De zelfbewoningsplicht bij nieuwbouwplannen willen we via een anterieure overeenkomst met de ontwikkelaar regelen.

Op basis van integraal woningbouwplan vastgestelde omgevingsplannen voorleggen aan de raad.

Omschrijving (toelichting)

Waar nodig zullen de voorbereidingen voor de omgevingsplannen, benodigd voor de ontwikkeling van de gewenste woningbouwlocaties zoals voorzien in het integraal woningbouwplan dat medio 2023 wordt opgeleverd, in 2023 of anders in 2024 worden opgepakt.

De starterslening continueren / Nieuwbouw van starterswoningen stimuleren en faciliteren middels een starters-arrangement

Omschrijving (toelichting)

De verordening voor de startersleningen, vastgesteld in september 2022, zal voor de periode 2023-2026 worden voortgezet (gecontinueerd) en waar nodig en mogelijk worden geactualiseerd, met als doel koopwoningen voor starters binnen onze gemeente zo bereikbaar mogelijk te maken.

De stimulerings- en faciliteringsmogelijkheden worden in 2023 nader onderzocht en indien mogelijk zo spoedig mogelijk toegepast.

4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet

4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de wet private kwaliteitsborging (Wpkb) is voorzien per 1 januari 2023. Beide wetten hebben grote impact op het werken van de gemeente. Zowel in de voorbereidende zin alsmede in de verdere uitvoering worden deze bestuursperiode belangrijke stappen gezet rondom de toekomstrichting van onze leefomgeving en de wijze waarop vanuit gemeentewege ontwikkelingen oppakken. We zorgen dan ook voor een zorgvuldig implementatietraject van de Omgevingswet. Hiervoor wordt gebruikt gemaakt van een daarvoor opgestelde routeplanner Omgevingswet.

Op het moment dat de Omgevingswet inwerking treedt, worden de vigerende bestemmingsplannen automatisch omgezet in omgevingsplannen. In het licht van de verplichting dat we uiterlijk eind 2029 voor de gehele gemeente moet beschikken over een of meerdere omgevingsplannen, wordt in 2023 de ambitie bepaald hoe hieraan invulling te geven.

Als gevolg van de Wpkb gaat de toetsing van bouwaanvragen aan het bouwbesluit naar de private sector. De gemeente beoordeelt of dit goed gebeurt en treedt waar nodig handhavend op. Door deze wijziging vervalt een voornamen grondslag voor het heffen van legesinkomsten. Dit betekent dat gemeente minder baten krijgen terwijl de lasten niet navenant verminderen. Hierop is reeds begrotingstechnisch geanticipeerd. De daadwerkelijke (financiële) effecten zullen worden gemonitord en bezien wordt welke mogelijkheden er zijn om het financiële effect te dempen.

Het vergunningenproces versnellen en het nieuwe werken op grond van de Omgevingswet vorm en inhoud geven.

Omschrijving (toelichting)

Dit gebeurt via verschillende opleidingen en cursussen voor de medewerkers en ook via het verbeterplan VVTH+. Het verbeterplan hoort bij de algemene doorontwikkeling van de afdeling Ruimte en meer specifiek het onderdeel VVTH+. In het verbeterplan gaat het o.a. om afstemming, de nieuwe

manier van werken, doorlooptijden en het verbeteren van integrale toetsingen. Hierbij vindt aansluiting plaats met het traject rondom dienstverlening.

Implementatie Omgevingsvisie.

Omschrijving (toelichting)

De Omgevingsvisie wordt - door extra participatie ronden - later vastgesteld. Hierdoor vindt vaststelling plaats in de eerste helft van 2023. Het streven is om begin 2023 een concept-visie aan de drie raden voor te leggen. Met deze vaststellingsdatum wordt nog steeds voldaan aan de wettelijke termijn. (Begin september 2022 is de raad hierover via een raadsinformatiebrief nader geïnformeerd).

De voorbereidingen voor de "nieuwe manier" van werken loopt door in 2023. Zowel op visie als op casus niveau. De komende jaren wordt dit in navolging van de Omgevingsvisie en in voorbereiding op het definitieve Omgevingsplan verder geïmplementeerd.

Vorbereiden totstandkoming Omgevingsplan.

Omschrijving (toelichting)

In 2022 is er een handboek Omgevingsplan opgesteld. In 2023 en 2024 wordt verder de ambitie bepaald voor het Omgevingsplan. Dit zal gebeuren op grond van praktijk ervaringen, het werken met de nieuwe wet en de ambities van onze gemeente.

Betrekken raad bij implementatie Omgevingswet.

Omschrijving (toelichting)

Dit gebeurt o.a. via de Raadsinformatiebrieven, via de raads werkgroep Omgevingswet en waar nodig zullen er ook extra informatiebijeenkomsten en evt. opleidingen/cursussen worden aangeboden.

Investeren in kennis en kunde rondom de Omgevingswet zowel bij de organisatie als het bestuur als de raad.

Omschrijving (toelichting)

In het licht van alle ontwikkelingen en voorbereidingen die getroffen worden rondom de Omgevingswet en de rol die de gemeenteraad hierin krijgt is een raads werkgroep Omgevingswet ingesteld. De raad en het bestuur zullen op basis van de routeplanner Omgevingswet en de raadsinformatiebrieven periodiek worden meegenomen in de ontwikkelingen en de stappen die gezet worden. In eerste instantie wordt informatie gedeeld via de raads werkgroep. Daarnaast wordt geïnvesteerd in kennis en kunde rondom de Omgevingswet zowel bij de organisatie, het bestuur als bij de raad.

Impact Omgevingswet en Wpkb monitoren.

Omschrijving (toelichting)

De capaciteit in het licht van de werkzaamheden van de Omgevingswet en lopende vergunningstrajecten worden in 2023 nauwgezet gevolgd. Ook het effect van de Omgevingswet op inning van leges zal nauwgezet gevolgd worden. Bijsturing vindt plaats aan de hand van kwartaalrapportages. De effecten van de Wet private kwaliteitsborging (Wpkb) zullen in 2023 eveneens worden gemonitord. De raad zal periodiek op de hoogte worden gebracht van de ontwikkelingen.

4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen

Wat willen we bereiken?

4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen

Eijsden-Margraten wil een aantrekkelijke wandel- en fietsgemeente zijn. Dit sluit goed aan bij onze duurzaamheids- en gezondheidsdoelstellingen om inwoners en bezoekers te verleiden om meer te bewegen, het autogebruik te verminderen en het elektrisch fietsen te stimuleren. Voorop hierin staat het bieden van meer veiligheid aan de kwetsbare verkeersdeelnemers, fietsers, wandelaars, mensen met een beperking en schoolgaande kinderen.

We streven naar een betere scheiding tussen gemotoriseerd en langzaam verkeer. Daar waar mogelijk worden vrijliggende fietspaden gerealiseerd dan wel krijgen fietsers voorrang op het

gemotoriseerd verkeer door straten autoluw te maken. Indien noodzakelijk zal vanuit veiligheidsoogpunt het fietsnetwerk worden uitgebreid. Bij wegen gaat in dergelijke situaties de voorkeur uit naar het aanbrengen van open waterdoorlatende verharding.

Een toename van het fietsgebruik alsmede nieuwe vormen van fietsgebruik vragen om een veilig fietsnetwerk met bijbehorende faciliteiten. Een eenduidige aanpak ontbreekt.

Naast een veilig fietsnetwerk wordt – in samenspraak met de scholen – uitvoering gegeven aan veilige school-thuis-routes en veilige schoolomgevingen. Speciale aandacht gaat uit naar de oversteek Termaar in de kern Margraten.

Voor de wandelaar wordt in samenwerking met de Zuid-Limburgse gemeenten het Knopen-Lopen geïntroduceerd.

Extra aandacht gaat uit naar mensen met een beperking. Ook voor hen streven wij een gebruiksvriendelijke, veilige en comfortabele leefomgeving na.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Uitvoering geven aan het Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan.

Omschrijving (toelichting)

In het meerjarenuitvoeringsprogramma behorende bij het vastgestelde gemeentelijke verkeers- en vervoersplan zijn diverse thema's opgenomen waaraan in 2023 uitvoering wordt gegeven, namelijk:

- verkeersveiligheid: zoals kleine maatregelen, aanpassen van belijning, wensbeeld wegcategorisering etc;
- doorstroming: zoals verkeersveiligheidsmaatregelen in diverse civieltechnische projecten bijvoorbeeld Bruisterbosweg, Trichterweg etc; maatregelen aan landbouwverkeerroutes in overleg met VVN en LLTB; vrachtverkeer rondom Margraten; consequenties van een eventuele geplande tolheffing door het rijk voor vrachtverkeer;
- duurzaamheid: zoals autolaadpaalsystemen, alternatieve wandel- en fietsroutes etc;
- educatie en voorlichting, bij scholen, voor motorrijders en ouderen in het verkeer.

Opstellen en uitvoering geven aan fietsplan.

Omschrijving (toelichting)

In het gemeentelijke Beleidsplan Verkeer en Vervoer dat in december 2021 is vastgesteld door de raad is opgenomen om een fietsplan te laten opstellen. Het fietsplan is in 2022 opgesteld en besproken in de verkeerscommissie. Het fietsplan is tot stand gekomen in overleg met bijna 20 stakeholders. Het fietsplan wordt in Q1 2023 ter vaststelling aangeboden aan het college.

Samen met scholen invulling geven aan veilige school-thuis-routes en veilige schoolomgevingen.

Omschrijving (toelichting)

Voor de basisschool Mheer en de basisschool in Eijsden hebben we VVN opdracht gegeven om samen met ouders, schoolbestuur, handhaving en gemeente te kijken naar een optimalisatie van de verkeerssituatie op het schoolplein en de omgeving.

Voor de basisschool in Gronsveld, en Oost-Maarland vindt overleg plaats met de schoolleiding om een aanpak te formuleren ten aanzien van:

- voorlichting aan de ouders en leerling,
- waar nodig treffen van infrastructurele maatregelen
- eventueel inzet van handhaving (als sluitstuk van te heffen maatregelen).

Mocht inzet op andere basisscholen noodzakelijk zijn, wordt maatwerk geleverd.

Veilige oversteek Termaar - Margraten realiseren.

Omschrijving (toelichting)

Op alle punten op de N278 bij de aansluitingen tussen Termaar en de kern Margraten zijn oversteekvoorzieningen gerealiseerd, waarvan 6 oversteken voorzien van een opstelstrook in de middenlijn en 3 stuks voorzien van kanalisatiestrepen in het wegvak tussen de rotonde de Fremme en het stoplicht thv de Pastoor Brouwersstraat. De weg is in eigendom van de provincie Limburg. De provincie Limburg zorgt voor beheer en onderhoud. Periodiek wordt de belijning voor de wintermaanden opnieuw aangebracht, zodat de zichtbaarheid optimaal is. De weg voldoet hiermee aan de richtlijnen die voor deze categorie wegen is vastgesteld: gebiedsontsluitingsweg.

Uitvoering geven aan het Convenant Platform Zorgvragers: toegankelijkheid van de openbare ruimte voor minder validen verbeteren

Omschrijving (toelichting)

Tijdens de voorbereiding van reconstructies van wegen wordt overleg gevoerd met het platform Zorgvragers. Daarnaast neemt een afvaardiging van het platform zorgvragers deel aan de verkeerscommissie waarbij zij gevraagd en ongevraagd het college kunnen adviseren ten aanzien van maatregelen in de openbare ruimte om de openbare ruimte voor minder validen beter toegankelijk te krijgen.

4.4 Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten

Wat willen we bereiken?

4.4. Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten

De parkeerproblematiek in een aantal kernen neemt toe. Met name doet zich dat voor in de historische kern Eijsden. In mindere mate is dat aan de orde in de kern Margraten. Vanwege de aanwezige voorzieningen in deze centra is hier sprake van een grote parkeervraag. Bovendien blijkt uit de opgehaalde reacties binnen het GVVP dat in beide kernen de bewoners en bezoekers aangeven dat het huidige parkeerbeleid hier onduidelijk is en voor verbetering vatbaar is.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Parkeeronderzoeken uitvoeren in de kern Margraten en Eijsden.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 worden de uitkomsten van het parkeeronderzoek Eijsden dat in 2022 is gehouden vertaald in parkeerbeleid en verkeerscirculatiebeleid. Concrete maatregelen, worden in 2023 uitgevoerd. Ten aanzien van de beleidsuitgangspunten zijn enquêtes en interviews gehouden. Ten aanzien van de verkeersbesluiten is de gebruikelijke inspraak en bezwaarprocedure mogelijk.

Voor de kern Margraten zullen wij in 2024 de parkeersituatie rondom het Amerikaplein nader laten bestuderen.

Uitvoering geven aan een verkeerscirculatieplan in de kern Eijsden.

Omschrijving (toelichting)

Het verkeerscirculatieplan is in het voorjaar 2022 in het college uitvoerig besproken. De bepaalde maatregelen zijn voor de zomervakantie uitgevoerd. Mocht uit de enquêtes en interviews ten aanzien van het parkeeronderzoek nog maatregelen of aanvullingen ten aanzien van de verkeerscirculatie noodzakelijk zijn, zullen deze overwogen worden en waar nodig worden geïmplementeerd.

4.5 Optimalisatie bereikbaarheid kernen

Wat willen we bereiken?

Optimalisatie bereikbaarheid kernen

Het toenemende auto- en vrachtverkeer tussen Aken en Maastricht, het recreatief verkeer op de Mergellandroute en het landbouwverkeer zorgen voor druk op onze infrastructuur met sluijverkeer tot gevolg. Ook grens-overschrijdend sluijverkeer via grensovergang "Withuis" van zwaar vrachtverkeer en autoverkeer via "de Schans" vraagt om onderzoek en oplossingen.

Het leefklimaat en de bereikbaarheid van de kern Margraten staat onder druk door zwaar- en toeristisch verkeer komende en gaande vanuit Valkenburg a/d Geul. In het kader hiervan wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de doorstroming van het verkeer te verbeteren en daarmee de verkeersveiligheid in en rondom de kern te verbeteren.

Het openbaar vervoer is een provinciale aangelegenheid. We blijven ons inzetten voor een goed functionerend vervoersnetwerk binnen onze gemeente. Dit betekent dat naast het reguliere openbaar vervoer bezien wordt welke alternatieven er zijn om de bereikbaarheid en ontsluiting van onze kernen te optimaliseren.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Onderzoek uitvoeren naar betere en veiligere verkeersdoorstroming in en rondom de kern Margraten.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 zal opdracht worden gegeven om diverse onderzoeken te laten uitvoeren om inzicht te krijgen in de problematiek, de mogelijke oplossingen, het oplossend vermogen en een haalbaarheidsonderzoek of betreffende oplossing haalbaar is. Hiermee zouden we in 2023 de initiatieffase kunnen afsluiten en de raad adviseren al of niet een definitieve projectopdracht te laten vaststellen.

De verkeersproblematiek Keerderberg via de 'Poort van het Heuvelland' aanpakken.

Omschrijving (toelichting)

De gemeente is met de provincie in gesprek over de Poort van het Heuvelland, waarbij de oversteekbaarheid en verkeersveiligheid van deze weg belangrijke aandachtspunten zijn. Het is de bedoeling om langere termijnoplossingen in dit kader te bespreken en hierover afspraken te maken.

Als korte termijnmaatregel heeft de Provincie Limburg eind 2022 groot onderhoud aan het asfalt uitgevoerd op het deel vanaf de gemeentegrens bij Maastricht tot aan de rotonde in Cadier en Keer. Tijdens deze werkzaamheden zijn ook enkele verkeersmaatregelen getroffen.

Continueren uitvoering plan Verantwoord op Weg.

Omschrijving (toelichting)

Het instellen van regioregie, opstarten van een druktemonitor, aanleggen van een parkeerplaats aan het natura 2000 gebied Geuldal, nabij Scheulder.

4.6 Openbare ruimte als visitekaartje

Wat willen we bereiken?

Openbare ruimte als visitekaartje

De inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte, onze leefomgeving, dragen in hoge mate bij aan de kwaliteit van leven van onze inwoners. Op dit moment vormt de openbare ruimte een belangrijk visitekaartje van onze gemeente. Dit willen we ook zo houden naar de toekomst. We zijn er trots op hoe de eigen buitendienst mede hieraan invulling geeft.

Daarbij komt nog dat de coronacrisis er mede voor heeft gezorgd dat inwoners en bezoekers de openbare ruimte meer zijn gaan waarderen. Het buitenleven in de vorm van wandelen, sporten en ontmoeten is toegenomen.

Het is evenwel een grote financiële opgave om de openbare ruimte en meer specifiek de kwaliteit van de infrastructuur op niveau te houden. Zeker in het licht van de stijgende kosten.

Onverkort wordt uitvoering gegeven aan het wegenbeleidsplan. Achterstallig onderhoud op wegen wordt voor 2025 weggewerkt.

We streven naar een openbare ruimte die de gevolgen van de klimaatverandering kan opvangen. Groen vermindert hittestress en helpt bij het afvoeren van regenwater. We zetten derhalve in op een openbare ruimte die qua inrichting bestand is tegen de effecten van de klimaatverandering en de impact van langdurige droogte en hevige neerslag zo beperkt mogelijk is. We bevorderen het verminderen van verharding en de aanplant van meer bomen en groen (dus meer biodiversiteit). Ook het realiseren van voorzieningen om het water zoveel mogelijk vast te houden en te kunnen infiltreren in de bodem bevorderen we.

Vergroening van de kernen is een manier om hiermee om te gaan en draagt bovendien bij aan het goede leefklimaat dat we nastreven.

Actief wordt ingezet op het inrichten van bloemrijke stroken of percelen in en rondom de kernen. Hiermee wordt niet alleen de biodiversiteit versterkt, maar wordt ook meer kleur gegeven aan de kernen, hetgeen bijdraagt aan onze ambitie "openbare ruimte als visitekaartje".

Ook willen we een openbare ruimte met meer ruimte voor beweging, ontspanning en ontmoeting. Dat bevordert de gezondheid van jong en oud. Bij nieuwbouwplannen en reconstructies van wegen wordt op integrale wijze bezien hoe op voornoemde onderdelen de kwaliteit van de openbare ruimte verder versterkt kan worden.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Onverkort uitvoering geven aan het wegenbeleidsplan en verankeren het MIP en MOP meerjarig in de begroting.

Omschrijving (toelichting)

Met Meerjaren Investeringsplan Wegen/Riool/Verkeer en het Meerjaren onderhoudsplan Wegen wordt conform vastgesteld beleid uitgevoerd. In de nota kapitaalgoederen wordt dit uitvoerig toegelicht.

Verdere uitvoering geven aan het groenbeleidsplan en stellen een groenstructuurplan op.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 voeren we onderhoud uit aan ons groenareaal, zoals plantsoenen, bermen, hagen en landschapselementen. In 2023 willen we een groenstructuurplan binnen de bebouwde kom laten opstellen, met als doel om de komende jaren onze groenvoorziening om te gaan bouwen naar een toekomstbestendige en klimaatadaptieve groenvoorziening, met mogelijk hoogwaardige accenten op bepaalde plekken.

In 2023 willen we het plantsoen rondom het gemeentehuis fasegewijs herinrichten en gaan we de groenvoorziening op het voormalige voetbalcomplex in Scheulder omvormen, hiertoe hebben we in 2022 een participatieproces uitgevoerd.

Bloemrijke stroken of percelen in en rondom de kernen realiseren.

Omschrijving (toelichting)

In 2024 zullen we een plan van aanpak formuleren om gazons aan of nabij kernen deels om te vormen naar kruidenrijke groenstroken. Het groenstructuurplan binnen de bebouwde kom zal hiertoe de kaders scheppen.

Uitvoering geven aan GRP.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 zullen wij het rioolsysteem onderhouden en waar nodig rioolreparaties uitvoeren. Periodiek worden de kolken en zandvangsters gereinigd en wordt 10% van ons rioolsysteem geïnspecteerd en gereinigd. Op basis van deze inspectie wordt een reparatie en renovatiebestek gemaakt. In 2023 zullen we de hoofdpomp van onze telemetrie (computeraansturing van de riool- en pompgemalen) vervangen en zullen we de blusvijver aan de Fremme renoveren.

Vergroening door inwoners stimuleren.

Omschrijving (toelichting)

De raad heeft in 2021 de vergroeningsregeling tuinen vastgesteld, in 2021 hebben bewoners een half jaar gebruik gemaakt van deze regeling met als doel stenen eruit en groen erin, een alternatief op de initiatieven van de stichting Steenbreek. In 2022 is de regeling gecontinueerd en neemt het aantal deelnemers toe. In 2023 wordt de regeling eveneens gecontinueerd.

Daarnaast wordt reeds jaren de aanplantregeling van hagen en bomen gepropageerd wat in onze gemeente een groot succes is. Deze regeling wordt eveneens gecontinueerd.

Tijdens diverse memorabele momenten in een mensens leven, geboorte en 50/60 jarige huwelijksfeesten stellen wij als gemeente een herdenkingsboom te beschikking. Ook deze regeling wordt gecontinueerd in 2023.

Middels deze regelingen worden bewoners gestimuleerd en bewust gemaakt van de bijdrage aan hun welzijn, door een steeds groenere omgeving.

Ruimte scheppen voor het adopteren van de inrichting en/of het beheer van de openbare ruimte.

Omschrijving (toelichting)

Daar waar zich initiatieven voordoen worden bewoners of bewonersgroepen gefaciliteerd om openbaar groen te adopteren of gezamenlijk hierin te richten. Voor 2023 hebben we geen concrete initiatieven in procedure, mogelijk dat deze zich lopende het planjaar aandienen.

Bij nieuwbouwplannen en bij reconstructie van wegen vergroening en ruimtes voor ontspanning/ontmoeting integreren.

Omschrijving (toelichting)

Tijdens de planvorming van reconstructies van wegen en nieuwbouwplannen wordt in samenspraak met de omgeving gezocht naar mogelijkheden om vergroening en ruimte voor beweging, ontspanning en ontmoeting te realiseren. Te denken aan de groenstructuur in het her in te richten gedeelte van Cadier en Keer (Groenrein, Irenestraat, Margrietstraat etc) .

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren		Programma 4: Wonen & Mobiliteit			
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde	Waarde	Waarde
			E-M	25.000 - 50,000	NL
Verwijzingen halt	Aantal per 1.000 jongeren	Halt	12 2021	6 2021	11 2021
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,2 2021	1,0 2021	1,8 2021
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,9 2021	3,0 2021	4,3 2021
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,0 2021	1,1 2021	1,3 2021
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,3 2021	4,7 2021	6,1 2021

Verbonden partijen

Het programma Wonen & Mobiliteit kent geen verbonden partijen.

Kaderstellende documenten

- Lokale woonvisie Eijsden-Margraten "samen bouwen aan de toekomst 2019- 2025" (vastgesteld door de Raad 23-4-2019)
- Beleidsregel Ruim baan voor goede woningbouwplannen 2021

- Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg
- Bouwverordening Eijsden-Margraten 2018 (vastgesteld door de Raad 30-10-2018)
- Kadernota accommodatiebeleid 2017
- Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in schade
- Beleidsregel subsidies maatschappelijke accommodaties Eijsden-Margraten 2018
- Nota grondbeleid 2012
- Verordening starterslening gemeente Eijsden-Margraten 2021, (vastgesteld door de Raad 1-6-2021)
- Parkeerverordening Eijsden-Margraten 2015
- Bomenverordening Eijsden-Margraten 2015 (onderdeel APV)
- Verordening naamgeving en nummering gemeente Eijsden-Margraten 2011
- eerste wijziging van de Wegsleepverordening Eijsden-Margraten 2021,(20-4-2021 vastgesteld door de Raad)
- Integraal omgevingsbeleidsplan Vergunningverlening, toezicht en handhaving Wabo 2022

Wat mag het kosten?

Programma 4 Wonen en Leefomgeving				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten				
4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern	-2.753.928	-540.763	-417.563	-222.091
4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet	-414.187	-414.367	-414.551	-414.551
4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen	0	0	0	0
4.4 Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten	-98.469	-61.469	-64.469	-67.469
4.5 Optimalisatie bereikbaarheid kernen	-22.000	-2.000	-2.000	-2.000
4.6 Openbare ruimte als visitekaartje	-6.877.562	-7.169.478	-7.366.847	-7.499.832
4.7 Vastgoed	-3.063.060	-3.115.526	-3.253.366	-3.274.999
Totale lasten	-13.229.206	-11.303.603	-11.518.796	-11.480.942
Baten				
4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern	2.744.241	704.577	358.974	102.502
4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet	462.500	462.500	462.500	462.500
4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen	0	0	0	0
4.4 Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten	7.650	0	7.650	0
4.5 Optimalisatie bereikbaarheid kernen	0	0	0	0
4.6 Openbare ruimte als visitekaartje	3.757.845	3.835.552	3.854.218	3.906.270
4.7 Vastgoed	662.833	662.833	663.003	663.003
Totale baten	7.635.069	5.665.462	5.346.345	5.134.275
Saldo programma voor resultaatbestemming	-5.594.138	-5.638.141	-6.172.450	-6.346.667
Mutaties reserves	-211.902	-333.403	-61.000	0
Saldo programma na resultaatbestemming	-5.806.040	-5.971.544	-6.233.450	-6.346.667

Bestuursakkoord 2023 - 2026

Ambitie	Wat gaan we ervoor doen in 2023 t/m 2026	2023	2024	2025	2026
4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern	<p>Actief sturen op maken en naleven prestatie-afspraken met woningbouwcorporaties.</p> <p>De mogelijkheden tot zelfbewoningsplicht en het instellen van een huisvestingsverordening worden verkend.</p> <p>De starterslening continueren.</p> <p>Een TaskForce wonen instellen.</p> <p>Instrumentarium inzetten dat bijdraagt aan versnelling woningbouw</p> <p>Nieuwbouw van starterswoningen stimuleren en faciliteren middels een starters-arrangement.</p> <p>Nieuwe flexibele woonvormen verkennen.</p> <p>Op basis van het integraal woningbouwplan voor 1 januari 2025 vastgestelde omgevingsplannen aan de raad voorleggen.</p> <p>Ruimhartig omgaan met initiatieven die woonruimten realiseren in leegstaande en/of vrijkomende boerderijen en historische panden.</p> <p>Verdere uitvoering geven aan de gebiedsontwikkelingen Poort van het Heuvelland, de stationsomgeving Eijsden en de kern Cadier & Keer.</p> <p>Voor 1 juli 2023 een integraal woningbouwplan aan de raad voorleggen.</p>	x	x	x	x
4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet	<p>Het vergunningenproces versnellen en het nieuwe werken op grond van de Omgevingswet vorm en inhoud geven.</p> <p>Implementatie Omgevingsvisie</p> <p>In 2023 het ambitieniveau rondom het gemeentelijk Omgevingsplan bepalen.</p> <p>De effecten van de Wpkb en Omgevingswet monitoren monitoren.</p> <p>De raad periodiek meenemen in de ontwikkelingen en de stappen die gezet worden rondom de Omgevingswet.</p> <p>Investeren in kennis en kunde rondom de Omgevingswet zowel bij de organisatie als het bestuur als de raad.</p>	x	x		
4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen	<p>Onverkort uitvoering geven aan het Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan.</p> <p>Voor 1 januari 2024 een fietsplan opstellen.</p> <p>Samen met scholen invulling geven aan veilige school-thuis-routes en veilige schoolomgevingen.</p> <p>De oversteek Termaar – Margraten in afstemming met de Provincie aanpakken.</p> <p>Uitvoering geven aan het Convenant Platform Zorgvragers: toegankelijkheid van de openbare ruimte voor minder validen verbeteren</p>	x	x	x	x
4.4 Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten	<p>Parkeeronderzoeken uitvoeren in de kern Margraten en Eijsden.</p> <p>Uitvoering geven aan een verkeerscirculatieplan in de kern Eijsden.</p>	x	x		
4.5 Optimalisatie bereikbaarheid	Onderzoek uitvoeren naar betere en veiligere verkeersdoorstroming in en	x			

	kernen	rondom de kern Margraten. De verkeersproblematiek Keerderberg via de 'Poort van het Heuvelland' aanpakken. De uitvoering van het plan 'Verantwoord op Weg' continueren.	x	x		
			x	x	x	x
4.6	Openbare ruimte als visitekaartje	Onverkort uitvoering geven aan het wegenbeleidsplan en verankeren het MIP en MOP meerjarig in de begroting. Verdere uitvoering geven aan het groenbeleidsplan en stellen een groenstructuurplan op binnen de bebouwde kom. Bloemrijke stroken of percelen in en rondom de kernen realiseren. Het GRP actualiseren. Vergroening door inwoners stimuleren. Ruimte scheppen voor het adopteren van de inrichting en/of het beheer van de openbare ruimte. Bij nieuwbouwplannen en bij reconstructie van wegen vergroening en ruimtes voor ontspanning/ontmoeting integreren.	x	x	x	x
			x			
				x		
			x			
			x	x	x	x
			x	x	x	x
			x	x	x	x

Programma 5: Bestuur en dienstverlening

Het programma Bestuur en Dienstverlening richt zich op de relatie inwoner, organisatie, College en Raad. De thema's Financiën, Regionale Samenwerking, Digitalisering en Openbare Orde & Veiligheid maken eveneens deel uit van dit programma.

De uitdaging voor de komende jaren vormt het herstellen van vertrouwen in het bestuur en het verbeteren van de dienstverlening. Dit alles met het oogpunt op het vergroten van de tevredenheid van onze inwoners en het verbeteren van het imago.

Er wordt een beweging in gang gezet waarbij vanuit de organisatie als het bestuur gezamenlijk de interne gerichtheid omgebogen wordt naar een externe georiënteerdheid, waarbij met een open en verbindende houding actief naar buiten getreden wordt.

Hierbij wordt fors ingezet op vernieuwing van de democratische cultuur, waarbij onze inwoners serieus worden genomen en ruimte wordt geboden om invloed te hebben op hetgeen hen direct aangaat.

Centraal hierin staat het verder investeren in de dienstverlening, de communicatie, de informatievoorziening (analoog en digitaal) en archivering. Maar ook het adequaat betrekken van onze inwoners, maatschappelijke instellingen en organisaties bij beleidsvorming en planuitvoering alsmede het ruimte bieden aan burgerinitiatieven waarin eigenaarschap getoond wordt, krijgt in deze nadrukkelijk aandacht.

5.1 De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten.

5.1. De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten.

Dicht bij mensen, dat is het motto van onze dienstverlening. We zetten ons continu in om dit merkbaar en zichtbaar te maken voor onze inwoners. Het contact met onze inwoners is altijd persoonlijk en professioneel. De dienstverlening is gericht en afgestemd op het perspectief van de inwoner, ondernemer, vereniging, organisatie of de bezoeker. Hierbij wordt een houding ingenomen van wat is wél mogelijk in plaats van wat is niét mogelijk. Kernbegrippen bij de servicegerichtheid zijn: tijdig, begripvol, deskundig, eerlijk en duidelijk.

Uitgangspunt is dat onze gemeente gemakkelijk bereikbaar blijft; zowel digitaal als telefonisch als ook fysiek. Tevens wordt georganiseerd dat elke burger binnen vijf werkdagen voorzien wordt van een

reactie waarin weergegeven wordt wie contactpersoon is, hoe het behandelproces verder gaat verlopen en het voorziene tijdpad van afhandeling. Om dit alles te bewerkstelligen wordt doorgepaktd op de in 2020 vastgestelde dienstverleningsvisie en het organisatie-ontwikkeltraject (TOEM) dat lopende is.

Middelen en menskracht worden beschikbaar gesteld om verbetering van de dienstverlening ook daadwerkelijk mogelijk te maken. Tevens wordt de waardering van onze inwoner rondom de dienstverlening middels periodieke metingen gemonitord, zodat de ontwikkelingen in de klanttevredenheid goed in beeld komen.

De visie op dienstverlening updaten en verder tot uitvoering brengen.

Omschrijving (toelichting)

Op basis van de dienstverleningsvisie werken we een projectplan "dienstverlening" uit. Dit projectplan is er op gericht dat elke burger binnen vijf werkdagen een bericht ontvangt waarin weergegeven wordt wie contactpersoon is, hoe het behandelproces gaat verlopen en inzicht krijgt in het voorziene tijdpad van afhandeling.

Tweejaarlijks een benchmarkonderzoek uitvoeren.

Omschrijving (toelichting)

Uitvoering wordt gegeven aan de verbetervoorstellen voortvloeiende uit de resultaten van de in 2022 uitgevoerde onderzoeken "waar staat je gemeente" en het "Telan-onderzoek (betreft een onderzoek naar hoe de inwoner het telefonisch contact met de gemeente ervaart).

Inwoners actief betrekken bij verbeterprocessen rondom dienstverlening.

Omschrijving (toelichting)

Dit maakt onderdeel uit van het projectplan "dienstverlening". Tevens wordt gebruikt gemaakt van resultaten die voortvloeien uit onderzoeksgegevens zoals 'waar staat je gemeente.nl' en het in 2022 uitgevoerde 'Telan-onderzoek' (betreft een onderzoek naar hoe de inwoner het telefonisch contact met de gemeente ervaart).

De advies- en relatiekracht van de ambtelijke organisatie versterken.

Omschrijving (toelichting)

In Q1 wordt de 1e tranche van de training advieskracht afgerond en geëvalueerd, waarna bezienswaardig wordt of en op welke wijze een vervolg hieraan wordt gegeven. Deze training is gericht op het versterken van het bestuurlijk- ambtelijk samenspel. In vijf modules worden adviseurs versterkt op het gebied van invloedrijk adviseren, professioneel handelen, overtuigingen en zelfmanagement, krachtenvelden herkennen en bevorderen van het samenspel en worden handreikingen gedaan om zich te ontwikkelen tot een effectievere, wendbaardere ambtenaar.

Communiceren op het niveau van B1, hetgeen de standaard wordt.

Omschrijving (toelichting)

In het afgelopen jaar is een traject gestart om als organisatie begrijpelijker te communiceren en wel op het niveau van B1. Taalniveau B1 staat voor eenvoudig Nederlands. Een tekst op B1-niveau bestaat uit makkelijke woorden die bijna iedereen gebruikt. De huidige aanpak wordt geëvalueerd en zo nodig vindt bijstelling van de uitvoering plaats.

De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten binnen de thema's vergroten.

Omschrijving (toelichting)

Er wordt in 2023 een actieplan opgesteld hoe hieraan uitvoering te geven.

5.2 Een open en transparant Bestuur

5.2 een open en transparant bestuur

In het door Necker van Naem in 2021 uitgevoerde onderzoek is een aantal aanbevelingen gedaan om te komen tot herstel in vertrouwen in het bestuur. De aanbevelingen van het rapport Necker van Naem

vormen input om de komende periode samen samen met de gemeenteraad en het College een nieuwe weg in te slaan.

Om het samenspel met de gemeenteraad te bevorderen wordt de vergaderstructuur aangepast, zodat zaken transparanter zijn, de zichtbaarheid van het bestuur wordt bevorderd en de wijze van overleg efficiënter en effectiever verloopt.

Uitvoering geven aan de Wet Open Overheid.

Omschrijving (toelichting)

In het kader van de implementatie van de W.O.O. (Wet Open Overheid) is in 2022 een projectplan opgesteld. In 2023 wordt hieraan fasegewijs verdere uitvoering gegeven.

De aanbevelingen van Necker van Naem vertalen in een plan van aanpak.

Omschrijving (toelichting)

Met ondersteuning van een externe wordt in 2023 een traject opgestart hoe invulling te geven aan de aanbevelingen van Necker van Naem, gericht op herstel van vertrouwen in de gemeente.

Daarnaast zal de werkgroep "werkwijze raad" in 2023 de gewijzigde vergaderstructuur monitoren, evalueren en zonodig met verbetervoorstellen komen rondom onder meer de opzet van de vergaderstructuur en het reglement van orde.

5.3 Inspraak is een vanzelfsprekendheid

5.3. Inspraak is een vanzelfsprekendheid

Het meepraten en meedoen van inwoners is van groot belang, net als het in een vroeg stadium betrekken van inwoners, verenigingen, ondernemers en organisaties bij onze maatschappelijke opgaven en activiteiten/plannen die we voornemens zijn te gaan oppakken. Ervaringen en signalen zijn cruciaal bij beleidsvorming en zeker bij het verbeteren van de uitvoering. Inspraak dient een vanzelfsprekendheid te zijn. Derhalve wordt bij nieuw beleid maar ook bij de uitvoering iedereen die het raakt betrokken om draagvlak en beter beleid te realiseren. Signalen, feedback en klachten

worden structureel opgehaald en serieus genomen. De opgedane ervaringen met burgerparticipatie in de afgelopen jaren worden verder meegenomen en doorontwikkeld. Hierbij wordt tevens een beweging gemaakt waarin ruimte ontstaat voor vormen van participatie vanuit de overheid; zgn. overheidsparticipatie.

Mede vanuit het oogpunt van inclusiviteit gaat bijzondere aandacht uit naar de doelgroep kinderen tot twaalf jaar. Zij zijn immers ónze toekomst. Bovendien neemt de politiek beslissingen die ook hen nu aangaat. Door het betrekken van jongeren wordt reeds in een vroeg stadium een zaadje geplant op het gebied van actief burgerschap en betrokkenheid nu én later bij het wel en wee in de gemeente, de gemeenschap en de politiek. We gaan dan ook ruimte geven aan hun inbreng. Ook zij hebben recht hierop. Daarbij komt dat kinderen tot twaalf jaar op andere manieren tegen vraagstukken aankijken. Met hun inzichten gaan we nieuw beleid en activiteiten verrijken. Daarnaast krijgen ze ruimte voor het aandragen van ideeën en de verwezenlijking daarvan.

Een vitale gemeente steunt op een vitale lokale gemeenschap. Wij willen dan ook ruimte geven aan inwoners met lokale initiatieven die gericht zijn op het mede vormgeven aan de toekomst van hun dorp en vanuit eigenaarschap hierin hun verantwoordelijkheid nemen.

De inzet rondom burger- en overheidsparticipatie doorontwikkelen.

Omschrijving (toelichting)

Vanuit het projectplan "dienstverlening" en de in 2022 vastgestelde participatieverordening wordt het vraagstuk burger- en overheidsparticipatie verder opgepakt.

Een plan 'kinderinspraak' uitwerken en implementeren.

Omschrijving (toelichting)

Om "kinderinspraak" te concretiseren wordt in 2023 een plan uitgewerkt. De activiteiten die hieruit voortvloeien zullen in 2024 worden opgestart.

Een pilot 'stimuleren gemeenschapskracht' uitwerken en implementeren.

Omschrijving (toelichting)

In 2023 wordt ter concretisering hiervan een plan van aanpak uitgewerkt om te komen tot een inwonersbegroting, hetgeen in de vorm van een pilot wordt opgestart. Na twee jaar wordt de pilot geëvalueerd. Voor de periode van voornamelijk twee jaar wordt hiervoor een budget van € 50.000 per jaar vrijgemaakt. Op grond van de evaluatie wordt de omvang van het budget nader bezien.

5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding

Wat willen we bereiken?

5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding

De gemeente Eijsden-Margraten is een financiële gezonde gemeente. Ons weerstandsvermogen ligt met een ratio van 3,65 ruim boven de gestelde norm van 2 en is daarmee als uitstekend te kwalificeren. Met een Algemene Reserve van 7,5 mln euro per 1 januari 2022 groeiende naar 8,5 mln euro op 31 december 2025 is een gezonde buffer voorhanden om eventuele tegenvallers op te vangen. Deze financiële situatie willen we ook naar de toekomst zo behouden.

We zien een aantal ontwikkelingen die een druk op de exploitatie leggen. Het betreft in deze ontwikkelingen op het gebied van de rente, de inflatie en stijgende loonkosten bij organisaties, instellingen en ons personeel. Daarnaast zijn er onzekerheden op het gebied van de zorgkosten (WMO en Jeugd), kosten rondom infrastructurele werken en rondom de verwerkingskosten van het afval. De effecten van de klimaatadaptatie voor ons rioleringsfonds zijn ook nog ongewis. Met ingang van 1 januari 2023 gaat tevens een nieuwe herverdeling van het gemeentefonds in werking.

Een belangrijk uitgangspunt is dat onze financiën structureel op orde blijven en er ruimte blijft om te investeren zodat de kwaliteit van de leefomgeving en de zorg voor onze inwoners op orde blijft. Het OZB-tarief zal in dat licht met maximaal de inflatiecorrectie stijgen en de gemeentelijke producten zullen daarbij kostendekkend zijn.

De uitkomsten van het provinciaal financieel verdiepingsonderzoek zullen in deze bestuursperiode ter hand genomen worden.

Vanaf boekjaar 2023 dient de gemeente te voldoen aan de nieuwe vereisten rondom rechtmatigheid. Dit betekent dat het College zelf verantwoordelijk is voor het afgeven van een rechtmatigheidsverklaring en dat de controleverklaring van de jaarrekening hierdoor verschuift van de accountant naar de gemeente.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Behoud van de ratio van het weerstandsvermogen boven de norm van 2.

Omschrijving (toelichting)

Per begrotingsjaar actualiseren we de risicoparagraaf en worden passende maatregelen voorgesteld.

De OZB maximaal laten stijgen met de inflatiecorrectie.

Omschrijving (toelichting)

Per begrotingsjaar wordt het inflatiepercentage geactualiseerd en wordt in deze een passend voorstel gedaan.

Uitvoering geven aan het provinciaal verdiepingsonderzoek.

Omschrijving (toelichting)

Op onderstaande aandachtspunten zoals genoemd in het provinciaal verdiepingsonderzoek zullen de navolgende actie worden uitgevoerd:

- onderhoud kapitaalgoederen: kwaliteitsniveau bewaken;
- tekorten jeugdzorg: inzicht in ontwikkelingen en maatregelen voorstellen;
- compensatie kosten watersnood: onderbouwen en claimen;
- omgevingswet: impact financiële gevolgen en bijsturingsmaatregelen voorstellen;
- duurzaamheid: voldoende ruimte in begroting creëren om duurzaamheidopgaven te realiseren;

Vorbereidingen treffen rondom de nieuwe eisen rondom rechtmatigheid.

Omschrijving (toelichting)

De normenkaders worden verder per proces ingevuld. We bepalen waar we staan en formuleren verbeteracties. Dit alles is gericht op het afgeven van een eerste rechtmatigheidsverklaring door het college in 2024 over 2023.

In dat licht zullen ook verdere verbeteren aangebracht worden in het proces om te komen tot een rechtmatigheidsverklaring.

5.5 Doelgericht samenwerken

Wat willen we bereiken?

Doelgericht samenwerken

Er is sprake van een toenemende complexiteit van vraagstukken en een toename van opgaven die niet langer alleen op lokaal niveau kunnen worden aangepakt en opgelost. Ook zien we – mede door het feit dat Zuid-Limburg als NOVI-gebied is aangewezen – dat de schaal van Zuid-Limburg een toenemend belang gaat krijgen waarbinnen strategische vraagstukken worden opgepakt.

Momenteel kent de gemeente vele vormen van samenwerken binnen Zuid-Limburg. Naast de samenwerking rondom verbonden partijen, betreft het onder meer de samenwerking binnen Lijn50, het Middengebied en op Zuid-Limburgse schaal. Daarnaast zijn op diverse beleidsterreinen samenwerkingsverbanden op subregionaal niveau (Maastricht-Heuvelland) te onderkennen.

Samenwerken vinden we belangrijk. Immers, samen staan we sterker. Wij geloven in samen werken, mits er voldoende uitvoeringskracht ingezet wordt die doelgericht te werk gaat.

Samenwerken met de burens beoogt – net als dienstverlening – de bestuurskracht van de gemeente en de regio te versterken. Het belang van een krachtige regio Zuid-Limburg met een aantrekkelijk toekomstperspectief en waarbij gezamenlijk antwoord gegeven wordt op (inter)nationale vraagstukken wordt dan ook nadrukkelijk onderkend. De NOVI Zuid-Limburg vormt hierbij een belangrijke impuls. Daarnaast blijven wij derhalve investeren in samenwerking met buurgemeenten en Provincies in binnen- en buitenland, de regio en op Zuid-Limburgse schaal. We schuiven aan bij verschillende samenwerkingstafels; uit belang van onszelf als voor Zuid-Limburg in z'n geheel.

Uitgangspunt voor samenwerken vormt behoud van autonomie en dat de inhoud van samenwerken aansluit bij de identiteit van onze gemeente. Dit vormt de basis voor verdieping en het verder uitbouwen van (eu)regionale samenwerking. Voor het bepalen van het niveau van samenwerken wordt de vuistregel gehanteerd dat bij voorkeur samenwerking dichtbij georganiseerd wordt daar waar dat kan en van toegevoegde waarde is voor onze inwoners en/of ondernemers. Andere vraagstukken worden in een groter verband georganiseerd. Het betreft in deze veelal strategische vraagstukken, die opgepakt worden vanuit het Middengebied dan wel binnen de regio Maastricht-Heuvelland. Veel waarde wordt gehecht aan de relatie en samenwerking met de centrumgemeente Maastricht.

Een nadere verkenning en evaluatie op samenwerking zal uitwijzen op welke wijze de samenwerking binnen Lijn50, het Middengebied en/of Maastricht-Heuvelland verder vorm en inhoud krijgt. Een

belangrijk afwegingscriterium betreft de vraag met welke samenwerkingspartner(s) het beoogde doel of effect voor onze inwoners of ondernemers het beste wordt bereikt.

We zetten daarnaast in op een intensievere en constructieve samenwerking met gemeenten aan de andere kant van de landsgrens. Samen met onder meer de gemeenten Voeren, Visé en Riemst worden de uitdagingen op het gebied van milieu als ook de kansen op het gebied van vrijetijdseconomie, cultuur, natuur en landschap nader verkent en verdiept. Initiatieven zoals Unesco Geopark Krijt, het Landschapspark grenzeloos Boccagelandschap, het Grenspark Jeker & Maas en de voorziene Jumelage met Clervaux, worden in het licht van het bovenstaande serieus op hun toegevoegde waarde beoordeeld.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Een nadere verkenning en evaluatie op samenwerking uitvoeren

Omschrijving (toelichting)

De vigerende samenwerkingsverbanden binnen Lijn50, het Middengebied en Maastricht-Heuvelland worden geëvalueerd en herijkt op vorm en inhoud op basis van de uitgangspunten van het bestuursakkoord (behoud van autonomie en dat de inhoud van samenwerken aansluit bij de identiteit van onze gemeente).

De samenwerking met de buurgemeenten aan de andere kant van de grens intensiveren.

Omschrijving (toelichting)

Mede vanuit de ambtelijke Taskforce Grensontwikkelingen wordt ingezet op samenwerking en lobby gericht op duurzame ontwikkeling van onze grensregio. De samenwerking met de Provincie en buurgemeenten over de grens wordt verstevigd: concreet wordt een grensoverschrijdend bestuurlijk overleg inclusief ambtelijke ondersteuning opgestart gericht op een themabrede agenda. Daarnaast wordt op basis van het besluit van een in 2023 te nemen besluit door de Vlaamse overheid rondom erkenning van het Bocage Landschapspark Voeren bezien op welke wijze de (landschappelijke) grensoverschrijdende samenwerking kan worden versterkt. Op 31 mei 2023 leveren drie Nederlandse en vier Belgische gemeenten hiertoe gezamenlijk een landschapsbiografie, een masterplan inclusief een operationeel plan in bij de Vlaamse overheid.

5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving

Wat willen we bereiken?

Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving

De informatiesamenleving neemt steeds grootsere vormen aan. Onze samenleving vraagt en verlangt dat onze informatie snel, adequaat en digitaal beschikbaar is. De behoeften en mogelijkheden veranderen in een snel tempo. Onze bedrijfsvoering, informatievoorziening en dienstverlening dient zich hierop voortdurend aan te passen. Ook de uitwisseling van persoonlijk dataverkeer neemt toe waardoor onze digitale kwetsbaarheden toenemen. Het borgen van de digitale veiligheid en privacy wordt steeds belangrijker en uitdagender.

Een goed toegankelijke en veilige ICT infrastructuur vinden we cruciaal vanuit het oogpunt van dienstverlening, bedrijfsvoering en informatievoorziening. Dit betekent dat we continu blijven investeren in een goed functionerende ICT-infrastructuur die ingericht is op de nieuwste standaarden en inzichten rond ICT-dienstverlening. Daarnaast dienen we er voor zorg te dragen dat de informatiebeveiliging en privacybescherming aanhaken op de nieuwe ontwikkelingen en kwetsbaarheden.

De Wet Open Overheid (de opvolger van de W.O.B.) is medio 2022 in werking getreden. In het licht hiervan dienen we er voor te zorgen dat de informatie van de gemeente – met inachtneming van de AVG-regels - beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Daarnaast staan we voor de opgaven om ons digitale archief duurzaam te organiseren.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Een ontwikkelagenda ICT/informatiemanagement inclusief een meerjaren investeringsagenda opstellen.

Omschrijving (toelichting)

Op basis van een ontwikkel- en investeringsagenda gaan wij aan de slag met de doorontwikkeling van onze informatievoorziening. Hierbij wordt de ontwikkeling van onze dienstverlening gevolgd. Gelijktijdig hieraan waarborgen wij een veilige ICT omgeving die voldoet aan de wettelijke verplichtingen zoals de Wet Open Overheid en de Archiefwet.

Planmatig uitvoering geven aan de W.O.O.

Omschrijving (toelichting)

Nadat in 2022 fase 1 van de WOO is uitgevoerd (invoering contactfunctionaris, openbaar maken 1e tranche informatie categorieën en aanpassing proces) wordt vanaf 2023 meerjarig invulling gegeven aan de vervolgfases van de invoering van de WOO (aansluiting op publicatieplatform PLOOI en aanvullende informatiecategorieën). Hierbij volgen wij de bestuurlijke ambitie in combinatie met de ontwikkelagenda van de VNG.

Onderzoeken wat de impact is van het al dan niet toetreden tot de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg (HCL).

Omschrijving (toelichting)

In het kader van een duurzame digitale archivering wordt in 2023 onderhandeling opgestart over de mogelijkheid om toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg. Alvorens een eventuele toetreding aan de orde is, zal de raad hierover worden geconsulteerd.

5.7 Veiligheid; een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Wat willen we bereiken?

Veiligheid; een gezamenlijke verantwoordelijkheid

In Eijsden-Margraten is het goed wonen, recreëren en ondernemen. Hierbij hoort dat onze inwoners, bezoekers en ondernemers zich veilig voelen. Hiervoor is in Heuvelland-verband een Integraal VeiligheidsPlan 2020 – 2023 opgesteld waaraan verdere uitvoering wordt gegeven.

Veiligheid en het tegengaan van overlast is een grote ergernis van velen. De aanpak hiervan is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Hoe meer inwoners en ondernemers meedoen, hoe groter het preventieve effect en hoe hoger de objectieve (meetbare) en subjectieve veiligheid. Bij de aanpak van veiligheidsopgave willen we daarom de rol van inwoners en ondernemers optimaal inzetten. Want zij kunnen het beste aangeven welke plekken binnen de gemeente als onveilig ervaren worden. In dat licht wordt gestuurd op het gebruik van fixi-app, bewonersplatforms, buurtnetwerken en buurtbemiddeling. Daarnaast moedigen we buurtpreventie aan in de vorm van WhatsApp-groepen of

preventieteams. Ook wordt het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) op bedrijventerreinen gecontinueerd. Verbreding hiervan richting agrarische sector wordt verkend.

Als gemeente voeren we de regie, brengen partijen bij elkaar, bevorderen en bewaken verbindingen met partners en aanverwant beleid. Bij de aanpak leggen we het accent op preventie, maar zullen krachtig optreden daar waar nodig. Hiervoor zetten we goed uitgeruste BOA's in die in samenwerking met het netwerk van wijkagenten, politie, Openbaar Ministerie, het RIEC, FIOD, belastingdienst en sociale partners sturen op het voorkomen van recidives. Samen met bewoners benoemen we knelpunten in de leefomgeving en bepalen een aanpak. Dit werkt door in de woonkwaliteit, sociale samenhang en subjectieve (beleefde) veiligheid. Veel sociaal maatschappelijke vraagstukken pakken we integraal op (zoals overlast van personen met verward gedrag, overlastgevende bureaus, huiselijk geweld, ondermijning, jeugdoverlast).

Overlast in de woonkern wordt deels ook veroorzaakt doordat startende bedrijven (doorgaans ZZP-ers) in de loop van de tijd in omvang zijn gegroeid. Door verkeersbewegingen en toenemende activiteiten vindt aantasting plaats van de leefbaarheid en veiligheid in de wijk. Daar waar deze vorm van overlast aan de orde is wordt bezien hoe dit op te lossen.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Uitvoering geven aan Integraal VeiligheidsPlan 2020 - 2023.

Omschrijving (toelichting)

Op grond van het in 2020 vastgestelde Integraal Veiligheidsplan Heuvelland 2020-2023 zijn in het daaraan gekoppelde Uitvoeringsplan 2020-2023 voor 2023 de prioriteiten nader bepaald. Naast diverse doorlopende activiteiten op de strategische thema's wordt in 2023 op onderdelen extra aandacht gegeven. Planning is om in 2023 extra aandacht te geven aan voorlichting/bewustwording cybercrime (criminaliteit met de moderne communicatiemiddelen), Keurmerk veilig buitengebied, aanpak ondermijning en brandveilig leven/wonen,

Het gebruik van de fixi-app stimuleren voor het melden van onveilige situaties.

Omschrijving (toelichting)

Samen met communicatie wordt regelmatig aandacht gevraagd voor het gebruik van de Fixi app. Ten tijde van meldingen van burgers wordt het verzoek gedaan om dit via de Fixi app te doen. Deze strategie houden we vast. In 2023 communiceren de resultaten van Fixi per kwartaal terug aan de samenleving.

Bewonersplatforms, buurtnetwerken en buurtbemiddeling instellen.

Omschrijving (toelichting)

In het tweede kwartaal 2022 heeft een meervoudig onderhandse aanbesteding voor buurtbemiddeling plaatsgevonden. Deze heeft echter niet tot het gewenste resultaat geleid. In 2023 wordt onderzocht in hoeverre aangesloten kan worden bij Buurtbemiddeling Maastricht.

Inzet van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) op bedrijventerreinen continueren.

Omschrijving (toelichting)

KVO gaat onverminderd door. De begeleiding van het proces is sinds 1-1-2022 voor de bedrijventerreinen te Eijsden, Gronsveld en Margraten ondergebracht bij een en dezelfde organisatie. Daarnaast is in september 2022 een aanvang gemaakt met KVO Retailpark Gronsveld en wordt nog onderzocht in hoeverre KVO in het Buitengebied kan worden opgezet.

*In beeld brengen de overlastgevende bedrijven in de wijk en ondernemers die willen verplaatsen.
Tevens aanpak uitwerken.*

Omschrijving (toelichting)

Vanuit deze optiek wordt een onderzoek ingesteld naar overlastgevende bedrijven in de wijk en de verplaatsingsbehoefte van ondernemers naar elders in de gemeente. Op grond van dit onderzoek wordt een nadere (verplaatsings)strategie bepaald hoe hiermee om te gaan.

5.8 Ondermijning een halt toeroepen

Wat willen we bereiken?

Ondermijning een halt toeroepen

De precieze aard en omvang van drugshandel en -productie, fraude en witwassen, mensenhandel, arbeidsuitbuiting en cybercrime binnen onze gemeente is niet bekend. Door de grensligging, het grote buitengebied en de goede ontsluiting is onze gemeente interessant voor dit soort activiteiten.

Drugscriminaliteit en ondermijning roepen we een halt toe. In samenwerking met het RIEC, en op basis van Integrale Ondermijningsbeelden wordt de problematiek steeds beter inzichtelijk gemaakt en de strategie rondom de aanpak aangescherpt, zodat daadkrachtig opgetreden kan worden.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

De integrale ondermijningsbeelden verdiepen en de aanpak ondermijning hierop afstemmen.

Omschrijving (toelichting)

Voor wat betreft de aanpak van ondermijning is op Heuvelland schaal een tijdelijke medewerkster aangetrokken. Zij zorgt voor de afstemming en eenduidige aanpak in het Heuvelland. Dit wordt onverminderd voortgezet.

In 2023 wordt de informatiepositie van de gemeente rondom vakantieparken en het buitengebied verder verbeterd. Daar waar nodig worden nadere acties ondernomen.

Bewustwordingscampagnes rondom ondermijning opzetten.

Omschrijving (toelichting)

Met bewustwordingscampagnes wordt in 2023 verder ingezet op herkenning en bewustwording van risico's die inwoners en ondernemers rondom ondermijning lopen. Daarbij bevorderen wij het vergroten van de meldingsbereidheid.

Gerichte acties met inzet van Flexteams uitvoeren.

Omschrijving (toelichting)

Flexteam acties zijn en blijven een middel om inzicht en grip te krijgen op ongewenste situaties. Met de actieve inzet van o.a. flexteams gaan we de ondermijning te lijf.

Flankerend beleid (zoals bibob, damocles, drank- en horecaregels etc.) actief inzetten.

Omschrijving (toelichting)

Genoemd beleid wordt daar waar nodig onverkort ingezet.

5.9 Jeugdproblematiek in de greep

Wat willen we bereiken?

Jeugdproblematiek in de greep

Jeugd kan zowel veroorzaker zijn van onveiligheid als slachtoffer ervan. Bij het veroorzaken van onveiligheid gaat het om overlast en soms om criminaliteit. Dit kan zich concentreren op specifieke plaatsen.

Om de jeugdproblematiek te beteugelen zorgen we er voor dat jongerenwerkers, Boa's en wijkagenten in nauw contact staan met de jeugd, de ouders en omwonenden. Samen met hen en partners in het sociaal domein wordt de koers bepaald en uitgevoerd. De focus ligt op preventie, vroegtijdig signaleren en oplossen. Zo nodig wordt handhavend opgetreden en wordt opgeschaald bij ernstige problemen.

Scholen zijn bij uitstek 'vindplaatsen' van problematiek. Derhalve zetten we de bestaande samenwerking met het onderwijs voort en vernieuwen waar nodig.

Alcohol en drugs zijn stevige risicofactoren voor gezondheid en veiligheid. Preventievoorlichting, controle en handhaving zetten we voort. Hierbij werken we samen met instellingen, horeca- en toerisme ondernemers, onderwijs, verenigingen, ouders en uiteraard de jongeren zelf.

Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Inzetten op een gezamenlijke aanpak van de jeugdproblematiek.

Omschrijving (toelichting)

Eind 2022/begin 2023 zal een integraal voorstel bestaande uit maatregelen om de jeugdoverlast in te perken vastgesteld worden door het college. In 2023 zal de uitvoering van deze maatregelen plaatsvinden.

Preventievoorlichting, controle & handhaving rondom alcohol en drugs voortzetten.

Omschrijving (toelichting)

Ook in 2023 vinden preventievoorlichtingen plaats, alsmede controles en handhaving rondom alcohol en drugs.

5.10 Personeel

Personeel

In deze kerntaak geven we inzicht in de personele ontwikkeling. Een goede personele invulling is van groot belang voor de realisatie van de doelen van de organisatie. Er wordt inzicht geboden in de personele inzet op de programma's 1 tot en met 4 en de personele inzet die tot de overhead wordt gerekend. Binnen de personele inzet is een onderverdeling te maken naar overhead en direct toewijsbare personele inzet.

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan derhalve niet rechtstreeks ten dienste van de (externe) klant. Dat betekent dat in ieder geval de kosten in verband met de volgende elementen tot kosten van overhead worden gerekend en moeten worden opgenomen:

- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie;

- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning (excl. griffie)
- informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- facilitaire zaken en huisvesting;
- documentaire informatievoorziening en
- managementondersteuning primaire proces.

Verdeling personele kosten en inzet van personeel naar Overhead.

Gemeenten dienen een apart overzicht van de kosten van de overhead op te nemen in het programmaplan. Dat is afgesproken om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en haar meer zeggenschap te geven over die kosten.

Personeel 2022 excl. Bestuur en Griffie	Totaal		Directe personele lasten programma 1 t/m 4		Overhead	
	Euro	Formatie in Fte	Euro	Formatie in Fte	Euro	Formatie in Fte
Salarislasten / FTE	€ 13.848.246	179,26	€ 8.935.338	106,51	€ 4.912.908	72,75
Overige overhead					€ 6.005.428	
Totaal	€ 13.848.246	179,26	€ 8.935.338	106,51	€ 10.918.336	72,75

Overhead

Overhead in euro's	Totaal			Per inwoner		
	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eijsden-Margraten	€ 10.324.965	€ 10.652.057	€ 10.918.336	€ 399	€ 411	€ 422

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren							Programma 5: Bestuur & Bedrijfsvoering		
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde	Waarde	Waarde				
			E-M	25.000 - 50.000	NL				
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,0	onbekend	onbekend				
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	5,82	onbekend	onbekend				
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	743,00	onbekend	onbekend				
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	Eigen gegevens	6%	onbekend	onbekend				
Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	16%	onbekend	onbekend				
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	317 2021	onbekend	315				
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	920 2022	onbekend	onbekend				
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	1023 2022	onbekend	onbekend				

Kaderstellende documenten

- Algemene Plaatselijke Verordening Eijsden-Margraten 2015 vijfde wijziging (vastgesteld door de Raad 15-12-2020)
- Beleidslijn wet BIBOB
- Beleidsvisie externe veiligheid
- Beleidsregels hulpacties/ hulp bij rampen
- Gemeentelijk Verkeersveiligheidsplan Eijsden-Margraten
- Integraal Veiligheidsplan Heuvelland 2020-2023, vastgesteld 29-9-2020
- Verordening Gegevensverstrekking Basisregistratie Personen gemeente Eijsden-Margraten 2020, vastgesteld 27-10-2020
- Reglement Burgerlijke Stand Eijsden-Margraten 2017
- Verordening gemeentelijke onderscheidingen Eijsden-Margraten
- Regeling van tarieven openbaarheid van bestuur
- Verordening interne klachtenbehandeling gemeente Eijsden-Margraten
- Nota reserves en voorzieningen Eijsden-Margraten 2017
- Nota waarden en afschrijven Eijsden-Margraten 2017
- Controleverordening 213 gemeente Eijsden-Margraten 2015
- Financiële verordening 212 gemeente Eijsden-Margraten 2017
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid 213a van de gemeente Eijsden-Margraten 2015
- Verordening op de commissie Planning en Control Eijsden-Margraten
- Controleprotocol 2020 inclusief normenkader (vastgesteld door de raad 22-10-2020)
- Verordening Duurzaamheidslening Eijsden-Margraten 2016 eerste wijziging (vastgesteld door de Raad op 19-2-2019)
- Verordening op de heffing en invordering van rioolheffing 2022 Eijsden-Margraten
- Verordening op de heffing en invordering van hondenbelasting 2022
- Verordening forensenbelasting Eijsden-Margraten 2022
- De verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2022
- Legesverordening en tarieventabel Eijsden-Margraten 2022
- Wijziging Verordening afvalstoffenheffing Eijsden- Margraten 2011 (vastgesteld door de Raad 6-5-2020)
- Verordening wet Onroerende Zaakbelasting Eijsden-Margraten 2022
- Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten Eijsden-Margraten 2015 en bijbehorende tarieventabel, (vastgesteld door de raad 18-11-2020)

- Verordening rechten voor van gemeentewege verleende diensten onder, in of op de openbare weg Eijsden-Margraten 2020 en bijbehorende tarieventabel (10-12-2019)
- Treasurystatuut Eijsden-Margraten 2017
- Budgethoudersregeling 2017
- Mandaat en machtigingsregeling tweede wijziging Eijsden-Margraten 2017
- Verordening op de elektronische bekendmaking en kennisgeving Eijsden-Margraten
- Aanbestedingsbeleid 201

Verbonden partijen

De volgende verbonden partijen dragen bij aan het programma Bestuur & Bedrijfsvoering :

- NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank).
- Veiligheidsregio Zuid-Limburg.
- Waterleiding Maatschappij Limburg NV.
- Enexis Holding NV.
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV.
- Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen.
- GR Gegevenshuis.

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen.

Wat mag het kosten?

Programma 5 Bestuur en Dienstverlening				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten				
5.1 Dienstverlening: 'Dichtbij Mensen'	-2.060.252	-2.026.707	-2.021.597	-2.031.113
5.2 Een open en transparant Bestuur	-1.609.365	-1.589.365	-1.469.365	-1.469.365
5.3 Inspraak is een vanzelfsprekendheid	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding	-1.373.334	-3.363.650	-4.009.293	-4.020.230
5.5 Doelgericht samenwerken	-166.772	-166.772	-166.772	-166.772
5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving	-1.456.137	-1.512.837	-1.708.736	-1.732.637
5.7 Veiligheid: een gezamenlijke verantwoordelijkheid	-2.259.805	-2.323.819	-2.355.340	-2.391.658
5.8 Ondernijning een halt toeroepen	0	0	0	0
5.9 Jeugdproblematiek in de greep	0	0	0	0
5.10 Personeel	-15.961.076	-15.984.268	-15.895.876	-15.926.908
Totale lasten	-24.946.741	-27.027.419	-27.686.979	-27.798.683
Baten				
5.1 Dienstverlening: 'Dichtbij Mensen'	514.380	514.380	514.380	514.380
5.2 Een open en transparant Bestuur	151.823	151.823	151.823	151.823
5.3 Inspraak is een vanzelfsprekendheid	0	0	0	0
5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding	48.411.054	51.231.609	53.595.242	52.494.759
5.5 Doelgericht samenwerken	15.896	15.896	15.896	15.896
5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving	0	0	0	0
5.7 Veiligheid: een gezamenlijke verantwoordelijkheid	8.200	8.200	8.200	8.200
5.8 Ondernijning een halt toeroepen	0	0	0	0
5.9 Jeugdproblematiek in de greep	0	0	0	0
5.10 Personeel	123.759	123.759	123.759	123.759
Totale baten	49.225.112	52.045.667	54.409.300	53.308.817
Saldo programma voor resultaatbestemming	24.278.370	25.018.248	26.722.321	25.510.134
Mutaties reserves	695.439	265.509	236.759	236.759

Saldo programma na resultaatbestemming	24.973.809	25.283.757	26.959.080	25.746.893

Bestuursakkoord 2023-2026

Ambitie	Wat gaan we ervoor doen in 2023 t/m 2026	2023	2024	2025	2026
5.1 Dienstverlening: 'Dichtbij Mensen'	De visie op dienstverlening updaten en verder tot uitvoering brengen.	x	x	x	x
	Tweejaarlijks een benchmarkonderzoek uitvoeren.	x	x	x	x
	Inwoners actief betrekken bij verbeterprocessen rondom dienstverlening.	x	x	x	x
	De advies- en relatiekracht van de ambtelijke organisatie versterken.	x			
	Communiceren op het niveau van B1, hetgeen de standaard wordt.	x			
	De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten binnen de prioritaire thema's vergroten.	x			
5.2 Een open en transparant Bestuur	Fasegewijs uitvoering geven aan de Wet Open Overheid.	x	x	x	x
	De aanbevelingen van Necker van Naem vertalen in een plan van aanpak.	x	x	x	x
5.3 Inspraak is een vanzelfsprekendheid	De inzet rondom burger- en overheidsparticipatie doorontwikkelen.	x	x	x	x
	Een plan 'kinderinspraak' uitwerken en implementeren.	x	x	x	x
	Een pilot 'stimuleren gemeenschapskracht' uitwerken en implementeren.	x	x		
5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding	Behoud van de ratio van het weerstandsvermogen boven de norm van 2.	x	x	x	x
	De OZB maximaal laten stijgen met de inflatiecorrectie.	x	x	x	x
	Uitvoering geven aan het provinciaal verdiepingsonderzoek.	x	x	x	x
	Vorbereidingen treffen rondom de nieuwe eisen rondom rechtmatigheid.	x			
5.5 Doelgericht samenwerken	Een nadere verkenning en evaluatie op samenwerking uitvoeren.	x			
	De samenwerking met de buurgemeenten aan de andere kant van de grens intensiveren.	x			
5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving	Een ontwikkelagenda ICT/informatiemanagement inclusief een meerjaren investeringsagenda opstellen.	x	x	x	x
	Planmatig uitvoering geven aan de W.O.O.	x	x	x	x
	Onderzoeken wat de impact is van het al dan niet toetreden tot de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg (HCL).	x			
5.7 Veiligheid; een gezamenlijke verantwoordelijkheid	Uitvoering geven aan Integraal VeiligheidsPlan 2020 - 2023.	x			
	Het gebruik van de fixi-app stimuleren voor het melden van onveilige situaties.	x	x	x	x
	Bewonersplatforms, buurtnetwerken en buurtbemiddeling instellen.	x	x	x	x
	Inzet van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) op bedrijventerreinen continueren.	x	x	x	x
	In beeld brengen de overlastgevendende bedrijven in de wijk en ondernemers die willen verplaatsen. Tevens aanpak uitwerken.	x	x		
5.8 Ondernijning een halt toeroepen	De integrale ondernijningsbeelden verdiepen en de aanpak ondernijning	x	x	x	x

		hierop afstemmen.				
		Bewustwordingscampagnes rondom ondermijning opzetten.	x	x	x	x
		Gerichte acties met inzet van Flexteams uitvoeren.	x	x	x	x
		Flankerend beleid (zoals bibob, damocles, drank- en horecaregels etc.) actief inzetten.	x	x	x	x
5.9	Jeugdproblematiek in de greep	Inzetten op een gezamenlijke aanpak van de jeugdproblematiek.	x	x	x	x
		Preventievoorlichting, controle & handhaving rondom alcohol en drugs voortzetten.	x	x	x	x

Paragrafen

Paragraaf 1: Lokale heffingen

De lokale heffingen vormen na de algemene uitkering de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. Deze heffingen kunnen worden gesplitst in:

- heffingen die dienen als algemeen dekkingsmiddel van de gemeentelijke uitgaven;
- heffingen waartegenover een aanwijsbare prestatie staat die door de gemeente ten dienste van de inwoner wordt uitgevoerd.

Alle heffingen zijn gebaseerd op door de raad vastgestelde verordeningen, met de daarbij behorende tarieventabellen. Met betrekking tot het tarievenbeleid zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De gemeentelijke belastingen stijgen niet hoger dan de inflatie.
- Een kostendekkende afvalstoffenheffing en rioolheffing.
- We gaan uit van het profijtbeginsel: diegene die van een gemeentelijke dienst of voorziening gebruik maakt, betaalt voor de daarmee gemoeide kosten.
- Over de hoogte van het tarief van de toeristenbelasting vindt zoveel als mogelijk afstemming plaats met de Lijn 50 gemeenten.

Onderstaand treft u een overzicht aan van de heffingen die door onze gemeente worden opgelegd en de bijbehorende opbrengsten.

Bedragen in duizenden euro's	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Onroerende zaakbelasting (OZB)	5.865	6.073	6.289	6.509
Rioolheffing	3.516	3.624	3.745	3.870
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	3.205	3.252	3.252	3.252
Toeristenbelasting	879	879	879	879
Hondenbelasting	178	178	178	178
Forensenbelasting	107	107	107	107
Totaal	13.750	14.113	14.450	14.795

Paragraaf 1: Lokale heffingen

Onroerende zaakbelastingen

Doel van de belasting/heffing

De opbrengst van deze belastingen dient als algemeen dekkingsmiddel. Tegenover de belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven.

Wie is belastingplichtig?

De Ozb wordt geheven van:

- de eigenaren van alle woningen en
- de eigenaren en gebruikers van alle bedrijfspanden, overige gebouwen en bouwgrond binnen de gemeentegrenzen.

Grondslag van de heffing

De grondslag voor de heffing is de WOZ-waarde (waarde volgens de Wet Onroerende Zaken). De tarieven voor de Ozb zijn mede afhankelijk van de op grond van de WOZ getaxeerde waarden.

Tarieven

Voor de Ozb worden verschillende tarieven gehanteerd voor woningen en niet-woningen. De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Onroerende Zaakbelasting (ozb)	Begroting 2022	Begroting 2023
Eigenaren woning	0,1260%	Nnb*
Eigenaren niet-woning	0,1668%	Nnb*
Gebruikers niet-woning	0,1437%	Nnb*

*het tarief zal in de decemberraad op basis van de nieuwe taxaties worden vastgesteld

Rioolheffing

Doel van de belasting/heffing

De opbrengsten van deze belasting worden specifiek benut ter dekking van de uitgaven voor het in standhouden van de riolering.

Wie is belastingplichtig?

Belastingplichtig zijn:

- a) de eigenaar van een perceel dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering (eigenarendeel) en
- b) de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd (gebruikersdeel), zie ook grondslag van de heffing.

Grondslag van de heffing

Het eigenarendeel wordt geheven naar een vast bedrag per perceel en het gebruikersdeel wordt geheven naar een vast bedrag per perceel voor zover het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd uitgaat boven 300 m³.

Rioolheffing	Begroting 2022	Begroting 2023
Vast bedrag per woning/eigendom	€ 280	€ 285
Vast bedrag per niet-woning/eigendom	€ 280	€ 285
Vast bedrag per gebruik > 300m ³	€ 125	€ 127

Rioolheffing	
	Begroting 2023
Lasten taakvelden (incl. (omslag)rente)	
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	66.700
7.2 Riolering	3.679.745
-/- Correctie BTW-compensatiefonds	-443.342
Totale lasten	3.303.103
Baten taakvelden (excl. Heffingen en mutatie voorziening)	
7.2 Riolering	-3.746.445
-/- Correctie rioolheffing	3.516.062
-/- Mutatie voorziening	230.383
Totale baten	0
Netto kosten	3.303.103
Overig toe te rekenen kosten	
BTW-compensatiefonds	443.342
A. Totale kosten	3.746.445
Opbrengst heffingen	
Rioolheffing	3.506.062
B. Totale opbrengsten	3.506.062
C. Mutatie voorziening (= A -/ B)	-240.383
Dekkingspercentage (= B / A * 100%)	94%

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Doel van de belasting/heffing

De opbrengsten van deze belasting worden specifiek benut ter dekking van de uitgaven voor het verwijderen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen.

Wie is belastingplichtig?

De gebruiker van een perceel waar huishoudelijke afvalstoffen kunnen ontstaan is belastingplichtig. Dit kan een woning zijn, maar ook bijvoorbeeld een vakantiehuis naast een woonhuis.

Grondslag van de heffing

Voor de afvalstoffenheffing gelden twee grondslagen.

Op de eerste plaats wordt er een vastrecht gehanteerd.

Daarnaast is er een prijs per kilo aangeboden afval.

Tarieven

Uitgangspunt bij de bepaling van de tariefstelling is kostendekkendheid. Om schommelingen in de tariefstelling te voorkomen is een voorziening ingesteld.

Afvalstoffenheffing	Begroting 2022	Begroting 2023
Vast recht per jaar 1-persoonshuishouden	€ 133,50	€ 141,00
Vast recht per jaar meerpersoonshuishouden	€ 180,00	€ 188,50
Prijs per lediging restafval & GFT :		
• 40 liter	€ 0,75	€ 0,90
• 140 liter	€ 2,10	€ 2,25
• 240 liter	€ 2,75	€ 2,90
Prijs per kilo :		
• GFT	€ 0,00	€ 0,00
• Restafval	€ 0,27	€ 0,33
Ondergrondse straatvoorziening restafval :		
• Restafval per lediging (50 liter)	€ 1,60	€ 2,05

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	
	Begroting 2023
Lasten taakvelden (incl. omslag)rente)	
2.1 Verkeer en vervoer	365.492
7.3 Afval	3.187.179
-/- Correctie BTW-compensatiefonds	-512.130
7.4 Milieubeheer	6.500
Totale lasten	3.047.041
Baten taakvelden (excl. heffingen)	
7.3 Afval	-3.559.171
-/- Correctie reinigingsrechten	3.204.820
-/- Mutatie voorziening	47.215
Totale baten	-307.136
Netto kosten	2.739.905
Overig toe te rekenen kosten	
BTW-compensatiefonds	512.130
A. Totale kosten	3.252.035
Opbrengst heffingen	
Reinigingsrechten	3.204.820
B. Totale opbrengsten	3.204.820
C. Mutatie voorziening (= B -/ A)	-47.215
Dekkingspercentage (= B / A * 100%)	99%

(Water)toeristenbelasting

Doel van de belasting/heffing

De opbrengst van deze belasting dient als algemeen dekkingsmiddel. Daarnaast wordt een deel van de opbrengst aangewend voor de revitalisering van het (water)toerisme en de recreatie in onze

gemeente.

Wie is belastingplichtig?

Belastingplichtige is die persoon die verblijft (overnacht) in de gemeente zonder in het bevolkingsregister van de gemeente te zijn opgenomen.

Grondslag van de heffing

Op grond van de verordening is per persoon per overnachting een bedrag verschuldigd.

Tarieven

In de tariefstelling is een differentiatie aangebracht. De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

(Water)toeristenbelasting	Begroting 2022	Begroting 2023
Watertoeristenbelasting: bedrag per persoon per etmaal.	€ 1,70	€ 2,20
Toeristenbelasting: bedrag per persoon per overnachting op camping of kampeerboerderij.	€ 1,70	€ 2,20
Toeristenbelasting: bedrag per persoon per overnachting op overige verblijfsaccommodaties.	€ 1,70	€ 2,20

In 2023 wordt voorgesteld de toeristenbelasting te verhogen tot € 2,20. Vanaf 2023 zal € 100.000 van de meeropbrengst worden ingezet t.b.v. landschapsfonds/natuurontwikkeling.

Hondenbelasting

Doel van de belasting/heffing

De opbrengst van deze belasting dient als algemeen dekkingsmiddel. Tegenover de belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven.

Wie is belastingplichtig?

Deze belasting wordt geheven van de binnen de gemeentegrenzen wonende houder van één of meerdere honden.

Grondslag van de heffing

De heffing heeft een fiscaal karakter en is gebaseerd op het aantal honden dat door een belastingplichtige wordt gehouden.

Tarieven

De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Overige informatie

De aanslag hondenbelasting wordt tegelijkertijd met de onroerende zaakbelastingen en rioolheffing opgelegd.

Hondenbelasting	Begroting 2022	Begroting 2023
1ste hond	€ 80,00	€ 80,00
2de hond	€ 85,00	€ 85,00
3de en volgende hond	€ 90,00	€ 90,00
Kennel	€ 600,00	€ 600,00

Forensenbelasting

Doel van de belasting/heffing

De opbrengst van deze belasting dient als algemeen dekkingsmiddel. Tegenover de belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven.

Wie is belastingplichtig?

Deze belasting wordt geheven van personen die niet binnen onze gemeente wonen, maar wel een gemeubileerde woning voor zichzelf of hun gezin ter beschikking houden gedurende meer dan 90 dagen van het belastingjaar.

Grondslag van de heffing

Als maatstaf voor de heffing geldt de waarde van de onroerende zaak zoals deze op grond van de Wet Waardering Onroerende Zaken is vastgesteld.

Tarieven

De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Overige informatie

De aanslag forensenbelasting wordt achteraf per jaar opgelegd.

Forensenbelasting	Begroting 2022	Begroting 2023
Vast bedrag per woning	€ 533,00	Nnb*
Percentage van de WOZ waarde	1,07%	Nnb*

*het tarief zal in de decemberraad op basis van de nieuwe taxaties worden vastgesteld

Lokale lastendruk

Hieronder is de gecombineerde aanslag voor 2023 voor een gezin met 2 kinderen in een woning met een WOZ waarde van € 319.000 en bij een afvalaanbod van 200 kg restafval en 22 ledigingen.

Belastingsoort	Begroting 2022	Begroting 2023
Ozb eigenaar woning	€ 422	€ 439
Rioolheffing	€ 280	€ 285
Afvalstoffenheffing	€ 290	€ 304
Totaal	€ 992	€ 1.028

Kwijtschelding

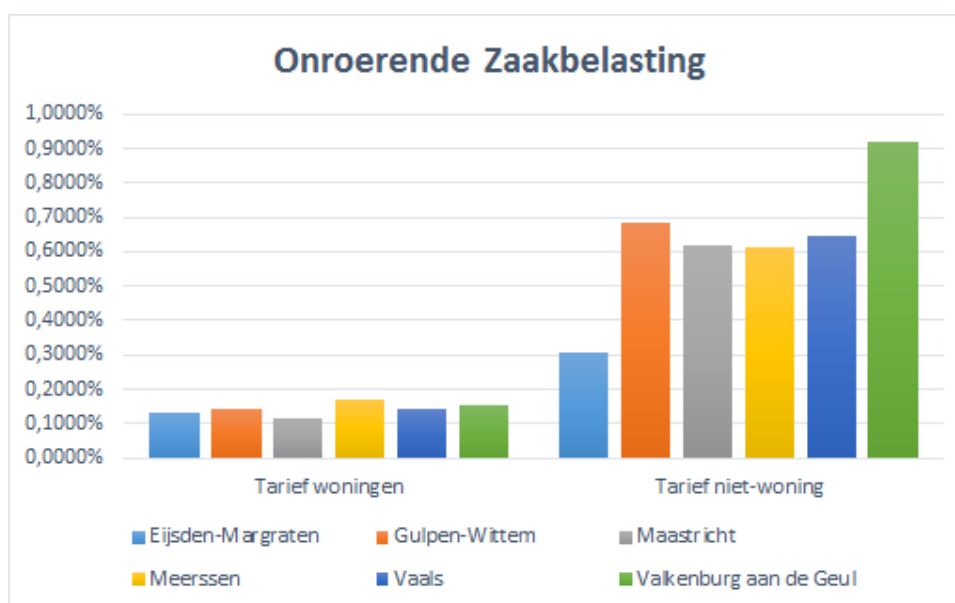
Wij hanteren de zogenaamde 100% norm voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen. Of een

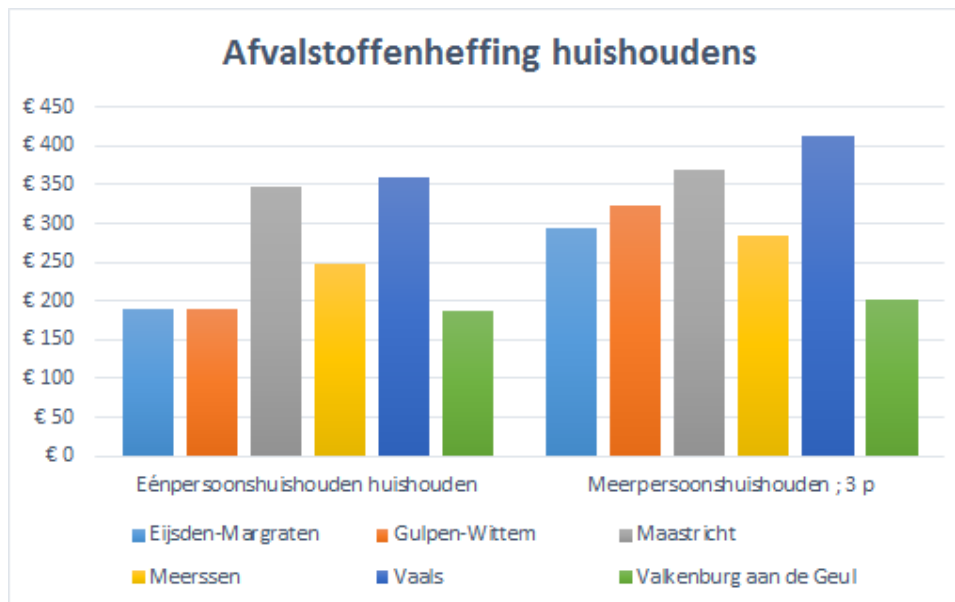
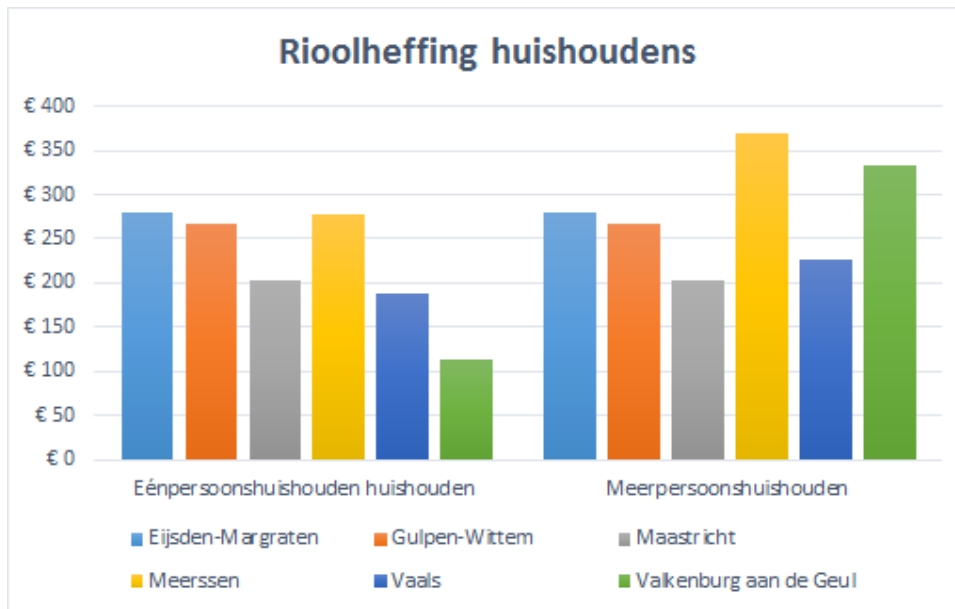
belastingplichtige in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt beoordeeld aan de hand van een inkomens- en/of vermogenstoets. Bij deze toets worden de kosten van bestaan conform de bijstandsnorm voor 100% meegenomen. Kwijtschelding kan alleen worden verleend voor het vastrecht gedeelte van een aanslag afvalstoffenheffing.

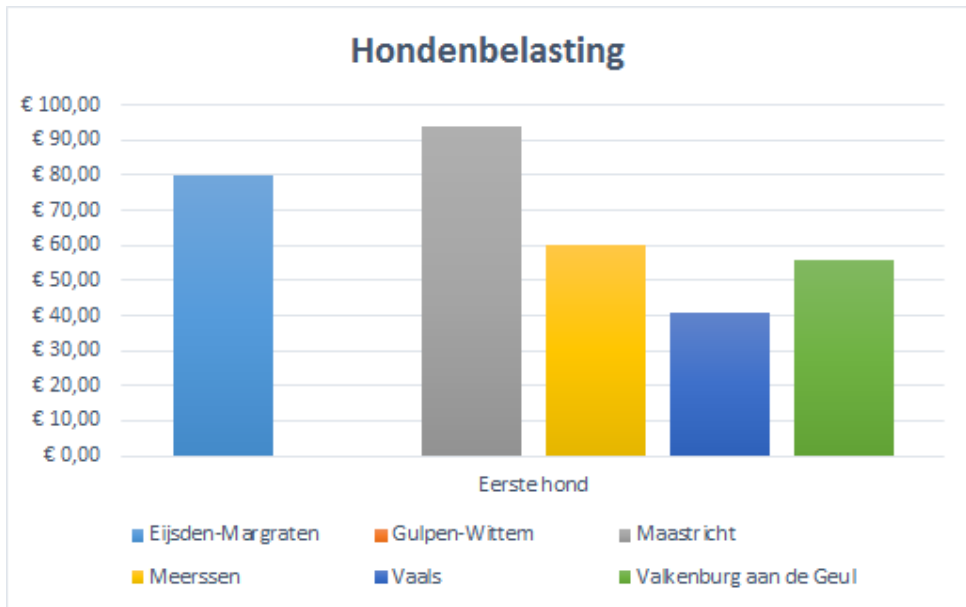
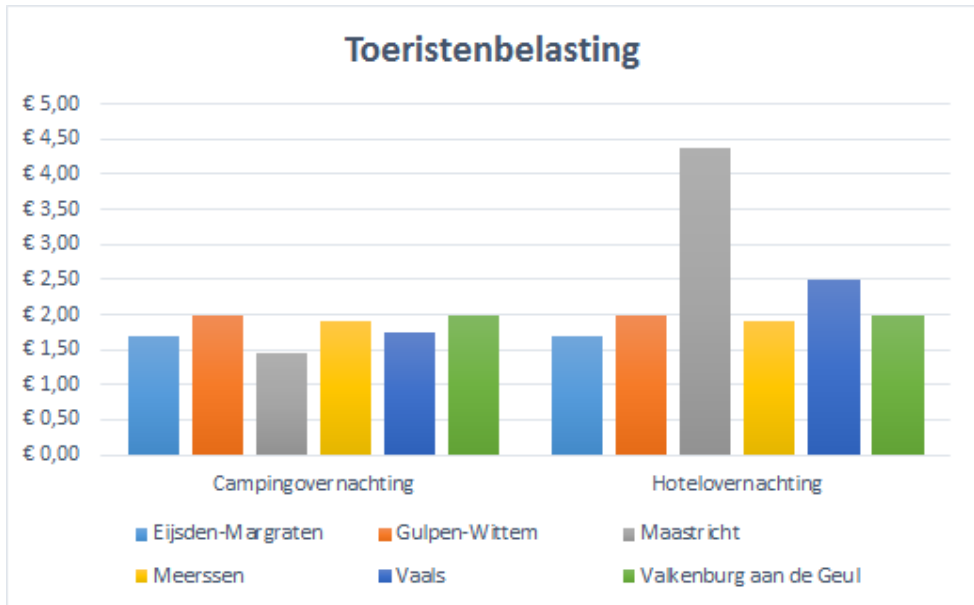
Beleidslijnen van termijnen en invordering

Met ingang van 2015 zijn de heffingen en invorderingen van belastingen overgedragen aan de BsGW. De heffing en invordering verloopt dan ook via de BsGW. De termijnen van heffing zijn vastgesteld in de betreffende belastingverordeningen.

Tarieven 2022 vergeleken met omliggende gemeenten

Kaderstellende documenten

- Verordening wet Onroerende Zaakbelastingen Eijsden-Margraten 2022.
- Verordening rioolheffing Eijsden-Margraten 2022.
- Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten Eijsden-Margraten 2022.
- Verordening toeristenbelasting Eijsden-Margraten 2022.
- Verordening hondenbelasting Eijsden-Margraten 2022.
- Verordening forensenbelasting Eijsden-Margraten 2022.
- Legesverordening en tarieventabel Eijsden-Margraten 2022.

Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten bepaalt dat de paragraaf over het weerstandsvermogen en risicobeheersing ten minste bevat:

1. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
2. een inventarisatie van de risico's
3. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.

1. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Het BBV omschrijft de weerstandscapaciteit als zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit betrekken we:

- de algemene reserve;
- de bestemmingsreserves;
- de stille reserves;
- de post onvoorziene uitgaven;
- de onbenutte belastingcapaciteit.

We maken onderscheid tussen de incidentele weerstandscapaciteit en de structurele weerstandscapaciteit. Incidentele weerstandscapaciteit staat voor het vermogen calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van de taken op het gewenste niveau. Hiertoe kunnen in zijn algemeenheid de reserves worden

gerekend. Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Tot de structurele weerstandscapaciteit behoren de onbenutte belastingcapaciteit en de structurele ruimte in de begroting.

De algemene reserve

Meerjarig vertoont de algemene reserve het volgende beeld:

Jaar	Stand per 1 januari (* 1 mln)	Stand per 31 december (* 1 mln)
2023	7,81	8,02
2024	8,02	8,36
2025	8,36	8,42
2026	8,42	8,42

De bestemmingsreserves

Een bestemmingsreserve is een afgezonderd vermogensbestanddeel waaraan uw gemeenteraad een specifieke bestemming voor bepaalde doeleinden heeft gegeven. Dit betekent dat een groot gedeelte van de bestemmingsreserve niet zondermeer vrij inzetbaar is. Uiteraard kunt u een bestemming c.q. het te bereiken doel door de inzet van een reserve altijd wijzigen. Meerjarig vertonen de bestemmingsreserves het volgende beeld:

Jaar	stand per 1 januari (* 1 mln)	Waarvan bruteringsreserve	stand per 31 december (* 1 mln)
2023	8,79	8,09	8,15

2024	8,15	7,59	8,05
2025	8,05	7,29	7,98
2026	7,98	7,02	7,90

2. Een inventarisatie van de risico's

Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Risico's die in het kader van de weerstandsvermogen wel relevant zijn kunnen – volgens het BBV – onderverdeeld worden in:

- A. financiële risico's;
- B. risico's op eigendommen;
- C. risico's die samenhangen met de interne organisatie.

A. Financiële risico's

Structurele risico's zijn financieel vertaald en in de meerjarenbegroting verwerkt. Ons weerstandsvermogen is ten opzichte van eerdere begrotingen afgenomen maar is nog steeds gezond te noemen. Door de stagnerende economie en door de voornemens van de regering zullen de risico's voor de gemeente sterk toenemen. De rijksoverheid is niet langer de voorspelbare partner. Wet- en regelgeving veranderen in een hoog tempo zonder dat duidelijkheid bestaat over de beleidsvrijheid en de financiële gevolgen ervan voor ons. Dit is een handicap gebleken bij het opstellen van deze begroting.

Garantieverplichtingen

Bij een garantieverplichting staan we borg voor een door een stichting of vereniging aangegane geldlening. Door deze borgstelling kan de stichting of vereniging in het algemeen gunstigere voorwaarden bedingen. Per 1 januari 2022 staan we voor Woonpunt garant voor 2 leningen:

- een 7-jarige geldlening ter grootte van € 17.000.000 aan Woonpunt bestemd voor de financiering van woongelegenheden. Aflossing vindt geheel plaats aan het einde van de looptijd in 2028. Voor de onderliggende woongelegenheden geldt dat ze volledig eigendom zijn van Woonpunt en dat de gemeente het eerste recht van hypotheek gevestigd heeft.

- een 10-jarige geldlening ter grootte van € 9.500.000 aan Woonpunt bestemd voor de financiering van woongelegenheden. Aflossing vindt plaats aan het einde van de looptijd in 2024. Voor de onderliggende woongelegenheden geldt dat ze volledig eigendom zijn van Woonpunt en dat de gemeente het eerste recht van hypotheek gevestigd heeft.

De WOZ-waarde van de onderliggende panden van beide leningen bedraagt € 65.000.000.

De overige garantstellingen per 1 januari 2023 betreffen:

- een resterende garantstelling ter grootte van € 199.834 inzake het restant van een door Stichting gemeenschapshuis "Oos Heim" uitgegeven obligatielening ter grootte van € 250.000. De gemeente heeft als onderpand een hypothecair recht op de opstallen (gemeenschapshuis) verkregen ad € 250.000.
- eind jaren 80 zijn de risico's van hypothecaire geldleningen met gemeentegarantie ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale woningbouw (WSW) tegen een eenmalige betaling. Per 1 januari 2023 staan we garant voor € 545.821.

Leningen verstrekt aan derde partij in het kader van de publieke taak:

- In het kader van de publieke taak heeft de gemeente een lening verstrekt aan de Koninklijke Oude Harmonie te Eijsden ad. € 185.000. De lening bedraagt per 1-1-2023 € 163.930. Als onderpand is het recht van eerste hypotheek gevestigd op het pand. De executiewaarde na verbouwing is € 365.000.
- In het kader van de publieke taak heeft de gemeente in 2018 een lening van € 400.000 verstrekt aan het Cultureel Centrum te Eijsden. De lening bedraagt per 1-1-2023 € 352.223. Als onderpand is het recht van eerste hypotheek gevestigd op het pand. De marktwaarde bedraagt € 629.000 en de executiewaarde van de marktwaarde bedraagt € 440.300.
- In het kader van de publieke taak heeft de gemeente in 2017 een lening ad € 208.600 verstrekt aan het Dorpshuis te Mheer. De lening bedraagt per 1-1-2023 € 170.936. Als onderpand is het recht van eerste hypotheek gevestigd op het pand. Conform het taxatierapport bedraagt de marktwaarde in verhuurde staat € 298.000. De executiewaarde is 70%, zijnde € 208.600.
- Lening Stichting Sociaal Centrum Eijsden: In 2019 is een lening van € 433.300 verstrekt in het kader van de publieke taak aan de Stichting Sociaal Centrum Eijsden. De gemeente heeft als onderpand het pand gelegen aan de Prins Hendrikstraat 21 te Eijsden. Per 1-1-2023 bedraagt het openstaande saldo van deze lening € 387.670.
- Lening Stichting Gemeenschapshuis Cadier & Keer: In 2021 is een lening van € 250.000 verstrekt in het kader van de publieke taak aan de Stichting Gemeenschapshuis Cadier &

Keer. De gemeente heeft als onderpand het pand gelegen aan de Limburgerstraat 78 te Cadier en Keer. Conform het taxatierapport bedraagt de marktwaarde € 620.000. De executiewaarde is 70%, zijnde € 434.000. Per 1-1-2023 bedraagt het openstaande saldo van deze lening € 250.000.

- In het kader van de publieke taak Lening is per 30 november 2020 een lening van € 1.871.465 verstrekt aan Enexis. De lening dient ter financiering van extra investeringen in het kader van de verduurzaming van de energievoorziening. De lening is in de vorm van een converteerbare hybride aandeelhouderslening op verzoek van Enexis aan de aandeelhouders. De aflossing van de lening kan eenzijdig door Enexis plaatsvinden, voor het eerst na 10 jaar (per 30-11-2030) en vervolgens jaarlijks.

Onvoorziene uitgaven

In de begroting 2023 – 2026 is een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 26.200. De aanwending van de post onvoorziene uitgaven is voorbehouden aan het college. In de jaarrekening wordt over de aanwending verslag gedaan.

De onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die de gemeente heeft om nog extra eigen inkomsten via belastingen en heffingen te genereren. De onbenutte belastingcapaciteit kan bepaald worden aan de hand van de norm die het rijk hanteert voor het bepalen van de artikel 12-status Financiële verhoudingen wet. Volgens deze norm zijn de eigen Ozb inkomsten op peil als het rekkentarief 0,1729% voor de eigenaren van woningen bedraagt (*bron: meicirculaire gemeentefonds 2022*). De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt derhalve voor het jaar 2023 € 1.986.217. De afvalstoffenheffing en het rioolrecht zijn kostendekkend en worden dus bij het bepalen van de onbenutte belastingcapaciteit buiten beschouwing gelaten.

Jaar	Onbenutte belastingcapaciteit
2023	€ 1.986.217
2024	€ 1.911.217
2025	€ 1.834.381
2026	€ 1.749.564

Algemene uitkering

De algemene uitkering vormt een belangrijke risicofactor binnen de begroting. Bij het gemeentefonds is de normeringssystematiek van toepassing. Dit betekent dat de groei van het gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de gecorrigeerde netto rijksuitgaven. Dalen de rijksuitgaven dan daalt ook het volume van de gemeentefondsuitkering en andersom. Aangezien de definitieve vaststelling van de netto rijksuitgaven achteraf plaatsvindt, bestaat de mogelijkheid dat een gedeeltelijke verrekening van de algemene uitkering, in zowel positieve als negatieve zin, kan plaatsvinden.

Sociaal Domein

De gemeente is nu ruim zeven jaar verantwoordelijk voor de Jeugdwet, nieuwe taken binnen de Wmo en de Participatiewet. De uitdagingen zijn echter nog steeds groot. Per 01-07-2021 voeren we hierbij ook zelf de Participatiewet uit. Hierdoor is steeds beter zicht op welke zorginhoudelijke en financiële risico's er zijn en hoe groot de kans is dat deze zich voordoen. We monitoren maandelijks en acteren zoveel als mogelijk n.a.v. de geconstateerde bevindingen. We constateren echter ook de groei van een aantal groeiende maatschappelijke opgaves zoals bijvoorbeeld de vergrijzing, toenemende jeugdproblematiek, etc. Daarnaast worden we ook geconfronteerd met de gevolgen van de Covid-pandemie en de onzekerheid die dit brengt naar de toekomst toe.

Het grootste (financiële) risico blijft dat de toenemende vraag naar zorg en ondersteuning leidt tot overschrijding van het budget. Met name t.a.v. de Jeugdwet kunnen naast het Sociaal Team, ook huis- en jeugdartsen, rechters en gecertificeerde instellingen zoals Bureau Jeugdzorg, zorg toekennen. De gemeente is verplicht om de toegekende zorg te betalen. Vanaf 01-01-2022 is hier wel een grote wetwijziging, namelijk de wijziging in het woonplaatsbeginsel wat betekent dat de financieel verantwoordelijk gemeente voor bepaalde jeugdigen gaat wijzigen. De invoering hiervan is als gevolg van de 1 november maatregel uitgelopen tot 01-07-2022. Inmiddels beginnen we als gevolg hiervan een voorzichtig voordelig effect te zien voor de gemeente Eijsden-Margraten omdat onze gemeente jarenlang negatief is benadeeld op grond van het oorspronkelijke woonplaatsbeginsel. Hiertoe heeft onze gemeente in het verleden ook een beroep gedaan op de compensatieregeling t.a.v. dit onderdeel, de aanvraag voor de jaren 2020 en 2021 is reeds ingediend. De landelijke verwachting is dat het totaal aan aanvragen hoger zal zijn dan de beschikbare middelen, we verwachten dan ook niet het volledige compensabele bedrag vergoed te krijgen.

Daarnaast vloeit nog een financieel risico voort uit de Hervormingsagenda Jeugd. De Hervormingsagenda Jeugd is opgelegd vanuit een samenwerking tussen het Rijk en de VNG naar aanleiding van bestuurlijke afspraken en heeft 2 doelen. Deze zijn nadrukkelijk aan elkaar gekoppeld: Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is en een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel. Uit deze doelen is een taakstelling naar voren

gekomen samen met extra middelen voor de gemeenten. Aangezien deze nog niet definitief zijn vastgesteld kan hier nog een bijstelling op plaatsvinden, zowel negatief als positief. De verwachte extra inkomsten zijn wel reeds opgenomen in de begroting of de instructies van Rijk en Provincie.

De regelingen binnen het Sociaal Domein zijn open einde regelingen. Naast het risico dat er een groter beroep op de regeling wordt gedaan, is de beheersbaarheid moeilijk. Dit komt omdat op voorhand niet vaststaat in welke mate gebruik gemaakt wordt van het voorzieningenpakket. Vanaf 2023 gaat er een nieuwe inkoop lopen binnen Jeugd, een deel van deze nieuwe systematiek wordt nog op regio niveau door ontwikkeld in de komende jaren. Dit zorgt ervoor dat het moeilijker is om een inschatting te maken van de kosten.

In de begroting 2023 is er zowel op Jeugd als WMO een kostenbeheersingsmaatregel ingezet, hiervoor wordt voor zowel Jeugd als Wmo een actieplan ontwikkeld. In eerste denklijnen wordt er met name ingezet op preventie, verzakelijking en een verdere efficiency-slag. Hierbij dient wel op gemerkt te worden dat autonome factoren zoals wachtlijsten, demografische ontwikkelingen zoals vergrijzing en wijzigende wet en regelgeving sterk van invloed kunnen zijn op de resultaten van deze inspanningen.

In de maandelijkse monitoring wordt ook dit effect nauwlettend in de gaten gehouden. In de begroting is de meest realistische inschatting van de uitgaven aan Wmo en Jeugdzorg verwerkt. De situatie en met name de ontwikkeling van de kosten wordt steeds beter gemonitord onder andere door middel van ontwikkelde dashboards, die naast inzicht in de financiën ook informatie verschaffen over inhoudelijke kwesties zoals aantallen, gemiddeld verbruik per cliënt, regievoering, etc.

Sociale werkvoorziening

Als sociaal werkbedrijf in het kader van de Wsw biedt MTB van oudsher een werkplek aan mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. In verband met de komst van de Participatiewet, is de opdracht aan MTB in 2015 verbreed. Op grond daarvan biedt de organisatie nu voor meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt de mogelijkheid zich voor te bereiden op een reguliere baan. Dit doet MTB vanuit haar leerwerkfunctie voor de brede gemeentelijke doelgroep Participatiewet van alle zes Maastricht-Heuvellandgemeenten en als één van de partners in de uitvoeringsketen re-integratie: Podium24, Annex en MTB. De Rijkssubsidie voor de Sociale Werkvoorziening loopt jaarlijks terug, maar de MTB genereert zelf meer en meer inkomsten via werk en dochterondernemingen. De gemeente Eijsden-Margraten heeft jaarlijks een aandeel 11% in het tekort van de MTB. Op basis hiervan is een aanvullende bijdrage aan MTB opgenomen in de begroting van afgerond € 450.000.

Jeugd

Financiële positie Xonar:

In september zijn de afzonderlijke raden van de 16 gemeenten die deel uit maken van de inkooporganisatie jeugdhulp Zuid-Limburg geïnformeerd over de financiële problemen bij één van de grootste zorgaanbieders van onze regio. De brief volgt op de opschaling van de problematiek naar trede 3 (zorgelijk) uit het draaiboek "Continuïteit Jeugdhulp". Xonar werkt samen met de Jeugdautoriteit en de gemeenten aan een herstelplan dat binnen 6 maanden de financiële positie moet herstellen.

Het herstelplan bevat een aantal vastgelegde elementen waaronder een heldere analyse van het probleem en herstel mogelijkheden waaronder een realistische financieringsvraag. Dit laatste punt kan financiële gevolgen hebben voor de deelnemende gemeenten.

We schatten in dat op basis van de huidige financiële positie er vanuit Xonar een verzoek om financiële steun gaat komen. Externe financiering aantrekken is voor de zorgaanbieder op dit moment vrijwel onmogelijk. De financiële bijdrage kan vormgegeven worden door een subsidie, bevoorschotting/lening, liquiditeitssteun of een tariefsaanpassing. Op dit moment is er nog geen verzoek voor een financiële bijdrage bij gemeenten ingediend zodat het concrete risico voor onze gemeente nog niet te kwantificeren is.

In de komende P&C rapportages zullen wij structureel terugkomen op dit financieel risico.

Inkomsten uit beleggingen

De gemeente heeft een aantal deelnemingen, waarvan de aandelen in de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) en Enexis de belangrijkste deelnemingen met een hoog rendement zijn. De verwachte opbrengsten zijn begroot.

Financiering

Gezien de inverse rentestructuur (d.w.z. situatie waarin de korte rente langdurig lager is dan de lange rente), vindt financiering van het financieringstekort, binnen de marges van de Wet Fido, zoveel mogelijk kortlopend plaats.

In de wet Fido zijn echter restricties opgenomen betreffende het aangaan van kortlopende leningen. In het verleden zijn hierin de volgende risico's erkent:

- De korte rente kan stijgen tot boven het niveau van de gehanteerde begrotingsrente;
- De lange rente kan stijgen tot boven het niveau van de gehanteerde begrotingsrente;
- De korte rente kan stijgen tot boven het niveau van de lange rente;

- Voor zover zich één of meerdere van deze risico's voor zouden doen, heeft dit een nadelig effect op het begrotingssaldo.

Kort geld levert de laatste jaren echter geld op. Gemeenten kunnen met een korte financiering, geld met een negatieve rente aantrekken. Gezien de inverse rentestructuur levert dit meer geld op dan bij financiering met een langlopende lening.

De wet Fido moeten wij echter naleven en derhalve kunnen wij niet onbeperkt het financieringstekort met kortlopend geld financieren. In 2022 is een nieuwe langlopende financiering aangetrokken waardoor wij de komende jaren verwachten binnen de bandbreedte van de wet Fido te blijven. De aangegeven risico's zijn derhalve ook gemitigeerd tot minimaal.

Open einde regelingen

Een open einde regeling is een regeling waarbij gerechtigden geld toekomt, zonder dat van te voren te overzien is wie van deze regeling in welke mate gebruik zullen gaan maken. In de begroting zijn hiervoor bedragen geraamd conform de opgaven van de instanties die belast zijn met de uitvoering van de regelingen. Enkele relevante open einde regelingen zijn:

- Participatiewet;
- GGD Zuid-Limburg;
- Brandweer-GHOR Zuid-Limburg;
- Leerlingenvervoer;
- WMO;
- Jeugd.

Daarnaast is de gemeente Eijsden-Margraten aangesloten bij nog een aantal Verbonden Partijen, zie paragraaf 6. Hierin is een bepaalde afhankelijkheid ontstaan. Bij stijgende kosten van een Verbonden Partij is er niet altijd de mogelijkheid om direct uit te stappen. De zeggenschap van de gemeente Eijsden-Margraten in de Verbonden Partijen was veelal beperkt. Deelname aan Samen Grip op Verbonden Partijen (SGOVP), een intergemeentelijk samenwerkingsverband heeft een positief effect op de zeggenschap van de gemeente Eijsden-Margraten.

B. Risico's op eigendommen

Bouwgrondexploitatie

Voor een uitvoerige financiële analyse verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.

Planschadevergoedingen

Een planschadevergoeding is een vergoeding van de gemeente aan een derde voor schade geleden als gevolg van een planologische maatregel. De planschadevergoeding is, voor zover deze te verwachten was, opgenomen in de exploitatieopzet van betreffende uitbreidingslocatie dan wel bestemmingsplan.

Aansprakelijkheidsstellingen

De landelijke tendens is dat het aantal schadeclaims toeneemt. Als oorzaken kunnen worden genoemd het Nieuwe Burgerlijk Wetboek (invoering risico aansprakelijkheid), de Algemene Wet Bestuursrecht (aanzienlijke versterking van de positie van de burger ten opzichte van de overheid) en de toenemende mondigheid van de burgers. De risico's op het gebied van aansprakelijkheidsstelling kunnen aanzienlijk zijn, zodat het van groot belang is om schadepreventief te werken. Een goed en regelmatig onderhoud van wegen, speeltoestellen etc. (de gemeente beschikt over beheers- c.q. onderhoudsprogramma's), een klachtenlijn, het nauwkeurig naleven van procedures, adequate behandeling van ingediende bezwaarschriften etc. behoren in het kader van preventief werken tot de aandachtspunten. De gemeente is voor de wettelijke aansprakelijkheid en de bestuurdersaansprakelijkheid verzekerd. Wij kunnen echter niet uitsluiten dat, buiten het al bestaande eigen risico, de gemeente met claims krijgt te maken die niet via de verzekering zijn afgedekt.

Beheers- c.q. onderhoudsplannen

Om de risico's op het gebied van onderhoud en beheer zoveel mogelijk in te perken is het noodzakelijk dat de gemeente beschikt over beheers- en onderhoudsplannen. Korthedshalve wordt voor het inhoudelijke hieromtrent verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Bodemverontreiniging

In onze gemeente is dit een risico dat niet geheel inzichtelijk is. De financiële gevolgen van bodemverontreiniging zijn niet in kaart te brengen en zullen als het zich voordoet van geval tot geval bekeken dienen te worden.

Energiekosten

Op dit moment is sprake van zeer sterk stijgende energieprijzen. Dit raakt ook de gemeente. Onduidelijk is of sprake is van een structurele of een incidentele stijging.

C. Risico's die samenhangen met de interne organisatie

In de vorm van zorgvuldige toepassing van de in de gemeentelijke organisatie ingebedde bedrijfsvoeringprocessen in zijn algemeenheid, interne controlemaatregelen in het bijzonder en de planning- en control cyclus zijn waarborgen aanwezig om eventuele calamiteiten (tijdig) zichtbaar en beheersbaar te houden. Dit betekent echter niet dat hierin geen risico's worden gelopen.

Bij de bedrijfsvoering loopt onze gemeente diverse risico's, hierbij denken wij aan de administratieve organisatie, automatisering (o.a. uitval van de computer), informatievoorziening, de interne controle en het personeelsbeleid. Te late of verkeerde informatieverstrekking, onvolkomenheden in zowel de administratieve organisatie als in de interne controle kunnen financiële consequenties hebben. De gemeente is tevens leverancier van heel veel informatie. Indien deze informatie onjuist is, is het risico aanwezig dat wij daarvoor aansprakelijk worden gesteld.

Het hoge ziekteverzuim (9% in 2019) is door verschillende interventies naar een gemiddeld niveau gedaald (5,6% eind 2021, in juli 2022 6,1%). Vervanging blijft noodzakelijk bij uitval van personeel, als andere opties niet beschikbaar of niet mogelijk zijn. Het risico bestaat dat de post ziek/piek/expertise ad. € 625.000 ontoereikend is. In de paragraaf Bedrijfsvoering is het onderwerp ziekteverzuim verder toegelicht.

Nieuw is het risico dat de gemeente loopt als gevolg van de huidige arbeidsmarktkrapte. In het recente verleden konden we de vacatures nog redelijk goed invullen dan wel tijdelijk invullen met inhuur. Sedert 2022 ervaren we een omslag en zien we oninvulbare vacatures door arbeidsmarktkrapte. We voorzien dat deze trend in 2023 doorzet. Met name in de technische hoek is de vraag naar personeel vanuit de overheid en het bedrijfsleven zo groot dat we de plekken niet gevuld krijgen. In de paragraaf Bedrijfsvoering is het onderwerp arbeidsmarktkrapte verder toegelicht.

3. Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

In 2013 heeft de raad de beleidsnota voor risicomanagement en weerstandsvermogen vastgesteld, waarin het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's is beschreven.

De benodigde weerstandscapaciteit kan bepaald worden op basis van de risico inventarisatie in relatie tot de in de beleidsnota vastgestelde gevolgmatrix en tolerantiematrix.

Hierbij is voorgesteld aan de tolerantiematrix onderstaand procentueel financieel risico te hangen:

Punten			Percentage	Risico
0	tot en met	4 punten	0%	financieel risico
5	tot en met	9 punten	25%	financieel risico
10	tot en met	25 punten	100%	financieel risico

Op basis van deze percentages kan het volgende financieel risico in kaart worden gebracht:

Kengetallen

Jaarlijks neemt de gemeente de landelijk voorgeschreven financiële kengetallen in de begroting op. De opgenomen kengetallen zijn gebaseerd op de geprognosticeerde balans en gaan uit van ongewijzigd beleid. De combinatie van de kengetallen en de geprognosticeerde balans zijn een indicatie voor de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente in de komende jaren.

Het is niet mogelijk een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie.

De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente.

Daarom dienen ze te worden voorzien van een adequate toelichting. De waarden van de kengetallen kunnen worden ingedeeld in drie categorieën:

- categorie A is het minst risicovol,

- categorie B is neutraal,
- categorie C het meest risicovol.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1 Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
2 Netto schuldquote gecorrigeerd	< 90%	90 - 130%	> 130%
3 Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
4 Structurele exploitatieruimte begroting	> 0%	0	< 0%
5 Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
6 Belastingcapaciteit	< 95%	90 - 105%	> 105%

Tabel kengetallen

Op basis van onderstaand overzicht en op basis van het weerstandsvermogen kan worden geconcludeerd dat de financiële positie van de gemeente Eijsden-Margraten stabiel is. 2 van de 6 onderdelen bevinden zich in categorie A (minst risicovol), 1 onderdeel in de categorie B (medium risicovol) en 3 onderdelen in de categorie C (risicovol). Het weerstandsvermogen van de gemeente Eijsden-Margraten is uitstekend.

KENGETALLEN

	Jaarstukken 2021	Programma- begroting 2022	Programma- begroting 2023	Programma- begroting 2024	Programma- begroting 2025	Programma- begroting 2026	Benchmark categorie
1. Netto schuldquote	117%	158%	138%	132%	123%	120%	C
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	105%	144%	126%	120%	111%	108%	B
3. Solvabiliteitsratio	15%	14%	14%	15%	15%	16%	C
4. Structurele exploitatieruimte	1%	1%	1%	1%	3%	1%	A
5. Grondexploitatie	1%	0%	-1%	0%	0%	0%	A
6. Belastingcapaciteit	122%	117%	125%	128%	131%	134%	C

1. Netto schuldquote

(= (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%)	Jaarstukken 2021	Programma- begroting 2022	Programma- begroting 2023	Programma- begroting 2024	Programma- begroting 2025	Programma- begroting 2026
A. Het totaal van de vaste schulden	€ 65.964	€ 62.259	€ 58.392	€ 54.706	€ 51.020	€ 47.334
B./C. Het totaal van de netto vlottende schulden en overlopende passiva	€ 28.687	€ 32.204	€ 33.047	€ 33.517	€ 33.831	€ 34.113
D. Het totaal van de volgende financiële vaste activa: uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd langer dan één jaar, uitzettingen in NL schuld papier met een rentetypische looptijd langer dan één jaar, overige uitzettingen met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		€ 0
E./F./G. Het totaal van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, liquide middelen en overlopende activa	€ 17.033	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
H. Het totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 66.307	€ 59.957	€ 66.042	€ 66.992	€ 69.129	€ 67.911

2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

(= (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%)	Jaarstukken 2021	Programma- begroting 2022	Programma- begroting 2023	Programma- begroting 2024	Programma- begroting 2025	Programma- begroting 2026
A. Het totaal van de vaste schulden	€ 65.964	€ 62.259	€ 58.392	€ 54.706	€ 51.020	€ 47.334
B./C. Het totaal van de netto vlottende schulden en overlopende passiva	€ 28.687	€ 32.204	€ 33.047	€ 33.517	€ 33.831	€ 34.113
D. Het totaal van alle financiële activa met uitzondering van kapitaalverstrekkingen	€ 8.040	€ 8.027	€ 8.015	€ 8.002	€ 7.990	€ 7.977
E./F./G. Het totaal van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, liquide middelen en overlopende activa	€ 17.033	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
H. Het totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 66.307	€ 59.957	€ 66.042	€ 66.992	€ 69.129	€ 67.911

3. Solvabiliteitsratio

(= (A/B) * 100%)	Jaarstukken 2021	Programma- begroting 2022	Programma- begroting 2023	Programma- begroting 2024	Programma- begroting 2025	Programma- begroting 2026
A. Het totale eigen vermogen	€ 18.286	€ 16.600	€ 16.179	€ 16.409	€ 16.395	€ 16.321
B. Het totaal van de passiva	€ 119.075	€ 117.248	€ 113.272	€ 109.824	€ 106.302	€ 102.729

4. Structurele exploitatieruimte

(= (((B-A)+(D-C)) / E) * 100%)	Jaarstukken 2021	Programma- begroting 2022	Programma- begroting 2023	Programma- begroting 2024	Programma- begroting 2025	Programma- begroting 2026
A. Structurele lasten (= totaal van de lasten bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, minus het totaal van de incidentele lasten per programma bedoeld in artikel 19 onderdeel c BBV)	€ 71.252	€ 59.252	€ 66.593	€ 67.400	€ 67.842	€ 67.878
B. Structurele baten (= totaal van de baten bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, minus het totaal van de incidentele baten per programma bedoeld in artikel 19 onderdeel c BBV)	€ 71.994	€ 59.467	€ 66.635	€ 67.629	€ 69.464	€ 68.186

C. Het beoogde totaal van de structurele toevoegingen aan de reserves bedoeld in artikel 19 onderdeel d BBV	€ 230	€ 339	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
D. Het totaal van de structurele onttrekkingen aan de reserves bedoeld in artikel 19 onderdeel d BBV	€ 471	€ 501	€ 498	€ 302	€ 273	€ 273
E. Het totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 66.307	€ 59.957	€ 66.042	€ 66.992	€ 69.129	€ 67.911

5. Grondexploitatie

(= (A+B) / C * 100%)	Jaarstukken 2021	Programma- begroting 2022	Programma- begroting 2023	Programma- begroting 2024	Programma- begroting 2025	Programma- begroting 2026
A. Het totaal van de activa van de "niet in exploitatie genomen bouwgronden"	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
B. Het totaal van de "bouwgronden in exploitatie"	€ 780	-€ 271	-€ 471	-€ 202	-€ 61	€ 0
C. Het totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 66.307	€ 59.957	€ 66.042	€ 66.992	€ 69.129	€ 67.911

6. Belastingcapaciteit

(= E / F * 100%)	Jaarstukken 2021	Programma- begroting 2022	Programma- begroting 2023	Programma- begroting 2024	Programma- begroting 2025	Programma- begroting 2026
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 393	€ 397	€ 422	€ 435	€ 449	€ 462
B. Rioolheffing voor gemiddeld gezin*	€ 280	€ 280	€ 285	€ 294	€ 303	€ 312
C. Afvalstoffenheffing voor een gemiddeld gezin	€ 270	€ 290	€ 304	€ 309	€ 309	€ 309
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	€ 943	€ 947	€ 1.011	€ 1.038	€ 1.061	€ 1.083
F. Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in het voorafgaande begrotingsjaar	€ 773	€ 810	€ 810	€ 810	€ 810	€ 810

Toelichting kengetallen

1 Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt.

2 Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om een goed beeld te krijgen van de verstrekte leningen aan derden dient de netto schuldquote hiervoor te worden gecorrigeerd. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen.

3 Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen hoe gezonder de gemeente.

4 Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Het kengetal geeft hiermee aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook

aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

5 Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van gemeentes. De boekwaarde van de voorraad gronden is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten van de gemeente als geheel. Hiermee wordt het belang van de grondexploitatie op de financiële positie van de gemeente inzichtelijk.

6 Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZwaarde in de gemeente.

Geprognosticeerde balans per 31-12

Begrotingsjaar T	2023					
	T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+3
Activa (bedragen x 1.000)	31-12- 2021	31-12- 2022	31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2025	31-12- 2026
(im) Materiële vaste activa	92.662	108.882	105.118	101.414	97.753	94.142
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekingen	559	610	610	610	610	610
Financiële vaste activa: Leningen	8.040	8.027	8.015	8.002	7.990	7.977
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0	0	0	0 +
Totaal Vaste Activa	101.261	117.519	113.743	110.026	106.353	102.729
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	780	-271	-471	-202	-51	0
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen <1 jaar	8.593					
Liquide middelen	658					
Overlopende activa	7.782					+
Totaal Vlottende Activa	17.813	-271	-471	-202	-51	0
Totaal Activa	119.074	117.248	113.272	109.824	106.302	102.729
Passiva (bedragen x 1.000)	31-12- 2021	31-12- 2022	31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2025	31-12- 2026
Eigen vermogen	18.286	16.600	16.179	16.409	16.395	16.321
Voorzieningen	6.138	6.185	5.654	5.192	5.056	4.961
Vaste schuld	65.963	62.259	58.392	54.706	51.020	47.334 +
Totaal Vaste Passiva	90.387	85.044	80.225	76.307	72.471	68.616
Vlottende schuld	22.920					
Overlopende passiva	5.767	32.204	33.047	33.517	33.831	34.113 +
Totaal Vlottende Passiva	28.687	32.204	33.047	33.517	33.831	34.113
Totaal Passiva	119.074	117.248	113.272	109.824	106.302	102.729

Risico's

Risico's	Bruto Bedrag per 1-1- 2023	Bedrag risico	Klasse kans %	Gevolg	Tolerantie	financieel risico
A. Financiële risico's						
<i>Garantieplichtingen, gemeente staat borg voor een door een stichting of vereniging aangegane geldlening</i>						
1. 7 -Jarige geldlening € 17.000.000 Woonpunt looptijd tot 2028, onder vesting van hypothecaire lening.	17.000.000	0	1	1	1	0
2. Lening Woonpunt € 9.500.000	9.500.000	0	1	1	1	0
3. Garantstelling obligatielening Stichting gemeenschapshuis Oos Heim tbv nieuwbouw.	199.167	199.167	1	1	1	0
4. Risico's hypothecaire geldleningen met gemeentegarantie ondergebracht bij Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) ultimo 2015.	545.821	0	1	1	1	0
<i>Langlopende leningen, gemeente verstrekt lening aan derde partij, die handelt uit hoofde van een publieke taak</i>						
5. Lening Cultureel Centrum Eijsden	352.223	0	1	1	1	0
6. Lening zaal KOH Eijsden	163.930	0	1	1	1	0
7. Lening Dorpshuis Mheer	170.936	0	1	1	1	0
8. Lening Stichting Sociaal Centrum Eijsden	387.670	0	1	1	1	0
9. Lening Stichting Gemeenschapshuis Cadier en Keer	250.000	0	1	1	1	0
10. Lening Enexis	1.871.465	1.871.465	1	5	5	467.866
Overige leningen						
11. Lening Stichting Ir. D.C. Van Schaik	134.050	134.050	3	2	6	33.513
<i>Algemene uitkering</i>						

12. Algemene uitkering, de algemene uitkering vormt momenteel een belangrijke risicofactor binnen onze meerjarenbegroting.	40.460.474	735.225	3	4	12	735.225
Beleggingen						
13. Inconvenientenvergoeding	66.000	66.000	3	2	6	16.500
14. Enexis	280.125	280.125	3	3	9	70.031
15. BNG	119.597	119.597	3	2	6	29.899
Open einde regelingen						
16. SEM, meerkosten uitkeringen, verhaal en loonkostensubsidies, eigen risico 7,5%	3.608.935	270.670	4	3	12	270.670
17. Participatiebudget	337.857	25.339	4	1	4	0
18. GGD (open eind financiering 15% totale budget)	587.957	88.194	4	2	8	22.048
19. Brandweer-GHOR Zuid Limburg (open eind financiering, 15%)	1.855.719	278.358	4	3	12	278.358
20. Gem. regeling Leerlingenvervoer (meer aanvragen dan begroot, 15%)	278.000	41.700	3	1	3	0
<i>Ontwikkelingen sociale zekerheid</i>						
21. Jeugdzorg (15% van budget)	5.906.000	885.900	4	4	16	885.900
22. WMO (15% van budget)	5.013.130	751.970	4	4	16	751.970
23. Omnibuzz (15% van budget)	579.863	86.979	4	2	8	21.745
B. Risico's op eigendommen						
<i>Risico's die samenhangen met de eigen gemeentelijke organisatie</i>						
24. Planschade	50.000	50.000	3	2	6	12.500
25. Aansprakelijkheidsstellingen	50.000	50.000	3	2	6	12.500
C. Risico's die samenhangen met de organisatie						
26. Ziekteverzuim	1.000.000	375.000	3	3	9	93.750

27. Implementatie Bestuurlijke Boete	119.000	119.000	3	2	6	29.750
Totaal						3.732.225

Toelichting volgnummers tabel

1 t/m 3 Het risicobedrag is het bedrag van de verstrekte garantieverplichting dan wel lening minus 70% van de marktwaarde (= executiewaarde) van het onderpand (recht van 1e hypotheek) met minimum nul.

4 Het risicobedrag is op nul ingeschat aangezien:

- a. WSW zelf circa € 274 miljoen borgstellingsreserve heeft om de aanspraak te voldoen.
- b. WSW zal obligo innen bij de corporaties vóórdat het WSW bij de gemeenten en het rijk zal aankloppen.
- c. WSW kan bij in dit geval Servatius onderpand opeisen en te gelde maken.
- d. pas in 4e instantie zal WSW een renteloze lening afsluiten en deze lening verdelen over rijksoverheid (50%) en alle WSW-gemeenten (samen 50%); dit betekent dat een solidariteitsprincipe tussen rijk en alle aan WSW deelnemende gemeenten van toepassing is.

5 t/m 9 Het risicobedrag is het bedrag van de verstrekte garantieverplichting dan wel lening minus 70% van de marktwaarde (= executiewaarde) van het onderpand (recht van 1e hypotheek) met minimum nul.

10 Het risicobedrag is op € 467.866 (25%) ingeschat aangezien Enexis opereert in een gereguleerde markt; de aandelen Enexis zijn enkel in het bezit van publieke partijen.

11 Het risicobedrag is op € 33.513 (25%) ingeschat. Omdat de Van Schaikstichting niet de financiële middelen had om het project realisatie infocentrum archeologie en kwaliteitsimpuls vuursteenmijn Savelsbos voor te financieren heeft de gemeente de voorfinanciering voor haar rekening genomen. De provincie Limburg heeft een leader subsidie verleend.

12 Het risicobedrag is gebaseerd op 25 procent punten, waarbij één procentpunt overeenkomt met € 29.409. Met andere woorden als de uitkeringsfactor met 1 procentpunt verandert, heeft dit een financiële consequentie van € 29.409.

13 t/m 15 Opbrengsten beleggingen zijn meerjarig geraamd.

16 en 17 Het risicobedrag is gebaseerd op 7,5% eigen risico.

18 t/m 23 Het risicobedrag is gebaseerd op 15% eigen risico

24 en 25 Dit betreft een schattingspost op basis van ervaring.

26 Het laatst vastgestelde ziekteverzuim bedraagt 8,0% in 2020. Het opgenomen bedrag ad. € 375.000 ontstaat uit 8% van de begrote personele lasten minus de begrotingspost ziek/piek/expertise.

27 Dit betreft een schattingspost op basis van ervaring.

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 9.799.253 en is de som van:

- de stand van de algemene reserve per 1-1-2023 ad € 7.813.036;
- de onbenutte belastingcapaciteit 2023 ad € 1.986.217.

De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 3.732.225 zoals blijkt uit bovenstaande tabel. Het weerstandvermogen kan als volgt berekend worden:

Weerstandvermogen= beschikbare weerstandscapaciteit/benodigde weerstandscapaciteit:

In cijfers: € 9.799.253 / € 3.732.225 = 2,63

Op basis van de door uw raad vastgestelde weerstandsvermogenmatrix, kan worden geconcludeerd dat de ratio uitstekend is (zie onderstaande tabel).

Score	Ratio weerstandvermogen					Oordeel
A				>	2,0	Uitstekend
B	1,4	<	X	<	2,0	Ruim voldoende
C	1,0	<	X	<	1,4	Voldoende
D	0,8	<	X	<	1,0	Matig
E	0,6	<	X	<	0,8	Onvoldoende
F				<	0,6	Ruim onvoldoende

Toelichting op kolommen klasse kans %, gevolg en tolerantie in tabel

Risico's beoordelen

De analyse bestaat uit een inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt, en wat daarvan de gevolgen kunnen zijn. Met behulp van beoordelingstechnieken kan worden afgewogen hoe groot het risico is. Ieder individueel risico wordt bepaald als: kans x gevolg. Doel is om de hoge risico's te identificeren. Het waarden van risico's behoort zoals gezegd tot de normale managementverantwoordelijkheid. In zijn aard is het een proces van taxeren en inschatten, en heeft daarmee altijd in bepaalde mate een subjectief karakter. Deze subjectiviteit beperken we zoveel mogelijk, door enerzijds ervoor te zorgen dat er altijd meerdere personen bij het proces betrokken zijn, en anderzijds waar mogelijk met onze accountant van gedachten te wisselen over risicoprofielen binnen de overheid. Voor elk risico wordt een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet.

Daarbij wordt gebruik gemaakt van de volgende indeling:

Kansmatrix		
Klasse	Referentiebeelden	Kans
1	Onwaarschijnlijk (eens in de dertig jaar)	3%
2	Zelden (eens in de tien jaar)	10%
3	Mogelijk (eens in de vijf jaar)	20%
4	Zo goed als zeker (eens per jaar)	90%
5	Zeker (vaker dan eens per jaar)	100%

De inschatting van de kans kan voor verschillende risico's plaatsvinden op basis van eigen historische gegevens. Ook hier kan een beroep worden gedaan op de expertise van de accountant bij het inschatten van risico's.

Om tot een waardering van een risico te komen moeten ook de financiële gevolgen van een risico worden ingeschat. Vaak is niet exact aan te geven wat de omvang van een risico in financiële zin zal zijn. Daarom wordt bij het bepalen van de gevolgen gebruik gemaakt van een indeling in klassen:

Gevolgmatrix			
Klasse	Bandbreedte in €		
1	<	50.000	
2		50.000	- 200.000
3		200.000	- 500.000
4		500.000	- 1.000.000
5	>	1.000.000	

Met behulp van de kansmatrix en de gevolgmatrix worden individuele risico's uniform gewaardeerd. Om vervolgens de risico's uit te drukken in een getalswaarde als uitkomst van kans x gevolg, stellen we een tolerantie matrix op.

Tolerantiematrix		Risico				
Gevolg	Risico					
	1	2	3	4	5	
1	1	2	3	4	5	
2	2	4	6	8	10	
3	3	6	9	12	15	
4	4	8	12	16	20	
5	5	10	15	20	25	

Paragraaf 3: Kapitaalgoederen

Paragraaf 3: Kapitaalgoederen

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat dat de paragraaf over het onderhoud van kapitaalgoederen ten minste de volgende kapitaalgoederen bevat:

- a. Wegen.
- b. Verlichting.
- c. Riolering.
- d. Groen.
- e. Gebouwen.

Van deze kapitaalgoederen wordt aangegeven:

1. Het beleidskader.
2. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties.
3. De vertaling van de financiële consequenties.

Het beleid met betrekking tot het onderhoud van de kapitaalgoederen van Eijsden-Margraten is vastgelegd in een aantal vigerende beleidsnota's:

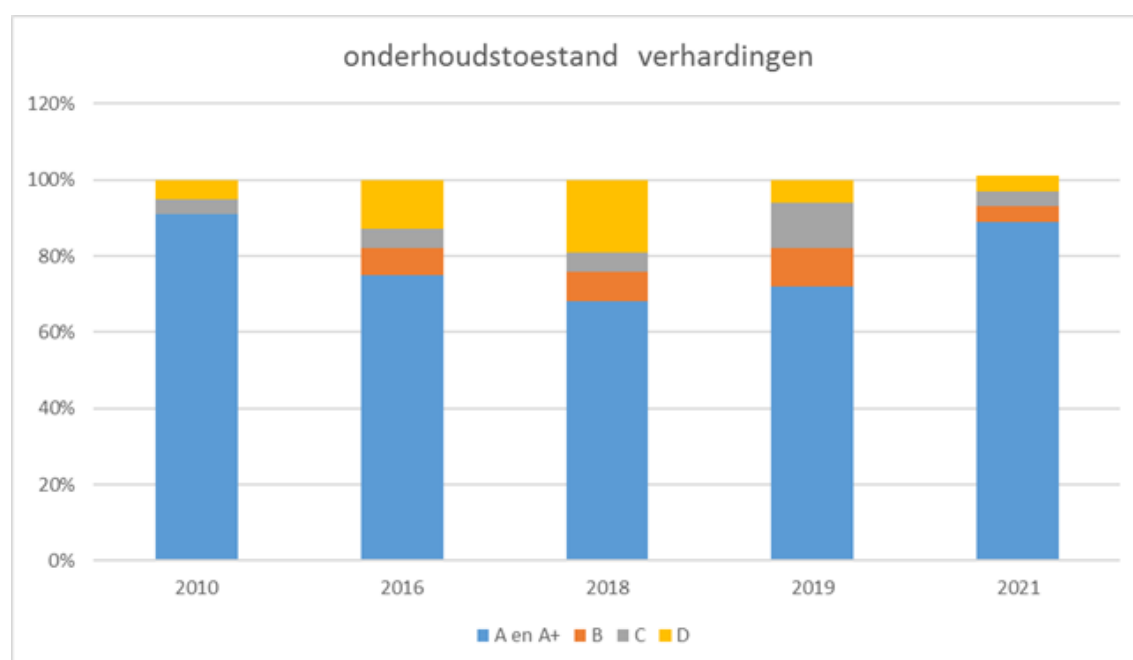
- Wegenbeleidsplan Eijsden-Margraten 2021-2024.
- Gemeentelijke beleidsplan Verkeer en Vervoer 2021.
- Beleidsplan Openbare Verlichting Eijsden-Margraten 2019-2026.
- Waterprogramma Eijsden-Margraten 2023-2027.
- Klimaatadaptatiestrategie Eijsden-Margraten 2023-2027.

- Waterketenplan Maas en Mergelland 2022.
- LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) Buitengewoon Eijsden 2013.
- LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) Buitengewoon Margraten 2009.
- Groenstructuurplan binnen de bebouwde kom Eijsden 2004.
- Bomenbeleid Eijsden–Margraten 2015.
- Bermenbeleid 2016-2026 Maaïen wat moet, bloei waar mogelijk.
- Groenbeleidsplan 2020.
- Kadernota accommodatiebeleid 2017 (Sociaal Domein).

Financiële recapitulatie beheers- en onderhoudsplannen	2023 begroting	2024 begroting	2025 begroting	2026 begroting
<u>Wegen</u>				
Regulier onderhoud	888.500	888.500	888.500	888.500
Levensduurverlengend groot onderhoud (25 jaar)	1.750.000	1.750.000	1.750.000	1.750.000
Rehabilitaties (50 jaar)	3.530.000	3.530.000	3.530.000	3.530.000
<u>Openbare verlichting</u>				
Projectmatige vervanging	148.724	148.724	148.724	148.724
Beheer en onderhoud	186.000	186.000	186.000	186.000
<u>Riolen (GRP)</u>				
Exploitatie	886.650	870.650	810.650	810.650
Investerings	2.267.650	2.310.650	1.723.734	1.523.734
<u>Groen / Landschap</u>				
Groen	685.066	685.066	685.066	685.066
Landschap	141.100	143.424	143.424	143.424
<u>Gebouwen</u>				
Saldo voorziening onderhoud gemeentegebouwen 01-01	207.826	157.267	149.496	271.611
Dotaties	455.000	505.000	646.000	684.000
Onttrekkingen	-505.559	-512.771	-523.885	-602.183
Saldo voorziening onderhoud gemeentegebouwen 31-12	157.267	149.496	271.611	353.428

3.1 Wegen

Het wegenbeleidsplan Eijsden-Margraten 2021-2024 is door de raad vastgesteld op 14 februari 2022 aan de hand van de inspectie uit 2019 en de prijsindexcijfers van 2021. In deze beleidsperiode is een verhoging van het onderhoudsbudget voor wegen en voor vervangingen wegen in de begroting opgenomen. Met deze verhoging wordt de opgelopen achterstand op onderhoud op termijn ingelopen. Het budget van levensduurverlengend onderhoud is verhoogd naar € 1.750.000 en kent een afschrijvingstermijn van 25 jaar. Het investeringsbudget voor rehabilitaties is verhoogd naar € 3.530.000, mede gebaseerd op de areaaluitbreiding van de diverse bestemmingsplannen en kent een afschrijvingstermijn van 50 jaar.

	beeldkwaliteit	2010	2016	2018	2019	2021 planjaren
voldoende	A en A+	91%	75%	68%	72%	89% geen maatregel nodig
matig	B		7%	8%	10%	4% maatregelen binnen 3 tot 5 jaar
onvoldoende	C	4%	5%	5%	12%	4% maatregelen binnen 1 tot 2 jaar
achterstand	D	5%	13%	19%	6%	4% onderhoudsmaatregelen nodig

In 2023 wordt een nieuwe weginspectie uitgevoerd. Uit efficiency-oogpunt streven wij er naar werkzaamheden parallel te laten lopen met de uitvoering van het rioolbeheerprogramma. Om dit te bewerkstelligen wordt het onderhoudsprogramma ieder jaar geactualiseerd.

Het gemeentelijke beleidsplan Verkeer en Vervoer is in december 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Maatregelen die hieruit voortkomen, worden opgenomen in de meerjaren onderhouds- en investeringsprogramma's (MOP en MIP).

In 2023 voeren we de maatregelen uit die genomen dienen te worden naar aanleiding van het parkeer- en circulatieonderzoek in de oude kern van Eijsden. Daarnaast wordt in 2024 gestart met een parkeeronderzoek in de kern Margraten en met een studie naar een alternatieve verkeersafwikkeling rondom de kern in Margraten, zoals in het bestuursakkoord is opgenomen.

De investeringsprojecten bestaan uit fases, namelijk:

1. Planvoorbereiding.
2. Uitvoering.
3. Nazorg.
4. Oplevering.

Door de fasering worden de kosten in meerdere opeenvolgende jaren geboekt. Dit heeft invloed op de kasstromen. De planvoorbereiding neemt vaak, gelet op de burgerparticipatie en de nodige onderzoeken die moeten plaatsvinden, veel tijd in beslag en kost relatief weinig geld, ongeveer 8-12% van het projectbudget. Terwijl de daadwerkelijke werkzaamheden vaak tussen de 3-4 maanden duren en ongeveer 80-90% van de projectkosten bedragen. De kasstromen van de projecten worden geoptimaliseerd en middels een liquiditeitenplanning bewaakt.

Voor 2023 zijn de volgende investeringen aan wegen gepland, uitgesplitst naar levensduurverlengend onderhoud met een afschrijvingstermijn van 25 jaar en naar rehabilitatie met een afschrijvingstermijn van 50 jaar :

Levensduurverlengend (LDV)	Rehabilitatie
Parkeerplaats Bakkerbosch te Cadier en Keer € 620.000	Industrieweg en Zoerbeemden (gedeeltelijk) te Eijsden inclusief studie naar afkoppelmogelijkheden € 1.300.000
Bemelerweg tussen Groenerein en Zwarte weg bij Cadier en Keer € 640.000	Withuis € 1.100.000
Banholtergrubbe (tussen kom Banholt en Duivenstraat) € 1,200.000	Gebiedsgerichte aanpak Cadier en Keer

	€ 7.000.000
--	-------------

Op dit moment vindt de aanleg van het glasvezelnetwerk plaats. De planning van deze werkzaamheden kan invloed hebben op de planning van de LDV-projecten of de rehabilitatie van wegen. We willen voorkomen dat we een weg opknappen die enige tijd later weer opgebroken moet worden om glasvezel aan te brengen.

Naast het investeringswerk aan wegen, vindt groot asfaltonderhoud plaats op basis van 2 jaarlijkse inspecties, worden de wegen periodiek geveegd, wordt onkruid op verhardingen bestreden en worden jaarlijks - voor het winterseizoen - de wegmarkeringen vernieuwd op basis van een tweejaarlijkse inspectie.

Het onderhoud aan de wegen wordt conform het nieuwe wegenbeleidsplan uitgevoerd waardoor erop termijn geen achterstand meer is.

3.2 Openbare verlichting

Het vigerende beleidsplan OVL 2013 t/m 2017 is verlopen maar de vastgestelde beleidskaders zijn nog steeds actueel en er is geen aanleiding deze te wijzigen. De raad is in 2018 geïnformeerd dat geen nieuw beleidsplan wordt voorgelegd en dat het college de vastgestelde beleidskaders hanteert om de openbare verlichting te onderhouden. Op 28 mei 2018 heeft het college het Uitvoeringsplan Openbare verlichting Eijsden-Margraten 2019-2026 vastgesteld. In het gemeentelijk milieubeleidsplan zijn de klimaat-doelstellingen uit het Energieakkoord opgenomen. Om deze doelstelling te halen is in 2017 het contract met onderhoudsaannemer vernieuwd met toevoeging van een financieel plan. Op basis van deze overeenkomst – light as a service (LAAS) - is een berekening gemaakt van de benodigde budgetten tijdens de contractduur. Deze budgetten zijn opgenomen in de begroting.

Conform het nieuwe bestuursakkoord wordt op geschikte locaties gekeken naar vernieuwende oplossingen met bijvoorbeeld sensoren om het energieverbruik en onnodig licht verder terug te dringen in het buitengebied.

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

3.3 Riolering

Op 13 december 2022 is het waterprogramma gemeente Eijsden-Margraten 2023-2027 vastgesteld in de raad, evenals het Waterketenplan Maas & Mergelland en de klimaatadaptatiestrategie 2023-2027. Uit efficiency -oogpunt streven we ernaar om de uitvoering van rioleringswerkzaamheden parallel te laten verlopen met de wegenwerkzaamheden. In 2023 en 2024 wordt een groot gedeelte

van de riolering in Cadier en Keer vervangen, vervangen we de hoofdpost van de telemetrie (een systeem dat de besturing van de pompen op afstand regelt) en wordt de blusvijver op het bedrijventerrein Aan de Fremme “waterdicht” gemaakt.

Eens per 10 jaar wordt het riool geïnspecteerd waarna onvolkomenheden en reparaties worden opgelost. Derhalve is er geen achterstallig onderhoud. Daarnaast worden in 2023 de volgende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd dan wel voorbereid:

- Reiniging en inspecties van ongeveer 25 km riolen per jaar.
- Onderhoudsbestek pompinstallaties.
- Reiniging van 6.200 kolken en 200 zandvangsters.
- Renovatie pompinstallaties.
- Voorbereiding en aanbesteding reparatiebestek 2023.
- Relining riolering.
- Vervanging riolering.

Het onderhoud voldoet aan het noodzakelijke niveau, er zijn geen achterstanden.

3.4 Groen

Voor het openbaar groen binnen de bebouwde kom zijn de volgende beleidsplannen actueel:

- Groenbeleidsplan 2020.
- Bomenbeleid gemeente Eijsden-Margraten 2015.
- Groenstructuurplan binnen de bebouwde kom Eijsden 2004.

Het groenbeleidsplan is in 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Dit beschrijft op welke wijze de gemeente haar openbaar groen wil ontwikkelen. Het vormt de basis voor het actualiseren van het groenbeheerplan. We onderhouden 15 ha. plantsoen, scheren 65 km hagen, onderhouden ruim 14.000 bomen en maaien 33 ha. gazons.

Voor het landschap zijn de volgende beleidsplannen actueel:

- Bomenbeleid gemeente Eijsden-Margraten 2015.
- Bermenbeleid 2016-2026 : maaien wat moet, bloei waar mogelijk.
- Landschapsonwikkelingsplannen (LOP) Buitengewoon Margraten en Buitengewoon Eijsden.
- Gemeentelijk Kwaliteitsmenu Eijsden-Margraten 2013.
- Midenterras.

Op 5 februari 2013 heeft de raad het landschapsontwikkelingsplan Buitengewoon Eijsden vastgesteld. We beschikken nu over een landschappelijke visie voor het gehele buitengebied van de gemeente Eijsden-Margraten. In 2023 stellen we een groenstructuurplan binnen de bebouwde kom op, zoals aangegeven in het bestuursakkoord.

Het onderhoud van openbaar groen en landschap wordt uitgevoerd conform de beleidsplannen en er is derhalve geen achterstallig onderhoud.

3.5 Gebouwen

De gemeente heeft 40 gebouwen in eigendom waarvoor ze ook het beheer uitvoert : schoolgebouwen, sportaccommodaties (binnen- en buitensport), gebouwen voor de gemeentelijk bedrijfsvoering, voor de huisvesting van statushouders en voor enkele overige, vaak sociaal-maatschappelijke, doeleinden. In de vastgestelde kadernotitie accommodatiebeleid 2017 is bepaald dat vitale verenigingen een essentiële rol spelen in de leefbaarheid en de sociale cohesie in de kernen en dat de huisvesting hiervan gefaciliteerd dient te worden.

Het benodigde onderhoud aan gemeentelijke gebouwen leggen we vast in een meerjarig onderhoudsplan. Dit vormt de onderlegger van het werkplan dat jaarlijks wordt uitgevoerd. Het doel van onderhoud is de instandhouding van de gemeentelijke gebouwen op een afdoende kwalitatief niveau voor het gebruiksdoel waarvoor deze voorzieningen zijn gerealiseerd.

Middels inspecties en voortschrijdend inzicht wordt het meerjarig onderhoudsplan jaarlijks geactualiseerd. In een werk(plan) wordt bepaald welke werkzaamheden daadwerkelijk tot uitvoering worden gebracht in enig jaar. Van dit werkplan maken o.a. de volgende onderdelen deel uit:

- het benodigde jaarlijkse reguliere service-onderhoud;
- het (niet) planbare correctieve onderhoud zoals :
  - buitenschilderwerk ;
  - noodzakelijke reparaties aan deuren en kozijnen, dakbedekkingen en technische installaties, maar vooral het (groot) vervangingsonderhoud aan dakbedekkingen, gevels, technische installaties en (sport)vloerafwerkingen en
- kleine aanpassingen uit veiligheidsoverwegingen.

Voor de instandhouding van gemeentelijke gebouwen is de voorziening onderhoud gemeente gebouwen gevormd. De onderhoudsuitgaven worden jaarlijks ten laste van deze voorziening geboekt. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Paragraaf 4: Financiering

Paragraaf 4: Financiering

Treasury-functie

De gemeentelijke treasury-functie heeft als doel het financieren van het gemeentelijk beleid (zorgen voor tijdige beschikbaarheid van voldoende geldmiddelen) en het uitzetten van de overtollige geldmiddelen. De risico's en kosten worden daarbij geminimaliseerd en het renteresultaat geoptimaliseerd. De functie wordt uitgevoerd binnen de normen van de Wet FIDO, de ministeriële regeling Ruddo en het Treasurystatuut 2017 Eijsden-Margraten.

Financieringsbeleid

De gemeente zet de overtollige geldmiddelen uit bij de Nederlandse Staat (schatkistbankieren). Om het renteresultaat te optimaliseren wordt financiering met externe middelen beperkt door eerst de eigen liquide financieringsmiddelen te gebruiken. Als deze laatste ontoereikend zijn kunnen er externe middelen worden aangetrokken.

Overzicht leningenportefeuille

	Bedragen (x € 1.000)			
	2023	2024	2025	2026
Opgenomen leningen	62.259	58.392	54.706	51.020
Aflossingen	3.867	3.686	3.686	3.686
Leningschuld per 31 december	58.392	54.706	51.020	47.334

EMU-saldo

Voor het berekenen van het EMU-saldo is het exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves. Het verschil tussen het exploitatiesaldo en het EMU-saldo is dat het exploitatiesaldo bestaat uit het door de gemeente gehanteerde stelsel van lasten en baten, terwijl het EMU-saldo bestaat uit uitgaven en inkomsten (kasstelsel).

Begrotingsgegevens EMU	Bedragen (x € 1.000)				
	2022	2023	2024	2025	2026
	primitief				
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan cq onttrekking uit reserves	-€ 341	-€ 404	€ 459	€ 1.609	€ 234
+ Afschrijvingen ten laste van exploitatie	€ 3.615	€ 3.777	€ 3.716	€ 3.674	€ 3.624
+ Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ 523	€ 525	€ 537	€ 701	€ 757
- Onttrekkingen aan voorzieningen ten gunste van de exploitatie	-€ 287	-€ 382	-€ 342	-€ 239	-€ 166
- Bruto-investeringsbedragen beleidsplan 2023-2026	-€ 7.545	-€ 10.148	-€ 9.341	-€ 8.717	-€ 8.753
+ Kapitaallasten investeringen beleidsplan 2023-2026	€ 18	€ 31	€ 434	€ 746	€ 1.026
- Vermeerderingen bestaande activa	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
+ Verminderingen bestaande activa	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
- Boekwinst desinvesteringen vaste activa	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
+ Toegekende bijdragen inzake investeringen van Rijk, Provincie en EU	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
- Uitgaven aankoop grond en uitgaven bouw- en woonrijp maken	-€ 148	-€ 285	-€ 273	€ 0	€ 0
+ Opbrengst verkoop grond	€ 967	€ 268	€ 0	€ 0	€ 0
- Boekwinst op verkoop grond	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
- Betalingen direct ten laste van reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
- Boekwinst op verkoop van deelnemingen en aandelen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
0 Berekend EMU-saldo	-€ 3.198	-€ 6.618	-€ 4.810	-€ 2.226	-€ 3.278

Welke betekenis dient toegekend te worden aan het berekende EMU-saldo?

Het BBV schrijft voor dat gemeenten in de begroting een meerjarige berekening van het EMU-saldo opnemen. De berekening van het EMU-saldo vindt plaats op kasbasis, terwijl gemeenten sturen op een sluitende begrotingspositie volgens het stelsel van baten en lasten. De omrekening in de tabel hieronder is daardoor niet direct relevant voor de financiële sturing en kaderstelling door de raad. Volgens het BBV is het wel de bedoeling dat het gemeentelijk EMU-saldo gerelateerd wordt aan de individuele referentiewaarde die het Ministerie van BZK jaarlijks voor elke gemeente vaststelt. Hiermee wordt inzichtelijk welk aandeel de gemeente heeft in de toename of afname van het EMU-saldo.

Het Ministerie heeft in de septembercirculaire 2022 individuele referentiewaarden voor de gemeenten gepubliceerd. Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het nadeel dat een gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De Wet Hof bepaalt dat de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van de individuele overheden naast het eigen aandeel ook het aandeel in openbare lichamen betreft. Met het aandeel in openbare lichamen wordt bedoeld het deel

van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen waar een individuele decentrale overheid aan deelneemt dat aan de betreffende individuele overheid wordt toegerekend. Een deel van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen maakt dus onderdeel uit van het EMU-saldo van de deelnemende decentrale overheden.

De referentiewaarde (aandeel in het tekort) voor de gemeente Eijsden-Margraten bedraagt € 2.477.000 (conform septembercirculaire 2022). De gemeente Eijsden-Margraten heeft voor 2023 een overschrijding van € 4.141.000 ten opzichte van de norm. Pas als het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten wordt overschreden kan de individuele referentiewaarde voor het EMU-tekort een rol gaan spelen. Dat is op dit moment nog niet aan de orde.

Indicatoren

Om vooral de financieringsrisico's (renterisico's) te beperken, staan in de Wet FIDO twee instrumenten: renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Daarnaast is met het schatkistbankieren een drempelbedrag bepaald. De provincie toetst of de gemeente aan deze normen voldoet.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om tot een spreiding binnen de langlopende lening portefeuille te komen zodat het renterisico wordt beperkt. De jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Renterisiconorm		Bedragen (x € 1.000)			
		2023	2024	2025	2026
1a	Renteherzieningen opgenomen leningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
1b	Renteherzieningen uitgezette leningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	Aflossingen	€ 3.866	€ 3.686	€ 3.686	€ 3.686
3	Renterisico (1a - 1b +2)	€ 3.866	€ 3.686	€ 3.686	€ 3.686
4a	Begrotingstotaal	€ 66.970	€ 67.400	€ 67.842	€ 67.878
4b	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4	Rentersiconorm (4a x 4b)	€ 13.394	€ 13.480	€ 13.568	€ 13.576
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	€ 9.528	€ 9.794	€ 9.882	€ 9.890
5b	Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Rentebeleid investeringen en omslagrente

De gemeente hanteert voor specifieke investeringen (investeringen in riool, afval en grondexploitaties) een vast rentepercentage van 2,75%. Dit rentepercentage vloeit voort uit de gehanteerde percentages

in de vastgestelde onderliggende meerjarenbeleidsplannen, respectievelijk exploitatie-opzetten. Voor overige investeringen is een omslagpercentage berekend. Voor 2023 tot en met 2026 bedraagt het omslagpercentage 0%.

Rentescema		2023
a.	Externe rentelasten kort en lang	1.108.590
b.	Externe rentebaten	-86.199
	<i>Saldo externe rentelasten en rentebaten</i>	<u>1.022.391</u>
c.	1. Rente grondexploitatie	-6.971
	2. Projectfinanciering	-
	3. Doorverstrekte leningen	-
		<u>-6.971</u>
	Totaal aan de taakvelden toe te rekenen externe rente *	<u>1.015.420</u>
d.	1. Rente Eigen Vermogen	-
	2. Rente Voorzieningen	-
		<u>-</u>
	Totaal aan de taakvelden toe te rekenen rente *	<u>1.015.420</u>
e.	De aan de taakvelden toegerekende rente	<u>-848.236</u>
f.	Renteresultaat	167.184
*	Totaal aan de taakvelden toe te rekenen rente	1.015.420
	-/- Reeds toegerekende rente met specifiek %	-848.236
	0 Toe te rekenen aan overige activa	<u>167.184</u>

Kasgeldlimiet

Het doel van de kasgeldlimiet is om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken.

Gemeenten mogen hun financieringsbehoeften slechts voor een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) financieren. De norm is op 8,5% van het begrotingstotaal gesteld.

Kasgeldlimiet	3e kw 2021	4e kw 2021	1e kw 2022	2e kw 2022
Bedragen (x € 1.000)				
Totaal jaarbegroting (lasten)	€ 59.988	€ 59.988	€ 60.872	€ 60.872
Toegestane kasgeldlimiet				
in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
in een bedrag	€ 5.099	€ 5.099	€ 5.174	€ 5.174
Totaal netto vlottende schuld	€ 11.704	€ 16.404	€ 16.729	€ 19.894
(vlottende schuld -/- vlottende middelen)				
Overschrijding kasgeldlimiet	€ 6.605	€ 11.305	€ 11.555	€ 14.720
Ruimte ten opzichte van kasgeldlimiet				

Op 26 juli 2019 heeft een consolidatie van de kortlopende schuld plaatsgevonden. Hierdoor blijven we weer ruimschoots binnen de gestelde limiet van de Wet Fido. De Provincie Limburg is hierover geïnformeerd.

Drempelbedrag schatkistbankieren

De lagere overheden zijn verplicht overtollige middelen aan te houden bij het Ministerie van Financiën (schatkist). Om het dagelijkse kasbeheer doelmatig uit te kunnen voeren is een drempelbedrag bepaald wat buiten de schatkist mag worden gehouden: een bedrag van 2% van het begrotingstotaal. Wij mogen in 2023 dus een positief rekening-courantsaldo bij de bank hebben van €1.339.000. Al het meerdere zal dagelijks naar de schatkist worden overgemaakt.

	Bedragen (x € 1.000)			
	2023	2024	2025	2026
1. Totaal jaarbegroting (lasten)	66.970	67.400	67.842	67.878
Percentage	2%	2%	2%	2%
Drempelbedrag schatkistbankieren 2% (van 1.)	1.339	1.348	1.357	1.358

Kaderstellende documenten

- Treasurystatuut Eijsden-Margraten 2017.

Paragraaf 5: Bedrijfsvoering

Paragraaf 5: Bedrijfsvoering

5.1. Algemeen

Om de ambities van het gemeentebestuur te realiseren investeren we in mensen en middelen. De paragraaf bedrijfsvoering schetst de manier waarop de organisatie hier invulling aan geeft en welke instrumenten hiervoor nodig zijn.

Bedrijfsvoering van de organisatie is het domein en de verantwoordelijkheid van het college. Het college informeert de raad hierover via de paragraaf Bedrijfsvoering in de begroting en de jaarrekening. Deze paragraaf beschrijft op hoofdlijnen de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering die in 2023 worden verwacht. Door doelstellingen vast te stellen en de kaders daarvoor aan te geven, kan de gemeenteraad invloed uitoefenen op de bedrijfsvoering van de gemeente.

5.2. Organisatie in ontwikkeling

In 2023 bouwen we voort op de reeds ingezette lijnen die ondersteund worden in het Bestuursakkoord 2022-2026.

5.2.1. ontwikkeltraject TOEM

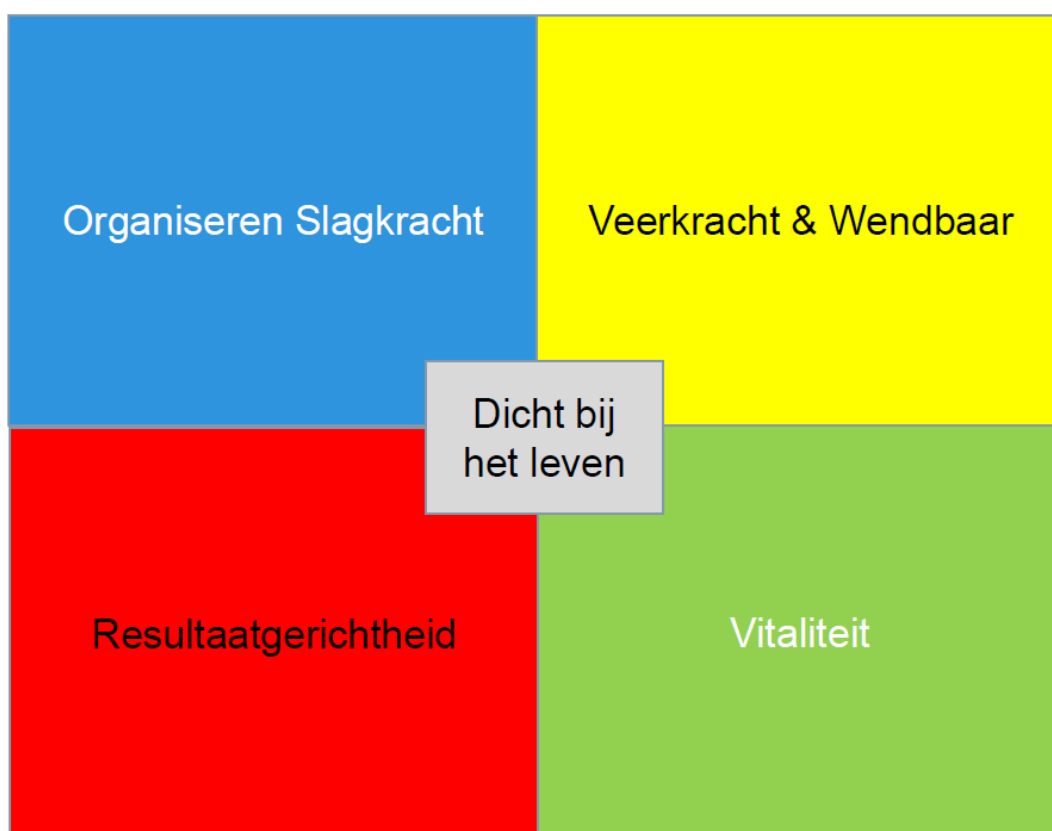
In 2021 zijn we gestart met het organisatieontwikkeltraject TOEM: Toekomstbestendige Organisatie Eijsden-Margraten, met de missie "Dicht bij het leven, Dicht bij mensen". We zijn een organisatie in

beweging, die inspeelt op wat de samenleving van ons vraagt; focus legt op het verbeteren van de dienstverlening, met een bedrijfsvoering die dat ondersteunt en een samenspel tussen mensen (bestuurders en ambtenaren) die dat mogelijk maakt. Met het nieuwe Bestuursakkoord in de rug, zijn doelen en tijdpad geconcretiseerd in samenwerking met onze medewerkers. De OR en het TOEM-team zijn daarbij krachtige inspirators en mede-organisatoren gebleken. Teams, kleine resultaatgerichte eenheden, die samenwerken aan een opgave of reguliere dienstverlening zijn de basiseenheden waarin we investeren.

De kracht van onze organisatie is de grote betrokkenheid van onze medewerkers. De verbondenheid met Eijsden-Margraten en je daarvoor inzetten. Ruimte voor initiatieven, een hands-on mentaliteit, samen optrekken, bestuurlijk en ambtelijk. Er zijn als er een beroep op je wordt gedaan. Dit alles komt samen in de missie "Dicht bij het leven".

In 2023 richten we ons op een verdere uitwerking van de organisatieprincipes: resultaatgerichtheid, veerkracht & wendbaarheid en vitaliteit. In de loop van 2022 hebben we daar een vijfde principe aan toegevoegd: organiseren slagkracht.

Ingezet wordt op resultaatgerichte teams die vanuit een opgavegerichte en zelforganiserende aanpak inspelen op ontwikkelingen en vraagstukken in de samenleving, waarbij de uitgangspunten van de

dienstverleningsvisie en het Bestuursakkoord 2022-2026 een belangrijke basis vormen. Dit vraagt om een andere - toekomstbestendige - manier van organiseren, waarbij de opgave centraal staat en waarbij we sturing anders gaan inrichten, met minder hiërarchie en meer gedeeld leiderschap.

De aanpak die hiervoor is uitgestippeld bestaat uit de volgende acties voor 2023:

Organiseren slagkracht:	HRM verstevigen
	P&C cyclus stroomlijnen
	Bedrijfsvoeringsprocessen inwoningericht en rechtmatig inrichten
	Communicatie- en informatievoorziening optimaliseren
	Doorvertalen besturingsfilosofie naar besturingsmodel
Resultaatgerichtheid:	Sturen op en monitoren van resultaten bestuursakkoord
	Sturen op en monitoren van resultaten dienstverlening
	Verankeren participatie- en dienstverleningsvisie in lijn van bestuursakkoord
Veerkracht en wendbaarheid:	Ontwikkelkracht van teams in beeld brengen en doorvertalen naar ontwikkelplannen per domein
	Teamcoaching
	Organisatiebrede TOEM ontwikkeldagen
Vitaliteit:	Plan uitwerken duurzame inzetbaarheid
	Pilot trainingen advieskracht verbreden naar alle adviseurs
	Trainingen persoonlijk leiderschap

5.2.2. duurzame inzetbaarheid van medewerkers

Het hoge ziekteverzuim (9% in 2019) is door verschillende interventies naar een gemiddeld niveau gedaald (5,6% eind 2021, in juli 2022 6,1%). Corona heeft het verzuimgedrag behoorlijk veranderd. Tegenwoordig blijven we met een snotneus thuis, uit bescherming voor collega's. Dat was pre-corona anders. Maar de mogelijkheden om je werk plaats- en tijdonafhankelijk uit te voeren zijn – dankzij de lockdowns en de mogelijkheid om digitaal te vergaderen – ook substantieel vergroot. Met de nieuwe bedrijfsarts en gerichte inzet vanuit het management blijven we focus houden op het voorkomen en beheersbaar houden van verzuim.

In een wereld waarin de uitvoering onder druk staat en de arbeidsmarkt krapte steeds bepalender wordt, is investeren in het binden en boeien van zittende medewerkers alsmede het investeren in duurzame inzetbaarheid een must. Ook in dat licht investeren we in 2023 in individuen, teams en

organisatie als geheel. Duurzame inzetbaarheid is het vermogen om nu en in de toekomst op een gezonde, productieve, betekenisgevende manier deel te nemen aan het arbeidsproces in een werkomgeving die daarvoor optimale mogelijkheden biedt. Met het oog op de personeelstekorten is investeren in duurzame inzetbaarheid noodzakelijker dan ooit. In deze begroting zijn daarvoor nog geen extra bedragen geraamd. Vanuit het organisatieprincipe “vitaliteit” investeren we in 2023 extra in duurzame inzetbaarheid. Zodra er een concreet plan ligt komen we met onderbouwde voorstellen naar de raad.

5.2.3. arbeidsmarktcrapte

De kranten staan er vol mee: de personeelstekorten in diverse sectoren zijn nog nooit zo groot geweest. In het recente verleden konden we de vacatures nog redelijk goed invullen dan wel tijdelijk invullen met inhuur. Sedert 2022 ervaren we een omslag en zien we oninvulbare vacatures door arbeidsmarktcrapte. We voorzien dat deze trend in 2023 doorzet. Met name in de fysieke hoek is de vraag naar personeel vanuit de overheid en het bedrijfsleven zo groot dat we de plekken niet of moeizaam ingevuld krijgen. Een neveneffect van deze grote vraag naar personeel is een grotere mobiliteit. Daar waar medewerkers in het verleden een leven lang bij dezelfde werkgever bleven, worden ze nu verleid tot een loopbaanstap buiten de deur. Op zichzelf is daar niets mis mee, het heeft wel een vertragend effect op de dienstverlening en de productiviteit, zelfs als er direct een vacature kan worden ingevuld. Er is altijd een ‘gat’ van minimaal 2 maanden bij de overgang van vertrek naar inwerken en in de tussentijd vangen collega’s het werk op. Draaglast (de belasting) en draagkracht (de belastbaarheid) raken dan (verder) uit balans. Wij waarschuwen er voor dat dit mechanisme uiteindelijk te merken zal zijn in de kwaliteit of snelheid van onze dienstverlening. In 2023 zal een aanvalsplan uitgewerkt worden rondom werving van personeel inspelende op de huidige marktomstandigheden.

5.2.4. vast personeel op cruciale functies

De formatie van de organisatie beweegt mee met de ambities van het bestuur. In 2021 en 2022 is de formatie gegroeid door onder andere het uitreden uit de samenwerking SZMH en het oprichten van een eigen sociale dienst SEM.

Er kunnen valide redenen zijn voor inhuur van tijdelijk personeel, zoals bij ziektevervanging, piekwerkzaamheden of specifieke expertise. Desalniettemin willen we ook in 2023 in het licht van TOEM zorgdragen voor een robuuste organisatie waarbij inhuur meer in balans is. Er zal actief gestuurd worden op afbouw van inhuur. Vanuit het organisatieprincipe “vitaliteit” investeren we in 2023 extra in duurzame inzetbaarheid. Voor 2023 is het uitgangspunt dat op de cruciale beleids-, uitvoerings- en leidinggevende functies ingezet wordt op vast personeel dat zich voor meerdere jaren aan de

gemeente Eijsden-Margraten verbindt. Dat geeft rust en stabiliteit in een dynamisch en complex speelveld.

Daarnaast stellen wij in deze begroting voor de formatie uit te breiden met 8 fte. Reeds enkele jaren vindt binnen het team vergunningverlening inhuur plaats. Op basis van de ontwikkelingen van de afgelopen jaren en de ambities vanuit het bestuursakkoord wordt voorgesteld om de inhuur om te zetten in vast personeel, zijnde 4 fte bij vergunningen en RO. Daarnaast opteren wij, gezien de ontwikkelingen binnen de landbouwsector, voor een regisseur landbouwtransitie.

In het sociaal domein zijn 3 extra formatieplaatsen nodig, deels om de toegenomen werkzaamheden door de grotere vraag uit de samenleving op te vangen, deels door een omslag te maken naar de voorkant van de sociale vraagstukken: inzetten op preventie om grotere problemen en dure maatwerktrajecten te voorkomen.

5.2.5 vernieuwen democratische cultuur

In 2023 starten we een beweging waarbij vanuit de organisatie en het bestuur gezamenlijk ingezet wordt op vernieuwing van de democratische cultuur. Centraal hierin staat dat we met een open vizier en verbindende instelling actief naar buiten treden. We nemen onze inwoners serieus en bieden ruimte om invloed te hebben op hetgeen hen direct aangaat. Minimaal een keer per kwartaal zal het MT samen met het College hierover in gesprek gaan, de ontwikkelstappen met elkaar delen en bijsturen daar waar nodig. De drie onderstaande aspecten maken hiervan onderdeel uit.

Bestuurscultuur: Het rapport van Necker van Naem met vijf oplossingsrichtingen wordt in 2023 actief ter hand genomen vanuit raad, college en organisatie.

Participatie & Communicatie: De eerste stappen naar meer transparantie en dialoog als basis voor democratische besluitvorming zijn gezet. Met de vaststelling van de participatieverordening zijn spelregels vastgelegd hoe we participatie vormgeven en welke kaders daarvoor gelden. In 2023 doen we meer praktijkervaring op in het meepraten, meedoen van onze inwoners, alsook met het reageren op initiatieven vanuit onze inwoners. Het nieuwe reglement van orde van de raad en de verordening op de Dialoogvergaderingen draagt bij aan vernieuwing van de democratische cultuur. De training advieskracht, het uitwerken van een strategische communicatie-agenda per team alsmede het doorontwikkelen van de website en de informatievoorziening in het weekblad zal dit verder ondersteunen.

Dienstverlening: In lijn met de organisatiemissie "Dicht bij het leven, Dicht bij mensen" krijgt de vastgestelde dienstverleningsvisie in 2023 verder vorm en inhoud. Dienstverlening vormt daarbij integraal onderdeel van de stappen die gezet worden in het kader van de organisatieontwikkeling. Het perspectief van de inwoner, de ondernemer, de vereniging, de organisatie of de bezoeker staat

centraal. Kernbegrippen die hierbij gehanteerd worden zijn begripvol, deskundig, eerlijk, tijdig en duidelijk.

	2023	2024	2025	2026
Ziek/piek/expertise	625.000	625.000	625.000	625.000
Ontwikkelbudget	433.000	433.000	433.000	433.000

5.3 I&A (informatie & automatisering)

De maatschappij vraagt en verlangt dat onze informatie snel, accuraat en digitaal beschikbaar is. In dit tijdperk leven we steeds meer in een informatiesamenleving. Voor onze gemeente betekent dit dat onze dienstverlening, bedrijfsvoering en informatievoorziening zich voortdurend dienen aan te passen aan de ontwikkelingen binnen die informatiesamenleving. De ontwikkelopgave wordt versterkt onder invloed van nieuwe wet- en regelgeving.

Zoals beschreven in het bestuursakkoord gaan wij voor de ontwikkeling van onze informatievoorziening aan de slag met een meerjaren investeringsagenda. Deze investeringsagenda combineert bestuurlijke ambities, met noodzakelijke vernieuwingen en nieuwe kaders die voortvloeien uit wet- en regelgeving.

De voornaamste opgaven voor 2023 zijn:

- Het ontwikkelen van onze dienstverlening op basis van de ambities uit het bestuursakkoord. Dit vergt diverse aanpassingen aan onze informatievoorziening en de bijbehorende systemen. De ambities uit het bestuursakkoord worden gerelateerd aan nieuwe wettelijke kaders uit de Wet Modernisering elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV). Door de WMEBV krijgen burgers en ondernemers het recht om digitaal met de overheid te communiceren. Bij het gebruik van de digitale weg gelden nieuwe waarborgen, zoals notificatie, ontvangstbevestiging en termijnverlenging bij storing. Ook wordt de overheid verplicht om passende ondersteuning te bieden voor minder digitaal vaardige doelgroepen.
- Doorontwikkeling van de informatievoorziening van de Omgevingswet. Na de verwachte ingang van de Omgevingswet per 1 januari 2023, wordt een verdere optimalisatieslag doorgevoerd in de uitvoeringsprocessen en de bijhorende systemen. Een belangrijk onderdeel is de invoering van een nieuw informatiesysteem. Deze vernieuwing wordt in samenwerking met een groot aantal Limburgse gemeenten uitgevoerd.

- In het kader van een duurzame digitale archivering wordt in 2023 onderhandeling opgestart over de mogelijkheid toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg. Alvorens een eventuele toetreding aan de orde is, zal de raad hierover worden geconsulteerd.
- Het lopende beleid om onze dienstverlenings- en bedrijfsprocessen lean te verbeteren en te digitaliseren, wordt in 2023 gecontinueerd. Dit ter ondersteuning van de doelen van de opgavegerichte teams. Daarnaast werken wij verder aan datagestuurde werken en sturen door de verdere ontsluiting van informatiebronnen, zodat de gemeente als geheel beter kan sturen op te behalen resultaten.

Informatiebeveiliging

Gemeenten zijn net als andere organisaties uitermate kwetsbaar als het gaat om hun (digitale) dienstverlening. Deze kwetsbaarheid wordt versterkt doordat gemeenten bronhouder en bewerker zijn van veel privacygevoelige informatie. Het is dus van belang om privacybescherming en informatiebeveiliging goed op orde te hebben. De informatiebeveiliging binnen onze gemeente wordt geborgd vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Het principe van de BIO is dat het gemeentebestuur op basis van risico-inventarisaties afgewogen keuzes maakt over informatiebeveiliging. Daarnaast beschrijft de BIO een aantal normen die voor iedere gemeente als verplichting gelden. Jaarlijks wordt gewerkt aan verbetering van de informatiebeveiliging. Hierover wordt ook in 2023 horizontale verantwoording (naar de gemeenteraad) en verticale verantwoording (naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken) afgelegd.

Rechtmatigheidsverklaring.

Vanaf 2023 dient het college een rechtmatigheidsverklaring op te nemen in de jaarrekening. In deze verklaring moet het college zich richting de raad verantwoorden over het feit of zij rechtmatig heeft gehandeld. Tot 2022 beoordeelt en rapporteert de accountant hierover aan de raad via het accountantsverslag bij de jaarrekening. Vanaf 2023 moet het college dit dus zelf gaan doen. Om een rechtmatigheidsverklaring te kunnen opstellen moet de bestaande controlesystematiek - lijncontrole en Verbijzonderde Interne Control (VIC) - worden doorontwikkeld. Met ingang van 2023 zal de rol van de accountant zich naar verwachting (ten aanzien van "rechtmatigheid") beperken tot beoordeling van de kwaliteit van de door de gemeente gehanteerde controlesystematiek.

In 2022 zijn wij begonnen om een eerste stap te maken met het doorontwikkelen van het risicomanagement binnen Eijsden-Margraten, dit gaan we in 2023 verder vormgeven. Het ambitieniveau is dat we in ieder geval voldoen aan de nieuwe wetgeving. De belangrijkste ontwikkeling is dat de lijnorganisatie (primaire proces) zichtbaar invulling dient te gaan geven aan haar eigen beheersmaatregelen en het zelf uitvoeren van interne controles.

Rol van de raad.

De raad zal een grens moeten bepalen, waarboven het college afwijkingen moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording, de zogenaamde verantwoordingsgrens. Het kan kostbaar en tijdrovend zijn om iedere euro die kan leiden tot een rechtmatigheidsfout of onduidelijkheid te controleren en te verantwoorden. De tweede reden is dat de raad stuurt op hoofdlijnen en daarom niet elke afwijking relevant vindt. Alleen over afwijkingen boven een bepaalde grens zal de raad informatie willen ontvangen.

De verantwoordingsgrens is een door de raad vastgesteld bedrag, waarboven het college de afwijkingen (fouten en onduidelijkheden) moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordingsgrens valt binnen de bandbreedte van 0% tot 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves. De raad is vrij om binnen de eerdergenoemde bandbreedte de grens te bepalen.

Kaderstellende documenten

Budgethoudersregeling 2020.

Visie op Informatiemanagement.

Plan van aanpak informatiemanagement.

Informatiebeveiligingsplan.

Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Mandaat en machtigingsregeling tweede wijziging Eijsden-Margraten 2017.

Verordening op de elektronische bekendmaking en kennisgeving Eijsden-Margraten.

Communicatiebeleid 2012-2016.

Aanbestedingsbeleid 2016.

Paragraaf 6: Verbonden partijen

De gemeente Eijsden-Margraten heeft bestuurlijke en/of financiële belangen in een aantal verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen.

Een verbonden partij is een derde rechtspersoon, waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een verbonden partij of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de betreffende rechtspersoon en/of als de gemeente aangesproken kan worden door derden ingeval van financiële problemen bij de verbonden partij.

Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard behoudt de gemeente Eijsden-Margraten beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden ten aanzien van deze partijen.

In de Nota Verbonden Partijen wordt het door de gemeente Eijsden-Margraten gevoerde beleid inzichtelijk gemaakt. Ook wordt ingegaan op de begrippen en juridische kaders waaraan verbonden partijen moeten voldoen.

De uitgangspunten voor deelname in een verbonden partij zijn uitvoerig vastgelegd in de Nota Verbonden Partijen. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- De gemeente participeert alleen in derde partij (verbonden partij) indien daarmee publiek belang gediend wordt.
- De financiële gevolgen en mogelijke risico's van deelname in een verbonden partij dienen inzichtelijk te worden gemaakt.

Voor meer inhoudelijke informatie wordt verwezen naar deze nota.

Onderstaande tabel toont de begrote bijdragen voor 2023 van de gemeente Eijsden-Margraten per verbonden partij.

Programma 1 Kwaliteit van Leven	Bijdrage Eijsden-Margraten 2023
Centrumregeling inkoop Jeugd	€ 130.000
Centrumregeling inkoop WMO	€ 40.000
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD Zuid Limburg)	€ 1.540.750
Omnibuzz	€ 579.863
MTB Regio Maastricht NV	€ 2.053.398
Stichting Podium24	€ 270.530
Annex BV / Stichting Re-integratie Inbesteding Maastricht en Mergelland (SRIMM)	€ 125.000
Anti Discriminatie Voorziening Limburg	€ 11.500
Regionale samenwerking leerplicht RMC	€ 86.000
Regionale samenwerking leerlingenvervoer	€ 343.282
Programma 3 Duurzaamheid en Klimaatverandering	
Gemeenschappelijke regeling sanering afvalwaterlozingen buitengebied	nvt
Reinigingsdiensten RD4	€ 2.049.372
Regionale uitvoeringsdienst Zuid-Limburg	€ 135.794
Bodemzorg Limburg BV	€ 6.291
Programma 5 Bestuur en Dienstverlening	
Veiligheidsregio Zuid-Limburg	€ 1.852.897
Bank Nederlandse Gemeenten	nvt
Waterleiding Maatschappij Limburg N.V.	nvt
Enexis Holding NV	nvt
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	nvt
BsGW	€ 542.720
Gegevenshuis	€ 268.544

Centrumregeling inkoop Jeugd	
Soort	Overige verbonden partijen
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken	De gemeenten in Zuid-Limburg. Gemeente Maastricht is centrumgemeente.

partijen	
Openbaar belang	Het gezamenlijk uitvoeren van taken op het gebied van jeugdzorg (inkoop en backoffice).
Visie	Profiteren van de al aanwezige administratieve slagkracht en knowhow van Maastricht.
Beleidsvoornemens	Continueren.
Financieel belang	Voor de uitvoeringskosten (€ 130.000) die wij aan gemeente Maastricht betalen wordt voor ruim € 6.5 miljoen per jaar aan zorg ingekocht.
Bestuurlijk belang	Wethouder Piatek is lid van de stuurgroep Jeugdzorg.
Financiële situatie	Lokale overheid.
Ontwikkelingen	Inkoop jeugd wordt de komende jaren verder doorontwikkeld. Vanaf 2023 start een nieuwe aanbesteding van waaruit er een verdere doorontwikkeling binnen de segmenten gaat plaatsvinden op sub-regionaal niveau.
Risico's	Financieel: beperkt risico faillissement zorgaanbieders. Dit wordt beperkt door monitoring van verstrekte voorschotten door Maastricht en evaluatie prestaties zorgaanbieders door inkoopteam Maastricht.

Centrumregeling inkoop Wmo	
Soort	Overige verbonden partijen
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittem, Meerssen en Vaals. Maastricht is centrumgemeente.
Openbaar belang	Het gezamenlijk uitvoeren van taken op het gebied van jeugdzorg (inkoop en backoffice).
Visie	Het gezamenlijk optrekken en verdelen van de administratieve lasten en kennisdeling in de regio Maastricht Heuvelland met schaalvoordelen t.a.v. inkoop.

Beleidsvoornemens	Continueren.
Financieel belang	Voor de uitvoeringskosten (circa € 40.000) die wij aan gemeente Maastricht betalen wordt voor ruim € 1,5 miljoen per jaar aan zorg ingekocht.
Bestuurlijk belang	Wethouder Piatek is lid van het Pho Maastricht-Heuvelland.
Financiële situatie	Lokale overheid.
Ontwikkelingen	Niet specifiek, betreft continue functie.
Risico's	Financieel: beperkt risico t.a.v. faillissement zorgaanbieders. Dit wordt beperkt door monitoring van verstrekte voorschotten door Maastricht en evaluatie prestaties zorgaanbieders door inkoopteam Maastricht.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD Zuid Limburg)	
Soort	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Geleen
Betrokken partijen	Alle 16 gemeenten in Zuid-Limburg.
Openbaar belang	<p>De GGD Zuid Limburg beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle Zuid-Limburgers met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving.</p> <p>De GGD Zuid Limburg is een gemeenschappelijke regeling, die is ingesteld door de gemeenten in Zuid-Limburg. Gemeenten hebben de taak om de lokale publieke belangen op het gebied van publieke gezondheid te behartigen. Gemeenten bepalen het gezondheidsbeleid en voeren hierop regie. De GGD adviseert gemeenten, levert data en kennis, verbindt partijen en is aanjager van processen die moeten leiden tot een betere gezondheid van de Zuid-Limburgers. Ook zorgt de GGD voor de uitvoering van de wettelijke taken uit de Wet publieke gezondheid en aanvullende taken die door de gemeenten</p>

	<p>aan de GGD zijn opgedragen.</p> <p>De GGD Zuid Limburg kent vier programma's: GGD, Jeugdgezondheidszorg, Acute Zorg en Veilig Thuis. De taken van de GGD staan beschreven in het dienstverleningspakket en hebben een wettelijke grondslag in respectievelijk de Wet publieke gezondheid, de Wet ambulancezorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning.</p>												
Visie	<p>Bij de GGD Zuid Limburg staat de gezondheid van de Zuid-Limburgers centraal. Dat geldt zowel voor acute situaties (ongevallen en incidenten) als voor de lange termijn waar preventie een rol speelt.</p> <p>De GGD is hét regionale centrum voor kennis over en onderzoek naar volksgezondheid. Kennis en informatie worden actief beschikbaar gesteld aan professionals én burgers.</p> <p>De GGD stimuleert en ondersteunt andere partijen om bij te dragen aan een gezonder Zuid-Limburg. De GGD stuurt aan op een gezamenlijke en integrale aanpak door diverse samenwerkingspartners.</p>												
Beleidsvoornemens	Uitvoeren van het meerjarenperspectief 2020-2023.												
Financieel belang	<p>Het totaal van alle gemeentelijke bijdragen aan de GGD in 2023 bedraagt:</p> <table> <tr> <td>GGD</td> <td>€ 7.831.248</td> </tr> <tr> <td>Jeugdgezondheidszorg</td> <td>€ 18.316.561</td> </tr> <tr> <td>Acute Zorg / GHOR</td> <td>€ 1.093.384</td> </tr> <tr> <td>Veilig Thuis</td> <td>€ 7.558.705</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>€ 34.799.898</td> </tr> </table> <p>De aandeel van de gemeente Eijsden-Margraten hierin bedraagt € 1.540.750.</p>	GGD	€ 7.831.248	Jeugdgezondheidszorg	€ 18.316.561	Acute Zorg / GHOR	€ 1.093.384	Veilig Thuis	€ 7.558.705	Totaal	€ 34.799.898		
GGD	€ 7.831.248												
Jeugdgezondheidszorg	€ 18.316.561												
Acute Zorg / GHOR	€ 1.093.384												
Veilig Thuis	€ 7.558.705												
Totaal	€ 34.799.898												
	<table> <tr> <td><i>x 1.000</i></td> <td>1-1-2023</td> <td>31-12-2023</td> </tr> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 2.073</td> <td>€ 2.073</td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 37.047</td> <td>€ 37.047</td> </tr> <tr> <td>verwacht resultaat</td> <td>€ 0</td> <td></td> </tr> </table>	<i>x 1.000</i>	1-1-2023	31-12-2023	eigen vermogen	€ 2.073	€ 2.073	vreemd vermogen	€ 37.047	€ 37.047	verwacht resultaat	€ 0	
<i>x 1.000</i>	1-1-2023	31-12-2023											
eigen vermogen	€ 2.073	€ 2.073											
vreemd vermogen	€ 37.047	€ 37.047											
verwacht resultaat	€ 0												
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur wordt de gemeente Eijsden-Margraten vertegenwoordigd door wethouder Piatek.												

Financiële situatie	Begin 2023 bedraagt het eigen vermogen € 2.073.087 en het vreemd vermogen € 37.046.685. De solvabiliteitsratio bedraagt 5,30%. Voor 2023 is een omzet van € 72.116.457 begroot die volledig wordt gebruikt om de kosten te dekken.
Ontwikkelingen	De GGD heeft zowel te maken met een bezuinigingstaakstelling als met veranderingen in het sociaal domein.
Risico's	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie. Als bijzondere en onvoorspelbare, maar wel belangrijke opmerking, moet vermeld worden dat de Coronapandemie voor onvoorziene kosten zou kunnen zorgen in het jaar 2023. Tot nu toe heeft het Rijk alle meerkosten gedragen, die de GGD-ZL maakte gedurende de pandemie.

Omnibuzz																	
Soort	Gemeenschappelijke regeling																
Vestigingsplaats	Geleen																
Betrokken partijen	Alle gemeenten in Limburg met uitzondering van de gemeente Mook en Middelaar.																
Openbaar belang	Het bevorderen van openbaar vervoer (op maat) ten behoeve van de inwoners van de deelnemende gemeenten in het algemeen, en bewoners met een WMO indicatie in het bijzonder. Zorg dragen voor een goede uitvoering van collectief en individueel vervoer van die reizigers, die aangewezen zijn op één van de door de gemeenten te behartigen vormen van doelgroepenvervoer. Vooralsnog beperkt dit vervoer zich tot het regiotaxi-vervoer, gebaseerd op de Wet maatschappelijke ondersteuning.																
Visie	Het voorzien in goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer.																
Financieel belang	Bijdrage in de exploitatie voor 2023 is begroot op € 579.863 (=2,17% van de totale gemeentelijke bijdragen).																
Bestuurlijk belang	Wethouder Piatek maakt deel uit van het algemeen bestuur.																
Financiële situatie	Op 31 december 2022 bedraagt het eigen vermogen € 581.939. Het begrote resultaat over 2022 bedraagt € 0. De solvabiliteitsratio bedraagt 14%.																
Vermogen	<table border="0"> <tr> <td></td> <td>x 1.000</td> <td>1-1-2022</td> <td>31-12-2022</td> </tr> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 588</td> <td>€ 582</td> <td></td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 3.643</td> <td>€ 3.616</td> <td></td> </tr> <tr> <td>verwacht resultaat</td> <td></td> <td>€ 0</td> <td></td> </tr> </table>		x 1.000	1-1-2022	31-12-2022	eigen vermogen	€ 588	€ 582		vreemd vermogen	€ 3.643	€ 3.616		verwacht resultaat		€ 0	
	x 1.000	1-1-2022	31-12-2022														
eigen vermogen	€ 588	€ 582															
vreemd vermogen	€ 3.643	€ 3.616															
verwacht resultaat		€ 0															

Ontwikkelingen	Aan de hand van de 1ste begrotingswijziging 2022 kunnen wij vaststellen dat de begroting Omnibuzz gaat stijgen. Ten opzichte van de primaire begroting 2022 valt de gewijzigde begroting 2022-1 lager uit. Echter, verwacht wordt dat het aantal ritten in 2022 sterker zal stijgen dan eerder verwacht. In Eijsden-Margraten was in 2021, tijdens de coronacrisis, al sprake van een hogere vervoersvraag in vergelijking met andere Omnibuzz-gemeenten. Wij houden er rekening mee, dat de in begroting 2022-1 opgenomen kostendaling niet zal worden gerealiseerd en dat ook over 2022 een bedrag extra moeten worden betaald. Voor het jaar 2023 voor Eijsden-Margraten zullen wij daarop een opslagpercentage van 5% toepassen. De jaren erna worden de uitgaven tevens verhoogd met een prijsindex van 1,5%.
Risico's	De regelingen op grond waarvan aanspraak bestaat op doelgroepenvervoer zijn open-eind-regelingen. Daarmee is een overschrijding van de kosten niet uit te sluiten.

MTB Regio Maastricht NV	
Soort	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht en Meerssen.
Openbaar belang	<p>Uitvoering (en afbouw) 'oude' Wet Sociale Werkvoorziening voor de drie deelnemende gemeenten alsook diverse buitengemeenten.</p> <p>Leerwerkbedrijf voor de brede doelgroep Participatiewet van de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten.</p> <p>Uitvoeringsorganisatie arbeidsmatige dagbesteding voor de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten. (Primair in het kader van het Maastricht-Heuvelland alternatief beschut werk, maar daarnaast ook vanuit de zorginkoop Wmo.)</p>
Visie	In opdracht van de gemeenten ondersteunt MTB inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt actief bij het vergroten van de kansen op de arbeidsmarkt (arbeidsfit

	<p>maken). Van oorsprong betreft het een uitvoeringsorganisatie voor de Wet Sociale Werkvoorziening maar inmiddels ook voor de brede doelgroep Participatiewet. Dit gebeurt in hoofdzaak door mensen een leer-werktraject aan te bieden, onder zo regulier mogelijke omstandigheden en zo mogelijk bij reguliere bedrijven (inclusief samenwerkingspartners, eigen joint ventures en dochterondernemingen). Zo kunnen mensen zich ontwikkelen en zelf hun arbeidsmarktkansen vergroten. Voor inwoners die daar blijvend op zijn aangewezen, blijft MTB een beschutte werkomgeving bieden.</p>
Financieel belang	<p>De gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht en Meerssen zijn allen aandeelhouder van MTB. Het belang van Eijsden-Margraten in het geplaatste aandelenkapitaal (99 aandelen) is 11% met een verkrijgingprijs van € 4.950.</p> <p>Door de gemeente Maastricht is aan de MTB een achtergestelde renteloze lening verstrekt ter grootte van € 12.100.000 (nominale waarde) onder zekerheidstelling van het eerste recht van hypotheek op de panden van de MTB. Het aandeel van de gemeente Eijsden-Margraten in deze gegarandeerde kasgeldlening bedraagt € 1.331.000. Voor deze zekerheidsstelling is een voorziening gevormd. De stand van deze voorziening bedraagt € 832.996 per 31-12-2020. Dit volstaat op basis van de thans geldende inzichten rekening houdende met de boekwaarde van de gebouwen van de MTB.</p> <p>De begrote bijdrage 2023 voor de gemeente Eijsden-Margraten bedraagt € 2.053.398.</p>
Bestuurlijk belang	<p>De portefeuillehouder Financiën, wethouder Gerritsen, heeft zitting in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders MTB en heeft daarbij formeel stemrecht.</p>
Financiële situatie	<p>Per 1-1-2022 bedraagt het eigen vermogen € 8,4 miljoen negatief; -/- € 8,3 miljoen plus achtergestelde lening € 11,6 miljoen (boekwaarde) brengt garantievermogen op € 3,2 miljoen) en het vreemd vermogen € 7,4 miljoen. Het operationeel resultaat over 2021 bedraagt -/- € 3.474.614. Daarmee wordt het jaar 2021 binnen de afgesproken financiële kaders met de gemeentelijke aandeelhouders afgesloten.</p> <p>Ten behoeve van de actuele reorganisatie heeft MTB een voorziening gevormd ter grootte van € 2.358.086. Het aandeel van onze gemeente hierin bedraagt € 259.390 (maximumbedrag). Deze voorziening bedraagt per ultimo 2021 € 117.437.</p>
Ontwikkelingen	<p>Vanaf 2017 krijgt niet langer de gemeente waar een Sw'er woont, maar de gemeente waar deze werkt de rijksbijdrage op haar rekening gestort. Onderlinge verrekening met de buitenschappen, is daardoor niet meer nodig (Sw'ers die in</p>

	gemeente Eijsden-Margraten wonen maar bijvoorbeeld werkzaam zijn voor Sw-bedrijf Wozl). Er is onderzoek verricht door de MTB naar de bedrijfseconomische houdbaarheid. In dit verband is ook gekeken naar de participatieketen. Het rapport is inmiddels klaar. In 2022 is opdracht gegeven om de MTB, Podium24 en Annex juridisch samen te voegen.
Risico's	De taken die MTB voor de gemeenten uitvoert, zijn onderhevig aan veranderingen als gevolg van gewijzigd rijksbeleid. Een wijziging van taken brengt uiteraard ook gevolgen voor de organisatie en bedrijfsvoering met zich mee. De gemeenten hebben hier lang niet altijd (voldoende) invloed op, terwijl ze uiteindelijk wel financieel verantwoordelijk zijn. Het risico bestaat dan ook dat autonome ontwikkelingen een negatief effect hebben op het resultaat van MTB en daarmee op het kostenaandeel van de gemeenten.

Stichting Podium24	
Soort	Stichting
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Uitvoering van de regionale werkgeversdienstverlening, vraaggericht en aanbodgeschikt.
Visie	In opdracht van de gemeenten verbindt Podium24 vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De organisatie versterkt de samenwerking tussen het bedrijfsleven en gemeentelijke partijen en fungeert daarbij als centraal aanspreekpunt. Primair staat hierbij de werkgeversvraag centraal, maar ook worden nadrukkelijk werkzoekenden aan het werk geholpen, waardoor voor de gemeenten schadelastbeperking (besparing op de uitkeringen) wordt gerealiseerd. Daarbij heeft Podium24 speciale aandacht voor de (gemeentelijke) doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt waarmee tevens de werkgever geholpen wordt diens maatschappelijke verantwoordelijkheid in te vullen.
Beleidsvoornemens	Podium24 is hét werkgeversservicepunt voor de regio Maastricht-Heuvelland en daarbij verantwoordelijk voor de plaatsing van inwoners op (zo) regulier (mogelijk) werk. Vanuit het uitgangspunt van een 'vraaggerichte en aanbodgeschikte dienstverlening' ligt hier voor Podium24 een belangrijke taak ten aanzien van het aanbodgeschikt maken van de werkgeversvraag. Dit in

	nauwe samenwerking met SEM die verantwoordelijk is voor het vraaggeschikt maken van het aanbod (van werkzoekenden).
Financieel belang	De bijdrage in de uitvoering van de arbeidsmarkttoeleiding (groeibanen, loonkosten- en uitstroomb subsidies) inclusief aandeel in de schadelastbeperking voor 2022 is begroot op €270.530 (€ 78.030 voor begeleiding en fees en € 192.500 voor loonkostensubsidies).
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder sociale zekerheid en arbeidsmarkt (wethouder Piatek) heeft zitting in het bestuur van Stichting Podium24. Dit stichtingsbestuur ziet toe op de uitvoeringsorganisatie als ware het het Dagelijks Bestuur.
Financiële situatie	In de komende jaren wordt (vooralsnog) geen tekort verwacht. Dit in verband met het verdienmodel, doorlopende opbrengsten uit de markt en een doorlopend aandeel in de (groeierende) schadelastbeperking voor de gemeenten.
Ontwikkelingen	Podium24 is gestart per 1 januari 2016. Daarbij is een herverdeling van taken afgesproken met de andere uitvoeringsorganisaties langs de routing die de burger doorloopt; diagnose-plaatsing-ontwikkeling. In 2022 is opdracht gegeven om de MTB, Podium24 en Annex juridisch samen te voegen
Risico's	Het verdienmodel van Stichting Podium24 bestaat uit opbrengsten uit de markt, het aandeel in Podium24 BV, opbrengsten vanuit de werkzaamheden voor de gemeenten (inclusief een aandeel in de schadelastbeperking) en opbrengsten vanuit detachering van eigen medewerkers naar Podium24 BV en SEM. Het risico bestaat dat opbrengsten (om uiteenlopende redenen) tegenvallen, wat uiteraard gevolgen heeft voor het resultaat van de stichting. Het wordt weliswaar niet verwacht, maar mocht een exploitatietekort zich in de toekomst onverhoopt voordoen, dan komt dit (conform vastgestelde statuten) allereerst ten laste van de financiële reserves van Stichting Podium24. Indien deze reserves ontoereikend zijn, dan wordt het tekort door de deelnemende gemeenten gedragen volgens de afgesproken verdeelsleutel SEM. Hierbij moet worden opgemerkt dat aanpassing van die verdeelsleutel SEM dus ook doorwerkt in geval van een eventueel tekort bij Podium24.

Annex BV / Stichting Re-integratie Inbesteding Maastricht en Mergelland (SRIMM)	
Soort	Besloten vennootschap / onderdeel van stichting
Vestigingsplaats	Maastricht

Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Uitvoering van praktijk- en aanvullende diagnostiek in het kader van re-integratie voor de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten. Dit middels een quasi in house constructie. Het betreft in hoofdzaak het Transferium Werk en Bijstand (TWB), daarnaast andere diagnostische activiteiten en aanvullende testen alsmede de werkleiding van het Buurteam Eijsden-Margraten.
Visie	Vanuit de 'work first' aanpak, die de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten voorstaan, wordt iedere burger die een beroep doet op ondersteuning bij werk en inkomen al vanaf het eerste contact geconfronteerd met werk. (Zo) regulier (mogelijk) werk gaat immers boven een uitkering. In dit kader kan ook Annex / het TWB worden ingezet. Hierin komen mensen meteen in een reële werkomgeving (geen simulatie) terecht en kunnen zij hun werknemers- en vakvaardigheden onderhouden en ontwikkelen. Ook wordt aan de hand van het werk in het TWB de diagnose gesteld, op grond waarvan samen met de consultant het verdere re-integratietraject kan worden bepaald.
Beleidsvoornemens	De verdiepende diagnose vindt plaats in een praktijkomgeving, bij voorkeur bij reguliere werkgevers. Als dat geen optie is, wordt het TWB binnen de infrastructuur van MTB georganiseerd, waardoor ook de samenwerkingspartners en joint ventures van MTB kunnen worden ingezet. De medische en arbeidskundige diagnostiek alsmede aanvullende testen worden door Annex uitgevoerd.
Financieel belang	De bijdrage in de uitvoering van de praktijkdiagnostiek in het kader van re-integratie (TWB, diagnostiek en Buurteam) voor 2023 is begroot op € 125.000.
Vermogen	De netto vermogenswaarde ultimo 2021 van Annex bedraagt € 646.249. In 2021 heeft B.V. Annex een positief resultaat behaald van € 233.596.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder sociale zekerheid en arbeidsmarkt (wethouder Piatek) heeft zitting in het bestuur van BV Annex alsook het bestuur van SRIMM. De portefeuillehouder vertegenwoordigt daarbij (vooralsnog) ook de (voormalige Pentasz) gemeenten Gulpen-Wittem, Meerssen en Vaals. Dit bestuur ziet toe op de beheersstichting alsook de uitvoeringsorganisatie als ware het het Dagelijks Bestuur.
Financiële situatie	BV Annex heeft 2021 afgesloten met een bedrijfsresultaat van € 233.596 na belastingen. De financiën gemoeid met de Stichting Re-integratie Inbesteding Maastricht en Mergelland zijn zeer beperkt, gezien het de beheersstichting van BV Annex betreft. De omzet bestaat dan ook uit de vergoeding van de beheerskosten door de BV en de stichting kent geen eigen vermogen.

Ontwikkelingen	<p>Bij het regionaal collegebesluit tot omvorming van MTB en een andere organisatie van de re-integratieactiviteiten in juli 2015 is o.a. besloten om SRIMM en Annex BV op te heffen. Tevens is besloten om de diagnostische functionaliteiten over te brengen van Annex BV naar MTB.</p> <p>In 2022 is opdracht gegeven om de MTB, Podium24 en Annex juridisch samen te voegen.</p>
Risico's	<p>De ontwikkelingen ten aanzien van de positionering van Annex BV hebben mogelijk gevolgen voor het takenpakket en daarmee het exploitatieresultaat van MTB. Daar waar Annex een organisatie van de zes gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland is, is MTB de financiële verantwoordelijkheid van slechts drie van die gemeenten. Het risico bestaat dan ook dat een herpositionering van Annex die door allen gewenst is vanuit regionale samenwerkingsoptiek, mogelijk financiële gevolgen (nadelig dan wel voordelig) met zich mee brengt voor de helft van die gemeenten. Dit wordt uiteraard in beeld gebracht bij de definitieve besluitvorming.</p>

Anti Discriminatie Voorziening Limburg	
Soort	Stichting
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal, Weert.
Openbaar belang	Antidiscrimatievoorziening Limburg heeft de Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) status en is de professionele partner voor 27 Limburgse gemeenten in het handhaven van artikel 1 van de grondwet. Namens die gemeenten voert de Antidiscrimatievoorziening Limburg sinds 2009 de taken uit de Wet Gemeentelijke Antidiscrimatievoorzieningen uit.
Visie	ADV Limburg draagt bij aan het voorkómen van discriminatie en ongelijke behandeling, via onder meer voorlichtings- en preventieactiviteiten. Dat doen ze voor én vooral met gemeenten, politie, scholen, bedrijven en instanties in Limburg. Zo willen zij een bijdrage leveren aan een veilige, leefbare en aangename Limburgse samenleving, in al haar diversiteit.

Beleidsvoornemens	Mensen en organisaties die willen weten hoe ze moeten omgaan met discriminatie vanuit hun beroep, bedrijf of instelling, kunnen bij ADV Limburg terecht voor informatie en advies. <i>“Antidiscrimatievoorziening Limburg is de vanzelfsprekende plek waar individuen, bedrijven en instellingen terecht kunnen met klachten over discriminatie. Maar ook met alle vragen over dit thema. Of voor alleen een luisterend oor. Door het verzamelen en bundelen van alle ervaringen, zetten wij discriminatie op de agenda. Van je werkgever, van je buurman, van de media, van de politiek.”</i>												
Financieel belang	De subsidiebatens van ADV Limburg in 2021 betreffen reguliere subsidie gemeente Maastricht, reguliere subsidie gemeente Roermond en subsidie Maastricht VR Project implementatie en bedragen € 422.186. De gemeente Maastricht vervult voor de gemeenten in Zuid-Limburg hierin de rol van centrumgemeente. De begrote bijdrage 2023 van de gemeente Eijsden-Margraten bedraagt € 11.500.												
Vermogen	<table border="0"> <tr> <td><i>x 1.000</i></td> <td>1-1-2021</td> <td>31-12-2021</td> </tr> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 243,2</td> <td>€ 222,0</td> </tr> <tr> <td>te bestemmen resultaat</td> <td></td> <td>-/- € 21,2</td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 45,4</td> <td>€ 79,1</td> </tr> </table>	<i>x 1.000</i>	1-1-2021	31-12-2021	eigen vermogen	€ 243,2	€ 222,0	te bestemmen resultaat		-/- € 21,2	vreemd vermogen	€ 45,4	€ 79,1
<i>x 1.000</i>	1-1-2021	31-12-2021											
eigen vermogen	€ 243,2	€ 222,0											
te bestemmen resultaat		-/- € 21,2											
vreemd vermogen	€ 45,4	€ 79,1											
Bestuurlijk belang	De wethouder (wethouder Piatek) heeft hierin geen formele rol.												
Financiële situatie	De Stichting bestaat voornamelijk uit de bijdragen van de deelnemende gemeenten. Het resultaat in 2021 bedroeg -/- € 21.157. Het negatieve resultaat is ten laste van de overige reserve gebracht.												
Ontwikkelingen	Aan het Regionaal Discriminatie Overleg (RDO) nemen portefeuillehouders en contactpersonen discriminatie van politie-eenheid Limburg, het Openbaar Ministerie (OM) arrondissementsparket Limburg, gemeenten Roermond en Maastricht en ADV Limburg deel. Het overleg vindt twee maal per jaar plaats en bestaat uit een zaakinhoudelijk deel en een strategisch deel (met ambtelijk vooroverleg). Tijdens het zaakinhoudelijke deel worden de meldingen en aangiften van discriminatie, of met een discriminatieaspect, in Limburg besproken. Doel van dit overleg is het uitwisselen van informatie om een juiste aanpak en afhandeling van de meldingen en aangiften te bespreken. Door het periodieke contact met de politie is er voldoende vertrouwen ontstaan om vanaf 2018 een slag te maken met het geven van voorlichting aan het korps door ADV Limburg.												
Risico's	ADV Limburg voert voor de gemeente Eijsden-Margraten de taken uit de Wet												

	Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen uit. Financieel dienen de deelnemende gemeente mogelijke tekorten op te vangen echter de algemene reserve bedraagt € 222.029. Het risico op een extra bijdrage, bovenop de reguliere, is zeer gering.
--	--

Regionale samenwerking leerplicht en RMC	
Soort	Centrumregeling
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Doel van de leerplichtwet is te waarborgen dat jongeren in de Gemeente Eijsden-Margraten onderwijs volgen en gebruik maken van hun recht op onderwijs. Door regionale samenwerking ontstaat ruimte voor kwaliteitsverbetering, het toezicht op het handhaven van de leerplicht wordt eenduidiger en meer direct en de continuïteit van de uitvoering van de functie is gewaarborgd. Voor scholen en instellingen is er één adres waar gemeld moet worden, ze worden meer betrokken in het verdere proces en zien sneller resultaat van hun melding.
Financieel belang	Er is sprake van een vergoeding voor de kosten voor het personeel op basis van een vooraf vastgestelde kostprijs en formatieberekening. Besluitvorming betreft een bevoegdheid van de raden van de deelnemende gemeenten, het portefeuillehoudersoverleg adviseert hierin. De begrote kosten voor gemeente Eijsden-Margraten voor 2023 bedragen € 158.319.
Bestuurlijk belang	Geen formele rol (wethouder Platek).
Ontwikkelingen	Sluitende aanpak kwetsbare jongeren naar mbo en arbeid. Attitude maatwerk, preventie in de keten. Snelle reparatie op maat, effectieve verbindingen op het snijvlak van voortgezet onderwijs, middelbaar onderwijs, passend onderwijs, Jeugdwet en Participatiewet.
Risico's	Lichte vorm van een gemeenschappelijke regeling. Beleidsuitgangspunten, begroting en jaarrekening worden in gezamenlijk overleg jaarlijks vastgesteld.

Regionale Samenwerking Leerlingenvervoer	
Soort	Centrumregeling (lichte gemeenschappelijke regeling)
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Leerlingenvervoer is bedoeld voor kinderen die niet zelf naar school kunnen. Bijvoorbeeld door een handicap of doordat de school ver weg ligt. Het kan gaan om een leerling van een basisschool, het (voortgezet) speciaal onderwijs of een gehandicapte leerling van een reguliere basisschool of het voortgezet onderwijs. Leerlingen uit de deelnemende gemeenten kunnen gebruik maken het leerlingenvervoer. Samenwerking leidt niet alleen tot kostenbesparing, maar ook tot meerwaarde voor leerlingen. Zo leidt efficiëntie in rijtijden tot minder lange ritten.
Financieel belang	Er is sprake van een vergoeding van de kosten voor het personeel waarbij het aantal afgegeven beschikkingen de maatstaf is en een vergoeding voor de praktische uitvoering van het leerlingenvervoer waarbij het aantal aan een vervoersvoorziening deelnemende leerlingen de maatstaf is. De begrote kosten voor gemeente Eijsden-Margraten 2023 bedragen € 278.000 (vervoerskosten) en € 65.282 (kantoorkosten).
Bestuurlijk belang	Geen formele rol (wethouder Platek).
Ontwikkelingen	Onbekend.
Risico's	De bijdrage hangt samen met het gebruik van het leerlingenvervoer. Hierin schuilt een financieel risico.

Programma 3 Klimaat en energie

Centrumregeling sanering afvalwaterlozingen buitengebied	
Soort	Centrumregeling
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokken partijen	Waterschapsbedrijf Limburg en Limburgse gemeenten.
Openbaar belang	Doelmatige en duurzame sanering van ongezuiverde lozingen van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied. Gemeenten hebben zorgplicht voor bewoners in het buitengebied die niet op riolering zijn aangesloten. Ze dienen deze een IBA (individuele behandeling afvalwater) aan te bieden. WBL heeft als zuiveraar taak om beheer en onderhoud van IBA's te verrichten.

Visie	De inzameling (en verwerking) van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied dient op duurzame en efficiënte wijze te gebeuren.
Financieel belang	Niet van toepassing.
Bestuurlijk belang	Wethouder Gerritsen maakt deel uit van het algemeen bestuur.
Financiële situatie	Niet van toepassing.
Ontwikkelingen	In de regio worden momenteel plannen uitgewerkt met als doel samenwerking in de (afval)waterketen. Deze samenwerking wordt van overheidswege gestimuleerd. Samenwerking in de afvalwaterketen is een noodzaak om de drie doelstellingen (3 K's) kostenvermindering, kwaliteitsverbetering en vermindering kwetsbaarheid te realiseren.
Risico's	De gemeente is eigenaar van de aangelegde IBA's en een eventuele vervanging is voor rekening van de gemeente. De kosten worden dan gedekt uit het vGRP. Het onderhoud wordt uitgevoerd door WBL.

GR Reinigingsdiensten Rd4	
Soort	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Heerlen
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals en Voerendaal.
Openbaar belang	Het verzorgen van de inzameling en verwerking van afvalstromen voor diverse gemeenten. Het beheren van milieuparken in deelnemende gemeenten, het verzorgen van straatreiniging, transport, kringloopactiviteiten en gladheidbestrijding. Daarnaast het adviseren van gemeenten bij hun afvalbeleid.
Financieel belang	Begrote bijdrage in 2023 bedraagt € 2.049.372.
Bestuurlijk belang	Wethouder Gerritsen maakt deel uit van het algemeen bestuur.
Financiële situatie	Ultimo 2021 bedraagt het eigen vermogen € 4.043.624 en het vreemd vermogen € 38.815.977. Positief resultaat van boekjaar 2021 is € 1.666.558 (€ 210.000 storting ten gunste van bestemmingsreserve huisvesting, € 1.036.863 storting in weerstandsvermogen, € 419.695 uitgekeerd aan gemeenten). De Gemeente Eijsden-Margraten is in 2014 toegetreden tot de GR Reinigingsdiensten Rd4. Als maatschappelijke organisatie is er geen winstdoelstelling.
Vermogen	Geprognoseerde balans
	x 1.000
	1-1-2023 31-12-2023

	eigen vermogen € 3.643 € 3.929 vreemd vermogen € 38.088 € 36.820
Ontwikkelingen	M.i.v. 1 januari 2014 is de gemeente Eijsden-Margraten toegetreden tot de GR Reinigingsdiensten Rd4. De inwoners van onze gemeente kunnen hun afval kwijt bij twee milieuparken; in Margraten en in Rijckholt. Uitgangspunt is dat in alle Rd4-gemeenten gestart wordt met de invoering van nieuw afvalbeleid. Belangrijk punt blijft het terugdringen van de hoeveelheid restafval per inwoner. Doelstelling is < 100kg afval per persoon per jaar. Dit is in Eijsden-Margraten al, als enige gemeente van de GR, gerealiseerd.
Risico's	Het financiële risico is beperkt aangezien er weerstandsvermogen is opgebouwd om risico's te dekken.

Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg	
Soort	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	De provincie Limburg en 16 andere gemeenten in de regio Zuid-Limburg.
Openbaar belang	Uitvoering van de gemeentelijke milieutaken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving conform het Besluit Omgevingsrecht (BOR).
Visie	De missie en visie van de organisatie zijn recentelijk opnieuw geformuleerd in het Koersdocument dat eind 2017 is vastgesteld door het algemeen bestuur en luiden als volgt: Missie: "Wij als RUD Zuid-Limburg werken samen met onze partners aan de totstandkoming van een veilige leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit". Visie: "Wij zijn voor onze opdrachtgevers de gezaghebbende milieu-autoriteit en wij bieden meerwaarde door bundeling van specialistische kennis, een goede kennis van de lokale situatie, een efficiënte bedrijfsvoering en continuïteit van dienstverlening". In deze missie en visie komen tot uiting dat de RUD Zuid Limburg zich richt op aspecten van veiligheid naast omgevingskwaliteit, daarbij actief samenwerkt met de deelnemers en externe partners, meerwaarde wil

	bieden door expertise op het gebied van (complexe) milieutaken en met oog voor de lokale problematiek. De kernwaarden voor de organisatie zijn: flexibel, professioneel, deskundig, dienstverlenend, betrokken en samenwerkingsgericht.
Financieel belang	Voor 2023 is een bijdrage van € 135.749 gereserveerd voor activiteiten van de RUD.
Vermogen	<p>x 1.000 1-1-2023 31-12-2023</p> <p>eigen vermogen € 1.657 € 1.295</p> <p>vreemd vermogen € 2.100 € 2.100</p> <p>verwacht resultaat € 0</p>
Bestuurlijk belang	Wethouder Gerritsen maakt deel uit van het algemeen bestuur.
Financiële situatie	De totale lasten van de RUD voor 2023 worden begroot op € 14.942.315 (inclusief taakstelling RUD ad € 159.000). Dit bedrag wordt volledig gedekt uit de bijdragen van de deelnemende gemeenten en de provincie Limburg.
Ontwikkelingen	<p>Opgaven RUD Zuid-Limburg</p> <p>De opgaven voor onze organisatie laten zich als volgt samenvatten: het zijn van een robuuste, deskundige, vernieuwende en efficiënte omgevingsdienst, die de door de bevoegde gezagen aan ons opgedragen taken met gezag en professionaliteit kan uitvoeren en waarbij de informatiehuishouding tussen alle partijen in de VTH'-keten op orde is.</p> <p>Commissie Van Aartsen</p> <p>De wereld staat niet stil en dat geldt ook voor de omgevingsdiensten. Eind 2021 is een kamerbrief verschenen, waarin door de toenmalige staatssecretaris voor Infrastructuur en Milieu de bouwstenen zijn aangereikt om het VTH-stelsel, waar omgevingsdiensten een fundament van zijn, te versterken. Aanleiding voor de in te zetten versterking is het rapport van de Adviescommissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving c.q. de commissie Van Aartsen van 4 maart 2021 "Om de leefomgeving. Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur". Deze commissie heeft 10 aanbevelingen gedaan om te komen tot een effectief, slagvaardig en toekomstvast stelsel.</p> <p>De komende invoering van de Omgevingswet is ook een reden om meer aandacht te hebben voor het VTH-stelsel Omgevingswet. De huidige wetgeving gaat nagenoeg beleidsneutraal over, maar de regelgeving zal wel anders zijn. Ook de</p>

processen rondom vergunningverlening, toezicht en handhaving worden aangepast. Daarnaast voorzien wij onze deelnemers van advies bij het opstellen van omgevingsplannen. Onze specialistische kennis op het gebied van milieuregelgeving, en zeker ook het behoud hiervan, kwalitatief en kwantitatief, vraagt om investeringen.

In het regeerakkoord 2021 — 2025 is € 18 miljoen structureel gereserveerd voor de opvolging van het rapport van de commissie Van Aartsen en de aanpak van milieucriminaliteit. Het proces is gestart om de besteding van deze gelden in kaart te brengen en voor de zomer aan de Tweede Kamer te communiceren.

Toekomstagenda 2021- 2025

Al eerder, in 2020, hebben wij onderkend dat het nodig is om in te zetten op een door ontwikkeling (transformeren) van de RUD Zuid-Limburg. Eind 2020 heeft het algemeen bestuur daartoe het strategisch document voor de periode 2021 - 2025, de Toekomstagenda', vastgesteld. In 2021 zijn wij gestart met het gefaseerd oppakken van de zeven thema's uit de Toekomstagenda, zijnde:

1. Het voeren van een strategische discussie over koers: uitvoeringsdienst of omgevingsdienst;
2. Een verkennende pilot verdergaande samenwerking gemeenten - RUD Zuid-Limburg starten, op voorwaarde van voldoende interesse;
3. Groeien naar partnerschap, met als instrumenten:
  - a. een programma om de politiek-bestuurlijke sensitiviteit te vergroten voor alle niveaus binnen de dienst;
  - b. het inrichten en inbedden van een communicatiefunctie gericht op stakeholders, met als speciale doelgroep gemeenteraadsleden en leden Provinciale Staten;
  - c. het versterken van relatiemanagement;
4. Positionering/zichtbaarheid van de dienst;
5. Interne ontschotting, om de organisatie nog integraler, efficiënter *en* effectiever te maken, ook richting invoering van de Omgevingswet;

6. Het zijn van een aantrekkelijke werkgever;

7. RUD Zuid-Limburg als Kenniscentrum.

De start van de uitwerking van het thema 'RUD als kenniscentrum' is gepland voor het eerste half jaar 2022. Het versterken van de kennisinfrastructuur, de -ontwikkeling en -deling van omgevingsdiensten is essentieel voor het toekomstproof maken van de omgevingsdiensten. Het voorstel vanuit de commissie Van Aartsen is om de kennisinstituten Omgevingsdienst NL (vereniging van directeuren van omgevingsdiensten) en BRZO+ (samenwerkingsverband overheidsinstanties m.b.t. de uitvoering van het Besluit risico's zware ongevallen) te versterken.

De thema's 'Groeien naar partnerschap' en 'Interne ontschotting' bevinden zich in de implementatiefase. Het thema 'Aantrekkelijk werkgeverschap' staat gepland om einde eerste kwartaal 2023 te zijn geïmplementeerd.

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving

De Omgevingswet

De beoogde inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet is een aantal malen verschoven. Deze datum is nu, naar alle verwachting, 1 januari 2023. In de afgelopen periode is aanzienlijk veel werk gestoken in het klaarstomen van de organisatie voor de stelselherziening die de Omgevingswet met zich meebrengt. We verwachten warmgedraaid te zijn om in onze dagelijkse werkzaamheden om te gaan met de nieuwe wet- en regelgeving, nieuwe werkwijzen, en de nieuwe afspraken met onze opdrachtgevers.

Duidelijk dat de Omgevingswet ook na inwerkingtredingsdatum gevolgen zal blijven hebben voor de inzet van onze organisatie, onze medewerkers en onze opdrachtgevers en ketenpartners.

Een van de onderwerpen is onze ondersteuning bij het ontwikkelen van omgevingsvisies en omgevingsplannen. Tot op heden hebben deze werkzaamheden zich geconcentreerd op het verder ontwikkelen van één bouwstenendocument t.b.v. omgevingsplannen en omgevingsplannen en het voeren van individuele gesprekken hierover met de opdrachtgevers. De opdrachtgevers hebben tot 2024 de tijd om hun omgevingsvisies vast te stellen, en zelfs tot 2029 voor de omgevingsplannen. Wij verwachten daarom dat er tot aan

die tijd beroep gedaan zal worden op de kennis die wij hebben in relatie tot de lokale regels en de Omgevingswet, waarmee we de opdrachtgevers kunnen bijstaan in het vormgeven van omgevingsvisies en omgevingsplannen.

Een volgende implementatie-activiteit die tot na inwerkingtreding en daarmee tot minstens in 2023 aandacht zal vereisen is de omzetting van het inrichtingenbestand. Waar onder de huidige wetgeving bedrijven worden gecategoriseerd als een bepaald type inrichting, wordt er onder de Omgevingswet gesproken van - losse milieubelastende activiteiten (mba's). Deze omzetting van inrichtingen naar mba's heeft als voornaamste doel om regels beter, en waar nodig minder, te kunnen toepassen.

Onder de Omgevingswet wordt het na ruim 20 jaar afwezigheid van de wettelijke grondslag voor milieuleges, wederom mogelijk om leges te heffen voor het in behandeling nemen van omgevingsvergunningen. Dit betekent voor de bevoegd gezagen een mogelijke nieuwe inkomstenstroom. Als uitvoeringsdienst zijn wij in staat de vooraankondiging leges voor onze opdrachtgevers af te handelen, waarna de initiatiefnemer het verschuldigde bedrag aan hen doet toekomen. Momenteel verrichten wij deze handeling reeds voor de Provincie, in het kader van de bouwleges. Voor de milieuleges kunnen hierover in aanloop naar inwerkingtreding afspraken gemaakt te worden.

Ten slotte is de verwachting dat als gevolg van de Omgevingswet minder activiteiten vergunningplichtig zullen zijn.

Bodemtaken onder de Omgevingswet

Bodem is de discipline waar het meest voor gaat veranderen met de komst van de Omgevingswet. Niet alleen de provincie Limburg, gemeenten Heerlen en Maastricht, maar alle gemeenten worden onder het regiem van de Omgevingswet bevoegd gezag bodem. Gemeenten zijn dan primair beheerder van de bodemkwaliteit voor hun grondgebied. Door deze bevoegdheidswijziging komen alle taken voor de bodem(sanering) bij de gemeenten te liggen. Reeds beschikte en lopende saneringen blijven onder de bevoegdheid van de provincie.

Binnen de regio is nu de noodzakelijke bodemkennis aanwezig. Het is belangrijk dat deze specifieke bodemkennis voor de regio behouden blijft en dat de toekomstige bodemwerkzaamheden op het juiste schaalniveau ingericht worden.

Becijferd is dat de overdracht van bodemtaken 4 FTE met zich meebrengt. Als de

bodemtaken naar de RUD Zuid-Limburg worden overgeheveld is de impact op de begroting: € 381.322. Met dit scenario is *in* de voorliggende begroting geen rekening gehouden, in afwachting van landelijke besluitvorming over middelen.

Focus 2023

Ook in 2023 ligt onze focus op de uitvoering van de taken rondom vergunningverlening, toezicht, handhaving, klachtenafhandeling, advisering en onze specialistische taken rondom omgevingsveiligheid, bodem, lucht, geluid, energie, asbest en juridische advisering. De inzet van het VTH-instrumentarium beweegt mee met de veranderde omgeving en wensen vanuit de samenleving. Wij willen het effect van onze inzet zo groot mogelijk maken en tegelijkertijd zo efficiënt mogelijk de taken voor onze deelnemers uitvoeren. Uit de Benchmark RUD Zuid-Limburg d.d. oktober 2021, uitgevoerd door TwynstraGudde blijkt dat wij een efficiënte uitvoeringsdienst zijn. De conclusie van de onderzoekers is in deze: "Zowel de gehanteerde kentallen op de producten als de productiviteitsnorm, overhead% en het inhuur% zijn op zijn minst marktconform en op een aantal punten presteert de RUD Zuid-Limburg aantoonbaar beter dan het gemiddelde. De dienst is financieel in control." Wel kunnen wij nog stappen zetten op het vlak van strafrecht. Ontwikkelmogelijkheden zijn er op het gebied van programmeren, de financieringsmethodiek, het professionaliseren van het informatie- en datamanagement en doorontwikkeling van business control.

Ten aanzien van de VTH-taakuitvoering zetten wij in op:

- Steeds meer risicogerichte en resultaatgerichte toezicht en handhaving. Daarvoor zijn data onmisbaar, evenals goed een functionerend(e) VTH-applicatie, Digitaal Stelsel Omgevingswet en Inspectieweb Milieu. Een en ander past geheel in de modernisering van het VTH-instrumentarium, zoals branche- en gedragsgericht toezicht.
- Meer en meer organiseren rondom maatschappelijke thema's en risico's in de leefomgeving, zoals Zeer Zorgwekkende Stoffen en energie, ketens van asbest, grond en afstromen vanuit de omgevingswaarden van een gebied.
- Goede invulling van een rol in het vooroverleg met een vergunningaanvrager, samen met het bevoegd gezag en andere stakeholders. En daarmee het leveren van (VTH-)expertise aan de voorkant van een aanvraag.
- Een adviserende rol in de (regionale) beleidsvorming van omgevingsvisies en -plannen. Onze inzet richt zich op de uitvoerbaarheid van onze VTH-

taken en inbreng van onze VTH-expertise. Maar ook het belang van regionale afstemming van omgevingsplannen om onder andere wildgroei en versnippering van verschillende regels voor geluid en lucht tegen te gaan. Daarmee voorkomen we complexere en duurdere uitvoering van VTH.

- Versterken van het samenspel in de Big Eight. De Big Eight is *een* visuele weergave van de procescriteria die wettelijk zijn vastgelegd. Deze procescriteria gelden voor alle bestuursorganen die verantwoordelijk zijn voor beleid- en uitvoering van VTH-taken.
- Meer focus op monitoring van data van omgevingskwaliteit om de kwaliteit in de leefomgeving te kunnen volgen en maatregelen te kunnen beoordelen.

Richting de toekomst betekent dit dat het informatie gestuurd werken de basis zal moeten vormen voor ons handelen in de breedste zin van het woord. Hierbij gaat het om een het gerichte proces van dataontwikkeling tot informatie en het ontsluiten van deze data zodat deze kan worden toegepast in besluitvormingsprocessen.

Energie en bedrijven

Volgens het regeerakkoord 2021 — 2025 wordt de klimaatverandering gezien als een van de grootste uitdagingen voor onze generatie. Een en ander betekent dat een goed klimaatbeleid kansen biedt om een duurzame en sterke economie op te bouwen. Onderdeel daarvan is met behulp van bepaalde toekomstplannen de industrie in de toekomst te laten draaien op zo weinig mogelijk schone energie en op zogenaamde biograndstoffen. Om deze aanpak te doen slagen is afstemming tussen overheden, bedrijfsleven en samenleving noodzakelijk. Niet alleen op basis van vrijblijvendheid, maar ook op basis van bepaalde maatwerkafspraken zullen we ervoor moeten zorgen dat de Nederlandse industrie hierbij bepaalde duurzame normen stelt. Daarmee versterken we niet alleen het vestigingsklimaat, maar trachten we ook de duurzame werkgelegenheid voor Nederland te behouden.

Een van de consequenties van deze industrietaakstelling is dat we er rekening mee moeten houden dat de landelijke energieaanpak bij alle bedrijven in de nabije toekomst meer aandacht moet gaan krijgen en daarmee ook zal leiden tot een toename van inzet op dit milieuaspect. Inmiddels is ook aangekondigd dat hiervoor op termijn extra middelen ter beschikking zullen komen en zal rekening gehouden moeten worden met een toename van uitvoering van dit soort werkzaamheden

	<p>door ons in 2023 en volgende jaren. Voorbeelden van specifieke aandachtsgebieden daarbij zijn o.a. de informatie- en energiebesparingsplicht o.b.v. het Activiteitenbesluit, het verduurzamen van het MKB en de label C-verplichting voor kantoren.</p>
Risico's	<p>Risico's kunnen worden onderscheiden in reguliere en strategische risico's:</p> <p>Reguliere risico's doen zich regelmatig voor en zijn over het algemeen goed meet- en beheersbaar. Voorbeelden van beheersmaatregelen zijn het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van bestemmingsreserves en het adequaat inrichten van de administratieve organisatie en de interne controle.</p> <p>Strategische risico's zijn niet of nauwelijks beïnvloedbaar. De kans dat het risico zich voordoet is vaak klein maar de financiële gevolgen kunnen groot zijn. Dergelijke risico's kunnen samenhangen met rijksbrede bezuinigingen, onvoorziene kostenstijgingen, productiviteitsverlies en veranderingen in de vraag.</p> <p>Op basis van de gemeenschappelijke regeling wordt weerstandsvermogen opgebouwd. De opbouw van weerstandsvermogen is vastgelegd in artikel 30 van de gemeenschappelijke regeling en het beleid aangaande het weerstandsvermogen is bepaald in de beleidsnota Weerstandsvermogen die is vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 8 oktober 2014. Bij de risico inventarisatie is het gewenste weerstandsvermogen berekend op € 562.252.</p> <p>Het weerstandsvermogen zegt iets over het vermogen van de RUD om de gevolgen van niet-begrote strategische risico's op te vangen zonder ingrijpende maatregelen in de eigen bedrijfsvoering te moeten nemen.</p>

Bodemzorg Limburg BV	
Soort	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	Maastricht Airport
Betrokken partijen	Bodemzorg Limburg bestaat als zelfstandige organisatie met de gemeenten in Limburg als aandeelhouders.
Openbaar belang	Het vinden van duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en andere verontreinigde locaties. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten

	het duurzaamheidsbeleid van de overheid ondersteunen.												
Financieel belang	De jaarlijkse solidariteitsafdracht voor Eijsden-Margraten bedraagt € 6.291 (€ 0,25 per inwoner).												
Vermogen	<table> <thead> <tr> <th>x 1.000</th> <th>1-1-2021</th> <th>31-12-2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 5.641</td> <td>€ 8.744</td> </tr> <tr> <td>te bestemmen resultaat</td> <td></td> <td>€ 3.103</td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 32.285</td> <td>€ 32.736</td> </tr> </tbody> </table>	x 1.000	1-1-2021	31-12-2021	eigen vermogen	€ 5.641	€ 8.744	te bestemmen resultaat		€ 3.103	vreemd vermogen	€ 32.285	€ 32.736
x 1.000	1-1-2021	31-12-2021											
eigen vermogen	€ 5.641	€ 8.744											
te bestemmen resultaat		€ 3.103											
vreemd vermogen	€ 32.285	€ 32.736											
Bestuurlijk belang	De gemeente Eijsden-Margraten is als aandeelhouder vertegenwoordigd door wethouder Gerritsen.												
Financiële situatie	Ultimo 2021 bedraagt het eigen vermogen € 8,7 miljoen (inclusief resultaat 2021) en het vreemd vermogen € 32,7 miljoen. Het resultaat 2021 bedraagt € 3.103.445 positief en is toegevoegd aan de algemene reserve van Bodemzorg Limburg BV.												
Ontwikkelingen	In samenwerking met de gemeente Eijsden-Margraten wordt onderzocht of het mogelijk is om op Het Tiende Vrij in Eijsden een parcours aan te leggen voor mountainbikers. Er is inmiddels een onderzoek afgerond naar de natuurwaarden van deze locatie. De provincie Limburg heeft dit onderzoek beoordeeld en heeft geconstateerd dat de aanleg van de mountainbikeroute niet strijdig is met de voorwaarden die in de Natuurbeschermingswet worden gesteld, mits een aantal specifieke maatregelen in acht wordt genomen.												
Risico's	Het financiële risico is zeer beperkt.												

Programma 5 Bestuur en Bedrijfsvoering

Veiligheidsregio Zuid Limburg	
Soort	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Maastricht
Betrokken partijen	16 Gemeenten in Zuid-Limburg, brandweer en Geneeskundige

	Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR).																
Openbaar belang	Het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.																
Visie	“De zorg voor veiligheid binnen de samenleving blijft bij de Veiligheidsregio Zuid-Limburg voorop staan. Daarom richten we ons op het zo goed mogelijk bestrijden van incidenten, rampen en crises en op het verminderen van risico's. We leren van incidenten en passen waar nodig de werkwijze aan, zodat we burgers, bedrijven en instellingen in Zuid-Limburg nog beter kunnen (be)dienen.”																
Financieel belang	Voor 2023 zijn de volgende bijdragen aan de Veiligheidsregio Zuid-Limburg begroot; bedragen in Euro's : <table style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: right;">Begroot</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Brandweer</td> <td style="text-align: right;">€ 1.799.026</td> </tr> <tr> <td>GHOR</td> <td style="text-align: right;">€ 47.985</td> </tr> <tr> <td>MCC</td> <td style="text-align: right;">€ 5.886</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td style="text-align: right;">€ 1.852.897</td> </tr> </tbody> </table>		Begroot	Brandweer	€ 1.799.026	GHOR	€ 47.985	MCC	€ 5.886	Totaal	€ 1.852.897						
	Begroot																
Brandweer	€ 1.799.026																
GHOR	€ 47.985																
MCC	€ 5.886																
Totaal	€ 1.852.897																
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende regiogemeenten.																
Financiële situatie	Het begrote eigen vermogen per ultimo 2023 bedraagt € 2.602.000. De totale uitgaven (exclusief dotaties reserves) in begroting 2023 van de Veiligheidsregio bedragen € 56.547.000. De dekking hiervan bestaat hoofdzakelijk uit de bijdragen van de deelnemende gemeenten (circa 78%) en het Rijk.																
Vermogen	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 15%;"></th> <th style="width: 15%; text-align: center;"><i>x 1.000</i></th> <th style="width: 15%; text-align: center;">1-1-2023</th> <th style="width: 15%; text-align: center;">31-12-2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td style="text-align: right;">€ 3.586</td> <td style="text-align: right;">€ 2.602</td> <td></td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td style="text-align: right;">€ 56.614</td> <td style="text-align: right;">€ 57.598</td> <td></td> </tr> <tr> <td>verwacht resultaat</td> <td></td> <td style="text-align: right;">€ 0</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		<i>x 1.000</i>	1-1-2023	31-12-2023	eigen vermogen	€ 3.586	€ 2.602		vreemd vermogen	€ 56.614	€ 57.598		verwacht resultaat		€ 0	
	<i>x 1.000</i>	1-1-2023	31-12-2023														
eigen vermogen	€ 3.586	€ 2.602															
vreemd vermogen	€ 56.614	€ 57.598															
verwacht resultaat		€ 0															
Ontwikkelingen	De vijf thema's binnen het samenhangende stelsel van brandweezorg zullen zoals aangegeven de thema's binnen de bestuurlijke dialoog gaan vormen. De relevante ontwikkelingen in de nabije toekomst worden onderstaand per thema																

verder toegelicht.

Risicoprofiel en risicobeheersing

In 2020 is een nieuw regionaal crisisplan vastgesteld voor de periode 2020-2023 waarin alle maatregelen in het kader van voorkomen van risico's in gezamenlijkheid omschreven worden.

Het plan beschrijft (op basis van artikel 16 Wet veiligheidsregio) hoe de crisisorganisatie bij een incident of crisis functioneert. Het regionaal crisisplan omvat:

- een beschrijving van de crisisorganisatie en de alarmering hiervan;
- de verantwoordelijkheden;
- de taken;
- de bevoegdheden.

Het doel van de crisisorganisatie is:

- het leveren van adequate noodhulp aan burgers, bedrijven en betrokkenen;
- het bieden van leiding en coördinatie aan operationele eenheden die de ramp of crisis bestrijden;
- zo snel mogelijk communiceren van relevante feiten zodat de samenleving (zelf)redzaam kan zijn;
- zo snel mogelijk terug te keren naar de 'normale' situatie door een (voorbereide) gecoördineerde nafase.

Dekkingsplan

In het vigerende dekkingsplan staan de voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de voorzieningen en maatregelen die de

brandweer nodig heeft om aan de opkomsttijden te voldoen.

Gebiedsgerichte opkomsttijden:

Er wordt landelijk gewerkt aan het project RemBrand. Belangrijke (tussen)uitkomsten van dit project zijn de beweging naar de voorkant van de veiligheidsketen (voorkomen van brand door risicobeheersing) en de introductie van gebiedsgerichte opkomsttijden.

Met name de gebiedsgerichte opkomsttijden -waarbij afhankelijk van de risico's en de genomen risicobeheersingsmaatregelen ook gezien wordt of en in welke mate de opkomst flexibeler kan zijn- biedt mogelijkheden om de (kwaliteit van de) brandweezorg in de regio opnieuw te modelleren.

Daaruit vloeien voorstellen voort om de opkomsttijden van objectgebonden naar gebiedsgericht aan te passen en voor gebieden andere opkomsttijden te gaan hanteren.

Een andere opkomsttijd voor een gebied betekent een andere basis voor modellering. Een van de effecten van gebiedsgerichte opkomsttijden kán zijn dat andere locaties van kazernes noodzakelijk zijn om het niveau van brandweezorg te realiseren.

Bestuurlijk is inmiddels de ontwikkeling van gebiedsgerichte opkomsttijden omarmd. Het veiligheidsberaad heeft er op 18 maart 2019 mee ingestemd en de minister verzocht de gewenste aanpassingen ook in het besluit veiligheidsregio's te verwerken.

De aanpassingen van dat besluit als uitwerking van de Wet veiligheidsregio's is niet eerder voorzien dan dat de evaluatie van de Wet veiligheidregio's heeft plaatsgevonden. Dan kunnen de uitkomsten van deze evaluatie ook verwerkt worden in een nieuw besluit. Het rapport van de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's is december 2020 opgeleverd.

Voor de opkomsttijden stelde het rapport een nieuwe methodiek voor, de 'gebiedsgebonden opkomsttijd', die gold als alternatief voor de wettelijke opkomsttijd.

Hoewel het rapport een uniforme norm en werkwijze voorstelde voor deze gebiedsgebonden opkomsttijd en het Veiligheidsberaad de aanbevelingen

unaniem overnam, wordt door individuele veiligheidsregio's verschillend invulling gegeven aan de gebiedsgebonden opkomsttijd. Een uniforme standaard is nog niet gerealiseerd.

Met het bestuur worden momenteel gesprekken gevoerd over de mogelijke impact van de gebiedsgerichte opkomsttijden. Besluitvorming daarover kan echter pas definitief worden wanneer deze mogelijkheid ook in wet- en regelgeving is aangepast.

Het effect van dergelijke besluiten (andere kazerneconfiguratie) is daarna afhankelijk van praktische factoren zoals bestaande huurcontracten, afschrijvingstermijnen van materieel.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's:

De Wet veiligheidsregio's (Wvr) is in 2010 tot stand gekomen met als doel om de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening, met behoud van de bestuurlijke verhoudingen, te integreren en onder één regionale bestuurlijke regie te brengen. Het doel dat daarmee bereikt diende te worden was om een "doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren".

In 2013 vond een eerste evaluatie van de Wvr plaats. Uit deze evaluatie kwam een aantal verbeterpunten naar voren. Tegelijkertijd was de conclusie dat het, gezien het korte bestaan van de wet en de veranderende context (onder andere de recente invoering van de Politiewet), te vroeg was om conclusies te trekken over de effecten van de wet.

Eind 2018 werd de tweede evaluatie van de Wet veiligheidsregio's aangekondigd. De wet is bijna tien jaar van kracht en het stelsel van crisisbeheersing dat met de veiligheidsregio's werd beoogd zou inmiddels voldoende ontwikkeld moeten zijn. De minister van JenV heeft daarom de opdracht gegeven om de wet te evalueren. De minister benutte de periode tussen deze aankondiging en de feitelijke instelling van de commissie medio 2019 om het veld te consulteren.

In deze periode werden onderwerpen, relevante evaluatievragen en zienswijzen opgehaald. Deze consultatieronde leidde tot een breed geformuleerde evaluatieopdracht waarin een groot aantal onderwerpen is benoemd:

"De commissie heeft tot taak de doeltreffendheid en de effecten van de Wet

veiligheidsregio's en onderliggende regelgeving in de praktijk te onderzoeken en te bezien of de huidige wet bruikbaar is in het licht van actuele en toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de crisisbeheersing in het algemeen.

De commissie besteedt in dit onderzoek in ieder geval aandacht aan de volgende onderwerpen:

- *de vormgeving van (het stelsel van) de veiligheidsregio's, mede in het licht van het gehele stelsel van de rampenbestrijding en crisisbeheersing;*
- *de wijze waarop de taken, de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden van de verschillende actoren in het stelsel zich tot elkaar verhouden;*
- *de samenwerking tussen de bedoelde actoren;*
- *brandweer, GHOR en bevolkingszorg;*
- *informatievoorziening;*

Instituut Fysieke Veiligheid."

Het is volgens de taakstelling de bedoeling dat de evaluatie zo wordt uitgevoerd dat deze inzicht biedt in wat goed werkt, waar er verbetermogelijkheden zijn, en wat bij knelpunten de oplossingsrichtingen zijn.

Op 5 juli 2019 stemde de ministerraad in met de benoeming van de Evaluatiecommissie Wet veiligheidsregio's (Wvr) onder voorzitterschap van prof. mr. dr. Erwin Muller.

In september 2019 ging de commissie formeel van start.

Opzet en aanpak van de evaluatie

De commissie formuleerde bij de start van de evaluatie een aantal vertrekpunten die bepalend zijn geweest voor de verschillende stappen in het evaluatietraject:

1. Het evaluatieonderzoek richt zich op de wet en op de uitvoering van de wet in de praktijk. De evaluatie start daarom aan de basis: wat staat er in de wet en hoe functioneert de wet in de praktijk?
2. In het veld is veel kennis, expertise en informatie over het functioneren van het stelsel van rampenbestrijding en crisisbeheersing aanwezig. De commissie hanteert de informatie in het veld, inclusief onderzoeksinstituten, over de belangrijkste succespunten en

aandachtspunten als vertrekpunt.

3. De commissie gaat actief de dialoog aan met het veld en luistert naar wat partijen te zeggen hebben.
4. De commissie werkt open en transparant en communiceert op die manier ook met de buitenwereld.

Het rapport van de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's is december 2020 opgeleverd.

Gekoppeld aan de Wet veiligheidsregio's kennen we het Besluit veiligheidsregio's. Daarin worden aanvullende zaken zoals bijvoorbeeld de opkomsttijden omschreven en vastgelegd. Gebiedsgerichte opkomst kan pas geëffectueerd worden wanneer na de evaluatie van de Wvr ook het bijbehorende Besluit is aangepast. Dat kan enige tijd in beslag nemen.

Vrijwilligheid binnen de brandweezorg

De vrijwilligheid, die nu de kurk vormt waar de organisatie op drijft, staat in toenemende mate onder druk. Er zijn knelpunten in de beschikbaarheid (overdag) en het vinden en binden van vrijwilligers wordt steeds lastiger vanwege het tijdsbeslag in privé-tijd en de opstelling van werkgevers.

Ook spelen er vraagstukken rond de rechtspositie van brandweervrijwilligers binnen de regelgeving voor ambtenaren.

Deze ontwikkelingen maken dat de komende jaren wordt gekeken naar andere invulling van de vrijwilligheid. Geconstateerd wordt zelfs dat het huidige organisatiemodel van de brandweer met de huidige inzet van vrijwilligers op de langere termijn tegen de grenzen van het stelsel aanloopt. Dit is een landelijke trend; er zijn diverse maatschappelijke, demografische en juridische ontwikkelingen die steeds moeilijker verenigbaar zijn met het huidige stelsel van vrijwilligheid. Om die reden is dit een goed moment om fundamenteel naar de rol van vrijwilligheid binnen de brandweezorg te kijken.

Landelijk is gestart met een programma vrijwilligheid, waarmee gezocht wordt naar nieuwe oplossingen. Beelden die daaruit naar voren komen zijn verschillende

vormen van vrijwilligheid, die in de hele lijnorganisatie zijn vertegenwoordigd en in alle domeinen (risicobeheersing, vakbekwaamheid en incidentbestrijding). De belasting van vrijwilligers moet afnemen en daarom komen er waarschijnlijk meer andere vormen van vrijwilligheid (naast de gangbare 'allround vrijwilliger').

Te denken valt aan speciale functies voor voorlichtingstaken, maar ook voor bepaalde specialismen.

Om deze organisatiewijze mogelijk te maken, moet integraal gekeken worden naar de wijze waarop de risicobeheersing en incidentbestrijding wordt ingericht. Een andere inzet van vrijwilligers, betekent ook een andere inzet van beroepspersoneel en dus een fundamenteel andere inrichting van de brandweezorg. Een dergelijke majeure ontwikkeling vraagt tijd omdat het samenhangt met aanpassingen van het stelsel, de wet- en regelgeving en de mogelijkheden in strategische personeelsplanning, nog los van de eerder genoemde ontwikkelingen rondom de WNRA en de impact op vrijwilligheid. Daarbij wordt meegegeven dat vrijwilligheid, ondanks een aantal aankomende wijzigingen, nog steeds een betaalbare basis vormt voor de inrichting van de brandweezorg. Andere varianten vragen per definitie om meer beroepsmatige capaciteit en leiden dan tot kostenuitzetting.

Zodra het onderzoek naar nieuwe oplossingen is afgerond zullen de resultaten gepresenteerd worden.

Vakbekwaamheid

De kwalificatiedossiers stellen steeds strengere eisen aan onze brandweermensen. Daarbij breidt de taak uit (voorbeelden energietransitie, elektrische voertuigen, terrorismegevolgbestrijding en de gevolgen van klimaatveranderingen) zonder dat andere taken verminderen. Dat maakt dat vakbekwaam worden en blijven gepaard gaat met meer en intensiever opleiden, trainen en oefenen.

Als brandweerorganisatie moeten we daarbij "concurreren" met andere vrijetijdsbestedingen. Om onze -met name vrijwillige- brandweermensen daarbij tegemoet te komen zal er in toenemende mate geïnvesteerd moeten worden in instrumenten die het mogelijk maken om op voor de vrijwilliger passende momenten bij te scholen. Denk daarbij aan instructiefilms waarbij nieuwe informatie uitgelegd en toegelicht wordt, elektronische leeromgevingen waar

	mensen op in kunnen loggen en herhalingslessen kunnen volgen, gebruik van you-tube-achtige omgevingen en dergelijke. Om aansluiting te houden met nieuwe generaties van vrijwilligers moeten de in te zetten leermiddelen aansluiten bij de behoeften van die groepen.
Risico's	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)													
Soort	Naamloze vennootschap												
Vestigingsplaats	Den Haag												
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Nederland.												
Openbaar belang	Met gespecialiseerde dienstverlening en kredietverlening tegen gunstige voorwaarden bijdragen aan zo laag mogelijke kosten van gemeenschappelijke voorzieningen voor de burger.												
Financieel belang	Een belang van 0,0942% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde 52.455 aandelen, met een verkrijgingprijs van € 131.137,50. In 2022 zal een bedrag ad € 119.597 aan dividend 2021 worden ontvangen (begroot was € 94.944).												
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.												
Financiële situatie	Ultimo 2021 bedraagt het eigen vermogen € 5.062 miljoen en het vreemd vermogen € 143.995 miljoen. Van de nettowinst van € 236 miljoen is na aftrek van de uitkering aan houders van hybride kapitaal € 127 mln. (60% van € 236 mln) beschikbaar voor uitkering aan dividend.												
Vermogen	<table border="0"> <tr> <td><i>x 1.000.000</i></td> <td>1-1-2021</td> <td>31-12-2021</td> </tr> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 5.097</td> <td>€ 4.826</td> </tr> <tr> <td>te bestemmen resultaat</td> <td></td> <td>€ 236</td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 155.262</td> <td>€ 143.995</td> </tr> </table>	<i>x 1.000.000</i>	1-1-2021	31-12-2021	eigen vermogen	€ 5.097	€ 4.826	te bestemmen resultaat		€ 236	vreemd vermogen	€ 155.262	€ 143.995
<i>x 1.000.000</i>	1-1-2021	31-12-2021											
eigen vermogen	€ 5.097	€ 4.826											
te bestemmen resultaat		€ 236											
vreemd vermogen	€ 155.262	€ 143.995											
Ontwikkelingen	Hoewel kernklanten terughoudend zijn met nieuwe investeringen, nam de kredietverlening toe. De strategische doelstellingen op het gebied van rendement												

	en marktaandeel zijn gerealiseerd en mede dankzij een toename van de nettowinst en de plaatsing van hybride kapitaal versterkte het eigen vermogen en de balans van de bank. BNG handhaaft haar missie te allen tijde te voorzien in goedkope financiering van overheden en instellingen van maatschappelijk belang.
Risico's	Het financiële risico is zeer beperkt.

Waterleiding Maatschappij Limburg NV													
Soort	Naamloze vennootschap												
Vestigingsplaats	Maastricht												
Betrokken partijen	Limburgse gemeenten en Provincie Limburg.												
Openbaar belang	WML stelt de drinkwatervoorziening in Limburg veilig en doet dit op duurzame wijze. Ook toont WML haar maatschappelijke betrokkenheid in Limburg en daarbuiten.												
Financieel belang	Een belang van 1,8% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde negen aandelen, met een verkrijgingprijs van € 40.842. In 2021 is geen dividend ontvangen. De directie heeft AVA heeft met goedkeuring van de raad van commissarissen aan de algemene raad van aandeelhouders voorgesteld het positieve resultaat over 2021 ad € 6.063.000 toe te voegen aan de algemene reserve van WML.												
Bestuurlijk belang	Wethouder Gerritsen vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.												
Financiële situatie	Per 1-1-2022 bedraagt het eigen vermogen € 194 miljoen en het vreemd vermogen € 387,4 miljoen. De verhouding tussen eigen vermogen en het totale vermogen (solvabiliteit) bedraagt 33,4%. De Raad van Commissarissen heeft voorgesteld het positieve resultaat 2021 van € 6,1 miljoen toe te voegen aan de algemene reserve.												
Vermogen	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>1-1-2021</th> <th>31-12-2021</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 187.941</td> <td>€ 187.940</td> </tr> <tr> <td>te bestemmen resultaat</td> <td></td> <td>€ 6.063</td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 397.128</td> <td>€ 387.395</td> </tr> </tbody> </table>		1-1-2021	31-12-2021	eigen vermogen	€ 187.941	€ 187.940	te bestemmen resultaat		€ 6.063	vreemd vermogen	€ 397.128	€ 387.395
	1-1-2021	31-12-2021											
eigen vermogen	€ 187.941	€ 187.940											
te bestemmen resultaat		€ 6.063											
vreemd vermogen	€ 397.128	€ 387.395											
Ontwikkelingen	WML wil op de lange termijn de kwaliteit van de drinkwaterbronnen veilig stellen en ook is er de ambitie om op termijn klimaatneutraal te worden. Daarnaast zet WML												

	in op een sterker (drink) watermerk: kraanwater is immers een gezond, duurzaam en goedkoop alternatief voor bronwater uit de fles.
Risico's	Het financiële risico is zeer beperkt.

Enexis Holding NV	
Soort	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Betrokken partijen	Gemeenten, provincie en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.
Openbaar belang	<p>Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.</p> <p>De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.</p> <p>Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. <p>De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.</p>
Financieel belang	Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde 560.250 aandelen, met een verkrijgingprijs van € 97.876. Bij de verzelfstandiging hebben de aandeelhouders een bruglening van Essent omgezet in aandeelhoudersleningen met verschillende looptijden met een totale waarde van € 1,8 miljard. Met ingang

	<p>van 2012 is Enexis begonnen met het aflossen en herfinancieren van deze leningen vanuit een programma van beursgenoteerde obligatieleningen. Deze vorderingen van de aandeelhouders op Enexis Holding NV zijn ondergebracht in de entiteit "Vordering op Enexis BV", volledigheidshalve wordt alhier naar betreffende verbonden partij verwezen.</p> <p>Voor 2023 en meerjarig heeft Eijsden-Margraten een dividend opbrengst van € 280.125 begroot.</p>																
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.																
Financiële situatie	De jaarrekening 2021 laat een eigen vermogen per 31-12-2021 zien van € 4.042 miljoen en een vreemd vermogen van € 3.659 miljoen. Het resultaat bedraagt € 199 miljoen.																
Vermogen	<table border="0"> <tr> <td><i>x 1.000</i></td> <td></td> <td>1-1-2021</td> <td>31-12-2021</td> </tr> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 4.008</td> <td>€ 4.042</td> <td></td> </tr> <tr> <td>te bestemmen resultaat</td> <td>€ 108</td> <td>€ 199</td> <td></td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 3.218</td> <td>€ 3.659</td> <td></td> </tr> </table>	<i>x 1.000</i>		1-1-2021	31-12-2021	eigen vermogen	€ 4.008	€ 4.042		te bestemmen resultaat	€ 108	€ 199		vreemd vermogen	€ 3.218	€ 3.659	
<i>x 1.000</i>		1-1-2021	31-12-2021														
eigen vermogen	€ 4.008	€ 4.042															
te bestemmen resultaat	€ 108	€ 199															
vreemd vermogen	€ 3.218	€ 3.659															
Ontwikkelingen	<p>Enexis is, als één van de ondertekenaars, een belangrijke partner in de Brabantse Energie Alliantie. Ook in het Provinciale energieprogramma zijn verschillende thema's zoals warmte, energieke landschappen, Nul op de meter, sustainable energy farming en groene mobiliteit waar de rol van Enexis van grote meerwaarde kan zijn.</p> <p>Enexis, de provincie en deelnemende gemeenten hebben op dit moment al een meerjarige samenwerking voor de ontwikkeling en uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer in Brabant. Ook zijn er aanvullende afspraken over samenwerken in Buurkracht en nul op de Meter. In 2018 wordt deze samenwerking, mede op basis van de doelstelling "versnellen van de energietransitie" verdiept en verbreed. De alliantie tussen Enexis en provincie biedt door zowel concrete en strategische samenwerking een belangrijk fundament voor het kunnen behalen van de energiedoelstellingen ten aanzien van CO2 reductie en groene groei in Noord- Brabant.</p>																
Risico's	<p>Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).</p> <p>De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde te moeten afwaarderen. Voor Eijsden-Margraten bedraagt deze boekwaarde € 346.995 per 31-12-2021. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in</p>																

	<p>een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V.</p> <p>Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 47% eigen vermogen.</p> <p>Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.</p>
--	--

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	
Soort	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.
Openbaar belang	<p>Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. ("PBE").</p> <p>In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen.</p> <p>In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE.</p> <p>PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de</p>

	<p>inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V.</p> <p>Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.</p>												
Financieel belang	Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde 560.250 aandelen, met een verkrijgingsprijs van € 41.045.												
Vermogen	<table> <tr> <td><i>x 1.000</i></td> <td>1-1-2022</td> <td>31-12-2022</td> </tr> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 1.499</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 5</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>agio / dividend (incl.15% belasting)</td> <td>€ 0</td> <td>€ 1.499</td> </tr> </table>	<i>x 1.000</i>	1-1-2022	31-12-2022	eigen vermogen	€ 1.499	€ 0	vreemd vermogen	€ 5	€ 0	agio / dividend (incl.15% belasting)	€ 0	€ 1.499
<i>x 1.000</i>	1-1-2022	31-12-2022											
eigen vermogen	€ 1.499	€ 0											
vreemd vermogen	€ 5	€ 0											
agio / dividend (incl.15% belasting)	€ 0	€ 1.499											
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.												
Financiële situatie	Ultimo 2021 bedroeg het eigen vermogen € 1.569.395 en het vreemd vermogen € 6.925. Besloten is het negatieve resultaat ad € 37.321 in mindering te brengen op de overige reserves.												
Ontwikkelingen	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2022 (of eerder indien mogelijk) zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.												
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.												

CSV Amsterdam BV																
Soort	Besloten vennootschap															
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch															
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.															
Openbaar belang	<p>9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap BV gewijzigd in CSV Amsterdam BV. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:</p> <p>a. namens de Verkopende Aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;</p> <p>b. namens de Verkopende Aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV ("Waterland");</p> <p>c. het geven van instructies aan de Escrow-agent voor wat betreft het beheer van het bedrag dat op de Escrow-rekening is gestort na de verkoop van Attero.</p>															
Financieel belang	<p>Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal met een verkrijgingprijs van € 75. Daarnaast heeft de gemeente een vordering van € 51.000 die geheel is voorzien; dit betreft ons aandeel in de Escrow-rekening naar aanleiding van de verkoop van Attero.</p> <p>In 2017 heeft een dividenduitkering ad. € 2.229.404 plaatsgevonden. Minus dividendbelasting bedroeg de dividenduitkering voor gemeente Eijsden-Margraten € 7.093.</p>															
Vermogen	<table> <thead> <tr> <th><i>x 1.000</i></th> <th>1-1-2022</th> <th>31-12-2022</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>eigen vermogen</td> <td>€ 293</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>vreemd vermogen</td> <td>€ 25</td> <td>€ 0</td> </tr> <tr> <td>resultaat na belasting</td> <td></td> <td>-/- € 100</td> </tr> <tr> <td>agio / dividend (incl.15% belasting)</td> <td>€ 0</td> <td>€ 193</td> </tr> </tbody> </table>	<i>x 1.000</i>	1-1-2022	31-12-2022	eigen vermogen	€ 293	€ 0	vreemd vermogen	€ 25	€ 0	resultaat na belasting		-/- € 100	agio / dividend (incl.15% belasting)	€ 0	€ 193
<i>x 1.000</i>	1-1-2022	31-12-2022														
eigen vermogen	€ 293	€ 0														
vreemd vermogen	€ 25	€ 0														
resultaat na belasting		-/- € 100														
agio / dividend (incl.15% belasting)	€ 0	€ 193														
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.															
Financiële situatie	Het eigen vermogen bedroeg eind 2021 € 355.044 en het vreemd vermogen bedroeg € 22.664. Besloten is het negatieve resultaat ad € 42.665 in mindering te brengen op de overige reserves van CSV Amsterdam BV.															
Ontwikkelingen	CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens															

	<p>Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting.</p> <p>In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet.</p> <p>Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.</p>
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.

Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Soort	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Roermond
Betrokken partijen	30 Limburgse gemeenten en 2 Limburgse waterschappen.
Openbaar belang	Als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende waterschappen en gemeenten de zorg behartigen voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen en de uitvoering van de wet WOZ.
Financieel belang	Bijdrage in de exploitatie voor 2023 bedraagt € 542.720 (€ 540.759 + € 1.961 aanvulling weerstandsvermogen).
Bestuurlijk belang	De gemeente Eijsden-Margraten is als aandeelhouder vertegenwoordigd door wethouder Gerritsen.
Financiële	Ultimo 2023 is het eigen vermogen begroot op € 1.203.000.

situatie	
Vermogen	<p>x 1.000 1-1-2023 31-12-2023</p> <p>eigen vermogen € 1.203 € 1.203</p> <p>vreemd vermogen € 6.796 € 6.508</p> <p>verwacht resultaat € 0</p>
Ontwikkelingen	<p>Met ingang van 1 januari 2015 is de gemeente Eijsden-Margraten toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling BsGW Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen. BsGW zal actief verdere samenwerkingsvormen met andere Limburgse gemeenten initiëren met als doel door schaalvergroting de bijdragen van de deelnemers te verlagen. De kwaliteit van de dienstverlening wil BsGW in stand houden of verbeteren en de digitale dienstverlening vergroten.</p>
Risico's	<p>De gemeente is mede verantwoordelijk voor negatieve resultaten. Daarnaast is er het risico op mogelijk onvolledige belastinginning.</p>

GR Gegevenshuis	
Soort	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Landgraaf
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Sittard-Geleen, Vaals, Voerendaal en het Waterschap.
Openbaar belang	Het Gegevenshuis ontzorgt (lokale) overheden op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimte gerelateerde (Basis-)registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal. Hiermee kunnen (lokale) overheden voldoen aan wettelijke verplichtingen op dit gebied en kunnen dienstverlening en bedrijfsvoering kwalitatief hoogwaardig en kosteneffectief worden uitgevoerd.
Financieel belang	Begrote bijdrage deelnemers (gemeenten, Waterschap Limburg en deelnemers ad hoc opdrachten) in 2023 bedraagt € 4.177.280. De bijdrage van de gemeente Eijsden-Margraten hierin is € 268.544.
Bestuurlijk belang	Burgemeester Cox maakt deel uit van het algemeen bestuur.
Financiële situatie	Conform de geprognosticeerde balans in de begroting 2023 bedraagt het eigen vermogen ultimo 2023 € 6.772 en het totale vermogen € 1.086.066. Resultaat van het boekjaar 2023 vóór bestemming wordt geraamd op -/- € 9.988. Door

	aanwending van de reserve ICT voor € 9.988 bedraagt het geraamd resultaat na bestemming € 0. De gemeente Eijsden-Margraten is per 1-1-2018 toegetreden.	
Vermogen	<i>x 1.000</i>	1-1-2023 31-12-2023
	eigen vermogen	€ 17 € 8
	vreemd vermogen	€ 1.079 € 1.079
	verwacht resultaat na bestemming	€ 0
Ontwikkelingen	<p>Naast de gemeentelijke basisregistraties adressen en gebouwen (BAG) en grootschalige topografie (BGT), zijn in 2019 registraties met betrekking tot groen, wegen en riool in beheer genomen. Dit betekent dat alle registraties die door het Gegevenshuis worden beheerd vanaf 2019 in een structurele beheerfase zijn. In samenwerking met het Gegevenshuis zal de komende jaren verder worden gewerkt aan het ontwikkelen van het datagedreven werken binnen onze organisatie. Gemeentelijke processen worden hierdoor ondersteund met actuele en volledige beheer informatie. Dit past bij de strategische pijler innovatie uit de missie en visie van het Gegevenshuis. De tweede strategische pijler van het Gegevenshuis heeft betrekking op groei. Bij groei moet gedacht worden aan 3 richtingen: uitbreiding van bestaande diensten ten behoeve van huidige deelnemers, nieuwe diensten ten behoeve van de huidige deelnemers en uitbreiding van deelnemers of afnemers. Gerealiseerde groei draagt bij aan een robuuste organisatie en leidt er uiteindelijk toe dat de bijdrage van de deelnemers lager kan worden. Immers de overhead stijgt niet evenredig met de groei en inkoopvolumevoordelen zijn met name bij software te halen.</p>	
Risico's	<p>De kans dat er sprake is van niet begrote, onvoorziene kosten (risico's) is op basis van de inrichting en werkwijze van Het Gegevenshuis klein. Tegenover alle te leveren producten en diensten staan baten in de zin van bijdragen van de deelnemers. Alle kosten worden toegerekend naar deze producten en diensten via voorcalculatie op basis van ervaringsgegevens. Dus alle afspraken worden aan de voorkant gemaakt.</p> <p>De solvabiliteitsratio is exclusief de rekening courant met de gemeente Landgraaf. Het Gegevenshuis acht dit verantwoord omdat het Gegevenshuis over voldoende liquide middelen beschikt om de rekening courant vrijwel ineens af te rekenen. De solvabiliteitsratio bedraagt ultimo 2020 50,96% en dat is voldoende. Dit ratio zal in de toekomst, bij afnamen van het vreemd vermogen, alleen maar toenemen. Op basis van de solvabiliteit kan worden beoordeeld of de organisatie in staat is om op korte en lange termijn te voldoen aan haar betalingsverplichtingen.</p>	

Risico's

Voor zover er, buiten de in deze paragraaf genoemde financiële consequenties, nog substantiële additionele risico's verbonden zijn aan deelname in gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen dan zijn deze vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen.

Kaderstellende documenten

- Nota verbonden partijen 2012.
- Gemeenschappelijke Regeling Gegevenshuis.
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio.

- Gemeenschappelijke Regeling RUD Zuid-Limburg.
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid Limburg.

- Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz.
- Gemeenschappelijke Regeling GGD-Zuid Limburg.
- Gemeenschappelijke Regeling Leerlingenvervoer.
- Gemeenschappelijke Regeling sanering afvalwaterlozingen Buitengebied.
- Gemeenschappelijke Regeling regionale samenwerking leerplicht en RMC Maastricht en Mergelland.

- Gemeenschappelijke Regeling RD4 voor inzameling huishoudelijke afvalstoffen.
- Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen.

Paragraaf 7: Grondbeleid

Paragraaf 7: Grondbeleid

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten staat dat de paragraaf over het grondbeleid ten minste bevat:

- a. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting.
- b. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert.
- c. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie.
- d. Een onderbouwing van de geraamde winstneming.
- e. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Een visie op het grondbeleid

Eind 2012 stelde de raad de Nota grondbeleid gemeente Eijsden-Margraten 2012 vast. Daarbij werd gekozen voor een vorm van situatief grondbeleid: per situatie beoordelen we of we een actieve grondexploitatie voeren, een faciliterende rol vervullen, dan wel een vorm van publiek-private samenwerking aangaan. Daarbij hanteren we het uitgangspunt van faciliterend grondbeleid, tenzij zich bijzondere omstandigheden (verwachte winst en/of maatschappelijk nut) voordoen waardoor actief grondbeleid meer voor de hand ligt.

Een andere in dit kader relevante ontwikkeling doet zich voor ten aanzien van het gemeentelijk (vastgoed)eigendom. Soms verliezen gemeentelijke gebouwen hun (veelal maatschappelijke) functie en komen diensgevolge leeg te staan. Als dergelijke gebouwen geen strategisch nut meer hebben, komen zij voor verkoop in aanmerking. Als een pand te lang leeg staat, al dan niet in leegstandsbeheer, dan is dat nadelig voor de staat van het gebouw en voor de vitaliteit van de leefomgeving (vaak een dorpskern). Aandachtspunt is dan ook om leegstandssituaties te voorkomen, en tijdig over alternatieve bestemmingen na te denken.

Volledigheidshalve wordt in dit kader op deze plaats tevens verwezen naar de paragrafen "Weerstandsvermogen" en "Onderhoud kapitaalgoederen".

Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

In het kader van het dualisme is het college van burgemeester en wethouders bevoegd tot het doen van grondaankopen. Grondtransacties kunnen plaatsvinden op basis van door de raad beschikbaar gestelde middelen. Dit kan via een afzonderlijk werkkrediet bestemd voor aankopen, of via een vastgestelde exploitatie-opzet.

Van enkele lopende bestemmingsplannen zijn exploitatie-opzetten vastgesteld, dan wel middels separate raadsbesluiten specifieke financiële randkaders vastgesteld. In deze exploitatie-opzetten, respectievelijk randkaders, is voorzien in de eventueel noodzakelijke aankoop van gronden, alsook in aanleg van infrastructurele voorzieningen, uitvoering van benodigde onderzoeken (bodem, archeologie, civieltechnisch onderzoek etc.) en eventuele advieskosten.

Bij aankopen c.q. bekostiging van haalbaarheidsonderzoeken inzake locaties waarvoor géén exploitatie- opzetten, dan wel specifieke financiële randkaders zijn vastgesteld, dient door de raad een apart krediet beschikbaar te worden gesteld.

Prognose resultaten / onderbouwing winstneming / Reserves en voorzieningen, risico's

De opbouw van dit onderdeel is als volgt:

- Doorkijk van de gemeentelijke grondexploitaties.
- Doorkijk van de projecten.
- Financieel kader.

Doorkijk gemeentelijke grondexploitaties

Onderstaand volgt eerst een verloopoverzicht van de geprognoseerde boekwaarden van de bestemmingsplannen die per ultimo 2022 / begin 2023 in exploitatie zijn. Tevens is voor de betreffende plannen het te verwachten saldo en het vermoedelijke jaar van realisatie aangegeven.

Bedragen * € 1.000	01-01-2022	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	totaal te verwachten saldo:		
							nadelig	batig	realisatie in
Woningbouw									
<i>Actief</i>									
Karreweg fase 2 Sint Geertruid	-342	238	374	249				249	2024
Mheerderweg-Noord Banholt	-367	379	227	85				85	2024
<i>Faciliterend</i>									
Heiligerweg Margraten	-342	-346	-130	-132	61			61	2025
Totaal woningbouw	-1.051	271	471	202	61	0	0	395	

Het meerjarig verloop in boekwaarden is gebaseerd op de feitelijk gerealiseerde boekwaarden per 31 december 2021 (onder aftrek van voorzieningen voor oninbare verliezen), (bijgestelde) begrotingscijfers voor het boekjaar 2022, en aangevuld met de in de voorliggende meerjarenbegroting 2023-2026 geraamde gelden voor de aankoop van gronden, aanleg van infrastructurele voorzieningen, uitvoering van benodigde onderzoeken (bodem, archeologie, civieltechnisch onderzoek, etc.) en eventuele advieskosten.

Hierbij dient in zijn algemeenheid vermeld te worden dat:

- Indien de betreffende locaties (versneld) tussentijds in exploitatie worden genomen er significante wijzigingen in de boekwaarden op kunnen treden als gevolg van verkooptransacties, kosten verbonden aan uitvoering, en het rente-effect over de aanwezige boekwaarden.
- Indien de betreffende locaties vertraagd in exploitatie worden genomen – c.q. als “warme grond” worden aangehouden – dienen de kapitaallasten over de boekwaarden van betreffende gronden ten laste van het begrotingssaldo en / of reserves gebracht te worden (in plaats van jaarlijkse bijschrijving op de aanwezige boekwaarden).
- Indien de betreffende locaties naar verwachting niet meer (of slechts gedeeltelijk) in exploitatie worden genomen, dient op het moment van constatering ter grootte van de op dat moment aanwezige boekwaarde (gedeeltelijk) een voorziening te worden gevormd ten laste van het begrotingssaldo en / of reserves.

Sint Geertruid - Karreweg fase 2

Op 14 juli 2020 is de grondexploitatie vastgesteld voor het woningbouwplan Karreweg fase II in Sint Geertruid. Dit woningbouwplan voorziet in de bouw van 19 woningen bestaande uit 2 vrije bouwkavels, 4 levensloopbestendige woningen, 5 woningen in de sociale huursector en 8 starterswoningen. De 4 levensloopbestendige woningen en de 8 starterswoningen worden middels CPO gerealiseerd. In 2021 is het wijzigingsplan afgerond en het plan bouwrijp gemaakt en is gestart met de uitgifte van de kavels. In 2022 zijn 16 kavels verkocht en in eigendom overgedragen. In 2023 worden de laatste 3 kavels verkocht. Het moment van woonrijp maken van het plan is afhankelijk van de voortgang van de bebouwing. Naar verwachting zal het plan in 2024 gereed zijn.

Banholt – Mheerderweg Noord

Op 6 mei 2020 is de grondexploitatie vastgesteld voor het woningbouwplan Mheerderweg-Noord in Banholt. Dit woningbouwplan voorziet in de bouw van 19 woningen bestaande uit 3 vrije bouwkavels, 5 levensloopbestendige woningen, 5 woningen in de sociale huursector en 6 starterswoningen. De 5 levensloopbestendige woningen en de 6 starterswoningen zijn middels CPO in de markt gezet. In 2021 is het plan bouwrijp gemaakt en is gestart met de uitgifte van de kavels. In 2022 zijn 18 kavels verkocht en in eigendom overgedragen.

Het moment van woonrijp maken van het plan is afhankelijk van de voortgang van de bebouwing. Naar verwachting zal het plan in 2024 gereed zijn.

Nieuwe grondexploitaties

Parrestraat Oost-Maarland

De raad heeft in de vergadering van 15 februari 2022 besluiten genomen over de vestiging van de Wet Voorkeursrecht Gemeenten en het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet voor deze woningbouwlocatie. De raad heeft daarbij ook ingestemd met de uitwerking van de plannen voor deze locatie.

In december 2021 zijn met de provincie mogelijkheden verkend om woningbouw te ontwikkelen aan de Parrestraat/ Pastoor Rosierstraat. Deze verkenning was op hoofdlijnen en een exacte omvang van de woningbouwlocatie is niet vastgelegd. In Q3 2022 is dit overleg vervolgd om de exacte omvang te bepalen van de te ontwikkelen woningbouwlocatie. Aan de hand van de resultaten van dit overleg zijn ook gesprekken gevoerd met de grondeigenaren. Voor deze locatie wordt in december 2023 een stedenbouwkundige ontwerp, met een of meerdere varianten en met een opzet van de grondexploitatie, aan de raad voorgelegd op basis van de uitkomsten van het overleg met zowel de provincie als de grondeigenaren. Het bestemmingsplan wordt medio 2023 ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Op 't Hövelke Mheer

De raad heeft in de vergadering van 15 februari besluiten genomen over de vestiging van de Wet Voorkeursrecht Gemeenten en het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet voor deze locatie. In de vergadering van 15 februari 2022 is t.a.v. deze woninglocatie, naar aanleiding van een amendement het volgende beslispunt toegevoegd:

De planologische kansen en haalbaarheid, stedenbouwkundige inpasbaarheid en exploitatie voor woningbouw aan de Burg. Beckersweg te onderzoeken. Dan de keuze voor woningbouw aan de Michiels van Kessenichstraat (perceel Knoppen) of de Burg. Beckersweg (perceel Lemlijn) aan de raad ter besluitvorming voor te leggen met bijbehorend aankoopkrediet.

In december 2022 wordt aan de raad een matrix voorgelegd met een beoordeling van de voor deze locaties relevante criteria : o.a. stedenbouwkundige inpasbaarheid, standpunt provincie, financiële haalbaarheid, risico's etc. Tevens wordt dan een stedenbouwkundig ontwerp met variantenkeuze voorgelegd voor de uiteindelijke locatie.

Mogelijk wordt gelijktijdig in december 2022 een voorstel aan de Raad voorgelegd voor het beschikbaar stellen van het benodigde aankoopkrediet, afhankelijk van het onderhandelingsresultaat met de betrokken grondeigenaren. Het bestemmingsplan wordt medio 2023 ter vaststelling aan de Raad voorgelegd.

Faciliterend Grondbeleid

Margraten – Heiligerweg

Het bestemmingsplan Heiligerweg is onherroepelijk. Het project vervolgt zijn traject en planning conform de bepalingen in de met Bouwfonds Property Development (BPD) - voorheen Nouville Ontwikkelaars, daarna Bouwfonds - afgesloten realisatie-overeenkomst.

De voorbereidingen voor de volgende fase met 40 woningen zijn op dit moment in volle gang. Volgens planning wordt het wijzigingsplan nog in 2022 ter besluitvorming voorgelegd aan het college. De verkoop voor deze fase start in Q2 van 2023 en de bouw in Q4 van datzelfde jaar. We verwachten bij de laatste ontvangst van de contractuele vergoeding eind 2025 de projectexploitatie met een klein positief resultaat af te sluiten.

Projecten

Poelveld

Alle woningen en kavels zijn verkocht. De afbouw van de openbare ruimte vindt plaats in 2023 waarna deze aan de gemeente in beheer en onderhoud kan worden overgedragen.

Kampweg

De bouw van het woonzorgcomplex en van de 20 zorgappartementen is in Q2 2022 gestart. Oplevering en ingebruikname wordt voorzien voor augustus 2023. In maart 2023 wordt gestart met de aanleg van de omliggende openbare ruimte. Deze is voor 1 september 2023 gereed.

In het kader van het project herinrichting voormalige schoollocatie Kampweg wordt het gemeentelijke gebouw Kampweg 37b aangepast. In het gebouw zijn het streekmuseum van Stichting Grueles alsmede zorgbureau Talent gevestigd. Het voormalige schoolgebouw steekt qua vormgeving en uitstraling erg af tegen de nieuwe bebouwing van Envinda. Met het oog op de gewenste kwaliteitsslag op de te herontwikkelen locatie is het dan ook wenselijk om de uitstraling van het gebouw te verbeteren waardoor dit beter past bij de nieuwe bebouwde omgeving. In dat kader wordt de huidige entree anders gepositioneerd en in de huidige entree ruimte wordt een museum café gerealiseerd. Mede als gevolg van de noodzakelijke aanpassingen ten behoeve van het Streekmuseum/Grueles, dient Talent binnen het gebouw deels te verhuizen om zodoende plaats te maken voor de nieuwe functies. De ruimten die Talent in de huidige situatie in het entreegebied gebruikt en die in het kader van de aanpassingen komen te vervallen en worden elders gerealiseerd middels een aanbouw op de kopse kant van het huidige gebouw. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de afspraak in de huurovereenkomst dat verhuurder t.b.v. de uitstraling van het pand zorg draagt voor herstel / verfraaiing van de buitengevel, e.e.a. in afstemming met de ontwikkelingen van de gehele locatie Kampweg 37. De verbouwingswerkzaamheden vangen aan in Q4 2022 en worden naar verwachting in Q2 2023 opgeleverd.

Overige projecten

De Taskforce Wonen zal een integraal woningbouwplan voorbereiden dat vóór 1 juli 2023 aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd. In dit woningbouwplan zal een match gemaakt worden tussen de gemeentelijke woningbouwopgave op basis van het woonbehoeft onderzoek en de reeds lopende woningbouwplannen. Hieruit zal blijken in welke kernen nog woningbouwlocaties extra ontwikkeld moeten worden, aanvullend op de reeds lopende woningbouwplannen.

Randvoorwaarden

Onderstaand volgt een nadere toelichting op:

- Aanpassingen verslaggevings- en waarderingssystematiek.
- Prijsbeleid, indexatie en inflatie.
- Methodiek winst- en verliesneming.

De financiële voortgang en forecast per afzonderlijke exploitatie is reeds onder “doorkijk gemeentelijke grondexploitaties” beschreven. Voorts is aldaar een doorkijk opgenomen ten aanzien van te verwachten plansaldi. Voor de thans in ontwikkeling zijnde plannen zijn exploitatieopzetten dan wel specifieke financiële randkaders door de raad vastgesteld.

Aanpassingen verslaggevings- en waarderingssystematiek

De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en verslaggevings- en waarderingsregels rondom grondexploitaties kritisch onder de loep genomen. De reden hiervoor is een aantal ontwikkelingen op

het gebied van grondexploitaties. Namelijk: de afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid, en de aankomende Omgevingswet. De afbakening is ook onvermijdelijk in het kader van de vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten (Vpb). Het kan namelijk helpen in de fiscale discussie over de afbakening van de ondernemersactiviteit en de toe te rekenen kosten en opbrengsten.

De commissie BBV heeft een aantal voorstellen uitgewerkt die hebben geleid tot wijzigingen in het BBV en de uitwerking hiervan. Bij opstelling van onderhavige begroting is rekening gehouden met betreffende (technische) wijzigingen.

De financiële impact van de vennootschapsbelastingplicht is samen met fiscaal adviseurs opgepakt. De gevolgen hiervan worden meegenomen in de begroting. Uitgangspunt is het creëren van een zo laag mogelijke Vennootschapsbelasting-druk voor de gemeente.

Prijsbeleid, indexatie en inflatie

Voor de eigen gemeentelijke exploitaties wordt een uniform prijsbeleid voorgestaan. Eventuele tekorten binnen de exploitatie van een specifiek bestemmingsplan of uitbreidingslocatie worden in principe, middels de hiertoe gevormde reserves, gedekt uit exploitatie-overschotten binnen andere locaties.

Met ingang van 1 juli 2008 is de Grondexploitatiewet in werking getreden. De Grondexploitatiewet beoogt een eenduidig kader te scheppen waarbinnen de gemeente het kostenverhaal bij gebiedsontwikkeling in rekening dient te brengen. De nu wettelijk vastgelegde berekeningsmethodiek maakte het noodzakelijk om het vigerende uniforme uitgifteprijsbeleid te heroverwegen. Deze heroverweging is meegenomen bij opstelling van de Nota Grondbeleid, die eind 2012 is vastgesteld. Voor de reeds in uitgifte zijnde gemeentelijke bouw kavels wordt hierbij vastgehouden aan de reeds geldende vaste (uniforme) grondprijs, waarbij jaarlijks wordt bezien in hoeverre tot indexering wordt overgegaan. Voor eventuele toekomstige exploitaties waarbij sprake is van een actief grondbeleid biedt de Nota de mogelijkheid om te differentiëren binnen bandbreedtes.

Gezien stijgende kosten (bouw, inflatie etc) enerzijds en het toch mogelijk maken van bouwontwikkelingen voor starters en huurwoningen anderzijds stellen we voor om rondom het grondbeleid uit te gaan van kostendekkende grondprijzen met een differentiatie naar te realiseren woningbouwsegmenten, meer specifiek voor starters en het huursegment. Bij nieuwe nog vast te stellen grondexploitaties zal dit als uitgangspunt gehanteerd worden.

In zijn algemeenheid dient daarnaast vermeld te worden dat vooralsnog ervan wordt uitgegaan dat alle op dit moment lopende en voorgenomen gemeentelijke exploitaties gecontinueerd worden binnen

de door de raad vastgestelde maximale bandbreedtes en hieruit voortvloeiende financiële en planologische randkaders.

Methodiek winst- en verliesneming

Conform hiertoe geldende aanbevelingen en richtlijnen (Commissie BBV) wordt ten aanzien van winstneming de zogenaamde “POC”-methode gevolgd, wat inhoudt dat winstneming jaarlijks tussentijds genomen wordt. Op het moment dat een exploitatietekort wordt verwacht, wordt op grond van het voorzichtigheidsprincipe, het vermoedelijke tekort ten laste van de Reserve Bestemmingsplannen (grondexploitatie) dan wel de Algemene reserve gestort. Hierna vindt afwaardering van de boekwaarde van individuele exploitaties plaats ten laste van genoemde voorziening.

Conclusie bouwgrondexploitatie

Uit bovenstaand verslag blijkt dat de bouwgrondexploitatie op een financieel verantwoorde, in het licht van de huidige economische situatie, realistische en gedegen wijze wordt uitgevoerd.

Kaderstellende documenten

- Nota grondbeleid 2012.

Woningbouwopgave 2022-2030 Eijsden-Margraten

In het Bestuursakkoord is bij prioritair thema 4, wonen en leefomgeving, het volgende opgenomen:

- Een TaskForce wonen instellen. Uw raad is inmiddels bij brief d.d. 15 september over het instellen van deze Taskforce geïnformeerd;
- Voor 1 juli 2023 een integraal woningbouwplan aan de raad voorleggen.
- Op basis van het integraal woningbouwplan voor 1 januari 2025 vastgestelde omgevingsplannen aan de raad voorleggen.

Een integraal woningbouwplan per kern zal nog aan uw raad worden voorgelegd. Wij willen u echter nu al informeren over onze woningbouwopgave voor de komende jaren versus de plannen die al bekend zijn op dit terrein.

In onderstaande tabel is de woningbouwopgave voor Eijsden-Margraten (jan. 2022-2030) weergegeven.

De aantallen zijn afkomstig uit het op 26 juli 2022 door het college vastgestelde “woningmarktonderzoek gemeente Eijsden-Margraten”. Uw raad is hierover reeds geïnformeerd bij brief d.d. 26 juli 2022.

Tabel – woonbehoefte Eijsden-Margraten; 2022-2030

	Aantal
Actuele marktschaarste	220
Ontwikkeling 2022-2030	230
Zorgwoningen	140
Housing	70
Statushouders	50
TOTALE WONINGBOUWOPGAVE	710 woningen

Onder actuele marktschaarste wordt verstaan, het actuele tekort aan woningen in Eijsden-Margraten. In de periode 2022-2030 neemt de woningbehoefte toe met 230 woningen (“Ontwikkeling 2022-2030”).

Deze toename wordt veroorzaakt door een geprognosticeerde groei van 200-300 huishoudens tot 2030.

Als gevolg van de vergrijzing en om de toenemende behoefte aan verpleeghuisplaatsen op te vangen, ontstaat een opgave voor de realisatie van 140 zorgwoningen. Voor de huisvestingsopgave van de doelgroep maatschappelijke opvang en beschermd wonen zijn 70 woningen opgenomen in de vorm van housing.

Het aantal van 50 woningen t.b.v. in het invullen huisvestingsopgave statushouders is gebaseerd op onze huidige opgave. Dit aantal is exclusief de impact van de situatie in Oekraïne en Rusland en de verhoogde opgave vanuit het Rijk.

De totale woningbehoefte inclusief de actuele schaarste, toekomstige ontwikkeling en de behoefte van specifieke doelgroepen wordt in totaliteit geraamd op 710 wooneenheden in de periode 2022-2030. Verdere uitwerking en toelichting op deze aantallen is te vinden in het hiervoor genoemde “woningmarktonderzoek gemeente Eijsden-Margraten”, waarover uw raad bij brief d.d. 26 juli geïnformeerd is. Op dit moment is een woningbouwprogramma per kern nog niet beschikbaar. Wel is er inmiddels opdracht gegeven om de totale woningbouwopgave te vertalen naar een woningbouwprogramma op kernniveau. Als dit programma gereed is, zal dit zo spoedig mogelijk aan uw raad worden aangeboden.

Bovenstaande tabel is dynamisch en zal periodiek worden geüpdatet. De woningbouwopgave kan immers gedurende de periode 2022-2030 veranderen, zowel kwantitatief als kwalitatief, o.a. door

verschuivingen binnen de woningmarkt, gewijzigd Rijksbeleid etc.. De huisvestingsopgave statushouders zal bijvoorbeeld naar verwachting hoger zijn dan aangenomen, door de hiervoor genoemde extra opgave vanuit het Rijk. Hierdoor wordt de totale woningbouwopgave groter. Het is ook aannemelijk dat de opgave voor extramurale (ouderen)zorg door het Rijksbeleid wordt vergroot waardoor meer ouderen met een zorgbehoefte langer thuis blijven wonen en er meer zorgwoningen moeten worden gerealiseerd.

Overzicht woningbouwplannen

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht weergegeven van de invulling van de woningbouwopgave Eijsden-Margraten 2022-2030 op basis van de woningbouwplannen die op dit moment bekend zijn. Als peildatum voor het woonbehoefte-onderzoek is 1 januari 2020 genomen. Plannen van vóór die datum zijn al meegenomen in de voorraad waarmee gerekend is om de behoefte te bepalen voor de periode vanaf die datum. De plannen zijn opgedeeld in de volgende categorieën:

Zeere zachte plannen (rood):

Plannen waaraan nog geen principemedewerking is verleend en/of die onvoldoende onderbouwd zijn.

Zachte plannen (oranje):

- Plannen waarvan de omgevingsvergunning is aangevraagd.
- Plannen die in procedure zijn genomen of waaraan deels of volledige medewerking is verleend aan principeverzoek, vooroverleg of conceptaanvraag.

Harde plannen (groen):

- Plannen die zijn vergund.

Gerealiseerde plannen (blauw):

- Plannen die zijn gereed gemeld. Let op! het kan enige tijd duren voordat woningen worden gereed gemeld. Met name plannen die meerdere woningen omvatten worden vaker pas gereed gemeld als het hele project gerealiseerd is. Het kan dus zijn dat groene plannen in deze lijst al (deels) zijn gebouwd, maar nog niet gereed gemeld.

Tabel – totaaloverzicht invulling woningbouwopgave Eijsden-Margraten; 2022-2030

Kern	Zeere zachte plannen	Zachte plannen	Harde plannen	Gerealiseerde plannen
Banholt	2	3	19	
Bemelen	1			
Cadier en Keer	75	60	33	
Eckelrade	17	4	1	

Eijsden (incl. Mariadorp)	61	73	53	
Gronsveld	7	79	42	
Margraten	7	64	55	
Mesch	2		3	
Mheer		50		
Noorbeek	11	17	2	
Oost-Maarland		48		
Rijckholt				
Scheulder				
Sint Geertruid	1	3	22	
Subtotalen	184	401	230	0
EINDTOTAAL	815 woningen			

Ook dit is een dynamische tabel die periodiek zal worden geüpdatet. Periodiek zal de raad opnieuw worden geïnformeerd over de stand van zaken van deze tabel. De doorstroming van de plannen (van rood naar oranje, groen of blauw) wordt dan zichtbaar. Tevens worden mogelijk nieuwe plannen aan de lijst toegevoegd. Daarnaast willen wij, zoals eerder vermeld, de woonbehoefte op kernniveau vertalen in een woningbouwprogramma waardoor het mogelijk is om in kaart te brengen voor welke kernen er voldoende woningbouwplannen in voorbereiding zijn en in welke kernen het noodzakelijk is om als gemeente in de woningbouwplannen te sturen (kwantitatief en/of kwalitatief), zo nodig gebruik makend van de WVG. Ook kan dan op basis van de woonbehoefte per kern bekeken worden voor welke kernen en plannen vóór 1 januari 2025 vastgestelde omgevingsplannen aan uw raad voorgelegd moeten worden. Wij zullen derhalve uw raad vóór 1 januari 2023 hierover nader informeren.

Financiële begroting

Overzicht kosten per beleidsveld

1.1 Een inclusieve samenleving	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming
	2023	2024	2025	2026
Lasten:				
Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen en subsidies	-3.466.764	-3.537.845	-3.610.321	-3.679.183
Sociale werkvoorziening	-2.066.109	-1.952.676	-1.868.029	-1.801.444
Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	-665.452	-674.452	-683.588	-692.859
Vreemdelingen	-573.103	-626.758	-633.915	-640.655
Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet	-749.902	-785.293	-823.535	-864.435
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	-654.000	-654.000	-654.000	-654.000
Totale lasten	-8.175.330	-8.231.024	-8.273.388	-8.332.576
Baten:				
Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen en subsidies	3.505.000	3.586.500	3.671.030	3.758.791
Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	45.500	45.500	45.500	45.500
Vreemdelingen	473.221	525.721	532.721	539.302
Totale Baten	4.023.721	4.157.721	4.249.251	4.343.593
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-4.151.609	-4.073.303	-4.024.137	-3.988.983
Mutaties reserves	23.971	23.971	23.971	23.971
Saldo beleidsveld na bestemming	-4.127.638	-4.049.332	-4.000.166	-3.965.012

1.1 Een inclusieve	
--------------------	--

samenleving				
Reserves	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Verminderingsen				
Aanwending reserve verbeteren tijdelijke woonsituatie statushouders tbv kap.l verbouwingen	23.971	23.971	23.971	23.971
Totaal verminderingsen	23.971	23.971	23.971	23.971
Vermeerderingsen				
Totaal vermeerderingsen	0	0	0	0
Totaal mutaties	23.971	23.971	23.971	23.971

1.2 Een gezond verenigingsleven				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Kunst	-88.000	-88.000	-93.000	-93.000
Economische promotie	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Totale lasten	-98.000	-98.000	-103.000	-103.000
Baten:				
Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-98.000	-98.000	-103.000	-103.000
Mutaties reserves	0	0	0	0

Saldo beleidsveld na bestemming	-98.000	-98.000	-103.000	-103.000

1.3 Toekomstbestendig onderwijs				
	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming
	2023	2024	2025	2026
Lasten:				
Basisonderwijs, excl. onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	-50.000	0	0	0
Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs	-501.601	-501.601	-501.601	-501.601
Kinderdagopvang	-303.900	-338.900	-338.900	-338.900
Totale lasten	-855.501	-840.501	-840.501	-840.501
Baten:				
Basisonderwijs, excl. onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	50.000	0	0	0
Totale Baten	50.000	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-805.501	-840.501	-840.501	-840.501
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-805.501	-840.501	-840.501	-840.501

1.4 Ontmoetingsruimten in elke kern				
	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming

	2023	2024	2025	2026
Lasten:				
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	-111.658	-111.658	-111.658	-111.658
Totale lasten	-111.658	-111.658	-111.658	-111.658
Baten:				
Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-111.658	-111.658	-111.658	-111.658
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-111.658	-111.658	-111.658	-111.658

1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Sport	-152.488	-152.488	-152.488	-152.488
Groene sportvelden en terreinen	-679.808	-623.057	-667.554	-673.405
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	-97.270	-97.270	-96.898	-96.898
Totale lasten	-929.566	-872.815	-916.941	-922.791
Baten:				
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	3.000	3.000	3.000	3.000
Totale Baten	3.000	3.000	3.000	3.000

Saldo beleidsveld vóór bestemming	-926.566	-869.815	-913.941	-919.791
Mutaties reserves	12.748	12.748	12.748	12.748
Saldo beleidsveld na bestemming	-913.818	-857.067	-901.193	-907.043

1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud				
Reserves	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming
	2023	2024	2025	2026
Verminderingen				
Aanwending reserve dekking kapitaallasten zwembad	4.960	4.960	4.960	4.960
Aanwending reserve dekking kapitaallasten waterveld Hockeer	4.888	4.888	4.888	4.888
Aanwending bruteringsreserve sportcontrainer	2.900	2.900	2.900	2.900
Totaal verminderingen	12.748	12.748	12.748	12.748
Vermeerderingen				
Totaal vermeerderingen	0	0	0	0
Totaal mutaties	12.748	12.748	12.748	12.748

1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten				
	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming

	2023	2024	2025	2026
Lasten:				
Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs	-37.522	-37.522	-37.522	-37.522
Openbare gezondheidszorg	-695.007	-695.007	-695.007	-695.007
Centra voor jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)	-882.899	-882.899	-882.899	-882.899
Totale lasten	-1.615.428	-1.615.428	-1.615.428	-1.615.428
Baten:				
Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-1.615.428	-1.615.428	-1.615.428	-1.615.428
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-1.615.428	-1.615.428	-1.615.428	-1.615.428

1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing				
	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming
	2023	2024	2025	2026
Lasten:				
Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo	-512.500	-500.000	-500.000	-500.000
Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo	-4.287.794	-4.272.819	-4.267.252	-4.267.252
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	-696.163	-728.056	-747.013	-765.725
Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Individuele voorzieningen Natura Jeugd	-6.058.967	-6.058.967	-6.058.967	-6.058.967

Totale lasten	-11.575.424	-11.579.842	-11.593.232	-11.611.944
Baten:				
Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo	32.051	0	0	0
Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo	134.000	134.000	134.000	134.000
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	185.179	185.894	186.616	187.345
Totale Baten	351.230	319.894	320.616	321.345
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-11.224.194	-11.259.948	-11.272.616	-11.290.599
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-11.224.194	-11.259.948	-11.272.616	-11.290.599

1.8 Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners				
	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming
	2023	2024	2025	2026
Lasten:				
Openbaar bibliotheekwerk	-375.122	-365.122	-365.122	-365.122
Vormings- en ontwikkelingswerk	-256.412	-256.412	-256.412	-256.412
Milieubeheer	-34.300	-34.300	-34.300	-34.300
Kunst	-120.442	-125.442	-130.442	-129.056
Kunstroute	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Musea	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Overige recreatieve voorzieningen	-17.800	-17.800	-17.800	-17.800
Cultureel erfgoed	-82.243	-82.240	-82.025	-82.025
Totale lasten	-899.318	-894.316	-899.100	-897.714
Baten:				

Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-899.318	-894.316	-899.100	-897.714
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-899.318	-894.316	-899.100	-897.714

2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten				
	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming
	2023	2024	2025	2026
Lasten:				
Natuurbescherming	-6.367	-8.691	-8.691	-8.691
Landschapsbeheer	-172.600	-122.600	-122.600	-122.600
Bomenplan	-73.250	-22.250	-22.250	-22.250
Milieubeheer	-6.500	-6.500	-6.500	-6.500
Ruimtelijke ordening	-2.750	-2.750	-2.750	-2.750
Cultureel erfgoed	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Totale lasten	-266.467	-167.791	-167.791	-167.791
Baten:				
Ruimtelijke ordening	2.750	2.750	2.750	2.750
Totale Baten	2.750	2.750	2.750	2.750
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-263.717	-165.041	-165.041	-165.041
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-263.717	-165.041	-165.041	-165.041

2.2 Transformatie van de landbouw				
	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming
	2023	2024	2025	2026
Lasten:				
Economische ontwikkeling	-25.000	-50.000	-50.000	-50.000
Landschapsbeheer	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Ruimtelijke ordening	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Totale lasten	-70.000	-95.000	-95.000	-95.000
Baten:				

Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-70.000	-95.000	-95.000	-95.000
Mutaties reserves	-100.000	-200.000	-200.000	-200.000
Saldo beleidsveld na bestemming	-170.000	-295.000	-295.000	-295.000

2.2 Transformatie van de landbouw				
Reserves	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming
	2023	2024	2025	2026
Verminderingen				
Totaal verminderingen	0	0	0	0
Vermeerderingen				
Storting in reserve landschap / landschapfonds	0	-100.000	-100.000	-100.000
Storting opbrengst toeristenbelasting in reserve landschap	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Totaal vermeerderingen	-100.000	-200.000	-200.000	-200.000
Totaal mutaties	-100.000	-200.000	-200.000	-200.000

2.3 Vrijtijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving				
	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming
	2023	2024	2025	2026
Lasten:				
Veediensten	-8.187	-8.187	-8.187	-8.187
Economische ontwikkeling	-91.802	-91.802	-91.802	-91.802
Marktgelden	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
Nutsbedrijven	-37.173	-37.173	-37.173	-37.173
Economische promotie	-272.743	-272.865	-274.677	-276.526

Totale lasten	-412.904	-413.026	-414.838	-416.687
Baten:				
Veerdiensten	6.000	6.000	6.000	6.000
Marktgeden	4.500	4.500	4.500	4.500
Nutsbedrijven	346.125	346.125	346.125	346.125
Economische promotie	2.500	2.500	2.500	2.500
Toeristenbelasting	878.793	878.793	878.793	878.793
Totale Baten	1.237.918	1.237.918	1.237.918	1.237.918
Saldo beleidsveld vóór bestemming	825.014	824.892	823.080	821.231
Mutaties reserves	1.000	1.000	1.000	1.000
Saldo beleidsveld na bestemming	826.014	825.892	824.080	822.231

2.3 Vrijtijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving				
Reserves	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming
	2023	2024	2025	2026
Verminderingen				
bestemmingsreserve bomen, subsidie monumentale bomen	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal verminderingen	1.000	1.000	1.000	1.000
Vermeerderingen				
Totaal vermeerderingen	0	0	0	0
Totaal mutaties	1.000	1.000	1.000	1.000

3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Wonen en bouwen	-190.721	-190.721	-190.721	-190.721
Totale lasten	-190.721	-190.721	-190.721	-190.721
Baten:				
Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-190.721	-190.721	-190.721	-190.721
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-190.721	-190.721	-190.721	-190.721

3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Totale lasten	0	0	0	0
Baten:				
Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór	0	0	0	0

bestemming				
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	0	0	0	0

3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Milieubeheer	-54.000	-30.000	-30.000	-30.000
Totale lasten	-54.000	-30.000	-30.000	-30.000
Baten:				
Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-54.000	-30.000	-30.000	-30.000
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-54.000	-30.000	-30.000	-30.000

3.4 Van afval tot grondstof				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Openbaar groen en openluchtrecreatie	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000

Afvalverwijdering en -verwerking	-2.842.959	-2.889.689	-2.889.689	-2.889.689
Milieubeheer	-142.634	-142.634	-142.634	-142.634
Totale lasten	-3.015.593	-3.062.323	-3.062.323	-3.062.323
Baten:				
Afvalverwijdering en -verwerking	307.136	307.136	307.136	307.136
Milieubeheer	1.000	1.000	1.000	1.000
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	3.204.820	3.251.550	3.251.550	3.251.550
Totale Baten	3.512.956	3.559.686	3.559.686	3.559.686
Saldo beleidsveld vóór bestemming	497.363	497.363	497.363	497.363
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	497.363	497.363	497.363	497.363

4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Ruimtelijke Ordening	-99.960	-24.960	-24.960	-24.960
Wonen en bouwen	-123.634	-123.634	-73.634	-73.634
Bouwgrondexploitatie	-2.530.335	-392.169	-318.969	-123.497
Totale lasten	-2.753.928	-540.763	-417.563	-222.091
Baten:				
Ruimtelijke Ordening	25.000	0	0	0
Bouwgrondexploitatie	2.719.241	704.577	358.974	102.502
Totale Baten	2.744.241	704.577	358.974	102.502
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-9.687	163.814	-58.589	-119.589
Mutaties reserves	-211.902	-333.403	-61.000	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-221.589	-169.589	-119.589	-119.589

4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern				
Reserves	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Verminderingen				
Vermindering van reserve bestemmingsplannen (GreX) ivm storting in Algemene Reserve	211.902	333.403	61.000	0
Totaal verminderingen	211.902	333.403	61.000	0
Vermeerderingen				
Storting in reserve	-211.902	-333.403	-61.000	0

bestemmingsplannen (GreX)				
Storting Algemene Reserve	-211.902	-333.403	-61.000	0
Totaal vermeerderingen	-423.804	-666.806	-122.000	0
Totaal mutaties	-211.902	-333.403	-61.000	0

4.2 Zorgvuldige implementatie				
Omgevingswet				
	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming
	2023	2024	2025	2026
Lasten:				
Ruimtelijke ordening	-92.560	-92.560	-92.560	-92.560
Wonen en bouwen	-321.627	-321.807	-321.991	-321.991
Totale lasten	-414.187	-414.367	-414.551	-414.551
Baten:				
Ruimtelijke ordening	12.500	12.500	12.500	12.500
Bouwvergunningen (Omgevingsvergunningen)	450.000	450.000	450.000	450.000
Totale Baten	462.500	462.500	462.500	462.500
Saldo beleidsveld vóór bestemming	48.313	48.133	47.949	47.949
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	48.313	48.133	47.949	47.949

4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen				
	Begroting	Meerjarenraming	Meerjarenraming	Meerjarenraming
	2023	2024	2025	2026

Lasten:				
Totale lasten	0	0	0	0
Baten:				
Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	0	0	0	0

4.4 Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Parkeren	-98.469	-61.469	-64.469	-67.469
Totale lasten	-98.469	-61.469	-64.469	-67.469
Baten:				
Parkeren	7.650	0	7.650	0
Totale Baten	7.650	0	7.650	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-90.819	-61.469	-56.819	-67.469
Mutaties reserves	0	0	0	0

Saldo beleidsveld na bestemming	-90.819	-61.469	-56.819	-67.469

4.5 Optimalisatie bereikbaarheid kernen				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Openbaar vervoer	-22.000	-2.000	-2.000	-2.000
Totale lasten	-22.000	-2.000	-2.000	-2.000
Baten:				
Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-22.000	-2.000	-2.000	-2.000
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-22.000	-2.000	-2.000	-2.000

4.6 Openbare ruimte als visitekaartje				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Verkeer en vervoer	-2.695.619	-2.907.827	-3.084.530	-3.163.463
Openbaar groen en openluchtrecreatie	-1.001.792	-1.001.792	-1.001.792	-1.001.792
Overige recreatieve voorzieningen	-43.351	-45.351	-47.351	-49.351

Riolering	-3.067.796	-3.145.503	-3.164.170	-3.216.222
Milieubeheer	-69.005	-69.005	-69.005	-69.005
Totale lasten	-6.877.562	-7.169.478	-7.366.847	-7.499.832
Baten:				
Verkeer en vervoer	10.000	10.000	10.000	10.000
Openbaar groen en openluchtrecreatie	1.400	1.400	1.400	1.400
Riolering	230.383	190.587	87.834	14.422
Rioolheffing	3.516.062	3.633.565	3.754.984	3.880.448
Totale Baten	3.757.845	3.835.552	3.854.218	3.906.270
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-3.119.717	-3.333.926	-3.512.629	-3.593.562
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-3.119.717	-3.333.926	-3.512.629	-3.593.562

4.7 Vastgoed				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Crisisbeheersing en brandweer	-14.695	-14.695	-14.695	-14.695
Overige agrarische zaken	-31.950	-31.950	-31.950	-31.950
Basisonderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	-782.796	-779.631	-775.954	-770.770
Speciaal (voortgezet) onderwijs, onderwijshuisvesting	-66.498	-64.763	-64.763	-64.763
Voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting	-13.058	-13.058	-13.058	-13.058
Sport	-609.869	-616.677	-617.240	-606.080
Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo	-51.490	-51.490	-51.490	-51.490
Ruimtelijke ordening	-252.566	-252.566	-252.566	-252.566

Wonen en bouwen	-461.055	-511.055	-652.055	-690.055
Bedrijfsvoeringskosten (Overhead)	-779.083	-779.641	-779.594	-779.571
Totale lasten	-3.063.060	-3.115.526	-3.253.366	-3.274.999
Baten:				
Crisisbeheersing en brandweer	46.000	46.000	46.000	46.000
Overige agrarische zaken	89.100	89.100	89.100	89.100
Basisonderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	210.000	210.000	210.000	210.000
Sport	181.751	181.751	181.751	181.751
Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo	12.000	12.000	12.000	12.000
Ruimtelijke ordening	38.513	38.513	38.513	38.513
Wonen en bouwen	83.869	83.869	83.869	83.869
Bedrijfsvoeringskosten (Overhead)	1.600	1.600	1.770	1.770
Totale Baten	662.833	662.833	663.003	663.003
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-2.400.227	-2.452.693	-2.590.363	-2.611.996
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-2.400.227	-2.452.693	-2.590.363	-2.611.996

5.1 Dienstverlening: 'Dichtbij Mensen'				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Burgerzaken	-96.367	-96.367	-96.367	-96.367
Secretarieleges burgerzaken	-69.545	-69.545	-69.545	-69.545
Bedrijfsvoeringskosten (Overhead)	-1.736.466	-1.702.921	-1.697.811	-1.707.327
Lijkbezorging	-157.874	-157.874	-157.874	-157.874
Totale lasten	-2.060.252	-2.026.707	-2.021.597	-2.031.113
Baten:				
Secretarieleges burgerzaken	275.851	275.851	275.851	275.851
Bedrijfsvoeringskosten (Overhead)	105.029	105.029	105.029	105.029
Begraafplaatsrechten	133.500	133.500	133.500	133.500
Totale Baten	514.380	514.380	514.380	514.380
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-1.545.872	-1.512.327	-1.507.217	-1.516.733
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-1.545.872	-1.512.327	-1.507.217	-1.516.733

5.2 Een open en transparant Bestuur				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Bestuursorganen	-1.326.311	-1.306.311	-1.186.311	-1.186.311
Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders	-260.404	-260.404	-260.404	-260.404
Bestuursondersteuning Raad	-22.650	-22.650	-22.650	-22.650
Totale lasten	-1.609.365	-1.589.365	-1.469.365	-1.469.365
Baten:				

Bestuursorganen	151.523	151.523	151.523	151.523
Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders	300	300	300	300
Totale Baten	151.823	151.823	151.823	151.823
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-1.457.542	-1.437.542	-1.317.542	-1.317.542
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-1.457.542	-1.437.542	-1.317.542	-1.317.542

5.3 Inspraak is een vanzelfsprekendheid				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Bestuursorganen	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Totale lasten	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Baten:				
Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000

5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding

	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Bedrijfsvoeringskosten (Overhead)	-164.089	-164.089	-164.089	-164.089
Bedrijfsvoeringskosten (treasury)	-159.787	-156.434	-153.847	-151.184
Algemene baten en lasten	-1.019.458	-3.013.127	-3.661.357	-3.674.957
Heffing en invordering gemeentelijke belastingen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Vennootschapsbelasting	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Totale lasten	-1.373.334	-3.363.650	-4.009.293	-4.020.230
Baten:				
Beleggingen	119.597	119.597	119.597	119.597
Uitkeringen gemeentefonds	40.863.171	42.374.647	44.961.149	43.980.312
Algemene baten en lasten	1.273.472	2.373.472	1.935.972	1.595.972
Onroerende-zaakbelasting gebruikers	476.422	491.045	506.121	521.665
Onroerende-zaakbelasting eigenaren	5.388.392	5.582.848	5.782.403	5.987.213
Forensenbelasting	107.000	107.000	107.000	107.000
Hondenbelasting	178.000	178.000	178.000	178.000
Precariobelasting	5.000	5.000	5.000	5.000
Totale Baten	48.411.054	51.231.609	53.595.242	52.494.759
Saldo beleidstaak vóór bestemming	47.037.719	47.867.960	49.585.949	48.474.529
Mutaties reserves	461.009	265.509	236.759	236.759
Saldo beleidstaak na bestemming	47.498.728	48.133.469	49.822.708	48.711.288

5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding				
Reserves	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Verminderingen				
reserve MFA, realisatie	14.259	14.259	14.259	14.259
bestemmingsreserve gemeentehuis, afschrijving gem.huis	222.500	222.500	222.500	222.500
bruteringsreserve MFA Margraten	224.250	28.750		

Totaal verminderingen	461.009	265.509	236.759	236.759
Vermeerderingen				
Totaal vermeerderingen	0	0	0	0
Totaal mutaties	461.009	265.509	236.759	236.759

5.5 Doelgericht samenwerken				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Bestuurlijke samenwerking	-166.772	-166.772	-166.772	-166.772
Totale lasten	-166.772	-166.772	-166.772	-166.772
Baten:				
Bestuurlijke samenwerking	15.896	15.896	15.896	15.896
Totale Baten	15.896	15.896	15.896	15.896
Saldo beleidstaak vóór bestemming	-150.876	-150.876	-150.876	-150.876
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidstaak na bestemming	-150.876	-150.876	-150.876	-150.876

5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				

Bedrijfsvoeringskosten (Overhead)	-1.456.137	-1.512.837	-1.708.736	-1.732.637
Totale lasten	-1.456.137	-1.512.837	-1.708.736	-1.732.637
Baten:				
Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-1.456.137	-1.512.837	-1.708.736	-1.732.637
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	-1.456.137	-1.512.837	-1.708.736	-1.732.637

5.7 Veiligheid: een gezamenlijke verantwoordelijkheid				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Crisisbeheersing en brandweer	-1.882.069	-1.946.083	-1.977.604	-2.013.922
Openbare orde en veiligheid	-377.736	-377.736	-377.736	-377.736
Totale lasten	-2.259.805	-2.323.819	-2.355.340	-2.391.658
Baten:				
Openbare orde en veiligheid	8.200	8.200	8.200	8.200
Totale Baten	8.200	8.200	8.200	8.200
Saldo beleidsveld vóór bestemming	-2.251.605	-2.315.619	-2.347.140	-2.383.458
Mutaties reserves	0	0	0	0

Saldo beleidsveld na bestemming	-2.251.605	-2.315.619	-2.347.140	-2.383.458
---------------------------------	------------	------------	------------	------------

5.8 Ondermijning een halt toeroepen				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Totale lasten	0	0	0	0
Baten:				
Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	0	0	0	0
Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	0	0	0	0

5.9 Jeugdproblematiek in de greep				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Totale lasten	0	0	0	0
Baten:				
Totale Baten	0	0	0	0
Saldo beleidsveld vóór bestemming	0	0	0	0

Mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo beleidsveld na bestemming	0	0	0	0

5.10 Personeel				
	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten:				
Bedrijfsvoeringskosten (Overhead)	-6.752.845	-6.784.093	-6.748.434	-6.761.878
Burgerzaken	-418.236	-419.636	-419.636	-419.636
Bestuursondersteuning raad	-258.893	-213.360	-213.615	-213.868
Verkeer en vervoer	-684.958	-684.958	-684.958	-684.958
Overige agrarische zaken	-197.562	-197.562	-197.562	-197.562
Openbaar groen en openluchtrecreatie	-1.462.332	-1.464.055	-1.465.779	-1.465.779
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	-894.351	-897.901	-897.901	-897.901
Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd	-1.208.562	-1.215.283	-1.143.908	-1.148.256
Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen en subsidies	-606.816	-616.443	-623.695	-627.293
Afvalverwijdering en -verwerking	-297.006	-297.006	-297.006	-297.006
Riolering	-611.949	-611.949	-611.949	-611.949
Bouwgrondexploitatie	-568.876	-574.160	-576.918	-579.656
Wonen en bouwen	-1.998.690	-2.007.862	-2.014.515	-2.021.166
Totale lasten	-15.961.076	-15.984.268	-15.895.876	-15.926.908
Baten:				
Bedrijfsvoeringskosten (Overhead)	123.759	123.759	123.759	123.759
Totale Baten	123.759	123.759	123.759	123.759
Saldo beleidstaak vóór bestemming	-15.837.317	-15.860.509	-15.772.117	-15.803.149
Mutaties reserves	234.430	0	0	0

Saldo beleidstaak na bestemming	-15.602.887	-15.860.509	-15.772.117	-15.803.149

5.10 Personeel				
Reserves	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Verminderingen				
inzet reserve frictiekosten tbv organisatie	234.430	0	0	0
Totaal verminderingen	234.430	0	0	0
Vermeerderingen				
Totaal vermeerderingen	0	0	0	0
Totaal mutaties	234.430	0	0	0

1.1 Begroting conform taakvelden BBV

Recapitulatie taakvelden						
	Rekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten						
Taakveld 0. Bestuur en ondersteuning	-21.035.287	-15.418.071	-15.355.174	-17.890.623	-19.420.989	-18.042.471
Taakveld 1. Veiligheid	-2.074.672	-2.249.415	-2.274.501	-2.338.515	-2.370.036	-2.406.354
Taakveld 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-3.201.399	-3.730.945	-3.566.732	-3.721.941	-3.901.643	-3.983.576
Taakveld 3. Economie	-799.578	-872.967	-866.491	-891.614	-893.426	-895.275
Taakveld 4. Onderwijs	-1.275.188	-1.326.138	-1.451.475	-1.396.575	-1.392.899	-1.387.715
Taakveld 5. Sport, cultuur en recreatie	-4.713.042	-5.119.575	-4.965.440	-4.815.542	-4.874.111	-4.869.415
Taakveld 6. Sociaal domein	-25.372.499	-20.161.294	-23.009.801	-23.124.811	-23.116.070	-23.201.916
Taakveld 7. Volksgezondheid en milieu	-8.813.421	-8.544.876	-8.834.429	-8.934.866	-8.953.533	-9.005.585
Taakveld 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-4.975.428	-6.875.095	-6.662.773	-4.514.244	-4.541.639	-4.393.556
Totale lasten	-72.260.513	-64.298.376	-66.986.816	-67.628.730	-69.464.345	-68.185.862
Baten						
Taakveld 0. Bestuur en ondersteuning	55.410.398	47.641.489	50.269.196	52.781.323	54.843.973	53.682.490
Taakveld 1. Veiligheid	92.769	51.200	54.200	54.200	54.200	54.200
Taakveld 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	117.273	50.750	23.650	16.000	23.650	16.000
Taakveld 3. Economie	1.148.905	785.843	1.081.893	1.081.893	1.081.893	1.081.893
Taakveld 4. Onderwijs	220.413	275.021	260.000	210.000	210.000	210.000
Taakveld 5. Sport, cultuur en recreatie	577.183	156.430	183.151	183.151	183.151	183.151
Taakveld 6. Sociaal domein	3.942.118	4.372.134	4.389.951	4.492.615	4.584.867	4.679.938
Taakveld 7. Volksgezondheid en milieu	7.409.746	7.155.279	7.392.901	7.517.338	7.536.004	7.588.057
Taakveld 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.341.706	3.810.230	3.331.873	1.292.209	946.606	690.134
Totale baten	72.260.513	64.298.376	66.986.816	67.628.730	69.464.345	68.185.862

Saldo taakvelden	0	0	0	0	0	0
------------------	---	---	---	---	---	---

Taakveld 0.						
Bestuur en ondersteuning						
	Rekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023	Meerjarenra- ming 2024	Meerjarenra- ming 2025	Meerjarenra- ming 2026
Lasten						
0.1 Bestuur	-	-	-	-1.769.093	-1.649.348	-1.649.601
	3.870.640	1.828.922	1.834.626			
0.2 Burgerzaken	-	-	-584.148	-585.548	-585.548	-585.548
	705.647	732.783				
0.4 Overhead	-	-	-	-11.203.986	-11.359.067	-11.405.906
	10.346.504	10.818.446	11.149.024			
0.5 Treasury	135.862	101.795	-196.960	-193.607	-191.020	-188.357
0.61 OZB woningen	-5.179	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	0	0	0	0	0
	866.924					
0.8 Overige Baten en lasten	-	-	-	-3.013.127	-3.661.357	-3.674.957
	785.255	1.163.594	1.019.458			
0.9 Vennootschapsb- elasting (VpB)	-69.923	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
0.10 Mutaties reserves	-	-	-523.803	-866.806	-322.000	-200.000
	4.233.338	673.718				
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-17.155	-228.456	-1.622.648	-308.102
	287.738	272.403				
Totale lasten	-	-	-	-17.890.623	-19.420.989	-18.042.471
	21.035.287	15.418.071	15.355.174			
Baten						
0.1 Bestuur	2.428.105	70.402	167.419	167.419	167.419	167.419

0.2 Burgerzaken	299.348	275.851	275.851	275.851	275.851	275.851
0.4 Overhead	21.539	166.389	230.688	230.688	230.858	230.858
0.5 Treasury	474.831	441.069	465.722	465.722	465.722	465.722
0.61 OZB woningen	4.498.6 01	4.447.5 15	4.736.74 5	4.911.201	5.090.134	5.273.684
0.62 OZB niet- woningen	1.056.1 69	1.055.4 07	1.128.06 9	1.162.693	1.198.390	1.235.194
0.64 Belastingen overig	181.181	170.000	183.000	183.000	183.000	183.000
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	39.196. 524	36.860. 445	40.863.1 71	42.374.647	44.961.149	43.980.312
0.8 Overige Baten en lasten	1.300.6 53	1.794.5 32	1.273.47 2	2.373.472	1.935.972	1.595.972
0.10 Mutaties reserves	5.953.4 49	2.359.8 79	945.060	636.631	335.478	274.478
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten						
Totale baten	55.410. 398	47.641. 489	50.269.1 96	52.781.323	54.843.973	53.682.490
Saldo taakveld 0.	34.375. 112	32.223. 418	34.914.0 23	34.890.700	35.422.984	35.640.019

Taakveld 1. Veiligheid						
	Rekeni ng 2021	Begroti ng 2022 na wijzigin g	Begroti ng 2023	Meerjarenrami ng 2024	Meerjarenrami ng 2025	Meerjarenrami ng 2026
Lasten						
1.1	-	-	-	-1.960.778	-1.992.299	-2.028.617
Crisisbeheersi ng en brandweer	1.747.4 60	1.852.42 8	1.896.76 4			
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 327.211	-396.987	-377.736	-377.736	-377.736	-377.736
Totale lasten	- 2.074.6 72	- 2.249.41 5	- 2.274.50 1	-2.338.515	-2.370.036	-2.406.354
Baten						
1.1	47.519	43.000	46.000	46.000	46.000	46.000
Crisisbeheersi ng en brandweer						
1.2 Openbare orde en veiligheid	45.250	8.200	8.200	8.200	8.200	8.200
Totale baten	92.769	51.200	54.200	54.200	54.200	54.200
Saldo taakveld 1.	- 1.981.9 03	- 2.198.21 5	- 2.220.30 1	-2.284.315	-2.315.836	-2.352.154

Taakveld 2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
	Rekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten						
2.1 Verkeer en vervoer	- 3.148.165	- 3.645.289	- 3.438.077	-3.650.285	-3.826.988	-3.905.921
2.2 Parkeren	-42.512	-55.469	-98.469	-61.469	-64.469	-67.469
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	-10.722	-30.187	-30.187	-10.187	-10.187	-10.187
Totale lasten	- 3.201.399	- 3.730.945	- 3.566.732	-3.721.941	-3.901.643	-3.983.576
Baten						
2.1 Verkeer en vervoer	110.222	44.750	10.000	10.000	10.000	10.000
2.2 Parkeren	7.052	0	7.650	0	7.650	0
2.5 Openbaar vervoer	0	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Totale baten	117.273	50.750	23.650	16.000	23.650	16.000
Saldo taakveld 2.	- 3.084.126	- 3.680.195	- 3.543.082	-3.705.941	-3.877.993	-3.967.576

Taakveld 3.						
Economie						
	Rekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	109.075	-113.402	-116.802	-141.802	-141.802	-141.802
3.3 Bedrijvenloketen bedrijfsregelingen	286.366	-223.957	-232.512	-232.512	-232.512	-232.512
3.4 Economische promotie	404.137	-535.608	-517.178	-517.300	-519.112	-520.961
Totale lasten	799.578	-872.967	-866.491	-891.614	-893.426	-895.275
Baten						
3.3 Bedrijvenloketen bedrijfsregelingen	345.398	85.050	93.600	93.600	93.600	93.600
3.4 Economische promotie	803.507	700.793	988.293	988.293	988.293	988.293
Totale baten	1.148.905	785.843	1.081.893	1.081.893	1.081.893	1.081.893
Saldo taakveld 3.	349.328	-87.124	215.402	190.279	188.467	186.618

Taakveld 4.						
Onderwijs						
	Rekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023	Meerjarenra- ming 2024	Meerjarenra- ming 2025	Meerjarenra- ming 2026
Lasten						
4.2	-	-	-	-792.689	-789.013	-783.829
Onderwijshuisve- sting	807.98 6	815.693	795.854			
4.3	-	-	-	-603.886	-603.886	-603.886
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	459.48 9	510.445	605.621			
Totale lasten	- 1.275.1 88	- 1.326.1 38	- 1.451.4 75	-1.396.575	-1.392.899	-1.387.715
Baten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	7.713	0	50.000	0	0	0
4.2 Onderwijshuisve- sting	212.70 1	275.021	210.000	210.000	210.000	210.000
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	0	0	0	0	0	0
Totale baten	220.41 3	275.021	260.000	210.000	210.000	210.000
Saldo taakveld 4.	- 1.054.7 75	- 1.051.1 17	- 1.191.4 75	-1.186.575	-1.182.899	-1.177.715

Taakveld 5.						
Sport, cultuur en recreatie						
	Rekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	-	-	-	-167.488	-167.488	-167.488
	147.601	258.930	167.488			
5.2 Sportaccommodaties	-	-	-	-1.239.734	-1.284.795	-1.279.485
	1.484.180	1.253.839	1.289.677			
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-	-	-479.854	-489.854	-488.468
	322.383	555.992	474.854			
5.4 Musea	-5.330	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
5.5 Cultureel erfgoed	-24.343	-	-87.243	-87.240	-87.025	-87.025
		113.918				
5.6 Media	-	-	-	-382.922	-382.922	-382.922
	342.880	339.922	392.922			
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	-	-	-2.455.304	-2.459.028	-2.461.028
	2.386.326	2.593.974	2.550.257			
Totale lasten	-	-	-	-4.815.542	-4.874.111	-4.869.415
	4.713.042	5.119.575	4.965.440			
Baten						
5.1 Sportbeleid en activering	85.825	0	0	0	0	0
5.2 Sportaccommodaties	481.789	155.030	181.751	181.751	181.751	181.751
5.7 Openbaar groen en (openlucht)	9.353	1.400	1.400	1.400	1.400	1.400

recreatie						
Totale baten	577.183	156.430	183.151	183.151	183.151	183.151
Saldo taakveld	-	-	-	-4.632.391	-4.690.960	-4.686.264
5.	4.135.859	4.963.145	4.782.289			

Taakveld 6.						
Sociaal domein						
	Rekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023	Meerjarenra- ming 2024	Meerjarenra- ming 2025	Meerjarenra- ming 2026
Lasten						
6.1 Samenkrachten burgerparticipatie	- 3.123.379	- 3.462.414	- 3.335.813	-3.459.551	-3.460.769	-3.467.509
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	- 2.711.038	- 1.183.670	- 1.731.529	-1.738.250	-1.666.875	-1.671.223
6.3 Inkomensregelingen	- 5.152.426	- 5.100.585	- 5.151.077	-5.263.328	-5.376.709	-5.485.125
6.4 WSW en beschut werk	- 2.317.770	- 2.141.213	- 2.066.109	-1.952.676	-1.868.029	-1.801.444
6.5 Arbeidsparticipatie	- 1.413.667	- 439.722	- 337.857	-350.705	-364.430	-378.645
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	- 1.161.559	- 854.902	- 1.092.363	-1.097.299	-1.116.256	-1.134.968
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	- 2.213.210	-2.213.210	-2.213.210	-2.213.210
6.71b Begeleiding (WMO)	0	0	- 610.536	-610.536	-610.536	-610.536
6.71c Dagbesteding (WMO)	0	0	- 618.021	-618.021	-618.021	-618.021
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	- 3.113.560	- 3.530.235	- 265.235	-265.235	-265.235	-265.235
6.72a Jeugdzorg begeleiding	0	0	- 1.324.000	-1.324.000	-1.324.000	-1.324.000
6.72b Jeugdzorg behandeling	0	0	- 1.679.000	-1.679.000	-1.679.000	-1.679.000
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	- 115.000	-115.000	-115.000	-115.000

6.73a Pleegzorg	0	0	-	-367.000	-367.000	-367.000
			367.00			
			0			
6.73b Gezinsgericht	0	0	-21.000	-21.000	-21.000	-21.000
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	0	-	-	-1.639.000	-1.639.000	-1.639.000
		312.50	1.639.00			
		0	00			
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ- verblijf	0	-70.000	-	-229.000	-229.000	-229.000
			229.00			
			0			
6.81a Beschermd wonen (WMO)	0	0	-32.051	0	0	0
6.72	-	-	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18-	6.379.100	2.853.053				
6.82a Jeugdbescherming	0	-	-	-173.000	-173.000	-173.000
		213.00	173.00			
		0	0			
6.82b Jeugdreclassering	0	0	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
Totale lasten	-	-	-	-23.124.811	-23.116.070	-23.201.916
	25.372.499	20.161.294	23.009.801			
Baten						
6.1 Samenkrachten burgerparticipatie	174.377	526.086	601.921	654.421	661.421	668.002
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	26.610	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	3.525.214	3.646.983	3.550.500	3.632.000	3.716.530	3.804.291
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	36.318	67.065	71.479	72.194	72.916	73.645
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	179.599	132.000	134.000	134.000	134.000	134.000
6.81a Beschermd wonen (WMO)	0	0	32.051	0	0	0
Totale baten	3.942.1	4.372.1	4.389.9	4.492.615	4.584.867	4.679.938

	18	34	51			
Saldo taakveld	-	-	-	-18.632.196	-18.531.203	-18.521.978
6.	21.430. 381	15.789. 160	18.619. 850			

Taakveld 7.						
Volksgezondheid en milieu						
	Rekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten						
7.1	-	-	-	-1.577.906	-1.577.906	-1.577.906
Volksgezondheid	1.414.258	1.417.825	1.577.906			
7.2 Riolering	-	-	-	-3.757.452	-3.776.119	-3.828.171
	3.402.741	3.608.973	3.679.745			
7.3 Afval	-	-	-	-3.186.695	-3.186.695	-3.186.695
	3.686.027	2.985.997	3.139.965			
7.4 Milieubeheer	-	-369.789	-278.939	-254.939	-254.939	-254.939
	157.704					
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-	-162.292	-157.874	-157.874	-157.874	-157.874
	152.691					
Totale lasten	-	-	-	-8.934.866	-8.953.533	-9.005.585
	8.813.421	8.544.876	8.834.429			
Baten						
7.1	11.937	5.666	0	0	0	0
Volksgezondheid						
7.2 Riolering	3.479.793	3.654.673	3.746.445	3.824.152	3.842.818	3.894.870
7.3 Afval	3.839.245	3.330.490	3.511.956	3.558.686	3.558.686	3.558.686
7.4 Milieubeheer	250	49.150	1.000	1.000	1.000	1.000
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	78.521	115.300	133.500	133.500	133.500	133.500
Totale baten	7.409.746	7.155.279	7.392.901	7.517.338	7.536.004	7.588.057

Saldo taakveld	-	-	-	-1.417.528	-1.417.529	-1.417.529
7.	1.403.6	1.389.59	1.441.52			
	75	7	8			

Taakveld 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
	Rekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023	Meerjarenraming 2024	Meerjarenraming 2025	Meerjarenraming 2026
Lasten						
8.1 Ruimte en leefomgeving	- 922.187	- 1.455.221	- 1.011.712	-966.996	-969.754	-972.492
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	- 1.446.486	- 2.740.892	- 2.555.335	-392.169	-318.969	-123.497
8.3 Wonen en bouwen	- 2.606.754	- 2.678.982	- 3.095.727	-3.155.079	-3.252.916	-3.297.567
Totale lasten	- 4.975.428	- 6.875.095	- 6.662.773	-4.514.244	-4.541.639	-4.393.556
Baten						
8.1 Ruimte en leefomgeving	110.535	77.263	53.763	53.763	53.763	53.763
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.620.525	2.745.678	2.744.241	704.577	358.974	102.502
8.3 Wonen en bouwen	1.610.647	987.289	533.869	533.869	533.869	533.869
Totale baten	3.341.706	3.810.230	3.331.873	1.292.209	946.606	690.134
Saldo taakveld 8.	- 1.633.721	- 3.064.865	- 3.330.900	-3.222.034	-3.595.033	-3.703.422

1.2 Incidentele baten en lasten en structureel en reëel evenwicht

Conform het BBV dient een overzicht van 'incidentele baten en lasten' en 'incidentele reserve mutaties' in de programmabegroting te worden opgenomen. Door inzicht in de incidentele baten en lasten te geven wordt informatie gegeven die relevant is voor het beoordelen van de financiële positie van de gemeente en de meerjarenraming.

Het verschil tussen incidenteel en structureel is niet altijd scherp te trekken. Baten en lasten zijn structureel als deze voor onbepaalde tijd geraamd worden, er is geen einddatum bekend.

Baten en lasten komen in aanmerking om als incidenteel aangemerkt te worden als deze voor bepaalde tijd geraamd worden, er is een onvoorwaardelijke einddatum bekend.

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de incidentele lasten en baten 2023-2026 :

Omschrijving		Programma	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
<u>Incidentele lasten</u>						
1.	Parkeeronderzoek kernen Eijsden en Margraten	4. Wonen en Mobiliteit	-25.000			
2.	Activering bouwgrondexploitatie Karreweg Sint Geertruid	4. Wonen en Mobiliteit	-133.169			
3.	Activering bouwgrondexploitatie bestemmingsplan Heiligerweg	4. Wonen en Mobiliteit	-218.265			
4.	Storting winstneming grondexploitaties tgv reserve GREX	4. Wonen en Mobiliteit	-211.902	-333.404	-61.000	
5.	Storting winstneming grondexploitaties van reserve GREX naar algemene reserve	4. Wonen en Mobiliteit	-211.902	-333.404	-61.000	
6.	Friciekosten	5. Bestuur en Dienstverlening	-234.430			
Totaal incidentele lasten			-1.034.668	-666.808	-122.000	0
<u>Incidentele baten</u>						
1.	Verkoop gronden Karreweg Sint Geertruid	4. Wonen en Mobiliteit	133.169			
2.	Verkoop gronden bestemmingsplan Heiligerweg	4. Wonen en Mobiliteit	218.265			
3.	Winstneming grondexploitaties tgv reserve GREX	4. Wonen en Mobiliteit	211.902	333.404	61.000	
4.	Aanwending reserve GREX naar algemene reserve	4. Wonen en Mobiliteit	211.902	333.404	61.000	
5.	Aanwenden reserve frictiekosten	5. Bestuur en Dienstverlening	234.430			
Totaal incidentele baten			1.009.668	666.808	122.000	0
Saldo incidentele lasten minus baten			-25.000	0	0	0

Toelichting incidentele baten en lasten.

Lasten

1. Parkeeronderzoek kernen Eijsden-Margraten: aan de hand van metingen en gesprekken met belanghebbenden wordt een beeld gevormd van de ist-situatie op het gebied van parkeren; dit zal resulteren in een aantal scenario's / oplossingen; in overleg / met inspraak van belanghebbenden wordt de oplossing gekozen die het beste past.
2. Activering inkomsten grondverkoop grondexploitatie Karreweg fase 2 Sint Geertruid, zie paragraaf grondbeleid voor nadere toelichting.
3. Activering inkomsten grondexploitatie bestemmingsplan Bloesemgaard / Heiligerweg, zie paragraaf grondbeleid voor nadere toelichting.
4. Storting winstnemingen centrumplan Eijsden Centrumplan Eijsden (2023), Karreweg fase 2 en Mheerderweg-Noord (beiden 2024) en Bloesemgaard / Heiligerweg (2025) in de reserve GREX, zie paragraaf grondbeleid voor nadere toelichting.
5. Storting winstnemingen grondexploitaties van reserve GREX naar algemene reserve, zie paragraaf grondbeleid voor nadere toelichting.
6. Friciekosten, betreft lasten i.v.m. afvloeiingsovereenkomsten personeel.

Baten

1. Verkoop gronden Karreweg fase 2 Sint Geertruid, zie paragraaf grondbeleid voor nadere toelichting.
2. Verkoop gronden bestemmingsplan Bloesemgaard / Heiligerweg, zie paragraaf grondbeleid voor nadere toelichting.
3. Winstnemingen centrumplan Eijsden Centrumplan Eijsden (2023), Karreweg fase 2 en Mheerderweg-Noord (beiden 2024) en Bloesemgaard / Heiligerweg (2025) ten gunste van de reserve GREX, zie paragraaf grondbeleid voor nadere toelichting.
4. Aanwending reserve GREX ten gunste van de algemene reserve inzake winstnemingen centrumplan Eijsden Centrumplan Eijsden (2023), Karreweg fase 2 en Mheerderweg-Noord (beiden 2024) en Bloesemgaard / Heiligerweg (2025) , zie paragraaf grondbeleid voor nadere toelichting.
5. Aanwending reserve frictiekosten, is t.b.v. dekking frictiekosten (zie 6. incidentele lasten)

De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingsaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo negatief. Met het opnemen van alleen een (verplicht) cijfermatig overzicht van incidentele baten en lasten ontstaat nog niet automatisch het inzicht of er sprake is van een structureel begrotingssaldo. Door het betrekken van de totalen uit het overzicht van incidentele baten

en lasten bij het begrotingssaldo met de totale lasten en baten wordt inzicht gegeven in het structureel begrotingssaldo.

Structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)				
	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>
Saldo baten en lasten	-404	459	1.609	234
Per saldo toevoeging aan reserves	-524	-867	-322	-200
Per saldo onttrekking aan reserves	945	637	335	274
Begrotingssaldo na bestemming	17	228	1.623	308
Waarvan incidentele baten en lasten (per saldo lasten)	-25	0	0	0
Structureel begrotingssaldo	42	228	1.623	308

Conclusie: uit de regel structureel begrotingssaldo blijkt dat in alle jaren van de begroting 2023-2026 sprake is van structureel evenwicht (de structurele lasten worden gedekt door structurele baten).

Recapitulatie begrotingsevenwicht	2023			2024			2025			2026		
	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel
Lasten programma 1	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-
	24.260.2		24.260.2	24.243.5		24.243.5	24.353.2		24.353.2	24.435.6		24.435.6
	25		25	84		84	48		48	13		13
Lasten programma 2	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-
	749.371		749.371	675.818		675.818	677.630		677.630	679.479		679.479
Lasten programma 3	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-
	3.260.31		3.260.31	3.283.04		3.283.04	3.283.04		3.283.04	3.283.04		3.283.04
	4		4	4		4	4		4	4		4
Lasten programma 4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-
	13.229.2	800.238	12.428.9	11.303.6	666.808	10.636.7	11.518.7	122.000	11.396.7	11.480.9		11.480.9
	06		68	03		95	96		96	42		42
Lasten programma 5	-	-	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-
	24.946.7	234.430	24.712.3	27.027.4		27.027.4	27.686.9		27.686.9	27.798.6		27.798.6
	41		11	19		19	79		79	83		83
Totaal lasten programma's	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-
	66.445.8	1.034.6	65.411.1	66.533.4	666.808	65.866.6	67.519.6	122.000	67.397.6	67.677.7		67.677.7
	57	68	89	67		59	96		96	60		60
Baten programma 1	4.427.95	0	4.427.95	4.480.61	0	4.480.61	4.572.86	0	4.572.86	4.667.93	0	4.667.93
	1		1	5		5	7		7	8		8
Baten programma 2	1.240.66	0	1.240.66	1.240.66	0	1.240.66	1.240.66	0	1.240.66	1.240.66	0	1.240.66
	8		8	8		8	8		8	8		8
Baten programma 3	3.512.95	0	3.512.95	3.559.68	0	3.559.68	3.559.68	0	3.559.68	3.559.68	0	3.559.68
	6		6	6		6	6		6	6		6
Baten programma 4	7.635.06	775.238	6.859.83	5.665.46	666.808	4.998.65	5.346.34	122.000	5.224.34	5.134.27	0	5.134.27
	9		1	2		4	5		5	5		5
Baten programma 5	49.225.1	234.430	48.990.6	52.045.6	0	52.045.6	54.409.3	0	54.409.3	53.308.8	0	53.308.8
	12		82	67		67	00		00	17		17
Totaal baten programma's	66.041.7	1.009.6	65.032.0	66.992.0	666.808	66.325.2	69.128.8	122.000	69.006.8	67.911.3	0	67.911.3
	56	68	88	98		90	67		67	84		84
Saldo van baten en lasten programma's	-	-25.000	-	458.631	0	458.631	1.609.17	0	1.609.17	233.624	0	233.624
	404.102		379.102				0		0			
Lasten algemeen dekkingsmiddel	-5.000			-5.000			-5.000			-5.000		

Lasten overhead	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	-
	11.149.0		11.149.0	11.203.9		11.203.9	11.359.0		11.359.0	11.405.9	11.405.9
	24		24	86		86	67		67	06	06
Lasten vennootschapsbelasting	-25.000			-25.000			-25.000			-25.000	
Lasten onvoorzien	-			-			-			-	
	1.019.45			3.013.12			3.661.35			3.674.95	
	8			7			7			7	
Totaal lasten diverse	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0
	12.198.4		11.149.0	14.247.1		11.203.9	15.050.4		11.359.0	15.110.8	11.405.9
	82		24	13		86	24		67	63	06
Baten algemeen dekkingsmiddel	47.017.9			48.738.5			51.539.6			50.779.1	
	85			40			73			90	
Baten overhead	230.688	0	230.688	230.688	0	230.688	230.858	0	230.858	230.858	0
Baten vennootschapsbelasting											
Baten onvoorzien	1.273.47			2.373.47			1.935.97			1.595.97	
	2			2			2			2	
Totaal baten diverse	48.522.1	0	230.688	51.342.7	0	230.688	53.706.5	0	230.858	52.606.0	230.858
	45			00			03			20	
Saldo van diverse	36.323.6	0	-	-37.095.5	0	-	-38.656.0	0	-	-37.495.1	-
	63		10.918.3	87		10.973.2	79		11.128.2	57	11.175.0
			36			98			09		48
Totale saldo van baten en lasten van de programma's en diverse	35.919.5	-25.000	-	-37.554.2	0	-	-40.265.2	0	-	-37.728.7	-
	61		11.297.4	18		10.514.6	49		9.519.03	81	10.941.4
			38			67			9		24
Stortingen in reserves	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	0
	523.803	523.803		866.806	866.806		322.000	322.000		200.000	200.000
Onttrekkingen aan reserves	945.060	452.292	492.768	636.631	339.363	297.268	335.478	66.960	268.518	274.478	5.960
											268.518
Geraamd resultaat	421.257	-71.511	492.768	-	-	297.268	13.478	-	268.518	74.478	-
				230.175	527.443			255.040			194.040
Totaal structurele lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	66.969.6	1.558.4	65.411.1	67.400.2	1.533.6	65.866.6	67.841.6	444.000	67.397.6	67.877.7	200.000
	60	71	89	73	14	59	96		96	60	60
Totaal structurele baten	66.986.8	1.461.9	65.524.8	67.628.7	1.006.1	66.622.5	69.464.3	188.960	69.275.3	68.185.8	5.960
	16	60	56	29	71	58	45		85	62	02

Structurele baten	17.155	-96.511	113.666	228.456	-	755.899	1.622.64	-	1.877.68	308.102	-	502.142
- structurele lasten					527.443		8	255.040	8		194.040	

Structureel en reëel evenwicht

Op basis van het overzicht structureel en reëel evenwicht wordt aangetoond of de meerjarenraming 2023-2026, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Indien dit niet het geval is, is de kans groot dat er op termijn een begrotingstekort ontstaat.

Structureel evenwicht

Als in het betreffende begrotingsjaar structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Incidentele lasten mogen gedekt worden door zowel structurele als door incidentele baten.

Reëel evenwicht

Reëel evenwicht houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar moeten zijn.

1.3 Investeringsstaat 2023-2026

1.3 Investeringsstaat 2023 - 2026

De raad stelt investeringsbudgetten vast voor meerdere jaren op programmaniveau. Verantwoording over de gevoteerde budgetten vindt plaats bij de bestuursrapportages en jaarrekening.

De gemeente investeert onder andere in fysieke infrastructuur (wegen en riool), (onderwijs)huisvesting, bedrijfsmiddelen en tractiemiddelen. Het kenmerk van deze investeringen is dat zij hun nut over meerdere jaren bewijzen. Daarom mogen de (kapitaal)lasten van een investering (rente en afschrijving) over meerdere jaren verdeeld worden. Een investeringsbudget wijkt daardoor af van een regulier budget in de begroting. Een regulier budget beperkt zich tot één jaar en wordt aan het einde van het jaar via de jaarrekening afgerekend. Een investeringsbudget wordt veelal pas na meerdere jaren afgerekend en afgesloten.

De gevraagde investeringsbudgetten zijn gebaseerd op vastgestelde beleids- en onderhoudsplannen.

In de meerjareninvesteringsstaat 2023-2026 is een totaaloverzicht opgenomen van alle voorgenomen investeringen. Een investering kan geheel of gedeeltelijk worden gedekt uit inkomsten, zoals bijdragen uit reserves, tarieven en heffingen of bijdragen van rijk, provincie, of derden. Het overgrote deel van de investeringen wordt gedekt door de investering over meerdere jaren af te schrijven en de kapitaallasten van de investering in de exploitatiebegroting op te nemen.

Eén jaar na het gereedkomen van de investering komen de afschrijvings- en rentelasten (kapitaallasten) jaarlijks ten laste van de begroting. Bij het opstellen van het investeringsprogramma en de begroting wordt er standaard van uitgegaan dat een geplande investering in bijvoorbeeld 2023 ook in dat jaar wordt afgerond. Verschillen kunnen ontstaan doordat er wel in 2023 met een investeringsproject wordt begonnen, maar dat dit pas in 2024 wordt afgerond. De kapitaallasten worden dan pas vanaf 2025 daadwerkelijk meegerekend. Hierdoor ontstaan er meerjarig (incidentele) voordelen op de kapitaallasten, waarover in de bestuursrapportages en in de jaarrekening wordt gerapporteerd.

Investerings 2023-2026	2023	2024	2025	2026	afschrijvingstermijn
Programma 1. Kwaliteit van Leven					
Reconstructie kunstgrasveld RkVVM	255.053				10 jaar
Reconstructie kunstgrasveld VV Eijsden				249.567	10 jaar
Totaal programma 1. Kwaliteit van leven	255.053	0	0	249.567	
Programma 4. Wonen en leefomgeving					
Wegen - reconstructies	3.106.400	3.106.400	3.106.400	3.106.400	50 jaar
Wegen - reconstructies - voorbereiding jaar x+1	423.600	423.600	423.600	423.600	50 jaar
Wegen - levensduur verlengend onderhoud	1.540.000	1.540.000	1.540.000	1.540.000	25 jaar
Wegen - levensduur verlengend onderhoud - voorbereiding jaar x+1	210.000	210.000	210.000	210.000	25 jaar
Fietsplan	150.000	150.000	150.000		25 jaar
Upgraden dorpspleinen	50.000	50.000	50.000	50.000	25 jaar
Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan	135.000	125.000	125.000	125.000	15 jaar
Parkeerplaatsen	75.000	75.000	75.000		25 jaar
Strategische gronden	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	nvt
Reconstructie 2 watervelden HV Hockeer				419.531	8 jaar
Vervanging veldverlichting tennisaccommodaties	133.100				15 jaar
Upgraden speelveldjes	20.000	20.000	20.000	20.000	10 jaar
GRP bouwkundig	1.220.912	1.220.912	1.396.912	1.220.912	50 jaar
GRP - voorbereiding jaar x+1	166.488	166.488	190.488	166.488	50 jaar
Waterbuffers	632.000	875.000			40 jaar
GRP elektromechanisch	248.250	48.250	136.334	136.334	15 jaar
Totaal programma 4. wonen en leefomgeving	9.110.750	9.010.650	8.423.734	8.418.265	
Programma 5. Bestuur en dienstverlening					
Tractiemiddelen Buitendienst	687.500	110.000	141.000	85.000	10 jaar
Arm voor mulch- en klepelbak			22.500		8 jaar
Investerings ICT	95.000				7 jaar
Investerings ICT		220.000			7 jaar
Investerings ICT			130.000		7 jaar

Totaal programma 5. Bestuur en dienstverlening	782.500	330.000	293.500	85.000	
Totaal programmabegroting 2023-2026	10.148.303	9.340.650	8.717.234	8.752.832	

1.4 Stand en verloop reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen 2023

Naam van de reserve / voorziening	BEGROTINGSJAAR 2023			
	Saldo aanvang begrotings-jaar	Subtotaal		Saldo eind begrotings-jaar
		vermeer- deringen	vermin- deringen	
Reserves van de Algemene Dienst				
Algemene reserves				
Algemene reserve	7.813.036	211.902	0	8.024.938
Algemene reserve, onverdeeld rekeningsaldo	0	0	0	0
Totaal algemene reserves	7.813.036	211.902	0	8.024.938
Bestemmingreserves				
Bruteringsreserve dekking kapitaallasten zwembad	110.008	0	4.960	105.048
Reserve gemeenschapshuizen	65.701	0	0	65.701
Bruteringsreserve multifunctionele accommodatie	448.071	0	14.259	433.812
Bruteringsreserve gebruiksvleilig maken Techn. School	0	0	0	0
Bruteringsreserve gemeentehuis	6.906.000	0	222.500	6.683.500
Bruteringsreserve MFA Margraten	253.000	0	224.250	28.750
Reserve personeel	43.730	0	0	43.730
Reserve prioriteiten	0	0	0	0
Reserve bestemmingsplannen (GreX)	0	211.902	211.902	0
Bestemmingsreserve bomen	31.965	0	1.000	30.965
Bestemmingsreserve organisatie-ontwikkeling	61.759	0	0	61.759
Reserve gladheidsbestrijding	21.572	0	0	21.572
Bruteringsreserve waterveld C&K (Hockeer)	87.878	0	4.888	82.990
Reserve frictiekosten	250.000	0	234.430	15.570
Reserve Covid-19	2.731	0	0	2.731
Reserve verbeteren tijdelijke woonsituatie statushouders	258.288	0	23.971	234.317
Bruteringsreserve sportcontainer	26.100	0	2.900	23.200
Reserve Omgevingswet	120.000	0	0	120.000
Reserve Landschap	100.000	100.000	0	200.000

Totaal bestemmingsreserves	8.786.803	311.902	945.060	8.153.645
Voorzieningen van de algemene dienst				
Voorziening gemeentebouwen	145.338	455.000	505.559	94.779
Voorziening Dubieuze debiteuren	189.216	0	0	189.216
Voorziening MTB	834.658	0	0	834.658
Voorziening parkeervoorzieningen	100.000	0	0	100.000
Voorziening afvalstoffenheffing	53.720	-47.215	0	6.505
Voorziening pensioenen voormalige wethouders	1.051.761	0	54.506	997.255
Voorziening onderhoud gemeentelijke sportvelden	192.953	116.933	167.373	142.513
Voorziening GRP	845.119	0	230.383	614.736
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	547.061	0	0	547.061
Voorziening herstructurering MTB	33.559	0	0	33.559
Voorziening Escrow verkoop Attero	50.566	0	0	50.566
Voorziening inhouding ww-reparatie	26.622	0	0	26.622
Voorziening pensioenen huidige wethouders	2.113.982	0	97.017	2.016.965
Totaal voorzieningen	6.184.553	524.718	1.054.838	5.654.433
TOTAAL GENERAAL	22.784.392	1.048.522	1.999.898	21.833.016

Reserves en voorzieningen 2024

Naam van de reserve / voorziening	BEGROTINGSJAAR 2024			
	Saldo aanvang begrotings-jaar	Subtotaal		Saldo eind begrotings-jaar
		vermeer- deringen	vermin- deringen	
Reserves van de Algemene Dienst				
Algemene reserves				
Algemene reserve	8.024.938	333.404	0	8.358.342
Algemene reserve, onverdeeld rekeningsaldo	0	0	0	0
Totaal algemene reserves	8.024.938	333.404	0	8.358.342
Bestemmingreserves				
Bruteringsreserve dekking kapitaallasten zwembad	105.048	0	4.960	100.088
Reserve gemeenschapshuizen	65.701	0	0	65.701
Bruteringsreserve multifunctionele accommodatie	433.812	0	14.259	419.553
Bruteringsreserve gebruiksvleilig maken Techn. School	0	0	0	0
Bruteringsreserve gemeentehuis	6.683.500	0	222.500	6.461.000
Bruteringsreserve MFA Margraten	28.750	0	28.750	0
Reserve personeel	43.730	0	0	43.730
Reserve prioriteiten	0	0	0	0
Reserve bestemmingsplannen (GreX)	0	333.404	333.404	0
Bestemmingsreserve bomen	30.965	0	1.000	29.965
Bestemmingsreserve organisatie-ontwikkeling	61.759	0	0	61.759
Reserve gladheidsbestrijding	21.572	0	0	21.572
Bruteringsreserve waterveld C&K (Hockeer)	82.990	0	4.888	78.102
Reserve frictiekosten	15.570	0	0	15.570
Reserve Covid-19	2.731	0	0	2.731
Reserve verbeteren tijdelijke woonsituatie statushouders	234.317	0	23.971	210.346
Bruteringsreserve sportcontainer	23.200	0	2.900	20.300
Reserve Omgevingswet	120.000	0	0	120.000
Reserve Landschap	200.000	200.000	0	400.000
Totaal bestemmingsreserves	8.153.645	533.404	636.632	8.050.417

Voorzieningen van de algemene dienst				
Voorziening gemeentebouwen	94.779	505.000	512.771	87.008
Voorziening Dubieuze debiteuren	189.216	0	0	189.216
Voorziening MTB	834.658	0	0	834.658
Voorziening parkeervoorzieningen	100.000	0	0	100.000
Voorziening afvalstoffenheffing	6.505	-398	0	6.107
Voorziening pensioenen voormalige wethouders	997.255	0	54.506	942.749
Voorziening onderhoud gemeentelijke sportvelden	142.513	32.293	144.480	30.326
Voorziening GRP	614.736	0	190.587	424.149
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	547.061	0	0	547.061
Voorziening herstructurering MTB	33.559	0	0	33.559
Voorziening Escrow verkoop Attero	50.566	0	0	50.566
Voorziening inhouding ww-reparatie	26.622	0	0	26.622
Voorziening pensioenen huidige wethouders	2.016.965	0	97.017	1.919.948
Totaal voorzieningen	5.654.433	536.895	999.361	5.191.967
TOTAAL GENERAAL	21.833.016	1.403.703	1.635.993	21.600.726

Reserves en voorzieningen 2025

Naam van de reserve / voorziening	BEGROTINGSJAAR 2025			
	Saldo aanvang begrotings-jaar	Subtotaal		Saldo eind begrotings-jaar
		vermeer- deringen	vermin- deringen	
Reserves van de Algemene Dienst				
Algemene reserves				
Algemene reserve	8.358.342	61.000	0	8.419.342
Algemene reserve, onverdeeld rekeningsaldo	0	0	0	0
Totaal algemene reserves	8.358.342	61.000	0	8.419.342
Bestemmingreserves				
Bruteringsreserve dekking kapitaallasten zwembad	100.088	0	4.960	95.128
Reserve gemeenschapshuizen	65.701	0	0	65.701
Bruteringsreserve multifunctionele accommodatie	419.553	0	14.259	405.294
Bruteringsreserve gebruiksvleilig maken Techn. School	0	0	0	0
Bruteringsreserve gemeentehuis	6.461.000	0	222.500	6.238.500
Bruteringsreserve MFA Margraten	0	0	0	0
Reserve personeel	43.730	0	0	43.730
Reserve prioriteiten	0	0	0	0
Reserve bestemmingsplannen (GreX)	0	61.000	61.000	0
Bestemmingsreserve bomen	29.965	0	1.000	28.965
Bestemmingsreserve organisatie-ontwikkeling	61.759	0	0	61.759
Reserve gladheidsbestrijding	21.572	0	0	21.572
Bruteringsreserve waterveld C&K (Hockeer)	78.102	0	4.888	73.214
Reserve frictiekosten	15.570	0	0	15.570
Reserve Covid-19	2.731	0	0	2.731
Reserve verbeteren tijdelijke woonsituatie statushouders	210.346	0	23.971	186.375
Bruteringsreserve sportcontainer	20.300	0	2.900	17.400
Reserve Omgevingswet	120.000	0	0	120.000
Reserve Landschap	400.000	200.000	0	600.000
Totaal bestemmingsreserves	8.050.417	261.000	335.478	7.975.939

Voorzoningen van de algemene dienst				
Voorziening gemeentebouwen	87.008	646.000	523.885	209.123
Voorziening Dubieuze debiteuren	189.216	0	0	189.216
Voorziening MTB	834.658	0	0	834.658
Voorziening parkeervoorzoningen	100.000	0	0	100.000
Voorziening afvalstoffenheffing	6.107	-311	0	5.796
Voorziening pensioenen voormalige wethouders	942.749	0	54.506	888.243
Voorziening onderhoud gemeentelijke sportvelden	30.326	55.000	73.112	12.214
Voorziening GRP	424.149	0	87.834	336.315
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	547.061	0	0	547.061
Voorziening herstructurering MTB	33.559	0	0	33.559
Voorziening Escrow verkoop Attero	50.566	0	0	50.566
Voorziening inhouding ww-reparatie	26.622	0	0	26.622
Voorziening pensioenen huidige wethouders	1.919.948	0	97.017	1.822.931
Totaal voorzieningen	5.191.967	700.689	836.354	5.056.302
TOTAAL GENERAAL	21.600.726	1.022.689	1.171.832	21.451.583

Reserves en voorzieningen 2026

Naam van de reserve / voorziening	BEGROTINGSJAAR 2026			
	Saldo aanvang begrotings-jaar	Subtotaal		Saldo eind begrotings-jaar
		vermeer- deringen	vermin- deringen	
Reserves van de Algemene Dienst				
Algemene reserves				
Algemene reserve	8.419.342	0	0	8.419.342
Algemene reserve, onverdeeld rekeningsaldo	0	0	0	0
Totaal algemene reserves	8.419.342	0	0	8.419.342
Bestemmingreserves				
Bruteringsreserve dekking kapitaallasten zwembad	95.128	0	4.960	90.168
Reserve gemeenschapshuizen	65.701	0	0	65.701
Bruteringsreserve multifunctionele accommodatie	405.294	0	14.259	391.035
Bruteringsreserve gebruiksvleilig maken Techn. School	0	0	0	0
Bruteringsreserve gemeentehuis	6.238.500	0	222.500	6.016.000
Bruteringsreserve MFA Margraten	0	0	0	0
Reserve personeel	43.730	0	0	43.730
Reserve prioriteiten	0	0	0	0
Reserve bestemmingsplannen (GreX)	0	0	0	0
Bestemmingsreserve bomen	28.965	0	1.000	27.965
Bestemmingsreserve organisatie-ontwikkeling	61.759	0	0	61.759
Reserve gladheidsbestrijding	21.572	0	0	21.572
Bruteringsreserve waterveld C&K (Hockeer)	73.214	0	4.888	68.326
Reserve frictiekosten	15.570	0	0	15.570
Reserve Covid-19	2.731	0	0	2.731
Reserve verbeteren tijdelijke woonsituatie statushouders	186.375	0	23.971	162.404
Bruteringsreserve sportcontainer	17.400	0	2.900	14.500
Reserve Omgevingswet	120.000	0	0	120.000
Reserve Landschap	600.000	200.000	0	800.000
Totaal bestemmingsreserves	7.975.939	200.000	274.478	7.901.461

Voorzieningen van de algemene dienst				
Voorziening gemeentebouwen	209.123	684.000	602.183	290.940
Voorziening Dubieuze debiteuren	189.216	0	0	189.216
Voorziening MTB	834.658	0	0	834.658
Voorziening parkeervoorzieningen	100.000	0	0	100.000
Voorziening afvalstoffenheffing	5.796	-225	0	5.571
Voorziening pensioenen voormalige wethouders	888.243	0	54.506	833.737
Voorziening onderhoud gemeentelijke sportvelden	12.214	73.000	84.218	996
Voorziening GRP	336.315	0	14.422	321.893
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	547.061	0	0	547.061
Voorziening herstructurering MTB	33.559	0	0	33.559
Voorziening Escrow verkoop Attero	50.566	0	0	50.566
Voorziening inhouding ww-reparatie	26.622	0	0	26.622
Voorziening pensioenen huidige wethouders	1.822.931	0	97.017	1.725.914
Totaal voorzieningen	5.056.302	756.775	852.346	4.960.731
TOTAAL GENERAAL	21.451.583	956.775	1.126.824	21.281.534

1.5 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

1.5 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In dit overzicht lichten wij de algemene dekkingsmiddelen toe. Dit zijn inkomsten die geen specifiek bestedingsdoel hebben. Voor een aantal algemene dekkingsmiddelen verwijzen we voor een meer uitvoerigere toelichting naar een ander onderdeel van deze begroting.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	2023	2024	2025	2026
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	7.033.607	7.242.686	7.457.317	7.677.671
Algemene uitkering	40.460.474	41.971.316	44.551.921	43.573.565
Dividend	399.722	399.722	399.722	399.722
Saldo van de financieringsfunctie	-622.867	-593.248	-564.502	-535.755
Overige algemene dekkingsmiddelen	955.470	955.470	955.470	955.470
Totaal	48.226.406	49.975.946	52.799.928	52.070.673

Lokale heffingen

Van de lokale heffingen maken de Ozb, hondenbelasting, (water)toeristenbelasting, en forensenbelasting deel uit van de algemene dekkingsmiddelen. Deze heffingen hebben geen specifiek bestedingsdoel.

In de paragraaf Lokale Heffingen wordt uitgebreid ingegaan op alle lokale heffingen.

Algemene uitkering

De uitkering uit het gemeentefonds bestaat uit drie onderdelen: de algemene uitkering, de decentralisatie-uitkeringen en de integratie-uitkeringen. In dit overzicht is de volledige uitkering vermeld.

In het overzicht opbouw algemene uitkering wordt gedetailleerd ingegaan hoe de gemeentefondsuitkering is berekend.

Dividenden

Dividend wordt ontvangen van Enexis en de BNG.

Financieringsfunctie

Met de financieringsfunctie wordt het resultaat bedoeld dat gehaald wordt op het financieren van onze activiteiten. Hierbij gaat het om het resultaat tussen de rentekosten (lang en kort) en opbrengsten van uitgezette gelden.

In de paragraaf Financiering wordt nader ingegaan op het financieringsresultaat.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder de overige algemene dekkingsmiddelen is een opbrengst uit compensabele BTW meegenomen. Bij de tariefbepaling van de Afvalstoffenheffing en rioolheffing is – bij de invoering van het BTW-compensatiefonds – bepaald dat gemeenten hun tarieven inclusief BTW mogen bepalen. De feitelijke BTW-druk op beide beleidsvelden mag echter via het BTW-compensatiefonds teruggevorderd worden. Het derhalve optredende verschil, zijnde de BTW, mag als “overig algemeen dekkingsmiddel” ingezet worden.

1.6 Opbouw algemene uitkering 2023 - 2026

1.6 Opbouw algemene uitkering 2023 - 2026

Jaren	2023	2024	2025	2026
Uitkeringsfactoren	1,307	1,378	1,44	1,399

Bestuur en ondersteuning (indeling vanaf 2023)

Maatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

2 Inwoners	5.331.827,08	5.371.434,40	5.409.920,55	5.447.736,00
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	20.493,63	20.677,54	20.849,38	21.036,58
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	995.856,80	1.004.793,32	1.013.143,65	1.022.240,25
39 Vast bedrag	527.833,90	527.833,90	527.833,90	527.833,90
Subtotaal (zonder UF)	6.876.011,41	6.924.739,15	6.971.747,47	7.018.846,73
Uitkeringsfactor	2.110.935,50	2.617.551,40	3.067.568,89	2.800.519,85
Totaal Cluster Bestuur en ondersteuning (indeling vanaf 2023)	8.986.946,91	9.542.290,55	10.039.316,36	9.819.366,58

Openbare orde en veiligheid (indeling vanaf 2023)

Maatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

2 Inwoners	299.138,56	300.994,55	302.797,98	304.559,72
7c-3 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	198.035,73	200.033,33	201.680,59	203.254,47
12b Personen met migratieachtergrond	120.388,68	123.950,88	127.291,96	130.559,57
14a Lokale centrumfunctie (max 20km)	106.876,51	107.539,62	108.183,95	108.813,38
38 Bedrijfsvestigingen	274.140,74	289.355,98	305.684,31	324.571,32
36a Kernen met 500 of meer adressen	375.833,30	375.833,30	375.833,30	375.833,30
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	102.524,32	103.444,34	104.304,01	105.240,52
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	674.725,14	680.779,92	686.437,54	692.600,79
Subtotaal (zonder UF)	2.151.662,97	2.181.931,92	2.212.213,64	2.245.433,06
Uitkeringsfactor	660.560,53	824.770,27	973.374,00	895.927,79
Maatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	7.000,00	7.000,00	--	--
421 Extra capaciteit BOAs (DU)	33.160,00	33.160,00	33.160,00	33.160,00
Totaal Cluster Openbare orde en veiligheid (indeling vanaf 2023)	2.852.383,51	3.046.862,19	3.218.747,64	3.174.520,86

Infrastructuur, ruimte en milieu (indeling vanaf 2023)

Maatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

38 Bedrijfsvestigingen	163.432,55	172.503,32	182.237,66	193.497,40
36 Kernen	1.792.000,35	1.792.000,35	1.792.000,35	1.792.000,35
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	9.325,80	9.325,80	9.325,80	9.325,80
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13.105,33	13.105,33	13.105,33	13.105,33
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	409.872,68	413.550,75	416.987,57	420.731,53
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	115.207,15	115.945,30	116.699,18	117.522,56
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	2.028.553,43	2.049.165,53	2.069.915,46	2.092.781,29
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	309.767,71	311.752,44	313.779,46	315.133,53
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	1.274.124,40	1.285.345,45	1.296.950,93	1.306.794,45
19 Oppervlakte binnenwater	15.384,20	15.384,20	15.384,20	15.384,20
16 Oppervlakte land	106.553,70	106.553,70	106.553,70	106.553,70
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	199.458,60	199.458,60	199.458,60	199.458,60
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	-782.089,64	-789.107,87	-795.665,75	-802.809,71
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	633.861,10	639.549,17	644.864,14	650.654,12
39 Vast bedrag	399.941,03	399.941,03	399.941,03	399.941,03
Subtotaal (zonder UF)	6.688.498,39	6.734.473,08	6.781.537,65	6.830.074,16
Uitkeringsfactor	2.053.369,01	2.545.630,83	2.983.876,57	2.725.199,59
Maatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	19.073,00	19.088,00	19.088,00	18.944,00
Totaal Cluster Infrastructuur, ruimte en milieu (indeling vanaf 2023)	8.760.940,40	9.299.191,91	9.784.502,22	9.574.217,75

Sport, cultuur en recreatie (indeling vanaf 2023)

Maatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

2 Inwoners	3.792.028,83	3.815.556,24	3.838.417,41	3.860.750,07
14a Lokale centrumfunctie (max 20km)	108.462,80	109.135,75	109.789,65	110.428,42
14b Regionale centrumfunctie (max 60km)	126.831,03	127.617,94	128.382,57	129.129,53
14c Landelijke centrumfunctie	150.298,37	151.230,89	152.137,00	153.022,16
Subtotaal (zonder UF)	4.177.621,03	4.203.540,82	4.228.726,63	4.253.330,18
Uitkeringsfactor	1.282.529,66	1.588.938,43	1.860.639,72	1.697.078,74
Maatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	103.371,00	103.371,00	103.371,00	103.371,00
404 Slavernijverleden (DU)	0	0	--	--
Totaal Cluster Sport, cultuur en recreatie (indeling vanaf 2023)	5.563.521,69	5.895.850,25	6.192.737,35	6.053.779,92

Onderwijs (indeling vanaf 2023)

Maatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

7c-3 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	271.686,65	274.427,17	276.687,06	278.846,28
---	------------	------------	------------	------------

12b Personen met migratieachtergrond	67.665,52	69.667,69	71.545,57	73.382,16
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	1.156.425,79	1.154.565,94	1.155.430,82	1.158.716,66
15d Leerlingen (V)SO	131.341,26	132.611,39	134.008,40	135.416,79
15h-2 Onderwijsachterstand	13.609,26	13.581,08	13.552,90	13.524,72
16 Oppervlakte land	195.891,30	195.891,30	195.891,30	195.891,30
Subtotaal (zonder UF)	1.836.619,78	1.840.744,58	1.847.116,06	1.855.777,91
Uitkeringsfactor	563.842,27	695.801,45	812.731,07	740.455,38
Maatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	46.834,00	46.834,00	46.834,00	46.834,00
Totaal Cluster Onderwijs (indeling vanaf 2023)	2.447.296,05	2.583.380,03	2.706.681,12	2.643.067,29

Overig (indeling vanaf 2023)				
Maatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	-1.229.595,00	-841.095,00	-452.595,00	-452.595,00
Totaal Cluster Overig (indeling vanaf 2023)	-1.229.595,00	-841.095,00	-452.595,00	-452.595,00

Sociale basisvoorzieningen (indeling vanaf 2023)				
Maatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
2 Inwoners	3.393.782,78	3.398.392,93	3.380.937,72	3.403.514,27
12b Personen met migratieachtergrond	121.727,40	125.032,09	127.995,46	131.376,76
14b Regionale centrumfunctie (max 60km)	120.489,48	121.153,63	121.879,54	122.715,25
36 Kernen	117.125,61	117.031,32	117.031,32	117.165,51
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	98.425,59	99.252,18	100.077,02	101.090,84
Subtotaal (zonder UF)	3.851.550,86	3.860.862,16	3.847.921,06	3.875.862,63
Uitkeringsfactor	1.182.426,11	1.459.405,90	1.693.085,27	1.546.469,19
Totaal Cluster Sociale basisvoorzieningen (indeling vanaf 2023)	5.033.976,97	5.320.268,05	5.541.006,32	5.422.331,83

Individuele voorzieningen Jeugd (indeling vanaf 2023)				
Maatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
7c-3 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	3.998.300,31	3.177.167,88	3.203.331,63	3.228.329,91
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	1.359.372,19	1.067.690,79	1.068.490,59	1.071.529,18
14b Regionale centrumfunctie (max 60km)	189.417,58	149.930,23	150.828,55	151.706,10
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	-147.385,72	-116.983,88	-117.956,07	-119.015,15
Subtotaal (zonder UF)	5.399.704,35	4.277.805,02	4.304.694,69	4.332.550,03
Uitkeringsfactor	1.657.709,24	1.617.010,30	1.894.065,66	1.728.687,46
Maatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	2.604,00	2.604,00	2.604,00	2.604,00

Totaal Cluster Individuele voorzieningen Jeugd (indeling vanaf 2023)	7.060.017,59	5.897.419,32	6.201.364,35	6.063.841,50
---	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------

Individuele voorzieningen WMO (indeling vanaf 2023)

Maatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

7c-3 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	805.767,18	811.428,15	800.699,94	805.324,71
3c Eenpersoonshuishoudens	526.672,50	532.892,32	527.535,68	532.301,61
5d Inwoners 75+ met drempel	1.886.925,64	1.962.026,25	1.989.835,88	2.049.121,37
7m Laag opleidingsniveau met drempel	571.559,69	562.420,58	543.239,60	534.928,17
14b Regionale centrumfunctie (max 60km)	207.198,79	207.858,77	204.614,97	205.383,47
36 Kernen	497.081,34	495.564,09	485.024,82	484.045,17
Subtotaal (zonder UF)	4.495.205,13	4.572.190,16	4.550.950,89	4.611.104,50
Uitkeringsfactor	1.380.027,97	1.728.287,88	2.002.418,39	1.839.830,69
Totaal Cluster Individuele voorzieningen WMO (indeling vanaf 2023)	5.875.233,10	6.300.478,04	6.553.369,28	6.450.935,19

Participatie (indeling vanaf 2023)

Maatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

8a-2 Bijstandsontvangers	1.117.299,69	1.157.248,16	1.179.517,67	1.209.415,71
7c-3 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	531.592,22	539.048,94	544.270,10	549.289,97
8b Loonkostensubsidie	47.585,91	55.094,06	62.504,11	66.540,64
8f Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	123.716,72	133.845,49	143.695,97	153.572,68
Subtotaal (zonder UF)	1.820.194,55	1.885.236,65	1.929.987,86	1.978.819,01
Uitkeringsfactor	558.799,73	712.619,45	849.194,66	789.548,78
Maatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	49.929,00	49.929,00	49.929,00	49.929,00
260 Participatie (IU)	1.687.987,00	1.588.048,00	1.516.827,00	1.463.658,00
Totaal Cluster Participatie (indeling vanaf 2023)	4.116.910,27	4.235.833,11	4.345.938,51	4.281.954,79

OZB (indeling vanaf 2023)

Maatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	-746.501,85	-753.200,74	-759.460,21	-766.279,09
39 Vast bedrag	49.821,63	49.821,63	49.821,63	49.821,63
Subtotaal (zonder UF)	-696.680,22	-703.379,11	-709.638,58	-716.457,46
Uitkeringsfactor	-213.880,83	-265.877,30	-312.240,98	-285.866,53
Maatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
1g WOZ niet-woningen eigenaar	-767.820,74	-767.820,74	-767.820,74	-767.820,74
1h WOZ niet-woningen gebruiker	-531.750,00	-531.750,00	-531.750,00	-531.750,00
1a Waarde woningen eigenaren	-2.799.459,92	-2.799.459,92	-2.799.459,92	-2.799.459,92
Totaal Cluster OZB (indeling vanaf 2023)	-5.009.591,71	-5.068.287,07	-5.120.910,22	-5.101.354,65

OEM (indeling vanaf 2023)				
Maatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
2 Inwoners	-3.058.581,55	-3.077.558,33	-3.095.997,73	-3.114.010,85
Subtotaal (zonder UF)	-3.058.581,55	-3.077.558,33	-3.095.997,73	-3.114.010,85
Uitkeringsfactor	-938.984,54	-1.163.317,05	-1.362.239,00	-1.242.490,33
Totaal Cluster OEM (indeling vanaf 2023)	-3.997.566,08	-4.240.875,37	-4.458.236,74	-4.356.501,18

Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	2023	2024	2025	2026
Behoedzaamheidsreserve	0	0	0	0
Subtotaal	0	0	0	0
Totaal maatstaven met Uitkeringsfactor	43.839.141,36	45.061.407,66	47.331.733,87	46.406.690,53
Totaal maatstaven zonder Uitkeringsfactor	-3.378.667,66	-3.090.091,66	-2.779.812,66	-2.833.125,66
Totalen	40.460.473,70	41.971.316,00	44.551.921,21	43.573.564,87